Dekkarit-Festivaali 2019

Antologia

Kiitos kaikille kirjoituskilpailuun osallistuneille. Tämä antologia on koostettu teidän parhaista teoksista.

Antologia pitää sisällään 25 parasta teosta.

Kiitos kaikille osallistujille!

Kuolleet eivät onneksi puhu

Ovi loksahtaa rämähtäen kiinni. Pihasta kuuluu kova kaasuttelu ja vain vilaus auton perästä peilaa silmiini. Se häipyy kylälle päin.

– Saamari, lähti maksamatta, keräsi kassillisen ruokaa ja tankkasi bensaa. Pidä Marja kauppaa pystyssä, äläkä päästä lisää rosvoja sisään. Otan sen
taatusti kiinni.

Tänään meillä menee kaikki mönkään, olisi ollut paljon töitä ja vilkas viikonloppu tulossa. Piti tehdä rahaa. Nyt menee aika rosvojahdissa. Sieppaan asekaapista yhden taskuuni ja juoksen suoraan ovelle.

Painan polkimen pohjaan, neljävitoseni toimii kiitettävästi. Renkaat vinkaisevat kuin tapettava sika viimeisillä voimillaan.

Mistä asti hitto soikoon tuokin äijä tuli varkaisiin meille. Eipä ole koskaan näkynyt tällä tienoolla. Poliisit eivät ehdi pikkukauppojen pieniä juttuja setvimään. Ryökäs, sai vähän etumatkaa.

Suopohjan suoralla sen on pakko näkyä. Painan kaasua. Sormeni näppäilevät kiivaasti Säkkijärven polkkaa ratin syrjään. Yksi mutka ja… kohta, kohta…

Tuolla se perskeleen urpo mönkii menemään. Eipä mene pitkälle.

Taitaa jo hyytyä, tukehtuu omaan kaasuunsa. Ja nyt kumit puhki. Pam! Sivuikkunasta on vaikea tähdätä.

Ei osu – ehkä takapeltiin… sellainen ääni lähtee. Tavoitan… ajan uhmalla – enää ei ole varaa tehdä virheitä.

Mutka nielee roiston suojelukseensa, mutta omavalvonta pelaa. Tienhaarat ja jäljet ovat tarkassa seurannassa. Ajan eteenpäin, mutta jäljitettävä on haihtunut maanrakoon.

– Voihan pahuksen hirvitys. Seuraavalla suoralla on pakko näkyä. Ei näy, pitää kääntyä.

Palaan jäljilleni. Isossa laatassa lukee; Remppaa ja rantakaavoja -mainos, Varkauden kesäteatteri ja… ei kun rintakarvoja se sittenkin on. Hytkähdän, mutta en saa edes naurunkihahdusta aikaiseksi. Toisessa lukee akkarallia, on selvästi vanha ja ruskettunut paperi. Tien nimeä en ehdi lukea.

Tästä suunnasta näkyy jäljet paremmin. Tuossa, tuosta se on kääntynyt vauhdilla. Menee pitkäksi, hyvä, etten ojaan asti. Näen jäljet selvästi. Nyt olen varmasti oikealla tiellä ja kaasua pakkiin. Möykkyistä on ja iskarit ovat kovilla. Huokaisen syvään. Onneksi ei ole tienhaaroja ja … meno loppuu keskelle metsää. Päässäni soi akkarallia, remppaa ja rintakarvoja.

Jäljet näkyvät, mutta missä rosvon auto on. Piilotan aseeni penkin alle. Sitä en enää tarvitse. Vähän hirvittää söhläämiseni. Nousen ja pälyilen ympärilleni. Säikähdän, kun keskeltä pusikkoa pomppaa eteeni poika, joka röhähtää nauruun minut nähdessään. Suusta valahtaa loraus sylkeä rinnuksille. Ensin näyttää, että kauris syöksyy kohti, mutta muuttuu pojaksi. Koko naama puhkuu enemmän kauhun irvokkuutta kuin iloa. Pysähdyn ja peräännyn vähän.

– Kuka olet ja mistä sä tulet? Mitä sä täällä teet?

Poika kurtistaa kulmiaan jokaiselle kysymykselleni ja osoittaa taakseen etusormellaan peloissaan, eikä puhu mitään. Vaikenee kuin kiviaita, kääntää päänsä ja lähtee.

– Älä mene, jutellaan, sanon lempeästi.

Hän nauraa hohottaa mennessään ja potkiskelee maata, niin että turpeet lentävät ilmaan ja poika häipyy mistä tulikin. Omituista, ei puhu mitään. Kuka tuokin mykkä ihmisen alku on? Tekisi mieli heristää tieto irti
kovakouraisesti, mutta… järki sanoo, älä koske poikaan.

Lähden perään, juoksen vähän matkaa mutta luovutan. Se on liian vikkelä. Hahmo sulautuu sakeaan pusikkoon. Pöpeliköstä erottuu yllättäen rakennus, mökkipahanen. Hyvä, etten törmää seinään. Ei tuossa ainakaan asukkaita voi olla, päättelen. On se niin räjähtäneen näköinen. Onko tämä todella Urpon piilopaikka?

Oudot jäljet vahvistavat oletustani. Renkaan painaumat näkyvät varvukossa ja jo tiehaaran hiekassa. Ne olivat selkeästi tuoreet. Missä Urpo voisi lymytä? Hänen on oltava täällä, on pakko, uhoaa vainuni. Lähden seuraamaan tuoreimpia jälkiä, taipuneita varpuja ja maahan painautunutta ruohoa. Koko alue on pahasti pusikoitunut, mutta missä auto on. Jäljet tuovat tänne.

– Helskutarallaa, hyvin luonto naamioi, luiskahtaa huuliltani äänekkäästi.

Tuossahan se pirssi on, jonka lähtökruisailut kuulin kaupan pihassa.

Varmistan, ettei ketään ole lähellä. Nähtävästi minussa on kauhallinen

salapoliisin verta tai ainakin teelusikallinen. Mutta se kuti, mihin se osui? Näkyykö selvästi, voiko edes päätellä, mistä jälki on kotoisin? Mihin kohtaan mahtoi posahtaa. Poliisia ei tähän tarvita

Ajatukseni poukkoilevat ristiin rastiin aamutapahtumissa, tässä ja nyt ja kaikkea siltä väliltä, täynnä katumusta, pelkoa, uhoa ja vihaa. Kaikki sekaisin. Kädetkin vatkaavat reippaasti. Yritän taltuttaa tuntemuksiani venyttelemällä jänteitä koukkuun – suoraksi, hypin tasajalkaa ja haukon raitista ilmaa. Hengästyttää. Istun hetkeksi kannon päähän kuuntelemaan, onko joku kintereillä. Linnut tirskuvat ilkeästi koivujen oksistossa ja mahtava humina pauhaa vanhoissa kuusissa pahaenteisesti taustalla.

Oksien tummat varjot melskaavat maassa kuin rottalauma jyvälaarissa. Rotat muuttuvat isoiksi ja alkavat hyppiä minua kohti. Istun siinä alistuneena kuin vanki ennen teloitusta. Ajatukseni vetävät minua syvälle kunnes vavahdan näkemääni. Pusikosta hahmottuu mökin seinä ja vähitellen kokonainen mökki.

Uteliaisuus syttyy heti. Kiirehdin ensin harmaata seinää kohti. Menen lähemmäksi. Vain kaksi pientä sontaluukun kokoista ikkunan tapaista töpöttää seinällä. Ne ovat matalalla, helppo tutkailla mökin sisustaa. Harvat verhot peittävät vähän ja hämäryys estää näkemästä. Tuijotan kauan yhteen paikkaan. Silmiini piirtyy jotain. Tarkkaan katsoen luulen hahmottavani sängyn. Hyvällä mielikuvituksella peiton jatkeena työntyy ihmisen pään näköinen möykky. Toivottavasti näen pahan harhan.

– Nyt on mentävä keinolla tai toisella sisään.

Pihaa mökissä ei enää ole, eikä ole aikoihin ollut. Heinikko ja puskat ovat vallanneet sen. Polku puuvajaan on tukehtunut. Kissankellomätäs sinnittelee viimeisiä soittojaan. Kierrän pusikon läpi toiselle puolen. Sieltä lähtee polku rinnettä alas, varmaan johonkin mökkiin tai tielle.

Laho ovi retkottaa miltei yhden saranan varassa. Riuhtaisen kahvasta, se antautuu ensikiskaisulla. Eteisen ovi on valmiiksi raollaan. Menen empien sisälle. Sänky on totta. Astelen rohkeasti sitä kohti. Näen pöydällä muovikassin ja sisällön levitettynä ympärille. Kurkkaan tarkemmin.

– Jumankauta, meidän etiketit; leivissä, ryynipaketissa, grillerissä ja pullapussissa. Arvasin, asiat varmistuvat, olen jäljillä. Urpo on ainakin käynyt täällä ja häipynyt matkoihinsa. Astun peremmälle.

Seinällä roikkuu vinossa taulu: ”Oma koti kullan kallis”. Irvokasta. Purskahdan nauruun ja nurjapuoleni tunkee vettä silmänkulmistani. Vahva ummehtuneen haju täyttää nenäni. On pakko pidättää välillä henkeä.

Möykky nukkuu sikeästi. Sillä on vanhan naisen naama. Yskäisen kuuluvasti ja vielä uudelleen merkiksi, että olen tullut omin luvin sisään.

– En ole rosvo enkä pahoinpitelijä, vakuuttelen ääneen. Hän ei piittaa minun merkeistä mitään. Ei puhu, ei liiku, elottoman harmaat suupielet irvistävät pienesti.

Haluan koskettaa hänen kättään ja mietittyäni hetken rohkenen. Kalseat sormet. Nostan käsivarresta, kankea on. Kuollut mikä kuollut, eloton ja laiha on kuin Ausscwitzin vanki. Kylmät väreet surraavat lävitseni. Päästän irti. Peiton alle en uskalla kurkata. Siellä haisee muut eväät. Kohta tulee yrjö. Puistattaa. On pakko saada raitista ilmaa. Ruoka-apu on ollut pahasti myöhässä. Tuo ei ainakaan tuliaisiin ole koskenut.

Peli on selvä. Ymmärryksen hiven herää urpoa kohtaan. Hän on tajunnut tilanteen. Yritti vielä hoitaa homman kotiin. Säälittää. Hänellä ei ollut rahaa… soitan poliisille kohta, käyn ensin tutkimassa Urpon auton. Tiedä mitä siellä on ja mihin itse herra Urpo on ehtinyt paeta?

Uteliaisuuttani avaan vielä huoneen nurkassa olevan oven. Pimeää on komeron täydeltä. On niin pieni, että sinne ei mahdu paljon ruumiita, eikä jättiaarteita. Minulla välähtää, kännykästä saa valoa hipaisemalla. Akku ei riitä valoihin, se ilmoittaa heti ja tyrmää intoni tylysti. Kopeloin komeron sisuksia. Tunnen lämmintä. Äkkiä seisoo taas sama poika edessäni itkuisena. Rutistan hänet syliini, ettei karkaa. Ei pistä vastaan. Hän yrittää mutista:

– Mum…mum. En saa selvää. – Mummoko? tivaan monta kertaa. – Mum… mum, tulee vastaus.

Syvissä ajatuksissani jätän vainajan lepäämään. Kävelen pojan kanssa käsi kädessä ulos. Hän puristaa kovasti, tunnen hänen kauhunsa. Se virtaa väkisten minuunkin. Täristen vakuutan hänelle, että ollaan kavereita. Hän nyökkää hyväksyvästi.

Harimoin väsyneenä pusikon läpi. Poika jää istumaan kannon päähän ja katse synkkenee koko ajan, kun lähestyn autoa. Ryhdyn kaivamaan koslaa pensaikosta.

Tutkin ensin auton takalistoa, mitä jälkeä tuli. Tuohon se kuti, ei kun kivi mosahti.

Olen varma siitä ja vahvistan ajatuksen voimalla sen todeksi. Sen näköinen lommo on. Ihan näköinen. Hyvä niin, huokaisen helpotuksesta. Ei eroa muista rutuista.

Kuulen autonoven kolauksen. Siellä täytyy olla toinen tie. Ei risaustakaan nyt. Kohta kuulen naisen ääntä, mutta en saa selvää, mitä puhuu. Tulevat lähemmäksi mökkiä, mies ja nainen. Selvästi ne tuntevat paikan, menevät suoraan, eivätkä emmi. Pysyttelemme piilossa hiljaa ja kuuntelen heidän puhettaan.

– Pelottaa, mitä Ellille on voinut tapahtua. Onko sillä edes ruokaa, kuulen naisen sanovan.

– Rauhoitu nyt rakas murmeli. Hössäät taas – ihan liian herkästi, vähättelee mies.

– Funtsasin vaan, että Ellillä ei ole kaikki kunnossa. Ei vastannut. Soitin pitkään. Eikä eilenkään. Aina se on ajan kanssa vastannut.

– Paskasavotta oli minun pakko saada loppuun, mies puolustautuu.

– Kumma etiäinen minulle tuli… pelottaa. Se ei jätä rauhaan.

Hoitokoti olisi Ellille paras paikka. Sinne se pitäisi saada. Mutta, kuka homman hoitaa? Soitan taatusti sossuun.

– Kyllä se selviää.

– Onhan sillä poika jossain. En ole nähnyt aikoi...

Äänet häipyvät mökin uumeniin.

Mitähän ne tuumaavat näkemästään, mietin. Menen etsimään Urpoa lähimaastosta.

– Istu kannolle ja odota hetki. Vilkaisen ensin rosvon auton läpeensä. Painan naamani ruutuun, mutta vedän salamana irti. Pumppu takoo pari kertaa tyhjää. Poika on painunut alas ja itkee.

– Voihan hemmetti, kauhistuksen hämähäkki, hyi hitto, mitä jälkeä. Ei voi olla totta. Kamalaa! hoen joka askeleella. Ummistan silmäni.

Pakenen kämmenten suojassa ja sydän jyskyttää sepelikoneen lailla. Painun suoraan pojan luo.

Yritän olla kaveri. Mietin, entä jos poika on nähnyt tuon kuvatuksen. On varmaan. Uskon niin. Otan puhelimen ja näppäilen 112. Nyt poliisi on tarpeen. Säikähdän, nainen kirkuu. Nappaan puhelimen hermostuksissani kiinni.

Mies raahaa itkijää kainalossaan mökistä ulos. He istuvat seinustan penkille. Nainen pyyhkii silmiään hihaansa ja mies on kietonut toisen kätensä naisen vyötärölle.

Ambulanssilla ei ole enää kiire. Kasaan itseni ja ryhdistäydyn. Soitan uudelleen.

– Täällä on kaksi ruumista, ovat varmasti kuolleita. Kirottu on koko tanner. En minä tiedä, missä olen.

Löysin äsken tuntemattoman ja puhumattoman pojan komerosta. En tunne näistä ketään. Poika taitaa olla ainut silminnäkijä näille tapahtumille.

– Nyt rauha, rauha, hoen itselleni ja poika hapuilee kättäni.

Tulee epätodellinen olo, kuka ja missä olen nyt. Näenkö vain pirullisen karseaa unta?

– En minä tiedä, en ole ikinä käynyt täällä, vastaan kysymykseen. Käyn kysymässä toiselta. Kyllä, odottelen täällä. Juoksutan puhelimen miehelle, joka ehkä tietää.

Mies selittää paikan ja sanoo jo soittaneensa kerran aikaisemmin, ehkä vartti sitten.

– Asia selvä, nyt tulee mökkiin vipinää, sanoo ja lopettaa.

– Terve vaan, ei oo esitelty, olen Keijo.

– Sinähän olet se kauppias, eikös vaan.

– Kyllä, kyllä, tuosta Varkauteen menevän tien varresta kylältä. Tunnetko tällaista poikaa?

– En, en taida tuntea. Minua on haukuttu Veetiksi koko ikäni ja tässä vaimoni Airi. Olemme läheltä naapurista. Tulimme katsomaan Elliä, kun ei vastannut puhelimeen illalla eikä tänään. Järkyttävää, soitin jo ambulanssin. Entäs tuo poika? Kuka hän on?

– Löytyi komerosta. Jäisitkö hetkeksi Airin kanssa istumaan? Palaan kohta.

Ei vastausta. Talutan pojan Airin viereen. Airi ilahtuu silminnähden pojasta ja ottaa häntä kädestä kiinni.

– Kaikkea sattuu, en olisi uskonut, että noin huonosti… että Elli tuolleen, Airi sopertaa.

– Entä sinä, miten eksyit tänne korpeen? Ja poikaparka?

– Se on pitkä juttu. Veeti, voitko tulla katsomaan. Voitais jutella vähän

kahdestaan.

– Odota Airi, pidä pojasta huolta, tulen kohta.

Nyökkää ja jää istumaan penkille allapäin.

Miehet häviävät pusikkoon karkurin auton luo. Keijo kertoo oman osuutensa tapahtumista ja paljastaa, miksi on täällä.

– Aloitin kaupassa seitsemältä, suunnittelin pitkän listan tilauksia pyhiksi. Ajattelin pirauttaa vielä tukkuun. Apulainen pakkasi kasseja tilausasiakkaille takahuoneessa ja silmäili välillä myymälää. Tuntematon mies marssi sisään, keräsi nopeasti tarvitsemansa ja säntäsi mitään sanomatta ja maksamatta ulos. Emme ehtineet heti perään. Oli tankannutkin.

Minun oli pakko jättää työt kesken.

– Jäljitin varasta. Varas johdatteli minut mutkien kautta tänne. Löysin mökistä ensin kuolleen naisen, sanoit hänen olevan Elli nimeltään. Sitten löytyi poika. Ei tämä tähän lopu. Tules katsoo.

– Mitä vielä?

– Onko Ellillä omaisia, tunnetko paremmin heitä, kysäisen.

– En tunne, vain mitä Elli on kertonut. On kai yks poika jossain Etelä-Suomessa.

– Mennään. Jos hän on tämä Urpo, sitä ei enää… oli piilottanut autonsa pöpelikköön. Löysin sen ihan äsken. Soitin poliisille.

Jutustelemme Veetin kanssa ja pääsemme autolle. Ehdin tuskin sanoa:

– Älä sinne…

Veetin puhe katkeaa kuin kuivan rapsakka oksa ja naama kangistuu kauhusta.

– Perhanan hirvitys, tuoko…ei voi olla totta… kääntää päänsä pois. Perääntyy muutaman askeleen ja haukkoo henkeään. Veeti manailee hirveää näkyä.

– Nyt on jo kaksi raatoa samalla tontilla.

– Missä poliisit viipyvät? Päästäisiin pois tästä kirotusta paikasta, sanon.

Puiden välistä viilettää keltapunainen auto. Tänne päin pitäisi tulla, huidon.

– Hyy – vä, kun tulitte, änkytän. Ei taida olla mitään tehtävissä. Poliisin hommia on koko juttu. Ovat saaneet kutsun. Tuossa mökkipahasessa lepää ensimmäinen. Tuo kaveri tietää naisesta enemmän, ja autossa huilaa tuntematon mieshenkilö.

Seuraavaksi hyrrää sininen maija paikalle.

Kaksi mammutin kokoista sinipukuista änkee autosta ulos. Tervehtivät meidät jämäkästi koko kropallaan .

– Ja tuolla on vaimoni sokissa, kun naapurille kävi noin, ilmoittaa Veeti. Vielä tämä mykkä poika.

– Pitäkää elävistä huolta. Kuulustelen myöhemmin. Otan henkilö- ja yhteystiedot kaikilta, kun kurkkaamme ensin kokonaistilanteen ja saamme esitutkinnan alkuun. Katsomme sitten sopivan ajan kuulusteluihin.

He lähtevät ensin Ellin luo ja toinen puhuu puhelimeen tullessaan takaisin.

– Sitten se toinen.

Osoittelen autolle päin, mutta he kiertelevät pitkin metsää kauan aikaa. Palaavat sen jälkeen autolle. Viipyvät pitkään. Täyttävät papereitaan ja lähestyvät minua. Sillä aikaa samoilin tummissa ajatuksissani.

Näkikö poika tämänkin? Herään kauhusta ja huudan suoraan, minkä torvestani lähtee:

– Voihan hemmetti. Hyi hitto, mitä jälkeä autossa on. Se ei voi olla totta. Olen sekopää. Urpolla oli sittenkin ase mukanaan. Muotoili leukansa kokonaan uusiksi... viskoi naamalihaksensa auton kattoon, valutti verensä takapenkille ja loput pärskeet ympäri selustaa. Paukautti ensin ovet lukkoon ja sulkeutui kuolemaan omaan pieneen kammioonsa, kuten useat viisaat eläimet.

– Saat anteeksi, annan kaiken anteeksi, älkää tuomitko.

Kuulen kuin kaivoksen uumenista: – Sopiiko kuulustelut huomenna klo…?

Sepelikoneeni jyskyttää kylkiluiden alla. – Oli siinä tolkun mies, kuolleet eivät onneksi puhu, mutisen.

Kirjoittanut: Anja Rusinen

Auringonnousuni

Ikkunasta paistaa aamun ensi säteet, tuskin edes huomasin. Hassua, ennen en meinannut saada silmiäni irti tuosta näystä. Jostain auringonnoususta. Miten joku niinkin yllätyksetön tapahtuma, voi joka kerta olla niin lumoavan kaunis? En tiedä. Minusta siinä on aina ollut jotain taianomaista, toivoa antavaa jopa. Uuden alku, sitä se on. Ainakin minulle. Jostain syystä kaikki elämäni henkiset käännekohdat ovat ajoittuneet noihin hetkiin, ja niitä on monia.

Ensimmäinen, merkittävä auringon nousu tapahtui 70-luvulla sinä aamuna, kun partioleirillä karkasimme parhaan ystäväni kanssa yöuinnille. Taisimme olla 13-vuotiaita. Siellä Jaakko antoi minulle ensisuudelmani ja minä kosketin ensimmäistä kertaa jonkun toisen kalua kuin omaani. Saatuamme kylliksi polskimisesta, palasimme takaisin telttaan. Muistan vieläkin kuinka vaimeaa Jaakon kuorsaus oli. Kuinka joku minulta tunnistamatta jäänyt lintu lauloi jossain kaukana. Kuinka ihanalta kesäilma tuoksui. Koko leiri nukkui. Avasin teltan oviaukon ja katselin kuinka punertava aurinko nousi laiskasti puiden takaa, sydän rinnassani hakaten.

Toinen merkittävä auringon nousu tapahtui äitini hautajaisten jälkeisenä aamuna. Istuin takapihallani posket märkinä, kaikista niistä kyyneleistä mitä koko yön pituinen muistelu oli tiristänyt minusta. Silloin lopullisesti hyväksyin, että hän oli poissa. ”Olet sinä kyllä isot haukset saanut kasvatettua, mutta ei niillä syöpää pieksetä.” Hän sanoi.

Kolmas merkittävä auringon nousu. Syksy 1979, mökin veranta. Otettuani parhaimmat löylyt miesmuistiin pienessä rantasaunassa Maaningalla, liityin Jaakon seuraan mökkimme verannalle. Huolimatta siitä että hän oli jo kännissä, avasin meille molemmille oluttölkit ja istuuduin pitkän huokauksen saattelemana. Tätä lomaa oli odotettu. Viimeinen vuosi oli ollut todella kiireinen vasta perustamamme Jytäkulman kanssa. Pitkäaikainen haaveemme omasta levykaupasta oli vihdoin käynyt toteen. Vinyylit ja markat silmissämme emme kuitenkaan ajatelleet, kuinka aikaa vievää ja stressaavaa yrittäjyys tulisi olemaan. Nyt saisimme nauttia edes tämän viikonlopun luonnosta ja toisistamme. Romantiikka oli jäänyt taka-alalle bisnesasioiden täyttäessä päivämme ja mielemme. Nyt me vain joimme, teimme töitä ja jos väsymykseltä jaksoimme, riitelimme. Työ- ja vapaa-ajan yhdistäminen ei ollutkaan niin hyvä idea.

Korituoli natisi allamme, kun asettauduin mukavammin hänen viereensä. Ojensin hänelle tölkkiä, mikä ei yllätykseksi herättänyt minkäänlaista reaktiota. Niinpä laskin sen hänen eteensä pöydälle. Istuimme tovin syventyneenä omiin ajatuksiimme. Sytytin tupakan ja aloin puhallella renkaita

ilmaan. Ne erottuivat hyvin näin hämärällä. Jaakko oli todella hiljainen, tuumailin, ja kuin ajatukseni lukeneena hän niiskaisi nopeasti kääntämättä katsettaan minuun.

”Mä panin Sofiaa.” Hän töksäytti eteensä tuijottaen. Kuin miettien mitä sanoisi seuraavaksi, hän otti pitkän siemauksen tölkistään ja laski sen hitaasti syliinsä.

”Sofiaa? Sitä naapurin virolaista? Huono vitsi. Jos olisit sanonut, että se oli meidän talonmies ketä menit jyystämään niin olisin voinut ehkä uskoakin.” Naurahdin varovasti.

”Minä puhun totta!” Hän rytisti tölkkiä ja siirsi sen pöydälle tarttuakseen minua kädestä. ”En minä tiedä mitä ajattelin, minä olin ensinnäkin kännissä. Se nainen alkoi iskemään ihan toden teolla, kouri joka paikasta. Käytännössä raiskasi minut.” Hän jatkoi.

”Paskapuhetta.” Totesin.

Jaakko suki suurieleisesti hiuksiaan. ”Sun olisi pitänyt nähdä itse millaista se touhu oli, ihan kuin maksullinen nainen ilman maksua. Se kävi tosi äkkiä. Sitten se oli ohi ja minusta tuntui hirveälle.

Mun oli pakko kertoa tämä, se oli virhe. En mä tiedä miksi. Tai miten edes. Se oli virhe. Mä petin sua.” Jaakon silmät kostuivat. Kun hän vihdoinkin uskaltautui katsomaan minua silmiin, tarkkailin häntä hetken nähdäkseni oliko hän tosissaan. Varmistuttuani asiasta, ohjasin nyrkkini hänen leukaansa. Isku oli niin kova että se irrotti hampaan. Kuin pyrstötähti verihännällä, se lensi tiensä päähän verannalle ja ohikiitävän hetken tunsin ylpeyttä.

”Ai olet pahoillasi?” Sihahdin hampaideni välistä.

Hän oli oikeasti mennyt tekemään sen. Juoksin rantaan taakseni katsomatta. En kuullut kannoiltani ääniä, joten tiesin ettei Jaakko lähtenyt perääni. Astuin veneeseen ja soudin vihaisesti puuskuttaen, kunnes

voimani antoivat myöten. Kävin pitkäkseni veneen pohjalle ja itkin. Nukahdin. Herätessäni, huomioni vei ensiksi aamuauringon polttava säteily silmissäni, sitten hyttysen ininä korvassani.

Nostin käteni silmieni suojaksi, rystysiäni särki. Päätäkin jomotti. Mutta sydän, siihen koski eniten. Kiipesin hitaasti istumaan veneen keskelle ja katselin ympärilleni. Järveä ympäröivää metsää väritti ruskan kirjo, joka heijastui kauniisti veden pinnalle, kilpaa auringonsäteiden kanssa.

Vaikka suru sai mahani solmuille ja silmäni kirvelemään, näky sai minut hetkeksi tyyneksi. Silloin tajusin, ettei ollut mitään, mitä en olisi ollut valmis antamaan Jaakolle anteeksi. Vedin syvään henkeä ja lähdin soutamaan takaisin rantaan. Mökille saavuttuani, rakkaastani ei ollut jäljellä muuta kuin kuistilla nököttävä hammas. Poimin sen mitään ajattelematta taskuuni.

Itsellenikin epäselvistä syistä, aloin kantaa sitä mukanani minne tahansa meninkin. Puhdistin sen kotiin päästyäni verestä, ja asetin takkini rintataskuun ja unohdin sinne.

Kun mökillä tapahtuneesta riidasta oli kulunut kuukausi, elimme Jaakon kanssa taas harmoniassa. Kaikki oli paremmin kuin koskaan ennen ja seitsemän onnellista, tiivistä vuotta kului kuin varkain. Sitten universumi päätti sadussa elämisen riittäneen ja lähetti lohikäärmeen valtakuntaamme. Oli meillä toki ongelmia sitä ennenkin, me emme vaan puhuneet niistä paljon, kuten mistään muustakaan. Harvasanaisuus oli yksi meitä yhdistävistä piirteistä. Se ei kuitenkaan tarkoita että kaikki vastaan tulleet epämiellyttävyydet olisi lakaistu hissukseen maton alle. Ei. Asiat ratkaistiin nyrkein ja niukin sanoin meidän suhteessamme. Oi noita yksinkertaisia aikoja. Suvun miehiltä opittua. ”Jätetään länkytys akoille” Isä tapasi sanoa. Jo nuorena opin nopeasti, ettei tunteitaan sopinut tuoda hänen läsnä ollessaan esille. Sinne vaan kaapin pohjalle nekin. Eihän se tervettä ollut, mutta se oli meidän tapamme. Minun ja isän, minun ja Jaakon. Myönnettäköön, että silloin tällöin jallupullon ääressä keskustelut kuitenkin pääsivät syvenemään, ja aikoja sitten kuopatut asiat kaivettiin pintaan uudelleen tarkasteltaviksi. Joskus mullan kätköistä tiensä kaivoivat esiin myös uudet tuttavuudet. Kuten lohikäärme nimeltä HIV.

Tuo kauhua laajalti herättänyt, vitsauksen lailla levinnyt sairaus oli tullut myrkyttämään nyt meidänkin elämäämme. Kävi ilmi, että Jaakko oli saanut viruksen Sofialta. Mitkä on todennäköisyydet, että homosuhteessa koko ikänsä elänyt mies, saa Hivin heteronaiselta?

Kohtalolla on kieroutunut huumorintaju. Jaakko ei saanut tarpeekseen anteeksipyytelystä ja kehotti minua useaan otteeseen menemään testeihin, mutta päätin etten halua tietää kannanko itse virusta. Tuohon aikaan HIV oli vielä huonosti tunnettu Suomessa, ja varsinainen mysteeri oli sen tartuntatapa. Kaikenlaisia huhuja liikkui, ja sairastumisen pelossa ihmiset alkoivat vältellä niin julkisia wc:itä, kuin jopa ehtoollismaljojakin. Varmaksi tiedettiin vain että se oli homomiesten tauti. Jotkut uskoivat sen olevan rangaistus jumalalta. Niin Jaakkokin tuntui puolitosissaan uskovan, vaikka ei sitä koskaan myöntänytkään.

Hän muuttui hengellisemmäksi loppua kohden ja toivoi voivansa tehdä synninpäästön ennen kuolemaansa. Valitettavasti en ehtinyt ajoissa sitä hänelle suovaa kirkonmiestä löytämään. Jaakko kuoli peloissaan ja yksin, mielestään syntisenä. En anna sitä itselleni ikinä anteeksi, olin poissa hetken ja sekin oli liikaa. Olin hänen vuoteensa äärellä kuukausia, ja vaikka tiesin että nyt aikaa ei ollut enää paljon, minä jätin hänet silti.

Olimme sopineet että kyyneleitä oli vuodatettu jo tarpeeksi eikä viimeisiä hetkiä hukattaisi suruun. Nyt muisteltaisiin vaan hyviä, koska ei tiedetty oliko aikaa tunteja vai minuutteja. Jaakkoa katsoessa näytti että se aika olisi kulunut umpeen jo päiviä sitten. Hän oli niin kuihtunut ja heikko, mutta hänen silmistään tunnistin vielä elämäni rakkauden. Vahvan, kiivaspäisen, maailmalle paskat haistattavan miehen. Nyt kun katsoin häntä, tunsin inhoa ja pelkoa. Ennen niin nauravaiset ja kirkkaat silmät olivat nyt vain pari sameaa pistettä, seisoen väsyneenä kuopissaan. ”Miksi minä?”, ne näyttivät kysyvän. Jaakko oli vielä elossa, mutta hän ei ollut enää Jaakko. Sillä hetkellä ensimmäistä kertaa, minä jollain tasolla ymmärsin tilanteen ja sen lopputuleman. Sen vääjäämättömyyden. Mikään lääkäri tai pappi ei pystyisi häntä pelastamaan. Hän kuolisi pian enkä minä voinut asialle mitään. Mahaani kouraisi ja tunsin rinnassani jääkylmän aallon, joka levisi hitaasti sormiin ja varpaisiin.

Jaakko katsoi suuntaani eleettömästi, ja minä halusin huutaa kurkkuni pohjasta. Tuon saman luovuttaneen ilmeen olin nähnyt äitinikin kasvoilla hänen viimeisinä päivinään. Halusin itkeä ja hakata paskaksi koko sairaalan ja maailman. Minä halusin kuolla. Vaikka sisälläni myrskysi ja vain murto-osa siitä näkyi ulospäin, olisi vain ajan kysymys milloin

pato murtuisi. Silitin Jaakkoa kädestä ja mitään sanomatta kävelin ulos huoneesta, oikealle käytävää pitkin ja vielä kerran oikealle käytävän päähän. Nojasin seinään ja peitin kasvoni kädelläni ja itkin hiljaa. Ohitseni kulki joitain ihmisiä mutta olimme kaikki kuin näkymättömiä toisillemme. Kaikki omassa helvetissään. En tiedä kauanko seisoin siellä. Tiesin vain etten halunnut mennä takaisin saattohuoneeseen.

On hirveä tunne ikävöidä ihmistä joka on yhä elossa. Kaipasin mitä meille ennen oli. Olisin antanut sekuntiakaan epäröimättä 10 vuotta pois omasta elämästäni, jos olisin voinut palata ajassa taaksepäin edes yhden kuukauden. Silloin me vielä jaksoimme nauraa surun keskellä. Yksi lämpimimmistä muistoista meistä kahdesta itse asiassa sijoittuu tuohon Jaakon viimeiseen kuukauteen. Siihen saakka Jaakon suusta lyömäni hammas oli kulkenut aina mukanani ja siitä oli tullut meidän keskuudessamme eräänlainen onnenkalu ja sisäpiirivitsi. Eräänä päivänä huomasin sen kauhukseni kadonneen ja surkuttelin Jaakolle sen luultavasti tippuneen takkini taskusta.

”Se on vain yksi hammas. Anna olla. Minä olen kuitenkin vielä täällä”. Hän vastasi hymyillen.

Silitin hänen poskeaan ja mietin, mitä helvettiä minä teen kun hän on poissa. Ei minulla ollut ketään muita. Yhteiskunta halveksui meitä ja me halveksuimme sitä. Me olimme Aatami ja Aatami, eläen omassa maailmassamme pienellä maatilallamme.

Parin viikon kuluttua minun lukiessa lehteä ja Jaakon nukkuessa, ainoa ystävällinen sairaanhoitaja nimeltään Terttu koputti hiljaa huoneen oveen.

”Jaakko pyysi hoitamaan erään asian puolestaan.” Hän sanoi ja käveli viereeni. ”Annatko tämän hänelle kun hän herää? Älä kuitenkaan avaa sitä, Jaakon pyyntö.” Terttu tarttui käteeni ja laski siihen pienen puisen rasian.

”En voi luvata mitään.” Hymyilin ilkikurisesti mikä sai Tertun naurahtamaan.

”Minä tulen käymään taas myöhemmin.” Hän ravisti olkapäätäni ja lähti vaappumaan ovea kohti.

”Terttu?” Sanoin hiljaa mutta tarpeeksi kantavasti että sen kuuli huoneen toisesta päästä. ”Niin?” Hän kääntyi käsi jo ovenkahvalla.

”Kiitos.”

”Mistä hyvästä?”

”Että kohtelet meitä kuin ihmisiä.”

Terttu hymyili vaisusti ja katosi oven taakse jättäen sen raolleen. Läpiveto pamautti oven kiinni, ja herätti Jaakon. Hän katsoi minua hämmentyneenä.

”Terttu toi sinulle jotain.” Sanoin ja herisytin rasiaa ilmassa.

Leveä virnistys levisi Jaakon väsyneille kasvoille. ”Avaa se. Se on sinulle.”

Rasiasta kuului vieno naksahdus auetessa, ja päällimmäisenä siellä oli pieni lappu, jossa luki kaunokirjoituksella ”Hammaskeijulleni” ja sen perässä pieni sydän. Lapun alta paljastui kadonnut hampaani, tarkemmin ottaen Jaakon hammas. Se komeili sormuksen päällä kuin timantti.

”Saanko minä?” Jaakko sanoi ja poimi sen rasiasta.

Ojensin nimettömän sormeni häntä kohti ja sanoin ”tahdon.”

Jaakolla oli vaikeuksia saada sormusta sormeeni koska meitä molempia nauratti niin paljon. Hekottelu päättyi Jaakon yskäkohtaukseen. Kun sormus oli saatu vaivoin sormeeni, kiipesin hänen viereensä sairaalapedille ja hän laski päänsä rinnalleni. Ojensin vasemman käteni suoraksi ja ihastelimme sitä koristavaa hammasta yhdessä.

”Tämä on rumin sormus mitä olen eläessäni nähnyt.” Sanoin ja laskin käteni Jaakon ympärille. ”Onneksi minun ei tarvitse katsella sitä pitkään” Hän totesi.

Ympärillemme laskeutui epävarma hiljaisuus.

”Lupaathan sä pitää tuota sitten joka päivä, lopun elämääsi?” Jaakko kysyi. ”Joo.” Sanoin hiljaa.

Vaimea vastaukseni herätti Jaakossa hilpeyttä. ”Tiedätkös, sitten kun minä kuolen niin sinä saat mun kaikki hampaat. Se on jo testamentissakin.” Hän jatkoi.

Ärsyynnyin aina kun hän puhui kuolemasta. Itse en koskaan ole pystynyt vitsailemaan siitä. ”Lopeta.” Huokaisin. Hän siirsi päänsä hitaasti kuiskatakseen minulle jotain. Tunsin hänen huulensa hipaisevan korvaani.

”Niistä saa näyttävän kaulakorun. Helminauhan.” Hän totesi ja sipaisi kaulaani kevyesti sormellaan. Purskahdimme molemmat nauruun.

Hymyilin muistellessani tuota hetkeä ja palasin kaihoten nykyhetkeen. Pyyhin kyyneleeni ja lähdin kävelemään takaisin kohti saattohuonetta. Palatessani Jaakon luo, hän oli ehtinyt nukkua

pois. Huoneessa oli hiljaista. Kävelin hänen sänkynsä viereen jättääkseni hyvästit. Silitin hänen poskeaan ja mietin miten asiat voisivat olla nyt niin toisin. Vihasin itseäni.

Olin tiennyt kuukausien ajan että Jaakko petti minua ja kaikessa hiljaisuudessa minä olin antanut hänen jatkaa. Tiesin myös että Sofia oli entinen seksityöläinen ja HIV-positiivinen. Tiesin että oli vain ajankysymys kun Jaakko jättäisi minut. Tiesin että hän pitäisi talon, jonka olimme yhteisillä rahoilla ostaneet hänen nimiinsä. Minun nimissä oli vain auto. En helvetissä jäisi tyhjän päälle. Tai jos jäisin, niin en ainakaan rankaisematta häntä ensin. Niinpä maksoin Sofialle Jaakon viettelystä.

Jäisi Jaakon käsiin tarttuisiko hän tilaisuuteen vai ei. Hän sinetöisi itse kohtalonsa.

Emme koskaan puhuneet Sofiasta ennen Jaakon kännistä tunnustusta mökillä. Istuessani auringonlaskun aikaan veneessä miettien tekemiäni valintoja ja tekoja, tunsin syvää katumusta tajutessani mitä olin mennyt tekemään. En halunnut menettää Jaakkoa ja olin valmis antamaan pettämisen anteeksi jos hän vain pysyisi luonani. En ollut niinkään varma siitä että hän olisi yhtä halukas antamaan anteeksi minulle kuultuaan totuuden, joten jätin kertomatta Sofian sairaudesta. Mitä järkeä olisi ollut kertoa kun ei ollut edes varmaa, oliko virus tarttunut Jaakkoon? Ja jos oli, ei sille ollut kuitenkaan mitään tehtävissä. Olisin vain turhaan pilannut välimme.

Tulin siihen tulokseen, että paras vaihtoehto on jatkaa yhteiseloa ajattelematta koko asiaa. Jos hän on HIV-positiivinen, olen minä tekoni vuoksi ansainnut saada tartunnan myös. Mielestäni olemme molemmat yhtä syyllisiä. Teimme omat valintamme ja ne toivat meidät tänne. Ja täällä me nyt olemme. Jaakko on kuollut, ja minulla on sama kohtalo edessäni. Luultavasti lähivuosina.

Ikkunasta kurkistelee auringon ensi säteet, tuskin edes huomasin. Aion nyt istua vielä hetken Jaakon vieressä, katsoa viimeisen auringonnousuni ja kaivaa sitten repustani isäni vanhan Smith&Wessonin. Se on jäänyt vähemmälle käytölle koska metsästäjänä suosin normaalisti kivääriä, mutta omien aivojen posauttamiseen se tuntuu hieman liioitellulta. Itsemurha sairaalassa kuulostaa avunhuudolta, mutta sitä tämä ei ole. Harmi ettei elimistäni ole hyötyä. Pahoittelut sotkusta.

-Tapani

Kirjoittanut: Mira Hartikainen

Citi-Bankin rahat

Raskaat kaksiosaiset takorautaportit avautuvat ilkeästi kirskahtaen. Mustaan kuluneeseen, tupakan löyhkäämään nahkatakkiin pukeutunut mies, jolla on jaloissaan risaiset farkut, astuu viiden pitkän vuoden jälkeen vapauteen. Luisevalla olalla roikkuu harmaa olkalaukku, jonka kyljessä on isoilla likaisen valkoisilla kirjaimilla teksti, ADIDAS. Laukku on tyhjä, mutta näin ei enää päivän päättyessä pitäisi olla.

Anton LeSommerilla oli aikoinaan tarkan täsmällinen, omasta mielestä jopa täydellinen suunnitelma. Ja niinpä Citi-Bankin konttorin ryöstö sujui kuin unelma. Paikallinen poliisi oli kuitenkin asiasta eri mieltä ja niinpä Anton jäi kiinni jo ennen tähtien saapumista taivaalle. Rahat, miljoonat, Anton
kuitenkin ehti jemmata turvalliseen paikkaan.

Anton oli teini-ikäisenä varastanut isän lompakosta setelin ja jäi myöhemmin siitä kiinni. Isän mielestä takaisin maksun aika vielä tulee.

Poliisi ei pankin ryöstösaalista löytänyt, mutta pankin aulassa olevan turvakameran ja silminnäkijä havaintojen perusteella Anton LeSommer pidätettiin ja lopulta vangittiin. Hän sai vuoden joka millistä, jonka vei. Nyt ne vuodet on lusittu.

Anton seisoo Linnankadulla vankilan edessä ja haukkoo raitista, ennen kaikkea vapaata ilmaa. Aurinko ryömii repaleisen pilven takaa ja sen säteet iskeytyvät korkeaan lyhtypylvääseen, josta ne ottavat mukaansa varjon, heittäen sen Antonin tennistossuilla suojatuille varpaille.

Antonin ollessa lapsi, isä hoiti aina kuljetukset paikasta toiseen. Isän mielestä takaisin maksun aika vielä tulee.

Antonilla ei ole rahaa juuri tässä ja nyt, joten hän päättää käyttää vanhaa keinoa. Peukalonsa avulla Anton saa kyydin lähes perille asti, lähes miljooniensa luokse. Loppu kävelymatka sujuu iloisesti vihellellen ja tulevaisuuden suunnitelmia tehden.

Vielä viimeinen mutka ja sadan metrin päässä siintää pitkä, jo lapsuudesta tuttu, kaksikerroksinen rakennus, joka kaukaa katsottuna näyttää aivan
jättiläisen huuliharpulta. LeSommerin retkeilymaja, joidenkin mielestä jopa kesähotelli, se siellä häämöttää. Antonin isän, Jaakobin, silmäterä,

rakkaampi kuin poikansa.

Aamupala, lounas, päivällinen ja iltapala olivat aina Antonille ilmaisia. Isän mielestä takaisin maksun aika vielä tulee.

Vielä kymmenkunta askelta ja alkaa asfaltoitu piha, sekä parkkipaikka-alue. Anton pysähtyy sen reunalle ja totinen ilme kasvoillaan pyörittelee katsettaan suuntaan ja toiseen. Piha on aivan tyhjä. Ennen paikka oli täynnä ihmisiä, elämää ja iloista ilmapiiriä. Nyt asfaltin murtuneista kohdista on ruoho tunkeutunut ylös, puna-apilat ovat osin vallanneet valkoisiksi maalatut parkkipaikat. Retkeilymajassa näkyy rikkinäinen ikkuna.

Anton hajotti lapsena vahingossa yhden ikkunan. Isän mielestä takaisin maksun aika vielä tulee.

Retkeilymajan ulko-oven yläpuolella oleva puinen kyltti roikkuu enää yhden naulan varassa. Kyltissä on hienot puusta tehdyt koukeroiset kirjaimet. Jaakob, Antonin isä, on ne itse tehnyt. LeSomm on enää jäljellä. E ja R
kirjaimet ovat pudonneet tai sitten paikalliset nuorisovandaalit ovat vieneet ne mukanaan.

Anton seisoo hiljaa paikoillaan. Hänen rintansa kohoilee tasaisen hengityksen tahtiin ja samaan tahtiin kaikki kolme mustaa rintakarvaa kohoavat kohti harmaaksi värjättyä partaa, joka roikkuu palmikolla hänen leuassaan. Anton pyörittelee ja pureskelee aikansa sanoja suussaan, kunnes lopulta sylkäisee pari niistä ulos, ”Mitä helvettiä.”

Anton kuulee, kuinka koira ulvoo jossain kauempana. äänestä päätellen arka, pieni koira. Sitten suurempi koira yhtyy ulvontaan. Se saa vilunväreet kulkemaan pitkin selkäpiitä. Anton kohentaa olallaan olevaa harmaata Adidaksen olkalaukkua. Kiihtyvin askelin Anton taivaltaa läpi hunnigolle
jätetyn asfaltoidun pihan kohti retkeilymajan ulko-ovea. Hän kaivaa taskustaan avaimen, mutta vain huomatakseen, ettei sitä tarvita. Lukko on murrettu auki. Kuinkas muuten.
Sisällä aulassa tulee vastaan hävityksen kauhistus. Siellä on tyhjiä kaljatölkkejä, pääasiassa rytättyjä, heiteltynä sinne tänne. On myös kasa laudanpätkiä ja hiiltyneitä puunoksia. Näyttää siltä, että joku on yrittänyt sytyttää nuotion keskelle aulaa, siinä onnistumatta. Katosta roikkuu valkoisia ja keltaisia sähköjohtoja, jotka ennen kannattelivat isoja kristallikruunuja. Vaikka tuuli puhaltaa sisään rikkoutuneesta ikkunasta, niin virtsan haju on aivan kammottava.

Anton oli lapsena nukkunut huonosti ja usein kastellut vuoteensa. Isän mielestä takaisin maksun aika vielä tulee.

Anton suunnistaa yläkertaan johtaviin kapeisiin notkuviin puuportaisiin. Hän kulkee pitkin hämärää yläkerran käytävää, jonka varrella on ovia kuin joulukalenterissa luukkuja. Avattuna, raollaan ja vielä kiinni
olevia. Käytävän päässä on tuttu huone. Siellä Anton vietti lapsuutensa. Varsinkin äidin kuoltua, se oli oivallinen turvapaikka, siellä oli Antonin oma maailma. Nyt huone ammottaa tyhjyyttään. Myös sieltä on ikkuna rikottu. Lasinpalat rätisevät askelten alla hänen lähestyessään huoneen nurkassa olevaa isoa lastulevystä kasattua vaatekaappia. Sen ovi on jonkun verran raollaan ja Anton raottaa sitä vielä toisen mokoman.

Äkkiä hiljentyneen huoneen läpi tuntuu puhaltavan navakka, kolea viima. Äänetön huuto jähmettyy Antonin huulille. Vaatekaapissa on valepohja. Sinne Anton jemmasi miljoonansa, jotka hän Citi-Bankista vei. Nyt valepohja on kuitenkin siirretty pois paikaltaan. Joku on löytänyt piilon. Miljoonat ovat poissa. Piilo on tyhjä. Hetkinen. Ei se olekaan aivan tyhjä.

Pölyn keskellä, hämärässä nurkassa näkyy vanha valkoinen kirjekuori, jossa on tekstiä. Anton nostaa kirjeen ylös sormillaan, jotka tuntuvat veteliltä kuin keitetyt siskonmakkarat. Kirjeen päällä on hienoa, koukeroista tuttua isän käsialaa olevaa tekstiä: Maksun aika tuli.

Rikkinäiselle ikkunalle lehahtaa yönmusta korppi, jonka ruosteinen nariseva ääni kuulostaa Antonin korvissa naurulta. Anton ei naura, hän ei edes hymyile, vaan rypistää kirjeen nyrkkiinsä ja heittää sillä korppia, mutta ei osu. Korppi on nopeampi.

Ajatukset, pääasiassa sekavat, sinkoilevat Antonin kallon sisällä, kuin kuiva herne peltikattilassa. Kuluu sekunteja, ehkä minuutteja. Anton puristaa huuliaan yhteen, niin lujaa, ettei edes pieni kirosana pääse pujahtamaan niiden välistä. Silmäluomen räpäytys saa yhden kyyneleen karkaamaan ja valumaan poskelle. Murtuneena miehenä Anton laahustaa huoneesta ulos. Hän kulkee äänettömästi käytävän, portaikon ja aulan läpi, poistuen

retkeilymajasta kuin varjo. Synkkänä ja kostonhimoisena.

Samaan tai ainakin lähes samaan aikaa tapahtuu pääkaupunkiseudulla seuraavaa:

Jaakob LeSommer, entinen kesähotellin toimitusjohtaja, on juuri saapunut Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Matka toiselta puolelta Suomea ei ollut kovin pitkä. Jaakob on varannut sviitin Helsingin parhaasta ja kalliimmasta hotellista, johon matka nyt jatkuu taksilla. Jaakob laskostaa lyhyen, hädin tuskin 170 senttisen vartalonsa taksin takapenkille. Lyhyt ja hoikka, tuskin läpimärkänäkään kuuttakymmentä kiloa painava Jaakob, katselee taksin ikkunasta suuren kaupungin villiä menoa. Taksi pysähtyy hotellin pääovien eteen samalla hetkellä, kun kellon viisarit roikkuvat suoraan alaspäin.

Maahanmuuttajataksikuski saa mahdollisimman vai pitäisikö sanoa naurettavan pienen tipin ja väkinäisen hymyn asiakkaaltaan. Jaakob nappaa painavan ja vähemmän painavan matkalaukkunsa hotellipojan käsistä ja suuntaa suoraa päätä vastaanottotiskille. Sisään kirjautuminen sujuu rutiinilla. Olihan hänellä aikoinaan maan kärkikastiin kuuluva retkeilymaja, ainakin omasta mielestään.

Huoneeseen päästyään Jaakob purkaa molemmat matkalaukkunsa. Toinen on täynnä vaatteita ja toinen täynnä seteleitä, jotka hän saa juuri ja juuri sullottua huoneessa olevaan teräksenharmaaseen kassakaappiin. Kassakaapin välittömässä läheisyydessä on kuusipuusta valmistettu baaritiski, josta Jaakob kaataa itselleen kunnon viskipaukun, tuplana tietenkin.

Jaakob lysähtää viskinsä kanssa pehmeään nahkaiseen nojatuoliin, joka nielaisee hänet lähes kokonaan sisuksiinsa. Mahtaisiko täältä pääkaupunkiseudulta löytyä seuraa tällaiselle mukavalle leskelle, joka on vielä kaiken lisäksi herrasmies ja miljonääri. Jaakob mietiskelee ja muistelee samalla edesmennyttä rouvaansa. Vaimo oli pieni nainen, jotenkin läpinäkyvä, haalea ja kaikin tavoin huomaamaton. Hän oli kuin pystyyn nostettu järviruoko, joka puhui väräjävällä äänellä. Lopulta hän kuihtui pois ja se siitä.

Poikakin Jaakobilla oli, Anton, tai kai se hampuusi vieläkin jossain lusmuilee. Ei siitä pojasta isän mielestä koskaan oikein kunnon miestä kasvanut. Ei Jaakob viitsi pojalleen sen enempää ajatuksiaan tuhlata, vaan nousee pehmeästä nojatuolista ja kävelee kylpyhuoneeseen, joka on isompi kuin normiperheen autotalli.

Lämpimän suihkun ja huolellisen pesun jälkeen Jaakob pukee päälleen eilen ostamansa uuden liituraitapuvun, ottaa vielä pienen hörpyn viskilasistaan ja suuntaa kassakaapille. Paksu pino seteleitä povitaskuun ja sitten kohti hotellin aulabaaria ja paikallista tarjontaa katselemaan.

Baaritiskillä käykin kova kuhina. On juomaa janoisille ja mikä tärkeintä, niin sitä silmäruokaa myös riittää. Jaakobin silmät mittailevat naisia ja hän yrittää jopa riisua heitä katseellaan, joka harhailee myös välillä komeiden miesten suuntaan.

Hetken siinä nautiskeltuaan Jaakob huomaa baarin ovella seisovan nahkatakkiin pukeutuneen miehen, jonka harmaa parta on palmikoitu. Jaakob katsoo miestä toisen ja vielä kolmannen kerran. Jotain tuttua tuossa miehessä on, olen varmaan joskus nähnyt hänet jossain, miettii Jaakob.

Voisiko hän olla? Ei, ei se voi. Mutta jos…

Hiljainen lähes kuulumaton kuiskaus tunkeutuu ulos Jaakobin viskinhuuruisesta suusta ”Anton?”

Anton lähtee, täynnä kiukkua, ripeästi kävelemään kohti baaritiskillä huojuvaa isäänsä. Anton on lähes päätä pidempi kuin isänsä ja ajattelee, että nyt ovat osat vaihtuneet. Nyt on hänen vuoronsa määrätä ja näyttää kaapin paikka. Anton työntää oikean kätensä syvälle nahkatakin taskuun etsien sieltä lisää rohkeutta. Sormet tavoittavat kylmän kovan esineen. Pieni pistooli,
jonka hän hankki pimeiltä markkinoilta matkalla tänne, kohottaa hänen itsetuntoaan ja rohkeuttaan. Täällä pistoolia ei voi kuitenkaan ottaa esiin, joten hän jättää sen taskuunsa odottamaan parempaa tilaisuutta. Mitä lähemmäs isäänsä Anton tulee, niin hän huomaa, että isä on jo aika hutikassa. Nyt on isän maksun aika, ajattelee Anton, kun hän pysähtyy lähes isän varpaille.

”Rakas hulttio poikani, sinäkö siinä olet?” Jaakob sanoo ivallinen virne huulillaan.

”Kyllä isä.” Anton vastaa ja puristelee käsiään nyrkkiin. Pitäisikö heti tempaista tuota juoppoa nyrkillä, on ainoa järkevä ajatus, koska pistoolin käyttö olisi liian kova riski hänelle itselleen. Takaisin vankilaan hän ei enää halua. Tätä miettiessään isä jatkaa ivalliseen tapaansa.

”Näytät aika raihnaiselta noin nuoreksi mieheksi, jos sinua nyt mieheksi voi sanoa. Mites sulla kulkee?”

”No ei tässä mitään.”

”Sen huomaa, sen huomaa juu. Ei siinä mitään. Tyhjältä näyttää. Otatko viskin? Minä tarjoan.

Tätä kyllä löytyy.” Sanoo Jaakob ja vetää povitaskusta nipun seteleitä.

Antonin sisällä kiehuu tai ainakin poreilee. Ne ovat hänen rahojaan. Hänen vaivalla ansaittuja tai vääryydellä varastamia, ihan sama, kuitenkin hänen.

”No, veikö kissa kielesi?” Kysyy Jaakob.

Anton avaa suunsa, mutta sanoja ei tule. Päähän ja vähän muuallekin nousee outo tunne, muisto.

Vähän samanlainen, jonka Anton oli lapsena tuntenut, pelko.

”Näytätpäs kalpealta. Älä nyt vaan poika pyörry. Kolikoihinko olet tottunut. Katsopa tarkkaan. Nämä ovat kuule seteleitä ja näitä löytyy, vaikka kuinka ja paljon. Ja ihan jokaisen niistä olen ansainnut.”

”Minun rahani”, saa Anton lopulta sanotuksi, mutta niin hiljaisella äänellä, ettei isä sitä kuule.

Pelko on valloittanut koko Antonin ruumiin ja hän tuntee kutistuvansa. Tuntee olevansa lähes lapsi taas. Anton muistelee, kuinka näki isän joskus löytäneen kesähotellin parkkipaikalta asiakkaan lompakon ja kuinka isä hymyssä suin kertoi, että oli ansainnut löytämänsä. Nyt isä oli löytänyt, ei
Antonin, vaan Citi-Bankin rahat ja kyllähän isä nekin on ansainnut, näin Anton mielessään ajattelee.

”Ei sinusta poika koskaan tule mitään. Olet vetelä kuin pystyyn nostettu kastemato”, sanoo Jaakob ja tämä vertaus herättää Antonissa kiukun, jolla ei tule olemaan rajoja ja jota ei voi enää millään tukahduttaa.

Kastemato on sana, joka sulkee Antonin tästä maailmasta. Hän ei kuule, eikä näe mitään. Tuo yksi sana, kastemato, tuo niljakas, luikerteleva
limanuljaska saa Antonin kaikki karvat nousemaan pystyyn

Alakoulussa Anton oli murtanut luokkakaverinsa nenän, koska tämä oli välitunnilla pudottanut kastemadon Antonin paidankauluksesta sisään.

Anton tuijottaa isäänsä, mutta ei tietoisesti. Isä jatkaa Antonin nöyryyttämistä, mutta sanat, jotka isän suusta lähtevät, eivät milloinkaan pääse perille Antonin tietoisuuteen. Tuo yksi sana, kastemato, vei Antonin takaisin lapsuusmuistoihin, josta hän pikkuhiljaa ja hitaasti palaa tähän päivään, tähän hetkeen.

Antonin päähän nousee vain yksi ajatus. Oikeus. Nyt sen pitää tapahtua. Hän kamppailee vielä tovin pelkonsa kanssa, pelkonsa, joka kohdistuu isään. Toinen tovi alkaa ja silloin yhtäkkiä…

”Mennäänpäs isä hotellihuoneeseesi vähän juttelemaan ja saat esitellä lisää niitä seteleitäsi, jotka olet raskaalla työllä ansainnut”, Anton sanoo ja yllättyy itsekin sanomastaan.

Hotellihuoneeseen saavuttuaan kaksikko katselee hetken toisiaan hiljaisuuden vallitessa. Pian isän naamalle leviää valtavan iso ja itsevarma hymy, joka on paremminkin irvistys. Kopisevat askeleet rikkovat huoneen hiljaisuuden, kun hän kompuroi kassakaapille ja avaa sen kömpelöillä sormillaan.

Oikeus ja kohtuus. Rikos ja rangaistus. Omankäden oikeus. Nämä sanat pyörivät vinhaa vauhtia Antonin mielessä, kun hän pujottaa kätensä nahkatakin taskuun.

”Kas tässä. Katso nyt kunnolla. Mitä helvettiä?”, kiljahtaa Jaakob, kun hän kääntyessään poikaansa kohti tajuaa katsovansa suoraan kohti pistoolinpiippua.

”Viimeisen maksun aika”, sanoo Anton ja puristaa liipaisinta. Pamaus peittää alleen kolahduksen, joka kuuluu, kun Jaakobin pää osuu huoneen kovaan parkettilattiaan.

Kirjoittanut: Ari Laine

Omaa lääkettä

Tytti on jäätävän kaunis pitkine, vaaleine hiuksineen ja luonnollisine räpsyripsineen. Ihan yhtä suloinen, kuin äitinsä siinä sisarhentovalkoisten ryhmäkuvassa, jonka mutsi antoi minulle, kun Tytti muutti isänsä kanssa meidän pihan D-rappuun asumaan. Tytin kaunis äiti on kuollut, jo monta vuotta sitten, jo joskus ennen kun me aloitettiin koulu. Tytti tuli tosi iloiseksi, kun vein sille mutsin löytämän kuvan.

Tytissä on jotain surumielistä. Ensin ajattelin sen johtuvan äidittömyydestä, mutta nyt arvelen sen olevan jotain muuta. Ihan kun se kantaisi mukanaan jotain suurta, painavaa salaisuutta. Välillä tuntuu, että salaisuus haluaisi pulahtaa sen huulilta, mutta sitten Tytti kääntyy hetkeksi johonkin omaan synkkään koteloonsa ja palaa kohta sieltä pirteänä ja iloisena itsenään. Vähän liian iloisena.

Tytin luo ei koskaan saa mennä kylään. Sen isä ei kestä kuunnella ääniä. Tosin kuulin kerran mutsin puhuvan jonkun sisarhentovalkoisen kanssa kilometrin mittaisessa juorupuhelussaan, ettei Tytin isää juurikaan näkyisi kotona, vaan enempi Rekan Pubissa. Samasta puhelusta kuulin myös, että mutsin työkaveri olisi nähnyt joskus yöllä Tytin yksin hippuloimassa ulkona. Tekemässä mitä? Kysyisin siltä itseltään, mutta en sitten kuitenkaan saa sanoja itsestäni ulos.

Hanna tuli eilen kouluun kasvot mustelmilla. Se on aika monesti kaatunut portaissa tai törmännyt johonkin. Liikuntatunnin jälkeen ehdin pukuhuoneessa nähdä vilauksen Hannan selästä. Siinä oli pitkät punaiset naarmut. Toissailtana kuulin, kun Hannan isä huusi jotain meidän pihassa. Se kuulosti olevan humalassa.

Hanna asuu sen isän ja äidin kanssa C-rapussa, kolmannessa kerroksessa. Hanna on tosi hiljainen ja sen äiti on vielä hiljaisempi. Sen äitiä ei näy juuri koskaan, ja jos sen näkee, se katsoo maahan ja mumisee jotain.

A-rapun ensimmäisessä kerroksessa asuu Hyttinen ja sen kaksi veljeä ja vanhemmat. Hyttinen kulkee aina kaverinsa Henkan kanssa. Olen kuullut niiden uhkailevan roskiksen nurkalla kostoa, sanovat aikovansa vielä saattaa Hannan isän vastuuseen teoistaan. Minua kauhistuttaa ajatus, koska uskon, että uhkaus tulee vielä toteutumaan.

Lauantai-iltana istumme hylätyn tehdasrakennuksen takana. Pojat sytyttävät nuotion. Rikomme löytämiämme FIN-kuormalavoja ja heitämme niitä juhannuskokkoa muistuttavaan rovioon. Henkalla on Mehukatti-pullossa keskenkäynyttä kiljua, minulla on viisi Lapin kultaa, jotka joku densa kävi hakemassa, kun annoin sille yhden hakiksena. Hanna ja meidän rinnakkaisluokan isorintainen Saara litkivät lonkkua, johon minä en enää muutaman oksennusviikonlopun jälkeen pysty. Tytti on kaatanut isänsä baarikaapista tyhjään Koskenkorva-pulloon sekaisin kaikkea, mitä on löytänyt.

Istumme ringissä ja laulamme. Pihalla on kova pakkanen, mutta nuotio lämmittää mukavasti. Saara istuu Henkan sylissä. Niiden kurkkukielarit käyvät niin kuumina, että epäilen, ettei niillä kohta pysy housut jaloissa. Tytti on tavallista hiljaisempi. Se juo ”sekamehuaan” tiuhaan tahtiin ja tuijottaa kuumana leimuavaa tulta. Hyttisellä on taas kova uho päällä. Se arvostelee kovaan ääneen natsisikoja ja kertoo varmaan neljättä kertaa, kuinka se tumppasi kerran röökinsä yhden nutipään kaljuun. Oikeasti Hyttinen on maailman ihanin ja kiltein, sellainen nallekarhu-isoveliaines, mutta se ei yhtään kestä, että heikompia sorretaan. Se on elänyt aika ahtaalla isoveljiensä silmien alla ja isänsä tiukassa nuhteessa, senkään isä ei ole tainnut sylkeä kuppiin. Jos Hyttinen kokee, että joku homma ei mene oikeudenmukaisesti, sillä leikkaa heti kiinni, joku nappi napsahtaa sen päässä eri asentoon ja nallekarhu näyttää terävät kulmahampaansa.

”Sä oli perhonen, jonka siivet, eivät kauas kantaneet…” Kun pääsemme Apulannan Ilonan toisen kertosäkeen alkuun, Tytti alkaa itkeä ihan hervottomana. Otan Tytin pään syliin ja silitän. Annan sen itkeä rauhassa ja kuiskin, että saa itkeä, se helpottaa. Pyyhin ripsivärin mustia noroja taskusta löytyneeseen paperinpalaseen. Lopulta itku laantuu.

- Mä en enää ikinä tee sitä.
- Mitä sun pitäisi tehdä?
- Mutta mä en halua lastenkotiin. Ne vie mut sinne, jos mä ikinä kerron. Eikä mulla ole muitakaan. Se on mun ainoa isä.

En ole ihan varma, mistä Tytti puhuu, mutta minua alkaa pelottaa. Saara ja Henkka ovat palanneet suudelmamerestään takaisin maankamaralle ja Hyttinenkin on rauhoittunut raivomonologistaan. Hyttinen istuu Tytin toisella puolella syljeskellen välillä olan taakse,

antaen toisen käden levätä rauhoittavasti Tytin selän päällä.

- Mulla on ihan helvetin kylmä, Tytti sanoo.

- Tytti. Sun pitää kertoa. Onko kyse sun isästä? Pakottaako sun isä sut tekemään jotain, mitä et halua? Puheeni kuulostaa kahden kaljan jälkeen omaan korvaani vähän katkonaiselta ja koitan ääntää sanat selvästi. Herännyt pelon tunne terävöittää aistejani.

- En mä ehkä pysty. Se on niin kamalaa. Mun pitää… Eilen se käski mun ottaa sen… sen suuhun. Viimeiset sanat Tytti kuiskaa ihan hiirenhiljaa, ja purskahtaa uudelleen itkuun. Itkun seasta hän sopertaa toistamiseen, ettei halua lastenkotiin, ja että rakastaa isäänsä.

Hyttinen ponnahtaa salamana jaloilleen ja potkaisee maassa lojuvaa laudanpätkää, joka lentää korvani vierestä ohi ja tipahtaa selkäni taakse maahan.

- VITTU. Ei vittusaatana.

Hyttinen harppoo tehdashallin seinänvierelle ja lyö hallin seinää nyrkillä. Hän kävelee ympyrää ihan härän näköisenä pää pitkällä edessä, sieraimet suurina.

- Ette saa ikinä kertoa kenellekään. Mä en olisi saanut sanoa. Mun oli pakko sanoa. Mä varmaan nyt kuolen, Tytti sopertaa itkun seasta.

Seuraavana aamuna herään kotoa pienelle kerälle käpertyneen Tytin vierestä. Mutsi ja faija ovat mökillä. Jätän Tytin nukkumaan ja hipsin keittiöön voitelemaan meille lempiherkkuani, hapankorppuja tuorekurkulla. Illan kaljat tuntuvat pienenä johmotuksena jossain syvällä pään sisässä ja illan tapahtumat nousevat välittömästi mieleen, kuin paha uni. En osaa edes kuvitella, mitä kaikkea Tytti on joutunut kokemaan vähitellen sekoavan isänsä kanssa. Viimeisinä sanoina ennen nukahtamista Tytti kuiskasi, että sen isä on alkanut kuvitella Tytin olevan Tytin äiti.

Raivoissaan ollut Hyttinen saattoi meidät eilen meille. Henkka ja Saara jäivät vielä sammuttamaan nuotion. Hyttinen rauhoittui lopulta huudettuaan ja kirottuaan melkein kilometrin matkan hallilta meidän pihaan. Tiedän ja pelkään, ettei asia tule jäämään tähän.

Maanantaina koulussa kaikki on kuin mitään ei olisi tapahtunut. Tytti näyttää ehkä vielä tavallistakin iloisemmalta. Se on rajannut kauniit silmänsä mustalla kajalkynällä, puhuu välitunneilla kovaan ääneen ja nauraa hermostuneesti naputellen tupakkaa sormiensa välissä niin, että tulipää irtoaa kesken polttelun. Mietin, kuinka hyvin se osaakaan näytellä. Myös Hyttinen on epäilyttävän tyyni. Pitkällä välitunnilla huomaan sen vetävän Henkan syvemmälle metsään ja puhuvan sille jotain matalalla äänellä, sivuilleen vilkuillen.

Perjantai-iltana Tytin isä Jaakko nousee parhaat päivänsä nähneen Datsun 100A:n etupenkkiin vaitonaisena, kyytiläisiä nyökkäyksellä tervehtien ja ihmetellen yhä saamaansa kutsua. Myös Hannan isä Seppo on hieman hämillään auton takapenkillä, mutta Hyttisen isän ojentama kirkas venäläinen himmentää hämmennystä. Mikä jottei sitä miesporukassa naapureiden kesken voi kerran viikonloppua viettää. Onhan se vaihtelua puuduttavaan arkeen tehtaan ja kodin välillä, Seppo tuumaa ja ottaa pitkän hörpyn venäläistä, päätään perään pudistaen. Hyttisen isä istuu penkkiin ja puristaa rattia, koittaen samalla pitää autossa tunnelmaa yllä ja hermonsa kasassa. Datsun käynnistyy yskähdellen.

Mökin he ovat valinneet tarkoin sen rauhallisen ja naapurittoman sijainnin perusteella. Hyttisen isä on jättänyt Hyttisen ja Henkan lämmittämään miehille saunaa murtauduttuaan ensin yhdessä poikien kanssa sisään takaseinän suuren ikkunan kautta. Jääkaapissa odottavat kylmät huurteiset HK:n sinisten lenkkien ja Turun sinapin kera. Nyt olisi vaan kyettävä pitämään pää kylmänä.

Datsunin kaiuttimista rahisee Hectorin Juodaan viinaa ja takapenkiltä könyää ulos pari huuruista isäntää. Mökissä Hyttisen isä viskaa auton avaimet takan reunalle punaiseen lyhtykynttiläpurkkiin, kotoisasti, kuin olisi omalle mökilleen saapunut, ja korkkaa jääkaapista itselleen kylmän kaljan. Henkka tuo oluet myös Jaakolle ja Sepolle, joiden kielenkannat ovat matkan aikana löystyneet ja jotka nyt rehentelevät edelliskesäisillä kalasaaliillaan iloisen rehvakkaassa nousuhumalassaan. Saunan lämmössä puheet kääntyvät naisiin.

- Saatanan kurittomat. Vielä sitä yhden kanssa eli, vaan nyt on pikkutussukin alkanut hyppimään silmille, Hannan isä murisee. ”On se kumma, miten tällaisesta perimästä voikaan muokkautua sellainen eläjä. Äitinsä virsiä veisaa, sitä perkeleen molkotusta tulee nyt kahdesta suusta, kyllä niin tekisi mieli antaa isän kädestä. Ja ovathan nuo välillä saaneetkin.” Hannan isä jatkaa röyhtäisten ja sivellen karvaista rintaansa.

Hyttinen istuu käsiensä päällä ja vilkaisee syrjäkarein isäänsä, joka kääntää katseen seinään.

- No mitenkäs Jaakko teillä? Minkämoista se on elää kahden kesken teinitytön kanssa? Hyttisen isä kysyy viattoman kuuloisesti Tytin isältä.

- Ihan niin, onhan se. Jaakko ei saa humalaltaan muodostettua kunnon vastausta.

- Saatanan pihtarikin se on minun akkani, Hannan isä huutaa väliin ja viskaa löylyä kiukaan viereen.

- Kyllä se on naisen tehtävä olla valmiina silloin kun sitä tarvitaan, Jaakko saa sanottua yllättävän selkeästi. ”Hyvän tytön olen kasvattanut, niin olen”, hän jatkaa.

Tämän pidemmälle Jaakko ei tarinassaan pääse, kun vieressä vihaansa pidätellyt Hyttinen vilkaisee vielä kerran viinan ja saunan punaiseksi kuumentamaa, roikkuvaa naamanahkaa ja jalkojen päällä lepäävää ihraista vatsaa, nostaa käden ylös ja tirvaisee Jaakkoa rystysillä naamalle. Miehen pää kolahtaa saunan seinään ja ähkäisten hän valuu seinää pitkin alaspäin jääden puoliksi makaavaan asentoon.

Seppo katsoo vierellään röhnöttävää Jaakkoa silmät ihmetyksestä suurina, mutta ennen kuin hän ehtii tehdä mitään, Hyttinen tarttuu miestä hartioista ja tönäisee tämän lauteilta alas. Seppo koittaa kompuroida lattialta sadatellen ylös, mutta Hyttinen ehtii alas lauteilta ja potkaisee tämän uudelleen kumoon. Sepon pää osuu napakasti ovenkarmiin ja matka jää kesken. Hyttisen isä taiteilee itsensä lauteilla seinää vasten hervottomana nojaavan Jaakon ja oven edessä makaavan Sepon yli ja avaa saunan oven. Hän tarttuu puhisten Seppoa käsistä ja Hyttinen ottaa kiinni jaloista. He kantavat vähin äänin, tavoitteeseensa keskittyen painavan miehen mökin viileään tupaan Henkan jäädessä vartioimaan korisevaa Jaakkoa. Toistaiseksi kaikki on sujunut suunnitelmien mukaan.

Hyttinen sitoo karkealla köydellä alastoman Sepon käsistä keittiönpöydän jalkaan. Sepon korvanpielestä valuu verta. Miehen silmät avautuvat, muljahtavat kerran ja sulkeutuvat jälleen. Sillä välin Henkka on kantanut Hyttisen isän kanssa myös Jaakon tupaan. Tämä raottaa silmiään ja värähtää, kuin reagointina viilenneeseen ilmaan. Hyttinen kaataa miehen suuhun vodkaa, johon on murskattu Hyttisen äidin unilääkettä. Juomaa valuu suupieliltä, mutta Hyttinen nostaa Jaakon leukaa ylös, ja pakottaa tämän nielemään nesteen.

Hyttisen isä on saanut tatuointilaitteen lainaan hyvää tarkoitusta varten vanhalta sellikaveriltaan, joka tätä nykyä pyörittää tatuointiliikettä etelässä moottoripyöräjengin tiloissa.

- Miten helvetissä tämä toimii, Henkka kysyy työntäessään virtajohtoa tärisevin käsin pistorasiaan.

- Anna kun minä, Hyttinen riuhtaisee koneen Henkan käsistä. Silmiin on noussut taas se ilme.

Musta väriaine leviää epätasaisesti iholle. PED… Hyttinen pääsee vauhtiin. …OFIILI.

-Sullahan on taiteilijanlahjoja, Henkka ihailee sotkuista jälkeä naureskellen.

Kuten poikansa kasvoilla, ihmisyys on muuttunut myös Hyttisen isän silmissä puhtaaksi vihaksi. Hän lyö sääliä tuntematta housuistaan irrottamallaan vyöllä Hannan isän lihavaan vatsaan pitkiä viiltoja, jotka muuttuvat kirkuvan punaisiksi talven valkaisemaa ihoa vasten.

-Siinä vähän omaa lääkettä naisvihaajalle, heikompia ei saatana alisteta, Hyttisen isä mumisee partaansa ja tuntee itsensä melkein hyväntekijäksi julman tekonsa edessä.

Henkka viimeistelee illan työn työntämällä makkarat pystyyn lattialla runneltuina makaavien miesten suihin ja pysähtyy hetkeksi ihailemaan yhteistä aikaansaannosta. Hyttinen irrottaa tatuointikoneen johdon seinästä ja paketoi koneen huolellisesti kassiin. Miehet pukevat äänettöminä ylleen, Hyttisen isä kaivaa Datsunin avaimet lyhtypurkista, ja he sulkevat ulko-oven taakseen katsomatta. Saunan piipusta nousee ohut savuvana kohti tummenevaa taivasta. Autossa Hyttinen laittaa Nirvanan Lithiumin soimaan ja kääntää soittimen nupit kohti kaakkoa.

Kirjoittanut: Sanna Sassi

Omankädenoikeus

Tyttö tuijottaa minua rävähtämättä suoraan silmiin. Hän on käpertynyt junan penkkiin ja näyttää yhtaikaa uteliaalta ja pelokkaalta.

Nostan kypärän ja reppuni kahden hengen hyttiin. ”Matkustatko ihan yksin?”

Hän naurahtaa, ja samalla huomaan ohuet juonteet hänen silmiensä ympärillä.

”Mää oon Ellu. Missä sun prätkä on? Sää oot aika paljo Hatsan näköinen, tunnetko sää sen?”

”Se on Turussa odottamassa. Siis pyörä. Piti vaan käydä junalla Hesassa työreissulla. Sade yllätti aamulla.”

”Mitä sun selässä lukee? Hatsalla luki Prospect. Mitä sää teet? Hatsa oli vartija.”

”No mä olen tavallaan kanssa turvallisuusalalla, Tero vaan.”

Nainen katsoo hetken aikaa ulos ikkunasta. Juna nytkähtää liikkeelle.

”Mää arvasin, kun sulla on toi rotsi. Onko sulla tatskoja? Hatsalla oli. Me oltiin molemmat yövuorossa. Siellä aina juteltiin kaikesta. Hatsalla oli ketjuja ja avaimia. Näillä pääsee, se sanoi. Se heitti vuoron jälkeen kämpille, kun mulla ei oo korttia. Kesällä muutettiin yhteen ja mentiin heti naimisiin. Äitikin tykkäs Hatsasta. Ensin se oli epäluuloinen ja käski tehdä avioehdon, mutta Hatsa vaan nauroi sille ja toi kukkia.”

”Aha. Joo. No sehän oli mukavaa.”

Harkitsen pakenemista ravintolavaunuun, mutta jokin naisen olemuksessa saa minut jäämään. Haluan kuulla lisää, vaikka ymmärrän, että kaikki ei ole ihan kohdallaan. Prospect ja vartija, niinpä tietysti, ja tämä lapsen kaltainen nainen yövuorossa. Pitää olla varovainen. Onhan meitä koulutettu, mutta silti. Muistelen iltalehtien juttuja tasapainottomista todistajanaisista ja tekstiviesteistä.

”Me asuttiin ennen saaressa. Isä oli merillä töissä. Mää en enää muista sitä. Anu oli mun isosisko. Mää sain yleensä sen vanhat vaatteet ja koulukirjat ja pienemmän vinttikamarin, mutta sieltä oli merinäköala. Laivat kulki siitä ohi, ja mää katselin illalla niiden valoja ja haaveilin, että lähden isona Ruotsiin tai jonnekin. Sinne minne isäkin meni. Äiti sanoi, että Anu on kaunis tyttö, se kyllä pärjää ja luojan kiitos, että Ellua ei kukaan huoli, kun se on noin pieni ja vaatimaton. On se niin höynäytettävä. Mää kysyin, että mikä on höynäytettävä, ja äiti nauroi ja sanoi, että älä sinä sitä sure. Mutta sainhan mää Hatsan. Anu oli muuttanut saaresta Turkuun Riston kanssa. Ristolla oli oma firma ja Anu oli siellä töissä. Ne rakensi taloa Hirvensaloon. Kyllä mää silti häissä näin miten Anu katseli Hatsaa ja tunki sen syliinkin istumaan, vaikka Risto oli vieressä. Oletko sää naimisissa?”

Nainen nojaa otsaansa ikkunaan ja tuijottaa Leppävaaran asemalaituria. Hän ei onneksi näytä odottavan vastausta, enkä todellakaan aio kertoa hänelle yksityiselämästäni mitään.

”Mää jatkoin siivoamista, kun rahaa oli aina liian vähän, mutta sitten sattui onnettomuus siellä kierreportaassa. Tunsin kun jalka tarttui kiinni, ja huusin. Siellä oli yks äijä öisin tekemässä paperihommia, ja se istui mun vieressä kun tulin tajuihini. Mää istuin pää veressä, ja Hatsa juoksi paikalle. Se oli kyllä kummallista. Ne käski olla paikallaan. Ei sattunut yhtään, vaikka jalkakin oli murtunut, ja minulla oli kauhea hätä, että nyt on portaat ihan veriset. Hatsa tuijotti mua kummasti ja kysyi, että miten sää noin kömpelö olit. Äijä katsoi sitä pahasti ja käski soittaa ambulanssin. Hatsa jäi sinne portaaseen korjaamaan jälkiä. Olin ainakin viikon sairaalassa ja sitten kotona jalka kipsissä. Se ei parantunut kunnolla enkä pystynyt enää tekemään edes yövuoroja. Hatsa ei yhtään tykännyt, kun olin päivät kotona. Se sanoi, että ei voi keskittyä bisneksiin. Mää nauroin sille ja kysyin, että onko se nyt bisnesmies niinku Risto. Silloin se suuttu niin, että heitti mua tuolilla. En mää osannut enää olla niin, että se olis ollut tyytyväinen.”

Nainen nousee seisomaan, hieroo jalkaansa ja venyttelee. Hän on pieni kuin linnunpoikanen, ja yht’äkkiä tunnen järjetöntä tarvetta suojella häntä. Aavistan, että tämä tarina ei pääty hyvin.

”Hatsa ei tullut enää kotiin kuin yöllä, ja mää aloin ihan pelätä sitä. Se tuijotti mua entistä hullummin ja ajoi ulos, kun sen kaverit tuli käymään. Niistä miehistä tuli valituksia. Mää pelkäsin, että joudutaan ulos siitä kämpästä, kun Hatsa ei suostunut maksamaan vuokraa ja mulla ei ollut rahaa. Hatsaa käytiin välillä päivälläkin kysymässä, mutta en mää tiennyt missä se on. Uhkasivat, että vievät sitten minut, jos ei miestä ala löytyä, että sellaiset terveiset. Miten mää sille olisin terveisiä uskaltanut kertoa,

kun pelkäsin itsekin. Niillä kysyjillä oli palmikko leuassa ja ilkeät silmät vaikka hymyilivät koko ajan. Ne näytti ihan samalta kuin ne viikingit tai siis gladiaattorit."

Minun on helppo arvata mitä Hatsan bisnekset olivat ja miten ne sujuivat. Ei tainnut olla jengin terävintä kärkeä, mutta onneksi Ellu näyttää selvinneen hengissä. Usein käy huonommin.

"Mää muutin sitten äitiä hoitamaan saareen, kun se oli alkanut höperöidä. Ne sanoi, että sillä on Levin kappaletauti. Anun mielestä se oli hyvä ajatus. Saisin ruuan ja asunnon enkä muuta tarvinnutkaan. Työtä olin oppinut tekemään eikä minua haitannut, vaikka äiti sekoitti paikat. Mää sitten siivosin. Saaressa oli hyvä olla ja äitin kanssa kyllä pärjättiin."

Nainen hymyilee hetken, ja junan ikkunasta paistava aurinko valaisee hänen kasvonsa. Hän on kaunis. Haluan kuulla lisää. Olemmeko jo Karjaalla?

"Me ei oltu silloin enää naimisissa. Äiti käski erota ja teki minun puolesta paperit, kun oli vielä tolkussaan. Unohdinkin Hatsan välillä, vaikka rakastin sitä. Joskus yöllä kuului ääniä ja pelästyin, että tuleeko sen kaverit tänne. Se oli niin hyvän näköinen ja kiltti silloin alussa. Sanoi minua hienoksi ihmiseksi ja kyseli äidiltä niistä rantatonteista. Äiti pisti suun tiukaksi viivaksi ja sähisi, että mitään ei myydä. Ei tietenkään, sanoi Hatsa, ja äiti laittoi kahvia ja pullaa pöytään. Olin niin ylpeä, että tuollaisen miehen mää sain, vaikka äiti ei uskonut."

"Ohjauslaitevika, arvioitu saapumisaika noin puoli tuntia myöhässä". Olen kerrankin tyytyväinen VR:n kuulutukseen.

"Kaupassa oli vaikea käydä, kun äiti kävi huonommaksi ja lähti karkuun. Kotiin se sanoi menevänsä, vaikka oli jo kotona. Yleensä mää löysin sen maantieltä, mutta kerran se oli lähtenyt rantaan ja kahlasi jo vyötäröä myöten meressä, vaikka oli lokakuu. Sain sen sisään ja kuivat vaatteet päälle. Välillä laitoin oven lukkoon ja kätkin avaimen ja tulitikut niin sain nukkua, mutta äiti tuli herättämään ja kysyi kuka sää olet, ja miten olet tänne päässyt. Se kysyi aina, että missä isä ja äiti on. Mää sanoin, että ne on kuolleet jo kauan sitten, ja se pillahti itkemään. Yritin sanoa, että tässä on Ellu, sinun tytär, mutta se katsoi jonnekin kauas. Pyykkiä tuli aina vaan enemmän. Anu huolehti äidin paperit enkä mää niistä olisi ymmärtänytkään. Eläkerahaa se antoi meille niin että pärjättiin, mutta tarkkana sai olla. Kunnasta kävivät katsomassa ja kehuivat, että hyvinhän me pärjätään. Niillä oli aina niin kiire seuraavaan paikkaan, että eivät kahvia kerenneet juomaan."

"Saitko sinä sitten apua keneltäkään tai lomaa?" Arvaan kyllä vastauksen.

"Anu kävi joskus katsomassa, mutta sillä oli aina kiire. Silloin kun se soitti, niin aina aloitti, että minulla on niin kiire, etten ehdi puhua. Mutta paljon se kyseli. Se ei ollut enää Riston kanssa. Se alkoi puhua minulle, että pitäisi niitä rantatontteja myydä, kun kaavakin on tehty ja ne ovat kuulemma arvokkaita. Sanoin, että äiti ei anna, ja Anu sanoi, että pitääkö siltä kysyä. Minua pelotti Anun puheet. Ihan kuin äiti ei enää osaisi päättää mutta kyllähän me tiedettiin mitä se tahtoi."

Kahvikärryt tulevat sopivasti, ja kysyn Ellulta ottaisiko hän kahvia. Hän valitsee vihreän pillimehun ja kiittää.

"Kerran kun olin kylällä, meinasin pyörtyä, kun kaupan edessä oli moottoripyörä. Polvet tärisi, ja tuijotin sitä kuskia varmaan minuutin tai en tiedä kuinka kauan, mutta ei se ollut Hatsa. Vaikka sillä oli kypärä päässä niin en ollut ihan varma. Kun pääsin kotiin, niin äiti oli kuollut. Se makasi sängyssä ja tyyny oli pudonnut lattialle. Lasikin oli kaatunut. Kuivasin lattian ja soitin sitten Anulle. Poliisit tulivat ennen ruumisautoa, kun kuulemma niin tehdään, jos kotona kuolee. Ne katselivat ympärilleen ja kyselivät vaikka mitä. Minua harmitti, kun äiti oli siinä vielä ja en tiennyt mitä pitäisi sanoa. Keitin sitten kahvia mutta ei ne juoneet."

"Mää kerroin tämän kaiken Leenalle siellä vankilassa. Se on minun ensimmäinen ja paras ystävä. Vaikka oli Anukin minun ystävä."

Ei helvetti sentään, tämä ei voi olla totta. Olen palannut töihin kotiseudulle muutama vuosi sitten, ja yritän muistella vanhuksiin kohdistuneita henkirikoksia Turun suunnalla. Tämä on varmaan tapahtunut jonkin ulkomaankomennukseni aikana.

"En mää ymmärrä miten ne luulivat, että olisin äitille jotain pahaa tehnyt. Kysyivät, että olinko puhunut kylällä niistä tonteista ja sanonut, että muutan ulkomaille. En ikinä ollut sellaista sanonut. Laivoista olin kyllä unta nähnyt. Anu kävi katsomassa ja sanoi, että se on nyt Hatsan kanssa. Arvasin jo silloin häissä, että näin tässä käy, että Hatsan se haluaa. Ne suunnitteli lomakylää äitin talon viereen. Minullekin oli

paikka siellä, vaikka en perinytkään mitään, kun kuulemma silloin ei voi, jos on tappanut sen, jonka perii. En mää ymmärtänyt sitäkään. Anulla oli mustelmia kaulassa, kun se kävi, mutta ei se kertonut mitä sille oli sattunut. Ajattelin kyllä, että Hatsa varmaan alkoi hermostua sillekin, kun ne äitin rahat oli nyt Anulla eikä se niitä Hatsalle aikonut antaa. Sen verran se oli Ristolta oppinut ja muutenkin osasi pitää puolensa.

Mää viihdyin siellä vankilassa. Oli paljon helpompaa, vaikka oli minulla äitiä ikävä. Mutta Leena sanoi aina mitä kannattaa tehdä ihan niin kuin äiti, niin ei minua siellä enää niin surettanut. Pyykkiä oli sielläkin ja ovet olivat lukossa, mutta samanlaista se oikeastaan oli kuin saaressa. Meri näkyi, jos nousi kurkottamaan pesulan ikkunasta.

Leena välillä hermostui minuun ja sanoi, että ei voi kukaan olla noin tyhmä, Mää sanoin, että olen aina ollut ja se nauroi, että se on kyllä varmaan totta. Se sanoi, että minulla on hyvä sydän. Niin onkin, kun oon selvinnyt kaikista onnettomuuksista"

Juna nytkähti jälleen liikkeelle. Nyt muistin, kuka nainen oli. Jutusta oli kirjoitettu muutama vuosi sitten paljonkin. "Tiesikö hän mitä teki, miksei kukaan auttanut väsynyttä hoitajaa, kuka sai saaritontit ja miljoonaperinnön." Vanhuksen ja tyttären surullinen tarina ei jaksanut kauaa kiinnostaa, mutta muistelin, että tapaukseen liittyi muutakin.

"Yhtenä päivänä Leena alkoi kysellä Hatsasta. Että minkälaisia tatuointeja sillä on ja mää kerroin. Se meni oudon näköiseksi ja kyseli tarkemmin. Leenalla oli ollut rankka nuoruus, tai se sanoi, ettei se koskaan nuori ollutkaan, vanha jo syntyessään. Äidistään se sanoi, että huoralla oli huoran kohtalo. Aika kamalaa sanoa omaa äitiä huoraksi, mutta kai se sitten oli. Leena oli päässyt irti aineista ja se oli viisas. Vankilassa se oli kirjoittanut ylioppilaaksi. Se sanoi, että aikoo pärjätä tässä elämässä ja siihen tarvitaan papereita, vaikka ei se kaikkiin töihin enää pääsisikään tällä taustalla. Se aikoi perustaa oman toimiston ja auttaa niitä, joita kukaan muu ei auttanut. Leena kävi salilla ja opiskeli sellaista tanssia, joka olikin itsepuolustusta. Se yritti saada minutkin mukaan, mutta ei siitä mitään tullut, Jalka ei kestänyt, ja Leena lupasi sitten puolustaa minuakin tarpeen vaatiessa. Ei me silloin tiedetty, että tarve tulee. Leena tiesi aina asiat etukäteen ja mää sitten jälkeenpäin. Me puhuttiin usein, että ei tarvittaisi niin paljon rahaa tai mitään jos vain olisi vapaa ja saisi tehdä mitä tahtoo. Vaikka sekin oli jo aika paljon pyydetty."

Nyökkään, ja olen samaa mieltä. Mietin lainojani ja lasken milloin vapaus koittaa. Juna pysähtyy Karjaalle. Matkaa on vielä jäljellä, onneksi.

"Leena kyseli, että muistanko mitään siitä päivästä, kun tulin takaisin mökille ja äiti oli kuollut. Muistin sen moottoripyörän, ja Leena sanoi, että se oli varmasti Hatsa, ja kysyi, että oliko sillä avain äidin luo. Tietysti sillä oli, tai Anulla ainakin. Leena sanoi, että Hatsa oli käynyt tappamassa äidin ja pisti Anun kanssa syyn minun niskoille. Sanoin, että ei Anu sellaista tekisi, mutta Leena sanoi, että Hatsa on pannut ne jutut Anun päähän ja ne on yhdessä keksineet, että olen aina suunnitellut äidin tappamista, että saisin rahaa. Vaikka Hatsa itse sitä suunnitteli. Sitä sanotaan projisoimiseksi, sanoi Leena. Se luki lakia ja psykologiaa vankilan kirjastossa. Se sanoi aina, että aikoo selviytyä näiden muurien ulkopuolellakin. Minusta se selviytyi jo nyt tosi hyvin. Leena selitti ja selitti, että Hatsa vie Anulta äidin rahat. Se on kuulemma tehnyt sellaista ennekin, että etsii naisen, ja huijaa siltä rahaa huumevelkoihin, ja nyt Anulla oli kaikki mitä äidiltä jäi. Hatsa voi mennä senkin kanssa naimisiin ja tappaa sen ja pitää kaiken. Mää sanoin Leenalle, että tappamisesta jää kiinni, ja se on katsonut liikaa televisiota, kun ei tuollaista oikeasti tapahdu. Leena nauroi ja sanoi, että ei olisi ensimmäinen kerta, kun joku muu saa syyt niskaansa. Hatsa tietysti odottaa, että pääsen vankilasta, ja minuthan on jo vaaralliseksi todettu, niin mustasukkaisena sitten tapan vielä siskoni. Mää katson Leenaa, että onko se seonnut, kun en mää ketään tapa. Leena sanoi, että et tietenkään, mutta Hatsa tappaa. Se osaa tehdä paljon pahempaakin."

Ellu, jota velkainen tappaja odottaa vankilan muurien ulkopuolella. Tunnelma kahden hengen hytissä on muuttunut ahdistavaksi. Ellu näyttää kutistuvan entistä pienemmäksi penkissään, mutta tarina jatkuu.

"Sitten me alettiin tehdä Leenan kanssa suunnitelmaa. Se sanoi, että tässä tarvitaan omankädenoikeutta. Hatsa ei tee mitään ennen kuin se löytää syntipukin eli minut ja toistaiseksi olin turvassa. Meidän piti olla tosi viisaita ja taitavia jos aiottiin voittaa se. Niin kuin romaaneissa joissa etsitään murhaajaa. Paitsi, että me tiedettiin jo, että kuka se tulee olemaan. Tai oikeastaan oli jo, mutta tekee saman uudestaan. Sellainen ihminen on sarjamurhaaja."

"Mää ehdotin Leenalle, että sanotaan niille Hatsan kavereille, että se

on tappanut äidin. Leena nauroi ja sanoi, että siitä se saa pisteitä ja pääsee täysjäseneksi. Mää en taaskaan ymmärtänyt mitä Leena puhuu, mutta Hatsa sanoi joskus, että se on koeajalla ja sen täytyy tehdä juttuja. Mää aloin ajatella, että Hatsa on paha ihminen, jos se on äidin tappanut, vaikka kuinka rakastaisin sitä. Minun unissa se alkoi ajaa pyörällä kalliota päin ja mereen, ja sitten se nousi märkänä ja verisenä ja nauroi ja mää yritin pakoon mutta jalat tarttuivat lankaan, joka on viritetty portaisiin ja sitten tulee poliisi ja mää yritin kertoa mutta se ei uskonut vaan nauraa Hatsan kanssa. Siihen mää aina heräsin."

Olemme Salossa. Ellu on juonut mehunsa ja ryystää pillillä vielä viimeisiä tippoja purkin pohjalta.

"Keväällä mää pääsin pois, ja Leena oli vastassa. Anu olisi tullut mutta sovittiin Leenan kanssa, että sanon sille väärän ajan. Leena oli hankkinut mitä tarvitaan, ja meidän piti vielä harjoitella. Mutta ei se sitten mennyt ollenkaan niin kuin me oltiin suunniteltu. Me ehdittiin Leenan kanssa hypätä pysäkin taakse piiloon, kun iso avoauto kurvasi portille. Anu oli selvittänyt oikean ajan, mutta ne oli myöhässä Hatsan kanssa. Hatsa hyökkäsi Anun kimppuun, kuristi sitä ja huusi, että sun vajakkisisko pitää saada lomakylään tekemään hommia, ei sitä saatana aleta enää elättämään. Mää yritin juosta auttamaan Anua, mutta Leena piti kiinni. Sitten ne onneksi lähti. Me alettiin toteuttaa suunnitelmaa. Leenalla oli Turussa kämpillä valmiina maastopuvut ja pipot, teltta, kiikarit ja ruokaa. Sitten sillä oli vielä selviytymislaukku, johon mää en saanut koskea. Me ajettiin Leenan vuokraamalla autolla saareen, kätkettiin auto ja käveltiin loppumatka sitä tietä, jonne äiti aina karkasi. Loppumatkasta kiivettiin äitin talon takana olevalle korkealle kalliolle. Sieltä näki suoraan pihalle. Anu ja Hatsa riiteli siellä. Hatsalla oli ase, ja se yritti opettaa Anua ampumaan, mutta Anu ei halunnut. Hatsa löi sitä ja huusi, että saatanan lehmä jotain hyötyä sinustakin pitää olla. Anu otti aseen ja itki. Leena oli ihan kalpea ja tuijotti alas. Yhtäkkiä se lähti rinnettä pitkin kohti pihaa ja mää perässä. Mää huomasin, että sillä on selviytymislaukku mukana."

Ellu katsoo minua huolestuneena. "Jaksatko sää kuunnella mua kun Leena aina sanoo, että mun pitäisi olla joskus hiljaa eikä kertoa meidän asioita kaikille?"

Vakuutan, että kuuntelen mielelläni, ja että minulle voi kertoa, kun olen turvallisuusalalla ja osaan kyllä pitää suuni kiinni. Jätän sanomatta, että pelkään matkan loppuvan kesken tarinan.

"Me tultiin sinne pihalle, ja Leena sanoi Hatsalle, että muistatko minut. Anu kiljui, että keitä nuo ovat, kun meillä oli sellaiset mustat pipot, joista näkyi vain silmät. Hatsa yritti siepata aseen Anulta, mutta Anu piti kiinni ja kirkui, että toi toinen on Ellu, se on päässyt vankilasta ja tullut hulluksi siellä. Hatsa sai väännettyä aseen Anun kädestä ja tähtäsi mua, mutta Anu hyppäsi väliin."

Ellu ei pysty jatkamaan, mutta nyt muistan, miten tarina päättyi. Oikeudenkäynnissä todettiin, että Harri Antero Niemi ampui laittomalla aseella naisystävänsä Anu Karlssonin, joka yritti pelastaa sisarensa Elina Niemen, omaa sukua Karlsson, joka oli Niemen entinen puoliso. Elina Niemen ystävä Leena Koski oli tajunnut tilanteen, ja onnistunut tainnuttamaan Harri Niemen. Tilanne katsottiin hätävarjeluksi, ja Kosken itsepuolustustaitojen käyttöä ei nähty liioitteluna. Iltalehdet olivat kaivaneet esiin Elina Niemen aikaisemman tuomion. Juttu tukittiin uudestaan, ja Harri Antero Niemi todettiin syylliseksi myös entisen puolisonsa äidin murhaan motiivina äidin huomattava varallisuus ja yritys päästä siihen käsiksi entisen puolisonsa sisaren kautta. Nieneä oli ennenkin epäilty petoksista, mutta uhreina olleet naiset olivat luopuneet syytteistä.

"Ihan turhaan Anu hyppäsi väliin, ja nyt se on kuollut. Ei Hatsa minua olisi ampunut, mää rakastin sitä ja sekin mua. En määkään olisi sille ikinä mitään pahaa tehnyt. Mää en vaan ymmärrä, että miksi sen piti käydä äitin kimppuun, kun äiti olisi kyllä meitä auttanut."

Katson junan ikkunasta Kupittaan asemaa. Minä muistan Harri Antero Niemen rinnakkaisluokalta. Se kiusasi kaikkia, myös minua. Se näytti meille lemmikkihiirtään, jonka oli tappanut ja lopulta se siirrettiin toiseen kouluun. Sieltä tie oli jatkunut huume- ja moottoripyöräjengeihin, velkaantumiseen ja lopulta pitkään tuomioon. Harri Anteron kohtalo saattoi vaikuttaa minunkin ammatinvalintaani. Ensin poliisiksi, ja nyt ovat oikeustieteen opinnot loppusuoralla.

"Ihan varmasti Hatsa rakasti sinua omalla tavallaan, ja niin rakasti Anukin. Voisitko ajatella, että sinulla oli kuitenkin onnea, kun selvisit tästä kaikesta? Siitä hyvästä sydämestä oli paljon apua."

Sanani kuulostavat latteilta, mutta Ellu nyökkää tarmokkaasti.

”Me perustettiin Leenan kanssa lomakylästä saaduilla rahoilla oma toimisto Naantaliin. Tai ei siellä mitään kylää vielä ollut mutta ne tontit. Se on pienessä puutalossa sellainen lakiasiaintoimisto, jossa autetaan kaikkia niitä, joita kukaan muu ei auta. Leena osaa tosi hyvin puolustaa meidän asiakkaita, ja mää teen kaikkea muuta mitä tarvitaan niin kuin tänään kävin junalla Helsingissä hakemassa tietoja. Mää ehdotin, että laitetaan toimiston nimeksi ”Oman Käden Oikeus”. Sellaista tässä on tarvittu ja käytetty varsinkin silloin, kun Leena kävi omin käsin Hatsan kimppuun. Tai oli sillä selviytymislaukku, jossa oli taseri, joka on niin kuin pippuripurkki, mutta niistä mää en ymmärtänyt mitään enkä saanut kertoa. Leena nauroi ja sanoi, että ”Oikeus ja Kohtuus” voisi olla parempi, ja mää olin samaa mieltä.”

Saavumme Turkuun.

”Oli mukava jutella sun kanssa. Leena on mua vastassa. Haluatko joskus tulla Naantaliin katsomaan meidän toimistoa? Sää voit ehkä auttaa meitä siellä, kun oot turvallisuusalalla ja näytät aika vahvalta.”

Sanon, että tulen mielelläni. Se on varmasti hieno paikka. Kerään tavarani. Ellu juoksee jo asemalaiturilla kohti parkkipaikkaa. Aurinko paistaa ja edessä on kesäjuhla Rymättylässä. Tie kulkee Naantalin kautta.

Kirjoittanut: Pirkko Paavola

Filia

Merikasarminkadulta oli vaikea löytää vapaata parkkipaikkaa sunnuntaiaamuna. Ulkoministeriön eteen pysäköityään Anna poimi mukaan etupenkiltä kameran ja käveli kohti Katajanokan vanhaa vankilaa, joka nykyään toimi hotellina. Jo kaukaa Anna näki tutun hahmon tutkimassa kalmoa. Patologi Mäkinen oli jälleen ehtinyt ennen häntä paikalle.

- Miten kauan ollut kuolleena? Anna kysyi.

- Enintään 12 tuntia.

- Soita heti, jos mitään ihmeellistä ilmenee ruumiinavauksessa, koska olen tämän tapauksen tutkinnanjohtaja, Anna sanoi.

- Onneksi olkoon, sillä vainajalla ei muuten ollut henkilöpapereita eikä mitään muutakaan mikä auttaisi henkilöllisyyden selvittämisessä. — Vain tämä Uspenskin katedraalin esite.

Anna käveli Luotsikatua pitkin kohti Uspenskin katedraalia. Tove Janssonin puistossa vanha herra ulkoilutti koiraa ja tervehti ystävällisesti. Sipulit säihkyivät auringon valossa. Ovesta purkautui suuri joukko ihmisiä, minkä vuoksi Anna päätti odottaa kirkon tyhjentymistä ja sytyttää savukkeen.

- Olen Anna Saastamoinen Keskusrikospoliisista. Asiani koskee lähistöllä tapahtunutta henkirikosta, minkä vuoksi kysyn teiltä mahdollisista valvontakameroista.

- Olen vasta aloittanut täällä, mutta Sofia varmaan tietää paremmin, joten odottakaa pieni hetki.

Mies katosi ikonostaasin taakse, jonka takaa kuulunut imurin ääni sammui. Annaa huvitti ajatus sakraalin tilan imuroimisesta. Pyhinkään paikka ei ollut vapaa epäpuhtaudesta.

- Miten voin auttaa teitä? Sofia kysyi.

- Oletan, että teiltä löytyy valvontakamera, Anna sanoi.

- On täällä useampikin kamera, mutta vain Isä Basileios pääsee niihin käsiksi. Kertokaa ajankohta, niin pyydän häntä laittamaan teille valvontavideot sähköisesti.

- Saanko kysyä aivan toista asiaa? Odottaessa katsoin tuota ikonia ja kiinnitin huomiota muutamiin erikoisuuksiin kuvissa, Anna sanoi. Hän

oli opiskellut ennen Poliisikoulua neljä vuotta taidehistoriaa.

- Olin viime kesänä ikoninmaalauskurssilla, joten voin yrittää. Maalaustekniikka kehittyi bysanttilaisen kulttuurin keskellä, minkä vuoksi niissä on usein käänteinen perspektiivi eli toisin sanoen sinä et katso taulua objektina, vaan taulussa kuvatut henkilöt sinua, Sofia sanoi.

- Täytyykin kotona hieman kerrata asiaa, mutta kiitos paljon teille ajastanne.

Anna päätti kävellä takaisin Ulkoministeriön edessä odottavalle autolle pitkin Laivastokatua, koska halusi tuntea kasvoillaan raikkaan meri-ilman tuulahduksen. Huomenna joku kokeneimmista konstaapeleista saisi katsoa turvakameroiden nauhoitteet läpi tarkkaan. Tapetun miehen henkilöllisyyden selvittäminen oli ensimmäinen askel, minkä jälkeen täytyisi käydä läpi mahdolliset motiivit ja kuulustella sukulaisia ja tuttavapiiriä. Oli paras edetä perinteisen kaavan mukaan, koska mitään muita vihjeitä ei yksinkertaisesti ollut.

Aamulla Anna heräsi puhelimen soittoon jo ennen herätystä. Langan päässä oli patologi Mäkinen, joka ei ollut löytänyt ruumiinavauksessa mitään merkittävää tai huomioitavaa. Kolme pistoa olivat kaikki olleet periaatteessa kuolettavia. Teko vaikutti asiaan perehtyneen työltä, mikä viittasi mahdollisesti tilaustyöhön tai alamaailman selvittelyihin. Mäkinen löi isosta nelosoluesta vetoa, että tapaus jäisi selvittämättä. Jos ketään ei ilmoitettaisi kadonneeksi, he eivät saisi henkilöllisyyttä selville. Annan toivo oli valvontakameroiden nauhoitteissa.

Lounaalla Anna tapasi muutama vuosi sitten eläköityneen Rissasen, joka oli vanhan koulukunnan besserwisser rasittavuuteen asti, mutta päätti antaa sen olla häiritsemättä itseään.

- Oletko koskaan joutunut selvittämään tappoa, jossa uhrin henkilöllisyyttä ei saada selville?

- En koskaan. Eikö ole mitään johtolankoja? Rissanen kysyi.

- Ei mitään, eikä turvakameran videoiltakaan ole löytynyt toistaiseksi mitään, Anna sanoi.

- Silloin tilanne on mahdoton eli jos ketään ei ilmoiteta kadonneeksi, olette täysin tuuliajolla.

- Tämä on ensimmäinen juttu, jossa olen tutkinnanjohtajana, Anna sanoi.

- Anna minulle yön yli aikaa miettiä, niin lupaa tulla huomenna asemalle jossain välissä.

- Tiedät, että se on periaatteessa kiellettyä eikä niin saisi tehdä, minkä lisäksi osa vanhoista vihamiehistäsi voi juoruta ylemmälle johdolle, jolloin minä joudun vaikeuksiin, Anna sanoi.

- Olisi niin kiva käydä nuuhkimassa vanhoja paikkoja, Rissanen sanoi katsoen anovasti kuin koira.

Illalla Anna kääriytyi huopaan, kaatoi itselleen suuren lasin punaviiniä ja avasi renessanssin taidetta käsittelevän kirjan. Hän löysi Sofian mainitseman käänteisen perspektiivin ja mietti Uspenskin katedraalin ikoneita. He katsoivat kuin turvakamerat ohikulkijoita, mutta heiltä ei voinut kysyä mitään.

Sofia luki kirjasta arvoperspektiivistä toisena keskeisenä piirteenä bysanttilaisessa ikonitaiteessa. Siinä tärkeät henkilöt ovat suurempia ja keskellä kuvaa.

Yöllä Anna heräsi hiestä märkänä ja pelokkaana. Hän oli nähnyt painajaista, jossa Sofia maalasi ikonia. Kuvassa Katajanokan vankilan edestä kuolleena löytynyt mies katsoi häntä kauhua täynnä olevin silmin, mutta vieressä oleva henkilö ei ollut vielä valmis. Kuolleena olevan mies oli suurikokoinen ja piti kädessään hallitsijan sauvaa. Vielä keskeneräinen hahmo polvistui alistumisen merkkinä hänen edessään ja näytti anovan armoa.

Painajaisen jälkeen Anna ei saanut enää nukuttua, joten hän päätti lähteä jo työpaikalle.

Anna oli juuri lähdössä hakemaan kahvia, kun Rissanen tuli työhuoneeseen ilmoittaen, että hänellä on ratkaisu Annan kysymykseen: henkilöllisyyttä ei saada mitenkään selville. Ainoa mahdollisuus olisi se, että joku vanha kokenut rikosetsivä tunnistaa kaverin. Alamaailman piirit Helsingissä ovat kuitenkin aika pienet.

- Älä edes kuvittele, Anna sanoi.

- Onko sinulla muitakaan vaihtoehtoja?

- Tämä on kiristystä, mutta seuraa minua. Nyt on ruokatunti eikä patologian laitoksella ole toivottavasti muita poliiseja tai Mäkinen paikalla.

Vahtimestari veti luukun auki ilmeenkään värähtämättä. Ehkä kalmoihinkin tottuu, Anna mietti mielessään. Hän ei ollut vielä tottunut,

mutta ei ollut nähnytkään kuin kymmeniä kuolleita. Vahtimestari ehkä tuhansia.

- Olen 99% varma, että tässä lepää herra Siivonen. — Jos hänellä on vasemmassa pakarassa pataässä tatuoituna, voimme olla henkilöllisyydestä täysin varmoja.

- Voitko kertoa hieman enemmän?

- Lähdetään. Kerron sinulle kaiken autossa.

Rissanen selitti vuolaasti alamaailman takavuosien keisarista, joka oli istunut jo nuorena Sörkässä. Ensimmäisen henkirikoksen jälkeen Kakolassa ja lopulta elinkautista Katajanokalla. Yleisen käsityksen mukaan Siivonen oli ohjaillut rikollista toimintaa vankilasta käsin. Häntä pelkäsivät muiden vankien ohella vartijat ja muu henkilökunta aina johtajaa myöten.

Johtaja vaikutti hämmentyneeltä nähdessään vanhan tuttunsa ja nuoren naisen omakotitalonsa ovella, joka tuntui olevan normaalia tukevampaa tekoa. Hän kutsui vieraat sisään, kaatoi laseihin kallista brandya ja kehotti istumaan suurelle nahkaiselle sohvalle. Seinillä roikkui modernia taidetta ja kirjahyllyssä oli useampia kalliita vaaseja, joista osan Anna tunnisti. Hän pohti, miten vankilan johtajalla oli varaa asua näin prameasti.

- Vaimoni on arkkitehti. Minun palkoillani ei tällaista asuntoa ja taidekokoelmaa olisi voinut koskaan hankkia, mutta toki pidän siitä.

- Siivonen on kuollut, Rissanen sanoi.

- En ole kuullut mitään, vaikka soitin aamulla KRP:n johtajalle kesän tulevasta kalastusmatkasta.

- Ei hänkään taida vielä tietää, koska tulemme suoraan patologian laitokselta, Rissanen sanoi.

- Mistä hänet löydettiin? johtaja kysyi.

- Katajanokan vankilan ulkopuolelta puukotettuna, Rissanen vastasi.

- Voitko kertoa meille Siivosesta kaiken olennaisen? Anna pyysi ja kaivoi muistikirjan taskustaan.

- Hänestä ei tehty koskaan valitusta ja käyttäytyi rikkeettömästi, mutta…

- Mitä mutta? Anna kysyi.

- Ehkä tätä ei pitäisi sanoa, mutta Siivosen kuiskailtiin lahjovan osaa vartijoista, johtaja sanoi.

- Miksette puuttuneet siihen?

- Uskokaa minua, teimme parhaamme, mutta ei ollut mitään todisteita. Luulen, että hän kykeni kiristämään tai lahjomaan osaa vartijoista tavalla, jota emme koskaan saaneet selville, johtaja vastasi.

- Kiitos paljon, soittakaa jos tulee jotain mieleen, Anna sanoi ja ojensi korttinsa.

Anna soitti autosta Keskusrikospoliisiin ja pyysi selvittämään mahdollisimman nopeasti entisten vartijoiden nimet. Se oli nyt johtolanka, jota oli seurattava. Hän menisi nyt syömään ja toivoi saavansa listan tunnin sisällä.

- Tarjoan tällä kertaa, että en jää liikaa kiitollisuudenvelkaa, Anna sanoi.

- Tämä oli suorastaan pelkkää iloa eläköityneelle nuuskijalle.

- Sinut on helppo tehdä iloiseksi, Anna naurahti.

- Et voi uskoa kuinka vaikeaa elämä voi olla ilman rikoksia ja likaista peliä. Olisin kiitollinen, jos otat minut mukaan vartijoiden luokse, Rissanen sanoi.

- Tiedät, että se on ehdottomasti sääntöjen vastaista. Se vaarantaisi urani, Anna sanoi.

- Tiedän, minkä vuoksi lupaan käyttäytyä kuin partiopoika.

Kaikki listan vartijat asuivat pääkaupunkiseudulla, mikä helpotti työtä. Kolme heistä oli jo kuollut. Rissanen ehdotti, että heidän tulisi suunnata ensimmäisenä Kinnusen luokse, koska muisti hänet. Hän oli ollut aina tyly ja murjottanut, minkä vuoksi häntä oli syytä epäillä vähiten. Ehkä hänestä irtoaisi muutama hapan sana myös työtovereista.

- Siivonen kuollut, mutta rehellisesti sanottuna ei tule lainkaan ikävä, Kinnunen sanoi.

- Olen kuullut, että häntä pelättiin sekä vartijoiden että henkilökunnan keskuudessa, Anna sanoi.

- Moni pelkäsi, minäkin, mutta osa oli ihmeellisen hyvää pataa hänen kanssaan.

- Voitko antaa nimiä? Anna kysyi.

- No ainakin Rinne ja Uusitalo. Epäilin Siivosen lahjovan heitä, mutta koskaan ei ollut mitään todisteita tai näyttöä.

Autossa Rissanen tarkasti kumpi asuu lähempänä. Uusitalo asui kolmen kilometrin päässä. Anna naputti osoitteen navigaattoriin ja käynnisti auton.

Kukaan ei tullut avaamaan, mutta hissistä tuli käytävään vanha rouva, jolla oli valkea tukka. Hän kysyi, millä asialla vieraat olivat ja kertoi Uusitalon kuolleen kaksi kuukautta sitten keuhkosyöpään, vaikka ei ollut tupakkamiehiä.

Rinteen ovella heitä odotti nimikyltti Kosonen, mikä sai Annan harmistumaan. Juuri kun tutkinta oli päässyt vauhtiin, he törmäsivät jälleen vaikeuksiin. Anna soitti keskusrikospoliisiin ja pyysi saada pikimmiten tiedot Rinteestä.

Kotona Anna pohti edellisenä yönä näkemäänsä unta, jossa Sofia maalasi uutta ikonia. Siivosella oli ollut hallitsijan sauva kuvassa, mutta maahan kumartuva henkilö ei ollut vielä valmis. Sofia oli kertonut hänelle käänteisestä perspektiivistä, mutta ajatukset katkesivat puhelimen sointiin. Tuttu ääni kertoi Rinteen olevan ilmoitettu kadonneeksi jo kolme kuukautta aiemmin.

Anna päätti soittaa Rissaselle, mutta puhelimeen ei vastattu. Käänteinen perspektiivi ei jättänyt Annaa rauhaan. Hän pohti tilannekuvaa ottaen mukaan kadonneeksi ilmoitetun Rinteen. Oliko motiivi jokin muu kuin alamaailman välienselvittely? Miten käänteistä perspektiiviä voisi sovittaa tähän rikokseen? Hän päätti tarkastella asiaa uhrin näkökulmasta. Kuka halusi kostaa entiselle vankilan keisarille? Mitä häneltä oli jäänyt huomaamatta? Anna lähetti Keskusrikospoliisiin viestin, jossa pyysi selvittämään Siivosen sellitoverin lisäksi samalla osastolla vankina olleiden nimet mahdollisimman pikaisesti.

Rissanen soitti takaisin tiedustellen tutkinnan etenemistä. Anna kertoi aloittamistaan tutkintalinjoista ja käänteisen perspektiivin ideasta.

- Ehkä se ei tosiaan ollut perinteinen alamaailman välienselvittely, Rissanen pohti.

- Sehän on vain olettamus, jolle ei ole kovin hyviä perusteita, Anna sanoi.

- Rikostutkinta ajautuu helposti kaltevalle pinnalle, kun tunnettu rikollinen tapetaan.

Anna jäi miettimään Rissasen sanoja. Siivosella oli valtikka kädessään unessa nähdyssä ikonissa. Oliko Siivosen kuoleman taustalla jokin vanha kauna vankilassa olon ajoilta?

Annan puhelimeen tuli ilmoitus viestistä, joka sisälsi tiedot samalla osastolla vankina olleista henkilöistä. Anna selasi listaa läpi rauhallisesti. Erään nimen kohdalla hänen katseensa nauliintui: Teppo Sammalkangas. Missä hän oli nähnyt tuon nimen? Hän päätti soittaa Rissaselle.

- Nimi ei sano mitään minulle eli tuskin ainakaan mikään iso tekijä.

- Soitan kohta uudestaan, Anna sanoi.

Sammalkangas. Hän oli nähnyt nimen jossain. Listan mukaan Sammalkangas oli kuollut jo 18 vuotta sitten, mutta hän oli vakuuttunut siitä, että oli nähnyt nimen jossain. Anna ei saanut mielestään Sofian imuroimista ja kertomusta käänteisestä perspektiivistä.

Anna katsoi uudestaan listaa. Löytyikö siitä ketään hengissä olevaa, joka asuisi pääkaupunkiseudulla? Erikson oli ensimmäinen ehdot täyttävä, joten Anna päätti käydä hänen luonaan.

- Mihin Siivonen kuoli, Erikson kysyi?

- Kolmeen puukoniskuun. — Hänet löydettiin Katajanokan vankilan edestä, Anna sanoi.

- Siivonen hallitsi pelolla vaikuttaen aidosti nauttivan vallasta ja muiden alistamisesta. — Ikään kuin vankilassa olo ei olisi ollut edes rangaistus siinä mielessä.

- Muistatko Teppo Sammalkangasta? Anna kysyi.

- Kaikki muistaa hänet, koska ”Same” oli aivan liian periaatteellinen vankilaan. — Ei suostunut alistumaan Siivosen hallintavallan alle, mutta löytyi kuolleena suihkusta parin päivän päästä.

- Miksi kaikki muistaa hänet?

- Rinne, joka oli suihkuvuorolla vartijana, oli Siivosen kiristysotteessa, koska oli tuonut aineita sisään pari kertaa. — Sammalkankaasta puhuttiin myöhemmin, että oli joutunut syyttömänä vankilaan taposta.

- Rinne on ilmoitettu kadonneeksi, Anna sanoi.

- Varmaan lepää turpeen alla. — Me suoraan sanottuna halveksittiin sitä, Erikson sanoi.

Anna soitti Rissaselle ja kertoi nopeasti, mitä oli kuullut Eriksonilta.

- Sammalkangas voi olla ratkaisu, joten kannattaa kaivaa tiedot oikeusjutusta, Rissanen sanoi.

- Mietin edelleen käänteistä perspektiiviä, mutta mihin pitäisi katsoa.

Anna päätti mennä tapaamaan Sofiaa uudelleen selvittääkseen ajatuksiaan. Naisella tuntui olevan salattua viisautta. Uspenskin katedraalissa oli tällä kertaa eri vahtimestari.

- Kävin täällä muutama päivä sitten, jolloin työvuorossa oli joku

toinen vahtimestari ja Sofia, jota etsin tehdäkseni muutaman tarkentavan kysymyksen.

- Sammalkangas oli varmaan vuorossa silloin, vahtimestari vastasi.

Samalla Anna muisti, että nimi oli tuttu vahtimestarin nimikyltistä. Oliko sama nimi sattumaa?

- Mistä voisin tavoittaa tämän Sammalkankaan? Anna kysyi.

- Ettekö etsinytkään Sofiaa? — Sammalkangas työskentelee diakonina, joten voi olla vankilassa tai vanhainkodissa, mutta puhelin ei ole yleensä päällä vierailujen aikana, kuten ymmärrät.

Anna kiitti tiedoista ja ryntäsi takaisin autolle. Kysymys ei ollut intohimo- tai mustasukkaisuusmurhasta, vaan veljesrakkaudesta. Hän hälytti kaikki vapaana olevat poliisit etsimään Sammalkangasta.

- Miksi teit sen? Anna kysyi.

- Siivonen tappoi raukkamaisesti veljeni, joka joutui alun perin syyttömänä vankilaan. Uskoin veljeni syyttömyyteen, mutta halusin varmistaa sen, joten sovin tapaamisen Siivosen kanssa Katajanokalle. Kysyessäni veljeni tappamisesta hän vastasi ilkkuen ja ylimielisesti, että eihän kukaan muu ei olisi sitä voinut tehdä, koska hänellä oli kaikki valta. Hän vaikutti täysin välinpitämättömältä, joten päätin kysyä vielä, että oliko hän pahoillaan tai katuiko tekoaan. Siivonen oli täysin kylmä ja nauroi, että se oli vain yksi tappo muiden joukossa, jolla ei ollut paskankaan väliä hänelle.

- Mitä sitten tapahtui?

- Raivostuin toden teolla käyden hänen kimppuunsa, mutta Siivonen otti esille puukon, minkä väänsin hänen kädestään ja löin sydämen kohdalle täynnä vihaa ja epätoivoa.

- Oliko Tepolla lapsia?

- Väärän tuomion ja murhan seurauksena isättömäksi jäi kolme pienokaista, joita pyrin parhaani mukaan auttamaan läpi vuosien, mutta kaikki ajautuivat huonoille teille: kaksi heistä kuoli nuorena huumeiden yliannostukseen ja yksi istuu heroiinin salakuljetuksesta pitkää kakkua Espanjassa.

- Et voinut tehdä enempää. Uskon, että teit kaiken mahdollisen.

- Todellisuutta ei valitettavasti voi muuttaa. Kaikki tuntui etenevän synkkää loppua kohti vääjäämättä Tepon vangitsemisen jälkeen. Teppo ja Maija olivat niin hyvät ja rakastavat vanhemmat, mutta väärä tuomio ja lopulta kuolema vankilassa pilasi kaiken, minkä seurauksena poikien äidistä tuli ihmisraunio, joka odotti vain kuoleman tuottamaa vapautta kaikesta.

- Kadutko tekoa? Anna kysyi.

- Vaikka tappo tapahtui yllättäen, jäin odottamaan mielihyvää ja kokemusta oikeudenmukaisuuden toteutumisesta, mikä toistuu elokuvissa ja kirjoissa, mutta sitä ei koskaan tullut. Sitä vastoin teko painaa valtavana taakkana enkä ole nukkunut lainkaan.

- Teppo oli siis syytön eikä koskaan saanut oikeutta, Anna sanoi.

- Se on ollut minulle vaikea asia hyväksyä ja koetellut uskoani: Miten maailma voi olla niin epäreilu?

- Valitettavasti minulla ei ole siihen vastausta, mutta jaan tuskasi, Anna sanoi. Kyynel tipahti tutkinnanjohtajan silmästä ja ensimmäistä kertaa urallaan hän koki voimakasta yhteenkuuluvuutta rikoksen tekijän kanssa. Epäreilu – siihen Annalla ei ollut muuta vastausta kuin kyyneleet.

Kirjoittanut: Vesa Pirttimaa

Ikkunassa

Naapuri kantoi taas kaupasta muovikassilla tavaraa, kaksin käsin, neljännen kerran tällä viikolla. Iloinen kaljapullojen kilinä kuului raollaan olevan ikkunan raosta, kohta samat pullot heitettäisiin roskikseen maailman jätevuorta kuorruttamaan. Katsoin ikkunan raosta vastapäisen talon parkkipaikalle, ja viha kupli suonissani kiivaana jälleen kerran. Olin laskenut, että tämän vuoden aikana naapuri oli käynyt kaupassa jo 143 kertaa ja ostanut 198 muovikassia, ja nyt niitä tuli taas kaksi lisää.

Heilahtavan ikkunanverhon raosta oli hyvä näkyvyys tuon ympäristöstä ja luonnosta täydellisen piittaamattoman poikamiehen elämään; näkymä oli jo useamman vuoden piinannut minua, eikä loppua kidutukselle olisi näköpiirissäkään. Päinvastoin, vuosi vuodelta naapurin elämä kävi yhä piittaamattomammaksi ja holtittomammaksi. Näytti siltä että kulutushysteria kiihtyi sitä mukaa kun naisystävä vaihtui uudempaan vuosikertaan.

Olihan niitä naisystäviä ollut jo ainakin toista tusinaa näiden viiden vuoden aikana, jotka olin joutunut naapuria sietämään. Kirottu olkoon se päivä kun entiset naapurit muuttivat töiden perässä toiselle puolelle Suomea. Heidän kanssaan ei ollut koskaan mitään ongelmia, siistiä ja säästäväistä porukkaa, tietoisia ilmastonmuutoksesta ja kestävästä kehityksestä, ei muovijätettä päivästä päivään, ei roskikseen heitettyjä kaljapattereita eikä pihalla lojuvia ajoneuvon- ja akunromuja.

Mutta mikään hyvä ei kestä ikuisesti. Ilmeisesti naapurin tuhlari oli suuressa suosiossa typerien ja tiedostamattomien heitukoiden parissa, niin monenkirjavan joukon erilaisia naikkosia olin vuosien varrella ikkunasta nähnyt. Oli nainen joka kiroillen ja huutaen näytti minulle keskisormeaan, kun oli huomannut minun näkevän ikkunasta kaiken. Oli ollut aamuyöllä korkokengissä sipsuttavia ja hanakasti miehen kaulassa ympäripäissään kikattavia vaaleaveriköitä tekotukassa ja -turkissa, oli minihameisia ruskeaveriköitä räikeässä meikissä ja ihmeeksi, jota oli edes vaikea uskoa, jopa muutama parin viikon pidempiaikainen kotihengetär listaa somistuttamassa.

Yhteistä kaikille naisille näytti kuitenkin olevan väliaikaisuus, ja kiertovauhti näytti vuosien myötä vain kiihtyvän. Mies kierrätti kyllä naisia, mutta muunlainen kierrätys ei vaikuttanut häntä suuremmin kiinnostavan.

Yleensä aamuöistä kotiinpaluuta seurasi useamman tunnin kovaääninen ryypiskelyjuhla, jossa bassot lauloivat täysillä samoja kappaleita tauotta aamun sarastukseen asti. Mies oli myös useammankin kerran innostunut esittelemään seuralaisilleen rumpusooloja autotallistaan, ja minä sain nauttia noista aamuöisen harjoituksen hetkistä, jos ei sitten ollut vuorossa suomi-karaoke. Mitäpä elämä olisi ilman kello viiden ”Aikuista naista” tai ”Turmiolan Tommia”?

Olin aina ollut huono nukkumaan, eivätkä painajaismaisesti toistuvat yölliset herätykset tehneet tilannetta ainakaan paremmaksi, päinvastoin. Yksinäinen humalainen laulunörinä etupihan paraatipaikalle röyhkeästi viime kesänä sijoitetusta poreammeesta kaikui myös stereoiden tahdissa säännöllisin väliajoin, näin alastoman miehen retkottavan ammeessaan milloin mitenkin päin; naapurin juhliin ei aina tarvita kahta juhlijaa.

Mikä ihme tuossa miehessä oikein naisia kiinnosti? Oliko se pituus, komeus se ei ainakaan ollut? Mies oli yli viisikymppinen, ainakin 190 cm pitkä kovaääninen mahakas roikale, kalju ja parrakas tatuoitu kaveri, sellainen, jota en nuoruudessani olisi katsonut kahta sekuntia pidempään. Tai ehkä vain puoli sekuntia, senkin pakosta.

Minun miesmakuni oli toisenlainen, tai oli ollut silloin kun vielä olin kiinnostunut vastakkaisesta sukupuolesta. Tosin siitä ajasta oli jo niin kauan, että olen tainnut unohtaa millainen miesmakuni oli. Joka tapauksessa olen täysin varma, että minun mielenkiintoni herättävä mies olisi ollut täydellinen vastakohta naapurissani majailevalle loiseläjälle. Muka autokauppias ja mekaanikko, ennemminkin ympäristötuholainen, myrkyttäjä, saastemies. Painajaismainen haiseva paskaläjä, joka oli rantautunut elämääni ilahduttamaan.

Naapurin tontti oli läpeensä siivoton: näkymä muistutti keväistä kiinalaista kaatopaikkaa jonne juuri olisi tyhjennetty muutama itämainen ongelmajätelasti. Oli jääkaapinraato, jonka vieressä nökötti muutama akunromu odottamassa kenties sitä ihmettä, josko takapihalle kerääntynyt epäkuntoisten ja kunnostettavien ajoneuvojen sarja yhtäkkiä heräisi eloon ja tarvitsisi virtaa. Ei ollut tarvinnut viimeiseen viiteen vuoteen, eikä tulisi koskaan tarvitsemaankaan. Laskin että autoja oli kolmetoista ja kaksi

moottoripyörää, joista toisessa ei ollut edes renkaita.

Muutaman auton alle oli muodostunut tummanpuhuva öljykuorrutus, ja miltei kuulin, kuinka öljytipat tippuivat moottorista keväiseen vihertävään maahan. ”Tämä on pohjavesialuetta”, olin huomauttanut toissa viikolla miehelle ja pyytänyt tätä huolehtimaan, ettei öljyä pääsisi valumaan romujen moottoreista maahan. Mies nauroi ivallisesti ja sanoi että ”Muutama tippa öljyä tekee vedestä makoisampaa, sanotaanhan laulussakin että syntynyt bensaa suonissa”. Myös miehen luona vieraana ollut viimeisin kiertopalkinto oli nauraa kihertänyt, ja myöhemmin huomasin, kuinka he nauroivat minulle yhdessä, olinhan naapurin ”Hullu akka”. Näin olin raollaan olevasta ikkunasta useampaankin otteeseen kuullut.

Siinä sitä oli naapurin tontilla aarteita hehtaarin verran: ruostuvia työkaluja hujan hajan öljyisten trasseleiden ja kanistereiden kanssa, murenevaa styroksia, pari peräkärriä kuomulla ja ilman kuomua, lautakasa, tiiliä, sementtisäkkejä, vanhoja ja hajoavia jätesäkkejä täynnä jotain, joka oli joskus ollut osa jostain mutta nyt jo alkuperältään täysin tunnistamatonta törkyä. Spraypurkkeja, ehjiä ja rikkonaisia, muutama peltitynnyri joista virtasi niistäkin jotain liuottimen hajuista litkua antamaan maaperälle uutta aromia. Tupakantumppeja, tyhjiä askeja, kaljapullon korkkeja, lumen sisältä paljastui joka kevät yhä enemmän lohdutonta roskaa.

Kuinka kauan olinkaan jo joutunut seuraamaan tuon sittisontiaisen vaellusta? Viisi vuotta täyttyvän helvetin esikartanon naapurina, ja mittani alkoi olla täynnä, niin täynnä, että jos en kohta tekisi jotain, niin jonain keväisenä aamuna räjähtäisin kappaleiksi niin kuin naapurin kyhäämä surkean oranssi teltta-autokatos viime syksynä. Joko kerroin, että siinä läjässä se on edelleen, siinä mihin se syysmyrskyssä kehnouttaan valahti?

Vaikka kevät oli jo pitkällä ja aurinko paistoi ihanasti kuulaalta taivaalta, en aistinut säteiden lämpöä. En kuullut lintujen aloittamaa kevätlaulua, olin sokea puhkeaville lehdille ja kotiin palaaville muuttolinnuille. Minut oli ympäröinyt pimeä säkki, jonka naapurin holtiton elämäntapa oli ympärilleni näiden vuosien aikana kutonut.

Kaikki oli alkanut viattomasti; edellisten asukkaiden muutettua pois taloa ja tonttia oli käynyt katsomassa useitakin asukasehdokkaita, mutta vaikka talo ja suuri puutarha olivat silloin vielä siistejä ja hyväkuntoisia, kukaan hyvistä katsojista ei ollut jäänyt. Niin vain yhtenä syyskuisena päivänä muuttoauto ajoi pihaan ja toi tullessaan katastrofin, seutukunnan törkyisimmän trasselijussin.

Romua alkoi uuden asukkaan myötä kerääntyä välittömästi, ”Kun se on mun luonto” mies selitteli minulle siivottomuuttaan naureskellen. Pahaksi onneksi ja asuntoni sijainnin vuoksi olin oikeastaan ainoa, joka kunnolla näki kaiken, mitä naapuritontilla tapahtui, naapurin puuhastelu ei häirinnyt muita. Minulla oli myös liikaa aikaa eläkeläisenä seurata kaaoksen kehittymistä, törkyvuoren kasvua ja täydellisen välinpitämättömyyden seurauksia.

Yritin alussa jätteiden kertyessä valittaa kunnalle useampaan otteeseen, mutta koska miehellä oli kunnassa ”suhteita”, valitukseni kaikuivat toinen toisensa perään kuuroille korville. Tarjouduin jopa jossain vaiheessa siivotuttamaan naapurin tonttia, minulla oli mukava pieni omaisuus ja olisin mielihyvin uhrannut kunnon summan siivoukseen, mutta mies sanoi että ”Siivoan kyllä, kun sopivaa aikaa liikenee”. Sopivaa aikaa ei ollut liiennyt viiden vuoden aikana eikä ilmeisesti liikenisi. Kun mies talvella tyhjäkäytti autoaan aamuisin ennen töihin lähtöään tuntikausilta tuntuvan ajan pihamaalla sitä lämmittääkseen, otin yhteyttä poliisiin ja vetosin heitä tekemään asialle jotain, mutta vastaus oli, että ei ole resursseja puuttua noin pieniin rikkeisiin.

Olin kuin nurkkaan ahdistettu halvaantunut kärpänen. Näin sadoin silmin mitä ympärilläni tapahtui

mutten pystynyt vaikuttamaan mihinkään mitenkään. Olin aina rakastanut luontoa ja sen kauneutta, muistin vielä naapurin edellisten asukkaiden kauniin puutarhan ja siellä kevään alussa kukkivat kirsikkapuut, maasta puhkeavat iloiset tulppaanit ja keskikesän kukkaloiston. Nyt siitä loistosta ei ollut jäljellä enää mitään. Jos maasta ei miehen avustamana kasvanut jokin haiseva läjä niin ainakin se oli nousevan pajukon ja korkeaksi kasvavan heinikon valloittama. Tätä tuhoa olin katsonut pohjattoman surullisena – kuinka kauneus rapistui ja kuoli pois. Naapuri murhasi sen, ja tulin vihaiseksi kaikesta. Oikeastaan salaa odotin, koska raivoni määrä kasvaisi niin suureksi, ettei kehoni kestäisi sitä enää. Ehkä sydämeni pysähtyisi jonain aamuna tai verisuoni ratkeaisi päässä, ja vapauttaisi minut tästä painajaisesta.

Oman taloni arvo oli kutistunut samaa tahtia kuin naapurin jätekasa oli kasvanut, enkä saisi perintökotini tilalle enää mistään samanlaista asuntoa, jos olisin jaksanut tai halunnut muuttaa. Tätä nykyä muuttaminen tuntui varsin mahdottomalta vaihtoehdolta, taloni oli täynnä muistoja perheestäni, ja ne olivat ainoa asia, joka minulla oikeastaan elämässäni oli. Kun pyyhin valokuvakehyksistä pölyä, miltei kuulin henkilöiden puhuvan minulle niin kuin kaikkina niinä lapsuuteni päivinä, kun vielä kaikki asuimme täällä ja olimme yhtä suurta perhettä. Minä en koskaan hankkinut omaa perhettä, vaan hoidin vanhempani tässä talossa kuolemaan saakka, ja tässä talossa minäkin aioin kuolla. Rakkaassa talossani, jonka ympäristöä naapuri päivittäin häpäisi niin monin keinoin.

Iltapäivällä naapuritalon eteen parkkeerattiin taas kerran yhdistelmäajoneuvo, jonka perälavalle oli nostettu asuntoauton jäänteet, eikä aikaakaan, kun jäänteet jo kärrättiin tontin vielä vapaana olleeseen peräsopukkaan, kolme vuotta sitten kierrätettäväksi kasatun autopinon viereen. Katselin voimattomana tapahtumaa, tiesin miten kuvio toistui. Näkisin naapurin touhukasta ja pontevaa askellusta uusimman hankintansa vierellä, asuntoautonromun taputtelua ja nuohoamista, innokasta tutkimista ja silittelyä – uusin kulta on tullut kotiin. Tuon kaiken olin nähnyt valveilla kymmeniä kertoja ja unissani sadasti, jos en tuhannesti.

Yhtäkkiä olin tyhjä, tappavan hidas korvia puristava raivokin, jota normaalisti olisin tässä tilanteessa jälleen kerran tuntenut, oli poissa – kaikki oli poissa. Kun pysähtyneet aivoni vihdoin alkoivat toimia, oli mielessäni vain yksi ajatus: näin ei voi jatkua. En jaksa enää kuvottavaa paskaista naapuria, en aamuöistä bilemekastusta ja vaihtuvia keskisorminaikkosia, muoviroskapusseja, löyhkäävää liuottimien hajua, ympäri ämpäri lojuvia kaljapulloja, tahmaisia tuubeja, autonromuja, pakokaasuja ja kaikkea sitä törkyä, jota hän päivittäin puski hillittömällä vimmalla ympäristöönsä. En jaksa enää, tähän on tultava loppu: joko hän tai minä, ja se olkoon hän. Maailma ei tarvitse tuollaista eläjää, jonka ainoa elämän tarkoitus on ilmiselvästi tuhota ympäriltään kaikki kaunis ja arvokas ja siinä samalla vetää omaan lokaansa minut, minun taloni ja minun muistoni.

Kun olin ymmärtänyt ainoan ratkaisun tilanteeseeni, tuntui, kuin kevät olisi palannut ensimmäisen kerran viiteen vuoteen luokseni. Vihdoinkin näin, että toivottomaksi luulemaani tilanteeseen olisi yksinkertainen ratkaisu; miksi en ollut ymmärtänyt sitä ennen? Minä tapan naapurini – en tosin tiedä vielä miten ja milloin, mutta joka tapauksessa teen sen. Ja teen sen niin, että kukaan ei osaisi aavistaa, että tapoin hänet. Minä en jää kiinni. Sen jälkeen voisin ostaa naapuritalon, sen saisi varmasti halvalla, koska miehen elämäntyyli oli laskenut kiinteistön arvon miltei nollaan. Kuka muu muka haluaisi tuollaisen kaatopaikan omistajaksi?

Tappaminen olisi hyvä ratkaisu, koska kenenkään mieleen tuskin pälkähtäisi, että uhrin naapurissa asuva herttainen, vanha ja raihnainen rollaattorimummo olisi tappanut naapurinsa ja minkä vuoksi? Jos joku tutkija sanoisi, että elämän kauneuden vuoksi, hänet luultavasti hyllytettäisiin pikimmiten. Ihminen ei tapa kauneuden vuoksi muualla kuin Kreikan mytologisissa tarinoissa Spartan Helenan kauneudesta, ja silloinkin motiivina taisi ennemminkin olla intohimo?

Mitä pidempään asiaa ajattelin, sitä varmemmaksi tulin, että minun tärkein loppuelämäni tehtävä olisi päättää naapurin elämä. Se olisi oikeastaan palvelus ei ainoastaan minulle vaan suuremmassakin mittakaavassa koko maapallolle. Ajattelin hänen tuhlailevaa ja saastuttavaa elämäntapaansa. Hän oli varmasti kuluttanut oman osansa hänelle varatuista maapallon luonnonvaroista ja rutkasti ylikin. Kolme kertaa vuodessa lentäen kaukomaille, paljonko se on hiilijalanjälkeä? Mieshän kantoi kaupasta muovipussia pussin perään, tunki kierrättämättömiä sanomalehtiä ja pulloja sekä tölkkejä yleisjätteeseen, piti asuntonsa ovet ja ikkunat apposen auki talvipakkasillakin, takan talvista käryä ja kesällä maaperään valuvia nesteitä; lista oli raskauttavan pitkä.

Koska miehellä ei ole muita kuin satunnaisia naisystäviä, ei jää edes perhettä suremaan. Miehen vanhempia ei ollut koskaan tontilla näkynyt, joten he olivat varmasti jo kuolleet tai niin huonossa kunnossa, etteivät enää muistaneet poikansa olemassaoloa. Viitteitä olemassa olevasta perheestä ei ollut näkynyt yli viiteen vuoteen, en siis tappaisi keneltäkään rakasta perheenjäsentä vaan ainoastaan nopeuttaisin väistämätöntä. Sillä mieshän kuolisi joka tapauksessa, ihan niin kuin minäkin, mutten halua kuolla ennekuin olen järjestänyt asiat ja palauttanut kotini kauneuden.

Aloin miettiä suunnitelmaa. Jos on heiveröinen ja vanha, on parasta yrittää keksiä hyvä suunnitelma – sellainen, joka korvaa fyysisten voimien puutteen. En millään voisi tappaa häntä esimerkiksi kuristamalla, vaikka niin mielelläni olisinkin nähnyt hänen naamassaan alati olevan pirullisen virneen vihdoinkin häviävän hapenpuutteen kalvakan sinertävään väriin. Se vaan ei valitettavasti onnistuisi. En myöskään voisi myrkyttää häntä, koska rikoslaboratorioiden tutkijat ovat niin kovin uteliaita ja tietäviä nykyään. Äkillisissä kuolemantapauksissa kuolinsyy kaivetaan esiin vaikka minkälaisin testein ja konstein. Vaikka sekoittelisin takapihan kukkapenkistä miehelle minkälaisen ukonhattucocktailin hyvänsä, jäisin varmasti kiinni. Vanha nainen on sitä paitsi yleensä aina dekkareissa se myrkyttäjä – liian epäilyttävää.

Kun mietin, voisinko ajaa hänen päälleen jollain, niin kuin viikonlopun television rikossarjassa tehtiin, alkoi minuakin jo vähän naurattaa. Näin itseni jyräämässä häntä rollaattorillani etupihan lohkeilevan asfaltin rakoon yhä uudelleen ja uudelleen. Jostain syystä kadonnut huumorintajuni oli alkanut pikkuhiljaa tappavan päätökseni jälkeen palaamaan. Tuntui hyvältä välillä nauraa omille ajatuksilleen, ehkä aloin herätä pikkuhiljaa elämään.

Mietin myös voisinko pistää häneen jonkinlaista myrkkyä tai vaikka insuliinia. Muistaakseni pelkkä ilman pistäminen suoneen olisi sydämelle kohtalokasta, mutta olisi hankalaa päästä neulan kanssa niin lähelle, ja epävarmaakin, kaikin tavoin. Tasapainoni ei ollut niin hyvä enää, joten jo pelkkä neulalla pistäminen vaatisi kaiken keskittymiskyvyn hieman täriseviltä käsiltäni, saatikka että löytäisin suonen jostain hänen paksun tatuoidun nahkansa alta.

Toisaalta olisi hyvä, jos kuolema näyttäisi aidolta tapaturmalta. Itsemurha herättää aina epäilyksiä, jos teon tekijä on elämänhaluinen ja -iloinen roikale. Jos hän olisi sellainen heikosti elossa oleva masentunut tapaus, olisi varsin helppo hiipiä taloon lainaamaan vaikka sokeria ja paukauttaa isävainaan piirongin vanhalla sotamuistolla naapuri toiseen ulottuvuuteen ja kirjoittaa heippa-lappu todisteeksi syvästä itsetuhoisuudesta. Mutta kun kyseessä on viriili hameveikko, jonka suurin harmi vaikuttaa ulospäin olevan kaljapullon avaaminen, ei sellaisen tyypin itsemurhaviestissä lue että ”En jaksa elää enää, hyvästi kamala maailma”.

Sähkövirta olisi tehokas, jos vaan jostain saisi suurjännitejohtoa jännitteellä ovenkahvaan vastaanottamaan töistä palaavaa autohuijaria, tai taivaalta armollisen salamaniskun, mutta tavallisista sähköiskuista iso hyväkuntoinen mies varmaan selviäisi helposti. Enkä tiedä, onko naapurilla hiustenkuivainta heitettäväksi ammeeseen? Tuskin, kun ei ole hiuksiakaan. Toisaalta olisihan joku satunnainen naikkonen voinut jättää sellaisen; enää ei tarvitsisi kuin hommata naapurille amme.

Pyörittelin erilaisia vaihtoehtoja mielessäni kaulaan hyökkäävästä koulutetusta koirasta aina kaatuvaan autotorniin. Mitäs jos saisin naapurin houkuteltua pihamaallaan olevan kierrättämättömän ajoneuvotornin viereen ja sitten työntäisin sen hänen päälleen? Kai niskaan tipahtava auto tai pari saisi miehen hengettömäksi; en tosin ollut kuullut oliko joku kuollut siihen. Voisin selittää mahdollisille tutkijoille, että horjahdin, ja että se oli vahinko, jos joku tulisi asiasta jotain kyselemään. Kävin jopa salaa kokeilemassa tornin kestävyyttä, kun naapuri oli huijaamassa rahoja viattomilta autonostajilta. Se näytti päällepäin huteralta, mutta vaikka työnsin ja koputtelin sitä kaikin voimin, en saanut pinoa liikkumaan senttiäkään suuntaan tai toiseen. Minusta ei olisi tornin kaatajaksi.

Äkkiarvaamaton väkivalta voisi toimia, esim. isku paistinpannulla olisi helppo ratkaisu. Ehkä kävelisin hänen eteensä pastinpannu rollaattorissa, ja kun hän katsoisi muualle, kumauttaisin häntä pannulla päähän. Minusta ajatus oli oikein nautinnollinen, joten kuvittelin lyöväni häntä välillä paistinpannulla, sitten lapiolla, rautakangella, hakulla, vasaralla, kivellä, jne. Loputtomasti hyviä vaihtoehtoja ja aina yhtä onnellinen loppu.

Ainoa huono puoli suunnitelmassa olisi, että poliisi tuskin uskoisi, että meteoriitti tipahti taivaasta hänen päähänsä ja surmasi hänet. Jouduin hylkäämään hyvän vaihtoehdon toisensa perään, ja viikko alkoi olla jo hyvästi loppupuolella, ennen kuin aloin hahmottaa oikeaa suunnitelmaa.

Mikä olisi todennäköisin naapurini tapa kuolla ilman että taustalla olisi rikosta? Mihin ihminen, usein mies, kuolee tässä maassa ennenaikaisesti? Vastaus on helppo: viinaan. En kuitenkaan aikonut juottaa hänelle rasvamaksaa, sellainen olisi liian hidasta ja veisi niin kauan aikaa, etten koskaan saisi naapuritonttia omistukseeni enkä koskaan voisi palauttaa kotini pyhyyttä ja ympäristön kauneutta sen ympärille. Tuollainen isokokoinen mies varmasti joutuisi juomaan valtamerellisen

verran ennen kuin sairastuisi kuolettavasti, saisi vielä uuden maksan kerran ryypätyn tilalle ja kaikki alkaisi taas alusta.

Mutta viinaan kuollaan toisinkin, tai oikeastaan juodaan viinaa ja kuollaan vahingossa. Kuka liukastuu niljakkaalla pihatiellä, toinen ui liian kauas ja hukkuu, kolmas tukehtuu oksennukseensa nukkuessaan. Viinaan kuoleminen on taitolaji, jolla on tuhansia erilaisia ilmenemismuotoja, ja yksi niistä voisi olla minun aseeni.

Alkossa käynti oli raskasta, se vei minulta monta tuntia. Vähän aikaa jo ihmettelin, mahtaisivatko myyjät myydä ikäiselleni ja heikkokuntoiselle naisihmiselle kaksi isoa pullon kaupan kalleinta ja vahvinta konjakkia, mutta koska ilmeisesti vaikutin selväpäiseltä, vain hieman vanhuudenheikolta, olin asiakas siinä missä muutkin.

Niinpä kauppareissun jälkeen minulla oli nahkakassissani saaliina puolitoista litraa hyvälaatuista ja kallista konjakkia, jonka hinta normaalisti olisi vaivannut säästäväistä mieltäni. Mutta nyt ei ole aika säästellä, hyvän asian puolesta ei auta kitsastella. Kävin myös kirjakaupassa hakemassa lahjakassin ja kortin, sellaisen sydänkortin, jollaisen naiset lähettävät miehelle kiitoksena hekumallisen nautinnollisesta yhteisestä yöstä. Kun palasin kotiin, olin lopen uupunut, janoissani ja nälissäni, mutta kuitenkin hyvillä mielin.

Olin tarkkaillut naapurin elämäntapoja ikkunan takaa jo niin kauan, että olin varsin hyvin selvillä siitä, mitä romukuningas mihinkin aikaan viikon aikana puuhaili. Mies toisti samoja kuvioita uskollisena tavoilleen ja tulisi toistamaan vastakin, jos ei kohtalo puuttuisi peliin. Arkiaamuisin mies meni töihin, aivan satunnaisia rokulipäiviä lukuun ottamatta. Yleensä edeltävä ilta ja yö olivat kuluneet silloin juhlien ja meluten.

Viikonloppuisin mies kävi ulkona ja saapui retkiltään kolmen, neljän maissa. Hänellä oli silloin mukanaan usein naisseuraa, mutta mukaan mahtui myös yksinäisiä iltoja. Juhlien jatkoja ei kuitenkaan koskaan estänyt mikään, olipa mies yksin tai jonkun kanssa. Hän ryyppäsi seurasta riippumatta, rummutti, lauloi, paljuili, huudatti stereoitaan ja samaa yhä uudelleen aamuvarhaiseen kunnes humalan tila oli riittävän syvä. Tähän minä luottaisin, tämä olisi minun mahdollisuuteni.

Perjantaina kaikki tapahtui saman aikataulun mukaan. Naapuri tuli töistä viiden jälkeen ja lähti kaupungille kuudelta. Jäin malttamattomana vahtimaan ikkunaan, josko hän jostain ihmeellisestä syystä muuttaisi tapojaan ja tulisikin takaisin romuläjiensä huomaan nukkumaan. Mutta elämä on suurimmaksi osaksi sarja toistuvia tapoja, joilla aikamme kulutamme, ne ovat sitä rutiinia, jolla kehykset pysyvät kasassa. Mikään ei sitä muuta, jos emme halua sitä muuttaa. Minun elämäni oli tahtomattani muuttunut viisi vuotta sitten kehyksiksi, jotka halusin vihdoinkin murtaa, niinpä odotin. Mies tuli kotiin lauantaina aamuyöllä klo 3.12 tummatukkaisen naisen kanssa. Tilaisuus ei tullut vielä tänään.

Lauantaina nainen lähti iltapäivällä ja kuuden jälkeen näin, kuinka naapuri poistui kotoaan valmiina vastaanottamaan uuden illan haasteet. Noinkohan suunnitelmani onnistuisi tänäänkään, ja kaikki olisi pakko lykätä taas viikon päähän. Aloin olla jo varsin väsynyt ja malttamaton. Välillä tuntui, että olisi ehkä parasta antaa vain periksi, sulkea silmät ja kuolla pois mahdollisimman pian, mutta sitten muistin, että elämälläni oli kuin olikin tarkoitus. Istuin ikkunassa kumihanskat kädessä ja odotin.

Mies tuli kotiin aiemmin kuin eilen, kello oli vasta puoli kaksi, joka tapauksessa vaikka hän horjahteli kuoppaisella pihatiellä ovelle saapuessaan, arvelin, että juhlat olivat taas vasta alkamassa. Voin vaikka vannoa, että kerrankin liikuin vikkelästi kun luikahdin ulko-ovella odottavan rollaattorini luokse. Etukorissa odotti valmiina lahjakassissa kaksi pulloa konjakkia sekä kortti jonka tekstissä luki: ”Yllätys! Kiitos eilisestä! Tulen pian, laita palju valmiiksi!” ja kaksi sydäntä nuolella lävistettynä.

Rullasin naapurin ulko-ovelle niin että olin kaatua pihatien möykkyisessä asfaltin mutkassa. Onneksi sisältä alkoi jo kuulua stereoitten möykettä, niin että arvasin yksityisten jatkojen alkaneen vauhdikkaasti. Jätin kassin ulko-ovelle, soitin ovikelloa muutaman kerran niin lujaa kuin osasin ja lähdin kotiovelle takaisin. Ehdin juuri ja juuri sydän räjähtämäisillään sulkemaan ulko-oveni kun näin sen ikkunasta naapurin avanneen ulko-ovensa. Hän nielaisi syötin ja otti kassin, nyt olisi vain odotettava, nielisikö tarpeeksi muutakin.

Kun näin, miten mies alkoi laittaa paljuaan valmiiksi, oloni oli helpottunut ja huojentunut. Näin ikkunastani, kuinka hän vihdoin riisuuntui paljun laidalla horjahtaen veteen ja kuinka hän kulautti musiikin pauhatessa kallista helmeilevää juomaa lasin toisensa perään kurkustaan alas. Ihmiset kuulema juovat yksin juodessaan enemmän. Kun ei seurustele kenenkään kanssa, on tietysti aikaa keskittyä olennaiseen.

Laskin laseja: kaksi, kolme, neljä. En koskaan ollut nähnyt kenenkään juovan noin paljon, ja luultavasti suurin osa ihmisistä olisi kuollut alkoholimyrkytykseen jo ensimmäisen pullon jälkeen, mutta ei tuo naapuri. Oliko hän imenyt itseensä myrkyttämästään maaperästä niin vahvan aromin, ettei kaksi konjakkipullollista riittäisi tainnuttamaan häntä koko yönä?

Vihdoin, kun toinen pullo alkoi olla jo hälyttävästi tyhjempi kuin täydempi, näin ihmeen tapahtuvan. Miehen kädessä ollut konjakkilasi tipahti maahan särkyen, muttei mies reagoinut mitenkään. Odotin vielä hetken. Kello oli jo puoli neljä eikä aikaa ennen valoisan auringon nousua olisi enää paljoa.

Hiljaa kuin kissa hiivin ulos, ja kerrankin en tarvinnut rollaattoria, kun vaelsin kohti paljussa makaavaa miestä. Miehen suu retkotti laidan yli ammollaan kuin keväinen puhdistusta vailla oleva likakaivo, eikä mies reagoinut kun tökin häntä maasta poimimallani kepillä poskeen. ”Valmis, viittä vaille valmis” ajattelin ja aloin laskea paljuun lisää vettä. Mies liikahteli muutaman kerran rauhattomasti ja säikähdin jo, että hän heräisi viinaisesta unestaan, kun hän läväytti silmänsä auki ja sanoi korisevalla äänellä ”Täh häh?” Mutta onneksi hän palasi pian nytkähtäen unten maille, ja vihdoinkin sain paljun hänen kaulaansa myöten täyteen.

Oli aika laittaa kansi. Paljun kansi oli raskas, ja jaksoin juuri ja juuri nostaa sen korkiksi naapurini uima-altaaseen. Jätin hanan valumaan ja nousin kannen päälle istumaan ja odottamaan, ehkä kohta alkaisi tapahtua. Ja todellakin, vaikka mies oli juonut iltamyssykseen yli litran konjakkia, ei hänen lähtönsä ollut helppo eikä tuskaton. Jossain vaiheessa aloin jo pelätä, että hän saisi jostain niin paljon voimaa, että jaksaisi nostaa kannen ja minut pois täpötäyden ylivuotavan paljunsa päältä, mutta siellä hän oli ja sinne hän lopulta jäi.

Istuin miehen hiljennyttä varmuuden varalta vielä kymmenisen minuuttia paljun kannella, kunnes vihdoin uskalsin liukua varovasti alas. Vesi virtasi paljuun yhä, mutta sitä ei enää tarvittu. Sammutin hanan ja tyhjensin paljua niin että kaikki näytti siltä miltä pitääkin. Hain sisältä lahjakassin, kortin ja toisen konjakkipullon, mutten sammuttanut stereoita. Kun vihdoin pääsin kotiini, oli aika ottaa lasillinen, minunkin.

Kirjoittaja: Anneli Hyvönen

Joka syntyy uudestaan

Ajoin autollani korkean havumetsän reunustamaa metsätietä. Valot pyyhkivät asumatonta metsää, ja pelkäsin vanhan autoni hajoavan. Oli alkukevään pimeä ilta. Täysin arvaamatta eteeni pomppasi hahmo. Nuori poika, lapsi vasta, ilmestyi valoihin kasvot kohti keulaa. Hänellä oli yllään punainen takki.

Painoin jarrut pohjaan ja suljin silmäni. Syylarin ritilä kolahti ja auton alla kolisi. Lukkiutuneet pyörät liukuivat soratiellä ehkä parikymmentä metriä, kunnes auto pysähtyi puolittain ojaan. En lähtenyt peruuttelemaan. Poika saattoi olla takertunut auton pohjaan.

Astuin ulos ja heittäydyin polvilleni auton viereen. Auton alla ei ollut ketään. Katsoin tulosuuntaan ja näin tien laidassa mytyn. Kävelin mytyn luo ja käänsin mahallaan makaavan pojan selälleen. Tuskin kouluikäinen. Katsoin ylös kuin puilta apua hakien. Ketään ei näkynyt, mutta pojan kodin täytyi olla lähellä. Jos ajan eteenpäin, löydän ehkä haarautuvan tien ja pojan kotitalon. Jos en löydä taloa, jatkan suoraan keskussairaalaan.

Nostin pojan syliin ja kannoin autolle. Pysähdyin takaoven eteen, ja jatkoin matkaa takaluukulle. Laskin hänet vararenkaan viereen. Suljin takaluukun.

Pian tuli vastaan omakotitalon pihaan vievä tie. En kääntynyt. Veisin pojan sairaalaan. Metsä ympärilläni tuntui entistäkin synkemmältä. Viimein näin kaupungin valot. Ajoin keskustan läpi sairaalan risteykseen. En kääntynyt sairaalaan. Kaasutin ulosmenotielle ja takaisin pimeyteen. Ajoin viisikymmentä kilometriä länteen, missä on isoista ahvenistaan tunnettu järvi. Järvelle vie metsätie, jonka varrella ei ole taloja.

Pysähdyin parisataa metriä ennen järveä. Astuin ulos ja kuuntelin. Ei mitään ihmiseen viittaavaa. Avasin takaoven ja nappasin jalkatilasta kokoontaitettavan kenttälapion. Avasin tavaratilan ja hamusin pojan syliini silmät suljettuina. Poistuin ripeästi metsään. Oli pimeää, mutta tiesin suunnilleen, minne kuljin. Kerran pilkkimatkalla olin pysähtynyt paikkaan, jossa en voisi törmätä muihin. Hoipuin poika sylissäni noin parikymmentä metriä suurelle kivelle. Kuljin oksia välttääkseni melkein koko matkan silmät ummessa. Purskahdin itkuun kiven löydettyäni. Kiersin kiven taakse ja laskin pojan maahan.

Kävin lapioimaan ja todella toivoin, etten kuulisi lähestyviä auton tai muitakaan ääniä. Säikähdin kuullessani käen kukkuvan. Se kukkui kolme kertaa. Lapioin kunnes kuoppa oli puolimetrinen ja laskin ruumiin kuopan pohjalle. Keräsin maasta lehtiä pojan kasvoille ja täytin haudan. Lopuksi survoin kengälläni multaa haudan päälle. Multaa jäi yli. Paiskoin ylimääräiset mullat ympäri metsää. Jos siili olisi ilmestynyt puun takaa, olisin sännännyt pakoon. Potkin lehtiä ja muuta kasvustoa haudalle. Mumisin lennossa keksimäni rukouksen. Hoipertelin autolle suojaten silmiäni teräviltä oksilta.

Ajoin suorinta tietä asuntoni lähellä sijaitsevan ravintola Riihitontun parkkipaikalle. Tarkistin, minkälaiset jäljet törmäys oli tehnyt auton keulaan. Pelti oli sileä. Syylarin muovisessa ritilässä ei ollut halkeamia. Ajovalojen lasit olivat ehjät. Riihitontussa tilasin pari snapsia ja tuopin. Kumosin snapsit tiskillä. Olo ei helpottunut. Oli tarve puhua, mutten uskaltanut.

Seuraavina viikkoina luin lehden tavallista tarkemmin ja kuuntelin paikallisradiota. Katoamista ei mainittu missään. Ei alle kouluikäisen pojan pitäisi voida elää niin yksin, ettei kukaan kaipaisi. Tuskin tapausta tutkittaisiin julkisuudelta piilossa. Yritin jatkaa elämääni kuin ei mitään. Menin joka päivä konttorille hommiin. Hain kahvia ja käytin puheenvuoroja kuin ennenkin. Kukaan ei huomauttanut mistään, vaikken kyennyt keskittymään mihinkään.

Vuoden kuluttua tapauksesta päätin käydä Ahvenjärvellä. Mieleeni tuli kynttilän vieminen haudalle. Ei sitä voinut tehdä. Kynttilä merkkaisi haudan ja mitä sitten, jos suunnistaja tai sienestäjä näkisi miehen kynttilä kädessä keskellä metsää. Lähdin haudalle valoisan aikaan. Päätin ajaa metsätien kautta, jossa osuin poikaan. En löytänyt paikkaa. Haudalle vievä hädin tuskin ajokelpoinen Ahvenjärventie oli rauhallinen. Jätin auton hieman etäämmälle hautapaikasta. Olin pukeutunut tuulipukuun ja lenkkareihin. Tein venytysliikkeitä. Suunnistamaan tänne tultiin. Tuo oli ensimmäinen vekkuli ajatus vuoteen. Päätin, etten ollut seonnut.

Kevättä aloitteleva metsä näytti liian kauniilta. Linnut liversivät. Pirun surullista. Toistelin liian tutuksi tullutta ajatusta, että pojan kuolemalle ei voinut mitään ja hän sai kauniimman hautapaikan kuin seurakunnalla olisi ollut tarjota. Hautaa lähestyessäni melkein pillahdin itkuun. Itkevä suunnistaja herättäisi ajatuksia, joten harpoin pysähtymättä ison kiven ympäri. Mullan päällä oli kasvustoa, eikä hautaa ainakaan seisoviltaan erottanut.

Palasin autolleni ja ajoin kaupunkiin posket nykien. Painuin suoraan Riihitonttuun vaatteita vaihtamatta. Tiskillä juopunut nainen kysyi:

– Mikäs urheilija tänne eksyi?

Yritin laskea leikkiä, kunnes snapsit ja tuoppi tulivat. Poistuin vapaaseen pöytään. Nainen seurasi perässä, enkä jaksanut torjua häntä.

Valomerkki tuli, ja minulla oli vielä olutta jäljellä.

– Oletko kuullut vuosi sitten kadonneesta lapsesta? kysyin.

– Minulta katosi poika vuosi sitten, nainen vastasi.

Mietin onko tämä totta, mutta elävältä nainen vaikutti. Minua juopuneemmalta tosin.

– Missä poika katosi? kysyin.

– Metsämaalla, hän vastasi.

Olin ajanut pojan yli Metsämaalla. Olisiko nainen voinut nähdä tapauksen ja painaa rekisterinumeroni muistiin? Olisiko soittanut Autorekisterikeskukseen ja alkanut seurata minua? Ehkä hän aikoi kostaa. Olin valmis kuolemaan, jos hän olisi pojan äiti.

– Minne ilmoitit asiasta? kysyin.

– En minnekään.

– Miksi?

– En kehdannut. Minun olisi pitänyt vahtia poikaa.

Nainen otti kulauksen.

– Etsin monta viikkoa ja päätin aloittaa uuden elämän.

Arvelin uuden elämän tarkoittavan jatkuvaa ryyppäämistä. Olin valmis jakamaan uuden elämän hänen kanssaan.

– Minä ajoin poikasi yli, sanoin.

– Sinä?

– Kyllä.

– Missä?

– Metsämaalla.

– Koska?

– Vuosi sitten.

– Missä ruumis on?

– Lähellä Ahvenjärveä. Suuren kiven takana.

– Ai jaa, nainen totesi.

Hänen ilmeensä pysyi koko ajan väsyneen suurkuluttajan tyhjänä ilmeenä. Ilme muistutti äidistäni.

Siirryimme asunnolleni, ja hän antoi syntini anteeksi. Niin minäkin annoin hänelle. Herätessäni aamulla nainen ei ollut vieressäni. Kiersin asunnon. Olimme juoneet keittiössä oluet. Likaisia oluelta haisevia laseja ei löytynyt, ja tyhjät olutpullot olivat komerossa. Hän oli tiskannut astiat. Erikoista, etten ollut herännyt kolinaan. Kylpyhuoneessakin kaikki oli ennallaan, eikä tyyny tuoksunut naiselta. Ei edes lialta. Hän oli siistimpi kuin miltä näytti.

Järkytys tapaamisesta piti minut hereillä työpäivän. Töistä päästyäni menin suoraan Riihitonttuun. En tavannut pojan äitiä baarissa sinä iltana, en seuraavana, enkä sitä seuraavana. En tavannut häntä seuraavan vuoden aikana, vaikka piipahdin baarissa joka ilta paria iltaa lukuun ottamatta.

Kuoleman toisena vuosipäivänä tein taas matkan haudalle. En ollut käynyt juoksemassa vuoteen, eikä huvittanut pukeutua suunnistajaksi. Eipä metsässä ulkoilleet muutkaan. En olisi pannut pahakseni, vaikka minut olisi napattu haudalta. Vapaaehtoisesti en ilmiantaisi itseäni. Menisin mieluummin tavalliseen vankilaan kuin vankimielisairaalaan. Kiiruhdin kiven ympäri rukousta mumisten ja hautaa tarkkaillen. Kaikki oli kunnossa. Palatessani autolle kuulin käen kukkuvan. Vain kerran. Ääni kuului nopeasti, mutta oli varmasti käki.

Kaahasin parkkipaikalle ja juoksin Riihitonttuun. Enemmän kuin koskaan odotin tapaavani pojan äidin. Tällä kertaa en pettynyt. Pöydässä istui tuttu hahmo. Tervehdin kädenheilautuksella ja menin tekemään tilauksen. Kolme snapsia ja tuoppi. Kun kävelin pöytään, nainen oli kadonnut.

Seuraavien kuukausien aikana näin hänet auton tai bussin ikkunasta muutaman kerran. Olin alkanut käyttää bussia, koska join joka päivä. Eräänä tiistaiaamuna pomo tuli työhuoneeseeni alkometri mukanaan. Promilleja oli vähän yli yhden. Sain loppupäivän vapaata, ja minulle tuli hyvä mieli. Viimein joku ymmärsi, ettei minulla mene hyvin. Kun pomo ilmoitti vapaasta loppupäivästä, rupesin melkein höpöttämään pojasta ja äidistä ja pahenevasta viinakierteestä. Osasin pitää suuni tukossa.

En kyennyt hillitsemään juomistani. Sain vielä yhden huomautuksen, kunnes napsahti kunnolla. Minulle jäi auto, asunto, ikävät muistot pojasta ja syvenevä viinakierre. Työntekoon pakeneminen oli mahdotonta, ja poika pyöri mielessä jatkuvasti. Rupesin autoilemaan haudalle. Join päivittäin ja ajoin humalassa. Joskus pelkääjän paikalla istui pojan äiti.

– Kiitos, kun viet minut haudalle, hän sanoi.

Ensimmäinen käry sattui noihin aikoihin. Kadotin hänet Ahvenjärventiellä.

– Pojan äitii, pojan äitii! huhuilin.

Luultavasti joku ohiajaja soitti paikalle poliisit nähdessään minun hoippuvan auton ympärillä.

– Mitäs herra metsässä ryyppää ja ajelee? poliisi kysyi.

– Etsin naisystävääni, vastasin.

Menetin taas elämäni tilaisuuden kertoa yliajosta. Tapauksen jälkeen sain pian toisen ratin ja korttini pantiin kahdeksi vuodeksi hyllylle.

Ansiosidonnainen palkkatuki ja säästöni loppuivat. Aloin valmistaa kotiviiniä ja kiljua. Panin kämpän myyntiin. En ollut huolissani muusta, kuin että saisin kaupungin vuokra-asunnon Riihitontun läheltä. Halusin vielä kerran kohdata pojan äidin.

Minulla kävi tuuri. Sain kaupungin asunnon Tontun ja linja-autoaseman välistä. Asemalta pääsin näppärästi kaukoliikenteen bussilla pikatien laitaan. Siitä oli kilometrin kävely Ahvenjärventien risteykseen. Kävin kerran viikossa tai kerran kahdessa viikossa pojan haudalla. Vierailuja helpotti pullo. Aina en jaksanut kävellä pois vaan jäin metsään nukkumaan. Toivoin niin kovasti, että pojan äiti olisi saapunut haudalle.

Kuukaudet kuluivat, ja kuntoni heikkeni. En enää vetänyt lärvejä vaan lähinnä tissuttelin mutta loppuillasta olin aina kännissä. Olin joutunut pari kertaa sairaalaan viinakramppien takia. Sosiaalitoimisto määräsi minut katkolle, jonne minulla ei ollut aikaa mennä. Eivät he voisi katkaista peruspäivärahaa tai vuokran maksua, vaikka joisin lopun elämäni. Joka tällä menolla jäisi lyhyeksi. Keskustelin pojan äidin kanssa Riihitontussa silloin tällöin loppuillasta. Minulle annettiin muutama parin viikon porttikielto. Sitten napsahti elinikäinen. Olisi pitänyt selittää Tontun portsarille, mikä mieltä painaa. Jatkoin juomista kotona.

Kuoleman kolmantena vuosipäivänä pakkasin kokoontaitettavan kenttälapion muovikassiin ja kävelin Matkahuoltoon. Ostin lipun

Ahvenjärvelle. Rintaa puristi, mutta halusin vierailla haudalla. Päivä oli kuulas ja aurinkoinen, kuten kaksi edellistäkin vuosipäivää. Metsätie tuntui tutulta ja turvalliselta. Astuin tieltä pöpelikköön ja havaitsin pientä polunmuodostusta kohti kiveä lukuisien vierailujeni seurauksena. Tämä käynti tulisi olemaan viimeinen. Ruuvasin kenttälapion suoraksi ja iskin multaan. Kaivoin varovaisesti ja sirottelin maata haudan viereen. Ainuttakaan luuta ei tullut näkyviin. Minua huimasi, mutta laajensin kaivettavaa aluetta ja otin huikkaa. En löytänyt mitään ruumiiseen viittaavaa. Kaivoin itseni kokoisen montun kiven taakse. Ainakin kaksi kertaa niin syvän kuin pojan hauta, mutten löytänyt merkkiäkään ruumiista. En olisi millään jaksanut ruveta lapioimaan kuoppaa umpeen. Istuin kuopan reunalle. Toivoin kuulevani käen kukuntaa ja äänen jäävän soimaan kaikuna korviini. Katsoin ylös. Auringon valo siilautui kauniisti puiden läpi. Värikkäät lehdet ja taipuisat oksat peittivät minut. Tämä oli maailman kauneimman paikan kaunein aika ja ehdottomasti paras paikka haudalle.

Puristava tunne rinnassa voimistui. Oli pakko nousta hengittämään. Yritin nousta, mutta jalat eivät kantaneet. Otin tukea kivestä, mutta kädet liukuivat sammaleisella pinnalla. Punnersin päästäkseni haudan päältä. Sormissa ei ollut puhtia. Liu'uin pitkin kiveä ja putosin pää edellä kuoppaan. Käännyin selälleni saadakseni happea. Mietin, oliko pojan äiti hakenut luut haudasta, vai oliko niitä siellä ikinä ollutkaan. Sitten voimani loppuivat.

Haudan reunan yli kurkotti joku. Nuori poika. Sama jonka yli olin ajanut. Tai luulin ajaneeni. Poika hymyili. Hänen kasvonsa olivat minun kasvoni ajoilta, kun olin lapsi. Yritin hymyillä takaisin. Kohotin selkääni ja ojensin käteni. Poika laski kätensä otsalleni ja painoi pääni takaisin multaan.

Kirjoittanut: Olli Lehtinen

Jumalasta seuraava

Lautasella lepäsi koskematon viineri vieressään puoliksi juotu kupillinen kahvia. Harri juoksutti katsettaan eteensä asettamansa iltapäivälehden otsikoiden ylitse. Entinen urheilijatähti ja mallikaunotar naimisiin. Mies tapettu yöllisen riidan yhteydessä Vantaalla. Valtava muistoliite alkoholiongelmaansa menehtyneestä iskelmätähtösestä. Paniikkia nuorison keskuudessa leviävistä designerhuumeista ja niiden internetistä ostamisen helppoudesta. Lukijat kertovat: näin kesämökistä tuli painajainen. Elämän ja kuoleman tavanomainen tasapaino. Harri vilkaisi vaivihkaa kelloaan, sitten aulassa seisovaa peliautomaattia, mutta huomasi samalla ikkunan takana parkkipaikalle lipuvan Range Roverin.

Harri ei ollut täysin varma käänsikö Evelina päitä kauneutensa vuoksi vai siksi, että näytti villakangastakissaan kuuluvan ennemminkin trendikkääseen lattekahvilaan kuin huoltoasemalle, mutta reaktio oli joka tapauksessa sama. Ilmava, ylellisestä kankaasta valmistettu mekko virtasi hänen hoikkien sääriensä ympärillä, ja kasvoja peittivät huolellisen meikin lisäksi valtavat design-aurinkolasit. Eikö Evelina nimenomaan ollut ehdottanut tätä tapaamispaikkaa vaivihkaisuuden takia? Muutaman minuutin kuluttua nainen tuli pöytään kannatellen kahden nahkahansikoidun käden välissä suurta mukillista mustaa kahvia. Hoikka hän oli ollut aina, mutta nyt se alkoi olla silmiinpistävää. Vaaleiden hiusten kehystämissä kasvoissa luut näyttivät puhkaisevan ihon.

"Harri. Kiitos, että suostuit tapaamaan minut. Tiedän, että siitä on kauan."

Harri nyökkäsi ja viittasi kädellään vastapäistä tuolia. Lounastauollaan olevien työmiesten huomio palasi takaisin buffetruokailun antimiin, kun Evelina istuutui. Syrjäisestä nurkasta kukaan ei voinut kuulla heidän puhettaan.

"Tarvitsen apuasi. Tai oikeastaan, minulla on sinulle keikka." "Mistä on kysymys?"

"Viktor. Hän pyörittää muita naisia. Epäilen, että kuvioissa on joku, jonka takia hän aikoo ottaa eron. Jos minulla ei ole todisteita hänen uskottomuudestaan, en saa avioehdon mukaisesti penniäkään. Tarvitsen todisteita. Sellaistahan sinä teet?" Evelinan ääni hipoi epätoivoa.

”Sellaistakin”, Harri vastasi. ”Pettämisepäilyt ovat itse asiassa yksi tavanomaisimmista keisseistä alalla. Toki yleensä huomattavasti matalammalla profiililla.”

Evelina hymähti. Hän ei selvästikään ollut pitänyt mahdollisena, ettei Harri olisi ollut tietoinen hänen aviomiehestään. Viktor Ivanenkov yksityisjetteineen oli ilmestynyt Evelinan sosiaaliseen mediaan muutama kuukausi sen jälkeen, kun Harri oli lähtenyt Afganistaniin. Eroaloitteen tehneenä osapuolena Harrilla ei varsinaisesti ollut asiassa nokan koputtamista. He olivat olleet nuoria, ja elämä oli vienyt eri teitä. Se siitä. Jokin Harrissa tunsi silti mielihyvää siitä, että Evelina oli seurannut hänen tekemisiään näiden vuosien ajan tarpeeksi tietääkseen hänen yksityisetsivän urastaan.

”Tietenkään bisneksistä en saa murustakaan, vaikka hän jäisi kiinni housut kintuissa. Se oli alusta asti selvää. Mutta jos jään täysin puille paljaille, en tiedä mitä teen. Enhän minä ikinä suorittanut sitä maisteriakaan loppuun”, Evelinan ääni sortui niiskaukseen. ”Minä tarvitsen vain korvauksen siitä, että tuin nämä vuodet häntä oman elämäni kustannuksella. En sen enempää. Kai sinä ymmärrät? Minä tiedän kyllä, millaisena onnenonkijana minua pidetään, mutta Viktor… Siellä kemiakonfrenssissa… Hän oli toinen mies. En minä ole ansainnut jäädä osattomaksi sen jälkeen, mitä olen hänelle antanut.”

Harri otti haukun viineristään saadakseen hetken aikaa miettiä sanojaan. Periaatteessa bisnestä ja yksityiselämää ei pitänyt sotkea. Mutta keikkarintamalla oli ollut viimeiseltä Afganistanin reissulta palattua hiljaisempaa kuin hän oli odottanut, ja rahaa oli palanut aivan liikaa. Hän tarvitsi tämän keikan, eikä vähiten siksi, että eron jälkeen Evelina voisi tarvita hänen palveluksiaan jatkossakin. Muutama prosenttikin Ivanenkovin suvun lääketeollisuusmiljardeista riittäisi turvaamaan naisen loppuelämän. ”Tässä on aika paljon pelissä.”

”Tiedän. Siksi tarvitsen ammattilaista. Auta minua. Ole kiltti. Minun on pakko päästä pois.”

Evelina nyyhkäisi, ja kun hän nosti aurinkolasinsa otsalleen, Harri näki poskipäätä ja silmäkulmaa koristavan mustelman.

”Evelina…”

”Anna olla. En tahdo puhua siitä.”

Evelina kumartui kaivamaan laukkuaan, ja näytti noustessaan koonneensa itsensä. Hän liu’utti pöydän ylitse valokuvan ja Minigrip-pussin, jossa oli paksu nippu viidenkympin seteleitä ja muutama taiteltu paperi.

”Joka tammikuu Viktor lennättää minut, läheisimpänsä ja muutaman parhaiten suoriutuneen työntekijän pohjoiseen hiihtokeskuslomalle. Epäilen, että se nainen on heidän joukossaan. Olen varannut sinulle huoneen samasta hotellista. Tässä tarpeellisiin kuluihin. Tuo minulle todisteet.”

Hytistessään kuhisevan hiihtokeskuksen alaparkkipaikalle parkkeeratussa vuokra-autossa Harri halusi edelleen uskotella itselleen ottaneensa keikan vain ja ainoastaan taloudellisista syistä. Silti kahvilassa koettu tunnekuohu Evelinan ruhjottujen kasvojen näkemisestä oli aivan liian tuoreessa muistissa. Hän tiesi sovittelevansa tekopyhyyden viittaa harteilleen arvostellessaan muita miehiä

Evelinan kohtelemisesta huonosti, mutta hän ei sentään ollut koskaan lyönyt. Ja he olivat olleet parikymppisiä. Kuka siinä iässä osasi erota nätisti, tai tiesi ylipäätään mitä halusi. Hänhän oli vain päästänyt Evelinan vapaaksi lähtiessään ensimmäiselle rauhanturvakomennukselleen, säästänyt tämän etäsuhteen epävarmuudelta ja tuskalta, ja kun hän oli tullut takaisin, Viktor oli ollut jo kuvioissa. Pian sen jälkeen Evelina oli lopettanut kemian opintonsa ja mennyt miehen kanssa naimisiin. Toisen miehen. Harri ravisti päätään ja pakotti ajatuksensa palaamaan käsillä olevaan tapaukseen. Toistaiseksi hän oli nähnyt Viktorista vain vilauksen. Seurue tuntui pysyttelevän lähinnä omissa oloissaan, eikä Viktor enää muutaman vuoden takaisen uutisoinnin jälkeen tuntunut kiinnostavan paikallisiakaan. Suomeen rakkauden perässä asettuneen liikemiehen päivittäinen arki ei kai saanut ketään ostamaan iltapäivälehtiä. Viktor ja Evelina eivät asuneet hotellissa, vaan kauempana keskustasta, portein ja aidoin eristetyssä kelohuvilassa. Metsätien päässä sijaitseva huvila ei kuitenkaan kiinnostanut Harria; oli selvää, että Evelinan ollessa huvilalla Viktor ei tavannut rakastajattariaan siellä.

Kolmen päivän vaivihkainen liikuskelu palkittiin kuitenkin tänään. Viktorin seurueen saapumista ei voinut olla huomaamatta. Kolme

mustaa Range Roveria purjehti peräkanaa ylös parkkipaikalle johtavaa tietä. Harri kurotti pelkääjän paikalle ja nosti järjestelmäkameran ratin päälle valmiina kuvaamiseen. Autosta nouseva Viktor näytti urheilukatalogin kuvalta istuvassa toppatakissaan ja uutuuttaan kiiltävissä lasketteluhousuissa. Pelkästään mustien kiiltävien hiusten sekaan nostetut aurinkolasit maksoivat luultavasti enemmän kuin Harrin keskustayksiön kuukausivuokra. Muista autoista purkautui kaksi perhekuntaa, jotka näyttivät juttelevan keskenään suunnatessaan kohti välinevuokraamoa. Harri ei ollut kuitenkaan kiinnostunut heistä, vaan piti katseensa Viktorin seurueessa. Autosta nousi kaksi nuorta naista, molemmat hoikkia mallinkauniita blondeja, joista ainakin toisen Harri arveli tunnistavansa Instagramin alusvaatekuvista. Viimeisenä kuskin paikalta ulos astui toinen mies, jonka Harri tunnisti välittömästi.

Hän muisti, kuinka Evelinan äänen sävy oli muuttunut, kun puhe oli kääntynyt valokuvassa Viktorin kanssa olevaan Aleksandriin. ”Aleksandr on Viktorin henkivartija ja oikea käsi. En tiedä, mitä sanoa hänestä. Hän on entinen poliisi, mutta… luulen, että sellaisia taitoja ei opita missään rivipoliisina. Historiaa sotilasuralta, historiaa yksityisistä turvapalveluista. Viktor luulee olevansa Jumalasta seuraava. Aleksandr tietää olevansa, mutta ei ole varma, kumpaan suuntaan. Minä pelkään häntä, ja sinunkin on syytä.” Evelinan silmissä oli välähtänyt pakokauhu ja Harrin oli helppo ymmärtää, miksi. Aleksandr kantoi itseään tavalla, jonka Harri tunnisti sotilaspiireistä. Mies oli vaaleapiirteinen ja ilmeetön, ja vaikka hänellä oli samanlainen hävyttömän kallis lasketteluasu kuin Viktorilla, se vaikutti hänen yllään roolivaatteelta. Harri etsi katseellaan merkkiä kannossa olevasta aseesta, mutta ei voinut sanoa varmaksi, oliko sellaista. Hän kosketti vaistomaisesti omaa pistooliaan olkakotelossa.

Viktorin käsi laskeutui toisen naisen kapealle selälle. Harri painoi kameran laukaisijaa.

Harri liu’utti pelimerkkejä pitkin pöydän vihreää kangasta. Hän oli hävinnyt jo liikaa, aivan liikaa, kolmanneksen rahoista, jotka Evelina oli hänelle etukäteen antanut, mutta jos hän tällä kierroksella voittaisi, hän saisi sen kaiken takaisin… Ja parempaakaan tekemistä hotellin baarissa ei ollut – Viktorin seurue ei ollut vielä saapunut. Harri oli ollut rinteessä heidän kannoillaan koko päivän, mutta ei ollut kostunut muutamaa kuvaa enempää, ja nekin kuvat olivat vain Viktor koskettamassa selkiä ja silittelemässä hiuksia. Niillä ei vielä todistettaisi aviorikosta. Ruletin kuula pysähtyi.

”Punainen 12. Ei voittavia panoksia”, pelinhoitaja sanoi.

Harri tuijotti pöydän yli katoavia pelimerkkejään. Helvetti. Jos hän kaksinkertaistaisi tämän panoksen ja voittaisi, seuraavassa pääsisi omilleen. Evelina oli joka tapauksessa luvannut hänelle useamman tuhannen euron palkkion tästä yhdestä ainoasta keikasta, ja jos hän onnistuisi kaksinkertaistamaan sen myöhemmin Helsingin kasinolla, hän voisi –

Ajatus keskeytyi, kun Harri kuuli takaansa venäjänkielistä puhetta. Hän vilkaisi vaivihkaa sivulleen ja näki Viktorin ja Aleksandrin kävelevän ohitseen kohti baaritiskiä. He olivat jo jokseenkin humalassa ainakin äänensävystä päätellen – sen voimakkuus kantoi hiljalleen täyttyvän baarin musiikin ja ihmisten hälinän ylitse. Harri erotti sanan sieltä, toisen täältä, mutta ei kyennyt kääntämään venäjänkielisen puheen kokonaista merkitystä. Hän etsi katseellaan Evelinaa, mutta ei löytänyt tätä, ainoastaan samat mallikaunottaret, jotka olivat olleet Viktorin ja Aleksandrin seurana myös rinteessä. Kun miehet suuntasivat kohti vessojen syvennystä, Harri odotti hetken ja nousi sitten pöydästä heidän peräänsä. Hän oli vaihtanut vaatteita, joten riskiä tunnistamisesta tuskin oli, eikä sitä paitsi samassa hotellissa asuvan ihmisen osuminen ensin rinteeseen ja sitten vessaan ei ollut kummoinenkaan sattuma.

Miestenhuoneessa oli tungosta, jonka turvin Harri pääsi livahtamaan yhteen vessakopeista. Hän istui alas, mutta jäi odottamaan, kuulisiko Viktorin puheesta nimen. Hän ei ollut alun luuloistaan huolimatta onnistunut vielä löytämään kumpaakaan malleista sosiaalisesta mediasta. Viktorin tilit olivat joko yksityisiä tai puhdasta PR:ää, Aleksandrilla ei tilejä vaikuttanut olevan lainkaan.

Huuto tuntui tulevan kaikkialta ja ei mistään. Se ryöpsäytti Harrin suonet täytteen adrenaliinia ja sai hänet hyppäämään ylös ja syöksymään ulos vessasta. Se oli tullut viemärien kautta, mutta sen lähde

oli vastapäinen naistenhuone. Ohimenevä ajatus ahdistelijan maineesta jäi taakse, kun Harri tempaisi oven auki. Toinen Viktorin seurassa olleista malleista retkotti lattialla täysin hervottomana ja kasvoiltaan harmaana. Hänen ystävänsä tuijotti häntä täydellisen shokin valtaamana ja huusi. Harrin käsi jäätyi ovenkahvalle, ja vasta väkivaltainen, takaa tuleva tönäisy

sai hänet siirtymään sivuun. Ammattilaisen auktoriteetilla tilanteeseen tarttuva mies kumartui mallin ylle ja aloitti elvytyksen.

Isä.

Harri kääntyi kannoillaan, juoksi ulos hotellista ja oksensi lumihankeen.

Muisto oli tullut jostain aikojen takaa haamuna, jonka Harri oli jo luullut jättäneensä taakse. Hän kaatoi huoneessaan kolmatta tuplaviskiä, vaikka tiesi aamusta tulevan helvetillisen pitkän. Harmaakasvoinen eteisen lattialla, kun hän oli tullut koulusta. Äidin ilme, kun tämä oli tunteja myöhemmin tullut kotiin ja löytänyt itkevän poikansa ravistelemasta kylmenevää ruumista. Olisiko jotain ollut tehtävissä, jos hän olisi soittanut apua heti?

Avatessaan oven Harri ei ollut täysin varma, oliko edes kuullut koputusta. Evelina seisoi käytävässä posket kyynelten raidoittamina ja pyysi tulla sisään. Harri väistyi oven edestä ja kiskoi sen Evelinan perässä kiinni. Nainen istui petaamattoman sängyn päätyyn ja rutisti ylävartaloaan käsivarsillaan.

”Viktor kertoi, mitä tapahtui. Näitkö sinä sen? Oletko kunnossa? Ajattelin heti, että isäsi…”

Harri pudisti päätään vaientaakseen aiheen. Itkuisen muiston tuoma häpeä turtui viskiin. Kuin verhon takaa hän muisti joskus humalassa kertoneensa Evelinalle, että isä olisi yhä elossa, jos hän olisi toiminut järkevämmin. Joskus tuhat vuotta sitten.

”Minä pelkään, että se ei ollut onnettomuus. Minä pelkään, että sen olisi pitänyt olla minä, että Aleksandr teki sen jotenkin, että Viktor haluaa minusta eroon, minä…” Evelinan ääni sortui lohduttomaan itkuun. ”Se oli jotain Aleksandrin bisneksiä. Muunneltu MDPV on hänen tavaramerkkinsä. Hän tappaa minut, jos kerron poliisille. Minä olen ollut mökillä yksin ja odottanut. Harri, minä olen niin väsynyt olemaan yksin.”

Harri istuutui hänen viereensä ja laski kätensä hänen harteilleen. Evelinan iho hehkui lämpöä mekon silkin lävitse. Evelina käänsi katseensa Harriin silmät itkusta kiiltäen. Hänen poskellaan oli uusi ruhje, jonka musta varjo erottui. Jokin muinainen kouraisi Harrin vatsanpohjasta. Harri ei ollut varma,

kumpi heistä teki aloitteen. Evelinan huulet olivat hänen huuliaan vasten. Hän veti Evelinan syliinsä. Evelinan kädet syöksyivät hänen paitansa alle ja kynnet upposivat hänen selkäänsä.

Kun Harri hätkähti hereille, edellisestä illasta oli jäljellä vain kynnenjäljet hänen ihollaan ja krapulan vaativa jyskytys hänen ohimoillaan. Digitaalikello huoneen yöpöydällä näytti seitsemää illalla. Hän oli nukkunut koko päivän. Pöydällä lepäsi kaksi viskilasia hänen ja Evelinan jäljiltä. Se oli siis ollut todellista. Tapahtumien sotku kierteli järjestäytymättömänä pyörteenä hänen sekavissa aivoissaan. Evelina. Viktor. Aleksandr. Kuollut malli. Aleksandr. Evelina. Viktor. Harmaat kasvot vasten vessan lattian kaakeleita. Aleksandr astumassa ulos miestenvessasta ja häviämässä väkijoukkoon vilkaisemattakaan naistenhuoneeseen päin. Oliko Harri tosiaan nähnyt sen juostessaan ulos oksentamaan? Aleksandrin kasvoillaan järkähtämätön ilme? Jos Aleksandr ei ollut välittänyt tippaakaan siitä, mitä naistenhuoneessa oli tapahtunut… Oliko hän tiennyt ennalta? ”Minä pelkään, että se ei ollut onnettomuus”, Evelinan ääni kaikui Harrin päässä. Ajatukset eivät tuntuneet kulkevan. Toisesta maailmasta Viktor näki itkevän Evelinan poistuvan huoneesta kauhun ilme kasvoillaan ja puhelintaan tuijottaen. Unta vai totta? ”Se ei ollut onnettomuus. Se ei ollut onnettomuus. Hänen huumeitaan. Viktor haluaa minusta eroon.” Ja myöhemmin: ”Minun on mentävä. Aleksandr haluaa nähdä minut.”

Aleksandr tiesi Evelinan suunnitelmista. Aleksandr aikoi tappaa Evelinan.

Harri nappasi aseensa yöpöydältä samalla, kun syöksyi huoneensa ovesta ulos ja kohti hissejä. Hän rämpytti kutsunappulaa ja etsi samalla toisella kädellään Evelinan numeroa puhelimestaan. Vastaa, vastaa. Ole kiltti ja vastaa. Hänen rukouksiinsa ei kuitenkaan vastattu sen enempää kuin puhelimeenkaan. Hän syöksyi hissistä aulan läpi parkkipaikalle, avasi vuokra-autonsa oven ja heitti puhelimen etupenkille navigaattori päällä. Kelohuvilan osoite oli sen muistissa. Ajaessaan ulos parkkipaikalta Harri tajusi hämärästi, että ei todennäköisesti ollut edes ajokunnossa, mutta sitä ei ollut aikaa miettiä nyt. Aleksandr halusi tappaa Evelinan. Hänen olisi saatava Evelina täältä pois. Naisen tuoksu tuntui yhä hänen ihollaan, hänen jokaisessa ihohuokosessaan. Hän ei ollut voinut pelastaa isäänsä, mutta hän voisi pelastaa Evelinan. Auto syöksyi läpi lumisen maiseman. Nyt ei ollut aikaa miettiä, mitä perillä olisi vastassa. Helvetti,

kuinka hänen päätään särki. Tie edessä tuntui tekevän mahdottomia mutkia, mutta hän piti molemmat kätensä tiukasti ratissa. Evelina. Evelina. Evelina. Vaikka matka tuntui kestävän ikuisuuden, se ei todellisuudessa kestänyt varttituntia pidempään. Nähdessään portin edessään Harri painoi kaasua. Verkkoportista ei ollut vastusta raskaalle maasturille. Viktorin ja Evelinan huvila

kohosi mahtipontisena hänen edessään, ja mitään ajattelematta hän syöksyi kuistille. Ovi oli auki. Aulan katto kohosi korkealla hänen yläpuolellaan. Näkymä oli takkoineen, taljoineen ja poronsarvikattokruunuineen kuin suoraan matkailumainoksesta, lukuun ottamatta takan edessä selällään makaavaa Viktorin ruumista. Harri tuntui rekisteröivän asioita aivan liian nopeasti, kaikki syöksyi hänen kuohuvan päänsä lävitse ja hän operoi petoeläimen vaistoilla nähdessään Aleksandrin seisovan nojatuolissa istuvan Evelinan edessä selin oveen. Oliko Aleksandr ehtinyt jo tappaa hänetkin?

Aleksandr kääntyi häntä kohti ja siirsi jo kättään taakseen hakemaan asetta lanteiltaan, ei, hän kääntyi Evelinan ja Harrin väliin, suojaksi?, ei –

Oli jo liian myöhäistä. Harri tunsi sormensa puristavan liipaisimesta ja Aleksandrin kallo räjähti palasiksi hänen silmiensä edessä.

Kun laukauksen korvissa soiva kaiku hälveni, sen alta kaikui Evelinan nauru.

Evelina näytti painajaisten kuvalta. Hänen kasvoiltaan valui valkealle kashmirvillapaidalle verta ja mitä tahansa Aleksandrista olikaan jäänyt jäljelle. Se ei ollut hänen vertaan, ei, vaikka ruhjeet olivat tuoreita, se oli Aleksandrin verta, joka oli nyt Harrin käsissä, ja Evelina nauroi silmät hehkuen kuin helvetistä manattu. Evelina pyyhkäisi verisiä hiuksia pois kasvoiltaan. Hän oli lakannut nauramasta. Itse asiassa näytti siltä, että hän oli lakannut tuntemasta mitään. Hänen mustelmaiset kasvonsa olivat kuolinnaamio. Ase putosi Harrin kädestä.

”Minä pelastin sinut”, Harri kuiskasi, enemmän toivomuksena kuin toteamuksena.

”Viktor pelasti minut sinulta. Aleksandr pelasti minut Viktorilta. Sinä pelastit minut Aleksandrilta”, Evelina naurahti. ”Ja todellisuudessa jokainen teistä halusi vain omistaa minun tulevaisuuteni, olla sankari, kun minä istun kotona ja odotan. Kukaan teistä ei ajatellut, että minulla voisi olla jotain tekemistä tämän kaiken kanssa, että minä voisin olla muuta kuin avuton pelastettava uhri. Että minä voisin rakentaa tulevaisuuteni omin käsin. Minä jätin kemian opinnot kesken Viktorin vaatimuksesta. Hän pelkäsi sitä, kuinka hyvä minä olin. Uhkasin hänen valtaistuintaan.”

Harri pudottautui kyykkyyn ja painoi kasvonsa käsiinsä. Missään ei ollut mitään järkeä.

”En minä niistä Viktorin naisista välittänyt. Meillä oli omat järjestelymme, molempiin suuntiin. Mutta jos Viktor olisi saanut tietää minusta ja Aleksandrista…” Evelina astui Viktorin ruumiin ylitse ja tarttui takan edustalla olevaan hiilihankoon. Liekkien loimu toi hänen kasvoilleen hirvittävän hehkun. ”Sitä hän ei olisi sulattanut. Ja se olisi vaarantanut meidän tulevaisuutemme.”

Evelina silitti vatsaansa ja jatkoi: ”Muunneltu MDPV, metyleenidioksipyrovaleroni. Pieninä annoksina stimuloi keskushermostoa ja nostaa verenpainetta aiheuttaen krapulan kaltaisia oireita myöhemmin. Suurempina annoksina joko välitön tai hitaampi kuolema sydämen pettäessä ennemmin tai myöhemmin. Olen suorastaan ylpeä siitä cocktailista”, Evelina viittasi kädellään kohti Viktoria. ”Ja miehet ovat niin pohjattoman ennalta-arvattavia. Sinä ja Aleksandr olitte valmiita päästämään Viktorin päiviltä pienimmästä vihjeestä, että hän muka hakkaa minua. Muuntohuume Aleksandrin avulla ensin sille luntulle sinun järkyttämiseksesi ja sitten Viktorille. Ja sinä nyt et tarvinnut kuin vähemmän samaa viskin sekaan sen jälkeen, kun menit niin tolaltasi. Aleksandr ymmärsi, että sinä olisit syntipukki, mutta hänen turhantärkeään mieleensäkään ei tullut, että hän olisi yhtä syrjään sysättävä. Hän tosiaan uskoi, että vauva on hänen. He olivat kaikki jumalasta seuraavia, ja unohtivat, että nainen syöksi heidät paratiisista. Kukaan ei jätä minua ja voita.”

Harria oksetti. Heikotus syöksyi hänen jäseniinsä. Tämä kaikki ei voinut olla totta. Ei Evelina. ”Sinä olet hullu. Minulla ei ole mitään tekemistä tämän kaiken kanssa. Sinä joudut vankilaan!” ”Harri rakas. Sinä aloitit tämän kaiken. Sinä lähdit. Muistilappu keittiön pöydällä? Kahden vuoden jälkeen? Etkö muista, mitä sanoin? Minä tahdon vain maksun niistä vuosista, jotka hukkasin. Ja minun lapseni on perivä maan

ja valtakunnan.”

Evelina kääntyi katsomaan häntä hiilihanko kädessään. Jostain kaukaa kuului sireenien ääntä. ”Ja menenkö? Niinkö luulet? Mitä uskot poliisien sanovan, kun he tutkivat huoneesi ja löytävät MDPV:tä eri annoksina sinun verestäsi, Viktorin verestä ja sen lutkan verestä? Ja huoneestasi Minigrip-pussillisen samaa kemikaalia, täynnä sinun sormenjälkiäsi, hyvin todennäköisesti tuotuna viimeiseltä Afganistanin reissultasi? Mitä he sanovat, kun kerron heille sinun pakottaneen minut ensin antamaan sinulle rahaa huoltoasemalla peliongelmiesi peittelemiseksi ja myöhemmin kiristäneen lisää, sitten minut aseella uhaten harrastamaan seksiä kanssasi? Kameratallenteista, joissa pakenet baarista eilen illalla, joissa minä juoksen hätääntyneenä itkien ulos huoneestasi viime yönä? Löytäessään sinun DNA:tasi sisältäni ja kynsieni alta? Siitä, että syöksyit hotellista ulos ase kädessäsi ja lähdit tänne ja ammuit henkivartijani sujautettuasi miehelleni myrkkyä edellisenä iltana? He eivät sano mitään, sillä minä olen pelkkä viaton tyttörukka, joka teki sen mitä piti henkeään ja lastaan varjellakseen.”

Siniset valot maalasivat maiseman kaikkialla heidän ympärillään. Evelinan sormet puristuivat hiilihangon ympärille, ja hän kohotti sen korkealle päänsä yläpuolelle.

”Kukaan ei sysää minua syrjään ja selviä siitä.”

Kun hiilihanko syöksyi alas, Harri sulki silmänsä.

Kirjoittanut: Juulianna Huusko

Koposen Peten kuolema

Ajoin ABC:n pihaan isolla farmarimallisella Volvollani ja pysäköin sen melko ahtaaseen väliin sivuparkkiin. Se ei olisi ollut mikään helppo tehtävä keskivertokuskille, sillä vedin perässäni leveää asuntovaunua. Minä olen kuitenkin poikkeuksellisen taitava autojen kanssa.

Kun astuin ulos autosta, näin Pete Koposen kaartavan pihaan tuliterällä Audilla. Hän tuli etelän suunnasta kuten minäkin.

Suunnitelma ei tietenkään tullut valmiiksi siinä silmänräpäyksessä, mutta tiesin heti, että minulla oli nyt tilaisuus joka ei toistuisi. Ainakin yrittäisin kaikkeni kostaakseni hänelle ja ennen kaikkea vapauttaakseni rakkaan ystäväni hänen vallastaan.

Ensimmäiseksi minun piti varmistaa, että en kadottaisi häntä näkyviltäni liikenteen sekaan. Menin hiukan hänen jäljessään sisälle. Hän suuntasi kohti miesten vessaa ja minä puolestani kauempana olevaan naisten vessaan. Tulin ulos sieltä niin nopeasti kuin pääsin ja helpotuin kun näin, että Audi oli paikallaan huoltoaseman pihalla. Jäin tutkimaan lehtihyllyä, kunnes Pete tuli ulos miesten puolelta ja meni kassalle ja tilasi lounaan seisovasta pöydästä. Minä tein samoin.

Katseemme kohtasivat yli lounaspöydän, hän kauhoi lautaselleen possupataa ja minä vetelän näköistä uunilohta (olin päättänyt tehdä parannuksen ruokavalioni suhteen, liiallinen lihansyönti ei kuulemma ollut terveellistä). Tunnistamisen värähdyskään ei käynyt hänen kasvoillaan, silmät pyyhkäisivät minua välinpitämättömästi, katse siirtyi muualle.

Päätin että murhaisin hänet.

Päätös tappaa Pete juonsi juurensa noin vuoden takaa. Pete oli naimisissa parhaan ystäväni Annen kanssa; me tapasimme vasta häissä.

Ensin täytyy kuvailla Annea. Anne on hentoinen ja arka, sievä kuin mikä mutta avuton käytännön asioissa ja huono pitämään puoliaan. Minä puolustin häntä jo kouluaikana kiusaajia vastaan, olen melko isokokoinen naiseksi ja – imartelenko itseäni? – rohkea ja määrätietoinen. Koulun jälkeen tiemme erosivat, hän hakeutui

tyypillistä kyllä hoitoalalle, minä hankin kaupallisen koulutuksen ja nykyisin kiertelen myyntimatkoilla asuntovaunun kanssa ja menestyn aika hyvin. Pidimme yhteyttä satunnaisesti, ja sain ilman muuta kutsun häihin vanhana parhaana ystävänä. Kutsu oli avec, mutta minulla ei ollut ketään joten menin yksin.

En erityisesti pitänyt sulhasesta, minusta hän vaikutti ylimieliseltä, mutta Anne katsoi häntä jumaloivasti ja hänkin näytti kohtelevan morsiantaan hellästi. Omistavasti, kyllä, mutta sentään hellästi. Ja rahaa Petellä tuntui olevan ja nuoripari oli asettunut asumaan tilavaan tiiliseen omakotitaloon pikkukaupungin laidalle. Ajattelin että kullekin makunsa mukaan, juhlin häitä heidän kanssaan, vietinpä vielä yön bestmanin sängyssä, vaikka ei siitä mitään jatkuvaa tullut. En ole koskaan ollut kiinnostunut solmimaan pysyvää suhdetta, käytän kyllä miehiä kun sille päälle satun, mutta enimmäkseen haluan olla yksin.

Häiden jälkeen tuli tietysti kiitoskortti valokuvineen, mutta sitten en pitkään aikaan kuullut Annesta ja Petestä mitään. En ole mukana sosiaalisessa mediassa, minusta on älyvapaata ottaa kuvia ruoka-annoksistaan ja kiusata niillä niin sanottuja ystäviään, siispä en tietoja Annesta mistään facebookista tai vastaavasta. Häistä oli kulunut kaksi vuotta kun satuin ajelemaan myyntimatkalla siellä päin missä he asuivat, ja päähänpistosta menin ilmoittamatta soittamaan tiilitalon ovikelloa. Kesti kauan ennen kuin ovi avattiin ja näin Annen – ja järkytyin. En niinkään siitä, että hänellä roikkui helmassaan pikkuinen lapsi josta minulle ei ollut kerrottu mitään, vaan siitä, että Annella oli aivan epäilemättä silmä mustana. Olen nähnyt tappeluita ja niiden jälkiä sen verran, ettei minua hämätä. Anne oli saanut turpiinsa.

Hän tuijotti minua nolona ja soperteli tervehdystä, mutta minä sanoin suoraan: ”Herrajumala, kuka tuon on sinulle tehnyt?” Mutta tiesinhän minä, eikä Annekaan ehtinyt siihen hätään keksi mitään valhetta oveen päin kävelemisestä.

-Pete tulee kohta töistä, hän sanoi pelokkaasti. – Minä soitan sinulle joskus.

Ja hän veti oven kiinni nenäni edestä ja minä lähdin.

Luultavasti päätökseni tappaa Pete alkoi muotoutua jo silloin. Muutama viikko käyntini jälkeen Anne soitti ja halusi tavata.

-Pete lähtee matkoille koko ensi viikoksi, voisit tulla meille, hän sanoi.

Minulla olisi ollut asiaa ihan muualle päin Suomea, mutta järjestelin aikatauluni uudelleen ja menin hänen luokseen, sillä vanha suojelunhalua tuota hentoista arkajalkaa kohtaan oli herännyt. Niinpä pakkasin pienen yöpymislaukun, jätin asuntovaunun myyntinäytteineen kotipihalleni ja ajoin kolmen sadan kilometrin matkan Annen luo.

Tällä kertaa Annella ei ollut lyömisen jälkiä kasvoissaan, mutta kun saunoimme illalla kattoon upotettujen ledvalojen tähdittämässä saunassa näin vanhoja, jo kellertäviksi muuttuneita mustelmia hänen käsivarsissaan.

Anne sai muksun nukkumaan aikanaan – se oli sievä tyttö, Oona nimeltään. Minä en yleensä niin hirveästi välitä pikkulapsista, mutta Oona istui jonkun aikaa minun polvellani ja lepertelin sille jotakin ja se näytti ihan pitävän siitä. Hiljainen ja ujo lapsi, tuli kai äitiinsä – tai sitten oli isänsä väkivaltaisuuden pelottama. Halusin suojella sitäkin, vähän niin kuin Annen jatkeena. Kun hän lähti sylistäni, kaipasin häntä heti.

Kun Oona nukkui, avattiin tuliaisviinipulloni ja sitten toinen, ja Anne nyyhki tarinaansa.

Lyöminen oli alkanut kaksi viikkoa häiden jälkeen, ja tietenkin syyn Pete sai milloin mistäkin. Pete tienasi hyvin ja katsoi että Annen oli maksettava ruuastaan ja vaatteistaan palvelemalla häntä – ja kun Oona syntyi, Anne jäi pois töistä ja menetti pienen hoitajan palkkansa ja joutui olemaan yhä nöyrempi miehelleen.

Miksi ihmeessä et eroa? minä kysyin ja sain tuollaisen tyypillisen nyyhkyvastauksen: Ei se niin helppoa ole kun on lapsi ja kaikkea, ja millä minä eläisin, ja nyyh ja voi, ja on meillä välillä niin hyvä olla yhdessä…

Minua raivostutti ja säälitti ja ajattelin, että parasta olisi jos tuollainen mies kuolisi pois.

Lähdin seuraavana päivänä lounaan jälkeen. Anne katui uskoutumistaan ja esitti onnellista pikku rouvaa, mutta minä tiesin nyt totuuden ja olin täynnä synkkää vihaa Pete Koposta kohtaan.

Se pikku tyttö, Oona, pillahti itkuun kun huomasi että olin lähdössä, ja ai että se tuntui kummalliselta, melkein pelottavan hyvältä, ja minä ihan pussailin sitä. Käyntini jälkeen näin usein hänestä unia.

Ja siinä se mies nyt oli kuin tarjottimella, söi possupataa ja luki Ilta-Sanomia. Suunnitelma syntyi aivoissani salamannopeasti. Tiesin, että se

oli epävarma, kaikki saattaisi mennä pieleen – paljon riippuisi sattumasta. Mutta tiesin ainakin miten yrittäisin murhata Peten.

Menin odottelemaan autooni, käänsi sen vaunuineen lähtövalmiiksi ja odotin. Ajoitus oli nyt kaiken avain, ja nopeat reaktiot. Tunsin miten syke nousi ja adrenaliinitaso kihosi pilviin, mutta samalla tunsin olevani kiihkeän onnellinen. Elin täysillä ja aioin tappaa.

Pete tuli autoonsa, oli tuskastuttavan hidas toimissaan, puhui jonkun puhelun, starttasi lopulta. Ajoitukseni onnistui: juuri kun hän rupesi lähtemään, ajoin autoni hänen edeltään maantielle. Ja niin me ajoimme peräkanaa, minä hitaasti leveän asuntovaununi kanssa ja hän kärsimättömästi poukkoillen perässäni.

Vastaantulevaa liikennettä oli sen verran, että saatoin varoitella häntä kerran toisensa jälkeen vasenta vilkkua räpsäyttämällä kun hän kurkki ohitusmahdollisuutta. Sitten vastaan jyräsi raskas, ylipitkä rekka täydessä lastissa ja minä räpsäytin vilkun oikealle merkiksi, että hän antaisi mennä. Pete syöksyi ohitukseen.

Hänellä ei ollut mitään mahdollisuutta selvitä. Rysäys oli raju.

Sitten tein ratkaisun, joka ehkä oli väärä, ehkä ei, en ole aivan varma. Olisin kai voinut vain jatkaa eteenpäin eikä kukaan olisi saanut tietää, että olin todistajana kuolonkolarissa. Kuitenkin kun parin sadan metrin päässä lähti pieni sivutie oikealle, käännyin sille ja pysähdyin. Lähdin kävelemään kohti onnettomuuspaikkaa. Rekkakuski puhui kännykkäänsä; iso, tukeva mies oli silminnähden järkyttynyt. Audi oli tuusannuuskana ja sen ympärillä oli verilammikko. En katsonut romuun sisälle. Sieltä ei kuulunut mitään.

-Muutaman minuutin päästä pitäis olla ambulanssin täällä, mies sanoi minulle. – Mutta myöhäistä se on.

Ympärille alkoi pysähtyä muitakin, mutta rekkakuski tuijotti minua. – Missä sun auto on? se kysyi. Huidoin eteenpäin, sen oikealle kääntyvän pikkutien suuntaan.

-Niin sehän ohitti sua, mies sanoi. Hän oli oudon näköinen, katsoi minua hämmentyneenä.

Silloin tiesin että hän oli nähnyt minun näyttävän vilkkua oikealle. Ainakin hän arveli nähneensä mutta ei ollut ihan varma, ei ehkä uskonut silmiään. Ja aurinko oli paistanut häntä päin. Ja minähän olin kääntynyt oikealle, tosin vasta parin sadan metrin päässä. Mutta kerrankos sitä näytetään vilkkua vähän turhan aikaisin. Ja ohittaja on tietysti itse vastuussa päätöksestään lähteä ohittamaan. Minua ei voinut syyttää mistään.

Kun poliisit tulivat, olin edelleen paikalla ja kerroin auliisti, että Audi-kuski oli koko ajan kärkkynyt ohitustilaisuutta, oli ollut ilmeisen kiireinen ja kärsimätön ja sitten syöksynyt yhtäkkiä vasemmalle kaistalle ja rysähtänyt päin rekkaa. Sain ääneni värisemään järkytyksestä ja toinen poliiseista jopa taputti minua olalle ja kertoi kriisiavusta…kukaan ei nähnyt että voitonriemu kierteli suonissani kuin huume. Rekkakuski ei puhunut mitään vilkun käytöstäni, katsoi vain minua välillä oudoksuen, kulmat kurtussa, kuin kyselen itseltään mitä oikein oli tapahtunut.

En saanut kutsua hautajaisiin mutta pari viikkoa niiden jälkeen menin kutsumatta Annen luo. Ajattelin että voisin olla siellä pitempäänkin, Annehan oli nyt aivan yksin se mukavan pikku tytön kanssa. Voisin ehkä asettua asumaankin siihen ihan lähelle…

Anne avasi oven, ei tervehtinyt vaan tuijotti minua. Hän oli pukeutunut mustaan villapaitaan ja mustiin farkkuihin ja näytti kalpealta ja uupuneelta. Tönäisin hänet leikkisästi syrjään ja tungin sisään hänen ohitseen kun hän ei älynnyt kutsua.

-Miten sinulla nyt menee, kysyin myötätuntoisella äänellä. Olin kyllä valmistautunut siihen, että Anne olisi järkyttynyt, että hänen olisi vaikea vielä käsittää olevansa nyt vapaa. Mutta tuota pohjatonta murhetta hänen katseessaan en voinut käsittää, sitä en ollut odottanut.

Menin istumaan olohuoneen sohvalle – pyytämättä – ja kysyin: Missä Oona on?

-Miten sinä sait hänet tekemään sen? Ne olivat Annen ensimmäiset sanat kun hän sai suunsa auki. Myönnän että säikähdin. Päänahkaani kihelmöi pelästyksestä, mutta yritin näytellä että en tajunnut yhtään hänen kysymystään.

-Mistä sinä oikein puhut? kysyin.

-Miten sait hänet ajamaan päin rekkaa? Anne kysyi. Hän hapuili tupakan pöydällä olevasta askista, sytytti sen käsin vapisten – en muista että hän olisi koskaan polttanut sen jälkeen kun kokeilimme yhdessä 13-vuotiaina - , nojautui taaksepäin silmät kiinni ja jatkoi: Kerro minulle miten teit sen?

-Älä höpötä, taidat olla sekaisin järkytyksestä, minä sanoin. –Ja sano nyt missä Oona on? Kaipasin tuota tyttöä äkkiä aivan suunnattomasti.

-Turvassa Peten äidin luona, Anne sanoi, avasi silmänsä ja katsoi minua oudosti. Vaanivasti, jäätävästi, laskelmoiden….

- Haluaisin nähdä hänet, sanoin tavoitellen kevyttä sävyä. – Muistan että hän oli tosi kiva tyttö. Silloin viimeksi kun kävin. Muistaakohan hän minut?

Mutta Anne ei vastannut, hänen ajatuksensa tuntuivat kulkevan omia latujaan.

-Muistatko sinä Oksasen Janin? hän kysyi yhtäkkiä, ja minua kylmäsi.

-Muistan jotenkin, sanoin ja tavoittelin minäkin tupakan Annen askista ja sytytin sen lupaa kysymättä.

-Sinä tapoit hänetkin, Anne totesi ja seurasi savukiemuraa katseellaan.

Jani oli ollut todella ikävä tyyppi, koulukiusaaja joka oli valinnut uhrikseen erityisesti Annen. Anne oli otollinen uhri, hän kun itki pienimmästäkin asiasta eikä osannut yhtään puolustautua. Turha sanoakin, että minua hän ei kiusannut, eikä kukaan muukaan. Menin usein väliin kun hän oli Annen kimpussa, mutta aina en voinut olla paikalla ja päätinkin sitten hoitaa asian kuntoon lopullisesti

Kaikki tiesivät, että Janilla oli ollut hengenvaarallinen pähkinäallergia. Tappaminen vaati huolellista suunnittelua, mutta toteutus oli ollut loppujen lopuksi yllättävän helppo - tarvittiin vain yhdeksännen luokan metsäretki eväineen…

Jani kuoli, hänen vanhempansa syyttelivät hysteerisesti opettajaa ja luokkatovereita, mutta kukaan ei saanut selville, miten tuo runsaasti pähkinärouhetta sisältänyt kakunpala oli päätynyt Janin paperilautaselle ja suuhun. Minä olin hiljaa ja nautin kiihkeästi onnistumisen tunteesta.

Yhtäkkiä muistin, että Anne oli ollut pitkän aikaa kummallisen vaisu silloin Janin kuoleman jälkeen.

-Jani oli rakastunut minuun, Anne sanoi. –Kai sinä tajusit sen. Ja Pete rakasti minua. Mikä helvetti sinua oikein vaivaa?

Tunsin rajua suuttumusta, olin sydänjuuriani myöten loukkaantunut. Muistin kuinka usein Anne oli itkenyt polvet verillä kun Jani oli kampannut hänet koulutiellä, muistin kaikki ne solvaukset jotka olivat saaneet Annen säpsähtämään kuin lyötynä…rakastunut tosiaankin! Ja entäs Pete jonka rakkaus ilmeni Annen mustaksi iskettynä silmänä?

Säästyin vastaamasta Annen syyttävään kysymykseen, sillä Peten äiti tuli tuomaan Oonan. Kun ovi sulkeutui hänen jäljessään, Oona tuli olohuoneeseen ja pysähtyi ujona ovensuuhun.

-Hei Oona, muistatko minua vielä? Sinä oletkin jo iso tyttö, minä lepertelin suloiselle kolmevuotiaalle, ja kuinka ollakaan hän tuli heti luokseni eikä kaivannut suuria houkutteluja ennen kuin kiipesi syliini. Haistelin hänen kukantuoksuisia hiuksiaan ja ihmettelin, miten syvä yhteys minulla oli tähän tyttöön, vaikka en ollut koskaan välittänyt yhdestäkään muusta lapsesta koko maailmassa.

Anne vain katsoi eikä sanonut sanaakaan.

Voisin muuttaa tähän lähelle, ajattelin. Anne kyllä pääsee yli Peten kuolemasta ja epäilyksistään ja olemme kohta taas ystäviä. Hoitaisin Oonaa, olisin korvaamaton apu Annelle. Anne voisi ruveta käymään ulkona iltaisin, löytäisi ehkä uuden miehen – tarkistaisin tietysti, olisiko tämä kunnollinen ennen kuin antaisin hänen sitoutua. Ja minä viettäisin iltoja Oonan kanssa ja hän kiintyisi minuun yhä enemmän.

Ja jos tapahtuisi niin että Anne kuolisi, voisin ehkä saada lapsen kokonaan omakseni.

Katsoin Annea mietteliäänä.

Nimimerkki: Tanja Pajulinna

Kun hyttynen vaikenee

Se on ovela. En näe sitä, mutta kuulen sen yksitoikkoisen, kimeän äänen korvissani. Se pyörii pään ympärillä sitkeästi härnäten, vaikka huiskin sitä molemmilla käsillä. Nostan käden hitaasti ylös, pidän sitä hetken paikallaan ja läiskäisen salamannopeasti. Myöhästyn. Kämmenen alla on vain kutiseva pahkura.

Tunnen sen pistot joka puolella kehoani, mutten näe sitä. Lyön itseäni jalkaan, käteen, vatsaan, olkapäähän, poskelle, sydämeen… Raavin kuolleet solut valkoisiksi viiruiksi, revin orvaskeden vereslihalle, annan kultaisen eliksiirin tehdä tietä tihkuvalle verivanalle.

Lähden kävelemään, mutta se ei lopeta, lähden juoksemaan, mutta se ei luovuta. Korvissa vinkuu, päässä suhisee, ajatuksissa kohisee, tunteissa leimuaa. Anna tämän päättyä.

Asfalttipiha oli kuollut. Betonin rosot hiersivät selkää ja keltaoranssiin takkiin tarttui mustia nokitahroja. Puuvillakuidut repeytyivät ja särkyneet säikeet sojottivat joka suuntaan. Kenelläkään muulla ei ollut rinnuksilla läppätaskuja, ei olkapäillä tamppeja eikä päässä baskeria, kuten minulla oli, vaaleansininen miniatyyritaivas, joka kaartui karkinvärisen maastopuvun ylle. Kultaisten jättinappien lomasta pilkotti kirkkaankeltainen, täyteläinen aurinko.

Olin ylpeä kirkuvanpunaisesta nahkasalkusta. Sen sisällä oli suojaisa kätkö mollamaijalle, johon äiti oli muuttanut, mustat hiukset sojottaen piikkisuorina sinne tänne, kuten minullakin. Pujotin hihnan pään yli ja vastakkaisen kainalon alta niin, että leveä punainen vana painui poikittain möyheän rintakehän yli. Laukku pysyi tukevasti paikallaan käsivarteni alla. Se ei hölskynyt, vaikka lönkyttelin. Ja kun kiedoin vielä sormeni sen pohjan ympäri, pysyivät kirjat kepeästi mukana, samoin äiti. Olin valmis lehahtamaan karkuun.

— Baskeripylväs, baskeripylväs!

Tuijotin ilmeettömästi revittyjä farkkuja ja kauhtuneita teepaitoja, suupielissä roikkuvia sätkiä ja yläviistoon sojottavia neniä. Sieraimissa kiiltävät räkäpallerot olivat liikaa, irvistin ja suljin silmäni. Hoin olevani muualla, niin hiljaa, etteivät vekarat kuulleet. Naputin vasemman jalan varpailla äänettömästi tahtia. Minun piti olla kärsivällinen enkä saanut paljastaa, että vahvat lihassäikeet lymysivät pehmeän kuoren alla.

Tiesin, että pullea alahuuleni sojotti, se teki aina niin, kun olin surullinen, enkä pystynyt estämään sitä. Enkä sitä, että se törrötti, kun olin vihainen. Isäkään ei voinut sietää sitä, sillä se toi mieleen äidin. Hivelin sitä säälien sormillani, ettei se välittäisi ja pompsahtaisi irti. Työnsin sitä hellästi sisäänpäin, kohti kosteaa kitaa, raotin hampaitani ja annoin sen levätä niiden välissä. Imaisin niin, että huulet olivat samaa paria. Sitä ei voinut tehdä koko aikaa, siitä kipeytyivät posket.

— Rillipimpo, porttosuu! Rillipimpo, porttosuu!

Huudot vinkuivat päässä yhtenä kirkumiskuorona, aivot poksahtivat ja etsivät ulospääsyä kopastaan, sen orastavia säröjä pitkin. Yritin estää niiden pursuamisen päivänvaloon, painoin molemmin käsin ohimoita niin kovin kuin jaksoin. Lopulta nulikat kyllästyivät ja spurttasivat tiehensä lenkkarit vinkuen.

Hengähdin huojentuneena ja lopetin alahuulen imemisen. Silloin ne huomasivat minut, ne olivat poikia ja tyttöjä, meidän luokan palvottua kermaa. Ne tulivat aina suurena joukkona ja asettuivat eteeni kaarevaksi muuriksi, etten pääsisi pakoon. Minut oli saarrettu koulun seinää vasten. Pidin katseeni tiukasti maassa. Sydämeni pamppaili kiivaasti. Toivottavasti ne eivät kuulleet sitä, se kiihottaisi niitä vain entistä rajumpiin otteisiin.

Ne ottivat kiviä maasta, heittelivät niitä betoniseinään ja viheltelivät samalla. Vähitellen kivet osuivat lähemmäs, ensimmäinen reiteen, se värähti. Seuraava osui polveen, se notkahti. Siihen tuli taas yksi uusi mustelma peiteltäväksi, jalan ruhjeet oli sentään verhottavissa housujen kätköihin. Kipu oli näkymätön, mutta se raastoi sisälmykset, survoi ne lihamyllyyn,

kampesi niin, että terät työnsivät ulos kapeita, loputtoman pitkiä nauhoja, verta tihkuvia punoksia.

Yksinäinen kyynel vierähti poskelleni ääneti. Ne eivät sanoneet mitään, koska ne tiesivät, että pihavalvoja oli lähellä, viiden metrin

päässä. Mutta ne virnistivät, yhdeltä pääsi matala naurahduskin.

— Onks reitti ookoo, kuiskasi Leena, yksi niistä.

Ja sitten se tuli, rusahdus, terävä kengänkärki iskeytyi syvälle sääriluuhun. Siihen jäi kuoppa ja viiltävä särky. Kyyneleet valuivat valtoimenaan, purin hampaat yhteen, pusersin huulet tiukasti toisiaan vasteen, vedin syvään henkeä ja lysähdin hiiskumatta toisen polveni varaan. Muutamat niistä kumartuivat myös, aivan kuin leikkisimme yhdessä.

— Vittu, oliks ihan pakko, Leena, ope voi nähdä saatana, sihahti Pete.

Kellon soidessa jäin yksin. Otin molemmin käsin seinästä tukea ja nousin hitaasti seisomaan toisen jalan varaan. Odotin, mutta kipu ei hellittänyt. Raahauduin verkkaisesti eteenpäin käsikynkkää seinän kanssa, vetäen hervotonta säärtä perässäni. Ovi oli tuskallisen kaukana.

Myöhästyin äidinkielen tunnilta. Kaksikymmentäkuusi silmäparia seurasi tiiviisti jokaista liikettäni, jokaista elettäni, jokaista ilmettäni, etsien heikkouden merkkejä, joihin tarttua seuraavalla välitunnilla. Käänsin kivun sisääni ja pidin pään alhaalla, jotta he eivät näkisi tuskaa silmissäni. Paikkani oli eturivissä, siellä, missä istuivat ne, jotka hienoston mielestä olivat nynnyjä tai friikkejä. Minut luokiteltiin näihin molempiin.

Äidinkielen opettaja vilkaisi minua ja hymyili rohkaisevasti. Se taisi olla ainoa opettaja, joka aavisti. Ehkä se jopa tiesi, lukihan se kaikki ainekirjoitukset, minunkin. Se kannusti aina ja sanoi, että minusta tulee vielä kirjailija. Muut olivat hiljaa ja mulkoilivat kulmiensa alta varoittavasti. Se tarkoitti, että ne pohtivat uusia, entistä kivuliaampia tapoja ottaa minulta kaikki luulot pois, etten vain kuvittelisi olevani jotain, ryhtyisi kirjoittamaan ja ylpistyisi. Ne eivät tienneet, että kirjoitin joka päivä, runoja, päivän tapahtumia ja omia tuntemuksia vaaleansiniseen päiväkirjaan, jossa oli ruiskaunokkeja, hentoinen lukko ja pikkuriikkinen avain. Nekin olivat päässeet sinne, mutta ne eivät koskaan saisi lukea sitä.

Pirinä tiesi tuskaa, oli pakko lähteä liikkeelle. Kuulin Leenan huudon selkäni takaa, hän karjaisi uudelleen ja käännyin, siinä ne olivat taas kaikki. Samalla hetkellä Leena tarttui kaksin käsin laukkuuni.

— Katsotaanpas, mitä täältä löytyy, hän sanoi

— Päästä irti mun laukusta!

— Anna se punikkiveska tänne, tutkitaan se perinpohjin!

Se oli sillä kertaa taas Leena, joka toimi, Leena, joka kiskaisi laukusta ja loikkasi koko vartalonsa voimalla alaspäin, jotta saisi kaapattua salkun itselleen. Hihna porautui rusahtaen olkapäähän ja napsahti poikki. Kumarruin tuskasta ulvaisten. Leena mätkähti asfaltille laukun päälle, nousi välittömästi ja lähti juoksemaan. Muut jäivät seisomaan paikoilleen, myös Pete.

Leena kääntyi ja heitti laukun jalkoihini. Mollamaija ei ollut siellä. Leena piti nukkea ja irroitti salamannopeasti kädet, jalat, pään, silmät, korvat, hiukset ja repi vartalon tuhansiksi palasiksi linkkuveitsellä. Hän pudotti riekaleet maahan yhdeksi keoksi, sytytti tulitikun ja heitti sen perään. Syöksyin nuotion päälle ja yritin tukahduttaa liekit, ne polttivat rintaa ja sydäntä. Äiti paloi roviolla, silmälasit huurtuivat ja sielu korventui. Pete käänsi selkänsä.

— Ei ton ikänen mitään nukkea tartte, oot oikeesti tosi vauva, jälkeenjäänyt idiootti, sanoi Leena.

— Murhaaja, rääkäisin hänelle.

Maassa oli mustia hiiltyneitä kokkareita ja teräviä kiviä. Rojahdin niiden päälle, polvi rusahti ja veri tirskahti, mutta sydämen kuristuminen ei unohtunut. En erottanut enää äitini tuhkaa, kaikki oli yhtä sumeaa harmautta. Silloin se alkoi. Kuulin ensimmäistä kertaa äänen pääni sisällä. Nostin kädet korvilleni ja parkaisin, mutta se ei hävinnyt, vaan yltyi ja huusi

vaikerrukseni yli. Se sanoi, mitä mun täytyy tehdä. Itse asiassa, ensimmäistä kertaa joku neuvoi minua.

Seuraavana aamuna suuntasin määrätietoisesti suoraan niiden lempipaikalle, ison koivun alle, pihan perälle puiston viereen. Käännyin ja jäin odottamaan viileän rauhallisena. Suokuokka nojasi reittäni vasten. Ne lähestyivät epäröiden ja olivat paitsi varuillaan, myös hämillään. Tämä oli niille outo tilanne. Kun ne olivat vain kahden askeleen päässä, Pete perääntyi.

— Tää taitaakin olla tyttöjen juttu, hän sanoi.

Silmieni hehku kärvensi Leenan pupillit ja kieleni luikerteli hänen korvasimpukkaansa rikkoen sen kalvot. Leena jähmettyi, jäi tuijottamaan minua ja hänen silmäluomensa haihtuivat. Muut lakosivat syrjään tulisen katseeni tieltä. Jäimme kahden.

Hälytyssireenien kimeä ääni voimistui ja lähestyi nopeasti. En ollut niiden kanssa samassa maailmassa. Kuulin huutoja, mutten nähnyt ketään. Vilkkuva sininen valomeri peitti kaiken alleen. Seisoin paikoillani, mutta en tuntenut maata jalkojen alla. En tiennyt, minne mennä tai mitä sanoa. Kaikki oli pysähtyneessä tilassa. Tiesin vain sen, että olin edelleen koulun pihalla, ison koivun alla, siellä aaltojen keskellä.

Kouluun tuli alakuloisuus. Kaikki olivat hiljaa ja vilkuilivat vaivihkaa koivun suuntaan, aivan kuin kunnollinen katsominen olisi kiellettyä. Seisoin keskellä pihaa ja tuijotin puun alla olevaa punaista läikkää. Se oli jättimäinen. Sitä oli yritetty puhdistaa, mutta siinä oli vielä kuivuneet rippeet jäljellä. Kukaan ei katsonut minua. Nekään eivät katsoneet, ei edes Pete, eivätkä kiusanneet.

Aamunavaus oli erilainen. Rehtori nieleskeli eikä sen puheesta saanut mitään selvää. Jotain se puhui muistosta. Ja sitten se oli hiljaa ja meidänkin piti olla hiljaa. Tuijotin pulpetin kantta, jättiläisen sarvia ja hiilihankoa, sellaista rautakeppiä, jolla kohennetaan tulta takassa, mutta pidempää. Olin painanut kynällä niin kovin, että puisessa pinnassa oli syvät vaot. Vaot, kuokka, missä mun kuokka oli?

Äidinkielen opettaja silmäili minua surullisesti. Se oli ainoa, joka ylipäätään katsoi. Sitten se tuijotti luokan takaseinää ja sanoi, että poliisisetä on tulossa juttelemaan meidän kaikkien kanssa. Ja ettei tarvitse pelätä ja että kertoo vaan sen, minkä oikeasti tietää. Kengänkärjissäni oli kotipihan multaa.

Se oli iso parrakas setä, joka katsoi minua ilmeettömästi, ei vihaisesti eikä ystävällisesti. Sitten se selitti pitkän litanian asemasta, avustajista ja jostain muustakin. Kuuntelin hänen ääntään, siinä oli mielenkiintoinen tumma sointi, jossa oli samalla sekä voimaa että pehmeyttä. Hän olisi hyvä laulaja, ei mitään rokkia, mutta tango, se taipuisi hänen suuhunsa oikein hyvin. Sitten se loppui.

Setä ojensi minulle valokuvan ja pyysi katsomaan, tunsinko kuvan henkilön. Tähän oli helppo vastata, totta kai, siinä oli Leena. Tosin hänen hiuksensa olivat muuttuneet porkkanasta tomaatiksi, eikä hän katsonut ylväästi nenänvartta pitkin suoraan kameraan, niin kuin jokaisessa luokkakuvassa. Hänen vihreät silmänsä olivat menneet kokonaan piiloon, mutta kyllä, Leena se silti oli. Nyökkäsin.

— Mitä ajatuksia kuva herättää sinussa?

Kallistin päätäni ja katsoin tarkemmin. Niin, puistattaa tietenkin nähdä noin paljon verta. Mutta ihmiseksi en silti osaa mieltää ketään niistä, enkä varsinkaan Leenaa. Sedälle en sanonut mitään, katsoin vain ja kohautin olkapäitäni, yhden kerran.

— Kerrotko, mitä tiedät hänen kuolemastaan?

Kiemurtelin tuolilla paidanhelmaa hypistellen. Muistan kyllä, milloin näin Leenan viimeksi, se oli siinä pihalla koivun alla. Hän oli lähellä minua, niin lähellä, että erotin hänen finniensä lisäksi myös mustapäät, joita oli monta, varsinkin nenässä ja leuassa, olisin halunnut puristaa niitä. Kohautin olkapäitäni uudelleen ja annoin kuvan takaisin.

— Yritätkö vielä muistella, miten tämä oikein tapahtui?

Halusin pinnistellä hänen mielikseen. Tiesin, että olin ainoa koululainen, joka oli Leenan seurassa juuri ennen hänen kuolemaansa. Ja sitten se tuli mieleeni.

— Puusta tippus iso jättiläinen, pelästyin ja pistin silmät kiinni. Kun katoin taas, oli ympärillä sininen meri.

— Muistatko tarkemmin, millainen se jättiläinen oli?

— Sellanen iso, tosi iso, ihan niinku ne jättiläiset nyt on. Ja se oli musta.

— Näitkö, mitä se jättiläinen teki?

— Se vaan putos. Se vaan putos, putos, putos, putos, putos…

— No niin, noh, tämä saa nyt riittää tällä kertaa.

Nuori tyttö pälyili ympärilleen, laski kätensä syliin ja tärisi niin kovin, että komisario Mauri Niemikin huomasi sen. Tytön posket olivat punaiset, silmät kiilsivät ja hiusrajasta valui tippa otsalle, jatkaen siitä nenää pitkin kohti huulia. Hänen teki mieli kohottaa kätensä, pysäyttää pisara, mutta hän jäi mietteliäänä tuijottamaan pulpetin naarmuista kantta. Oliko tyttö nähnyt näkyjä, oliko jättiläinen hänen mielikuvituksensa tekosia? Vai oliko puiston puolelta tullut mies ja kiivennyt aidan yli koulun pihalle? Se voisi näyttää nuoren silmissä siltä, kuin mies olisi pudonnut puusta. Leenan surmaaminen oli vaatinut voimaa, joten tekijä oli mitä ilmeisimmin vahva aikuinen. Niemi ei pystynyt kuvittelemaan, että heiveröiset tai pullukat teinit pystyisivät tekemään sellaista, ei edes porukalla. Kenelläkään Leenan

koulukavereista ei olisi tarpeeksi voimaa nostaa ja pidellä kuokkaa, lyödä sillä riittävän lujaa ja tarvittavan monta kertaa saadakseen uhrin vuotamaan kuiviin. Niemi puisteli päätään, tapahtuman on täytynyt järkyttää tytön perin pohjin, ei ihme, ettei hänestä ollut enempää apua.

Niemi nojautui taaksepäin tuolilla, nosti jalat pöydälle ja siveli partaansa, työnsi etusormen harmaaseen pehkoon, pyöritteli ja siirsi sormen peukaloon tukeutuen taaksepäin. Hän oli tehnyt sen taas, yhden solmun lisää, niitä oli monta. Mitä vaikeampi juttu, sitä enemmän niitä ilmaantui. Tällä kertaa hänen partajouhensa olivat täynnä sotkuisia nyppyjä.

Rikospaikalta ei herunut apuja, vaikka teknisen puolen kaverit tekivät parhaansa. Tällä kertaa ei ollut klassisia paljastavia löytöjä, joiden avulla poliisit olisivat päässeet tekijän jäljille. Ei ollut silminnäkijöitä, ei tumppeja, ei kuituja eikä jalan painaumia. Ainoastaan tekovälineestä, suokuokasta löytyi sormenjälkiä, mutta nekin olivat vain omistajien, nuoren tytön, hänen isänsä ja veljensä jälkiä.

Ainoaksi vaihtoehdoksi jäi mystinen tumma jättiläinen, tuntemattomaksi jäänyt kookas mies, joka oli käsineet kädessä kiivennyt puun vieressä olevan aidan yli, ottanut tytöltä suokuokan, tehnyt julman veriteon, asettanut kuokan takaisin tyttöä nojaamaan ja häipynyt samaa reittiä takaisin. Verijäljistä päätellen surmaaja oli seissyt erittäin lähellä tyttöä, kumauttanut kohtalokkaat iskunsa tämän takaa ja pitänyt tyttöä kilpenään roiskeita vastaan. Kuka, sitä ei saatu tietää. Miksi, se jäi ratkaisematta. Niemi repi takkuisen partansa ja arkistoi jutun.

Rubiinit välkkyvät käsissäni ja meri on safiiria. Liiskattu raato plätsähtää ja jää keikkumaan aalloille. Kiiltävät opaalit pullahtavat rusohuulteni lomasta. Nyt se on hiljaa, viimeinkin.

Kirjoittanut: Inga Koskinen

Kun suojakerroin ei riitä

Turun Laukkavuoressa sijaitseva liikehuoneisto sai uuden isännän. Verhot heiluivat, kun kerrostalon asukkaat seurasivat muuttopalvelun autosta purkautuvaa kuormaa. Valkoista solariumia lukuunottamatta kalusteita ei juuri sisään kannettu. Huoneiston oveen ei pultattu silloin tai myöhemmin logoa tahi muuta kylttiä, joten talon asukkaat epäilivät toiminnanharjoittajan olevan lähinnä nostamassa starttirahoja ja pian poistuvan.

Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsevan tilan oli vuokrannut piukkafarkkuinen hiuksensa vitivalkaissut Mauno. Yhden huoneen kokoinen liiketila riitti hänen tarpeisiinsa oikein hyvin. Lähes päivittäin Mauno riisuutui alasti ja asetti uv-lasit silmilleen. Solariumin johtajana hänellä oli luontaisetuna mahdollisuus ylläpitää myöhäissyksyllä täydellistä rusketusta.

Yläkerrasta kuului jälleen talon juopon möykkä. Oli näemmä kutsunut kaverinsa kylään.

Turpa kiinni, mutisi Mauno ja veti solariumin kannen alas.

Seuraavana päivänä solarium sai yllättäen asiakkaan. Hän oli Miss Turku 2016 -finalisti, Miia Lampio. Tuttu kuvaaja oli soittanut ja kertonut mallin sairastuneen – kiinnostaisiko Miia tulla huomenaamulla studiolle, kuvattaisiin alusvaatteita ruskan väreissä? Kyllä, mutta sitä varten hän tarvitsi tulipalokiireellä rusketuksen. Miia oli soittanut kaikki Turun solariumpaikat läpi, mutta kukaan ei ottanut häntä vastaan. Lopulta hän muisti talossa sijaitsevan rusketusstudion.

Hän jyskytti ovea. Mauno avasi vitkastellen.

Moi, mä olen Miia tästä talosta. Tulisin nyt heti solariumiin. Mitä maksaa?

Ei se nyt oikein... sovi. Olen lähdössä juurihoitoon.

Onko tänne joku varannut ajan? Kai tänään on joku aika on vapaana? Mä maksan enemmän ja voin itse käyttää laitetta.

Ei, mutta tuota… Ei täällä ole ketään paikalla. Et sinä tyttö osaa solariumia käyttää.

Mitä hittoa? Ei asiakkaita kohdella noin. Tiedoksi sulle, mä oon käyny solariumeissa jo kohta kymmenen vuotta ja huomattavan moni on ollut itsepalvelumallia. Eikä sulla voi olla jonoa täällä, ethän sä oo mainostanut tätä yhtään!

No ei tämä tarvitse sellaista.

Onko tää joku sun yksityissolarium vai etkö sä vaan tajua liiketoiminnasta mitään?

Rusketus on kuule vaarallista.

Paraskin puhuja. Ihan yhtä paljon tykkäät brunasta kuin minä, paitsi sulla on kyllä mennyt jo yli. Maunon huulet puristuivat yhteen.

-Ei käy, töksäytti Mauno ja rämäytti ulko-oven kiinni perässään.

Miia tarttui ovenkahvaan ja veti siitä kevyesti. Kyllä! Keskustelun aikana Mauno oli sulkenut oven, mutta painanut sen liian hiljaa kiinni – se ei ollut mennyt lukkoon. Mitä tehdä? Kyseessä ei ollut kenenkään koti vaan liikehuoneisto, jonne asiakkaita tarvittiin. Anteeksi on helpompi saada kuin lupa, Miia hoki itselleen ja avasi varovasti huoneiston oven.

Solarium oli vanhanmallinen, vähän kuin grillin ja arkkupakastimen avioton lapsi. Hetken epäröityään Miia riisui kaikki vaatteensa ja laittoi ne solariumin viereen. Hän löysi pöydältä uv-lasit ja asettui makaamaan loistavalle pedille. Lamput alkoivat hiljalleen lämmittää Miiaa. Maatessa oli aika rauhoittua ja pohtia äskeistä. Olipa mennyt turhan tiuskimisen puolelle. Ehkä voisi tulla tänne toistekin, olihan se nyt melkoista luksusta, jos omasta talosta löytyy solarium... Pitäisikö yrittää neuvotella uudemman kerran ja ehdottaa sponsoridiiliä?

Paiste jatkui ja jatkui. Ei kuulunut aikakytkimen piippausta, lamput eivät himmenneet.

Hei, mä haluaisin jo pois täältä.

Ai niin- tämähän oli itsepalvelusolarium. Miia kiemurteli kätensä vasten kantta ja painoi. Se ei liikahtanut.

Apua!

Hän yritti koukistaa polviaan saadakseen puskettua kannen jalkavoimin auki, mutta niillä ei ollut juuri tilaa nousta. Äkkiä kädet alkoivat puristua rintaan ja kylkiin.

Avaa! Avaaa! APUA!

Ahtaanpaikankammo hyökyi yli. Hiki valui, hengitys puuskutti pinnallisena, hätäisenä, hän yritti vääntyillä, mutta oli mahdoton liikkua.

Korkea kirkaisu päättyi yhtä nopeasti kuin alkoikin. Solarium tasasi lämmön ja alkoi kypsentää uhriaan hitaasti. Tänään listalla oli mediumpihvi.

Kului pari päivää. Mauno oli siivonnut huoneen ja ruskettanut itseään kiivaasti. Neljännessä kerroksessa sijaitsevassa huoneistossa sen sijaan kyti huoli. Jutta Marjanen oli ihmetellyt jo pari päivää naapurinsa Miian katoamista. Heidän viimeksi tavatessaan Miia oli tilittänyt hänelle äkillistä

kuvauskeikkaansa ja vaahdonnut valkoisesta ihostaan.

Soita poliisille, urahti aiheeseen lopen kyllästynyt Sakari Marjanen Turun Sanomien takaa.

Ei ne mitään tee. Ensin Miia meni solariumiin ja sitten kuvauksiin merelliseen Pansioon. Tiesin, että se valokuvaaja on joku hämärämies. Nyt Miia on murhattuna jossain. Mä lähden nyt sinne!

Älä mee. Vaikka ethän sä mua ikinä kuuntele.

Mauno oli laittamassa ovea kiinni kun Jutta yhytti hänet. Amatöörisalapoliisin suunnitelma muuttui lennossa.

Missä on Miia?

Kuka?

Asunto kahdentoista Miia. Hän sanoi menevänsä solariumiisi, eikä ole sen jälkeen näkynyt.

Kyllä se täältä lähti.

Jaaha. Voisinkohan minäkin varata ajan?

Solarium on rikki, tiuskaisi Mauno ja lähti kiireesti portaita alas. Voi helvetti!

Jutta odotti kunnes alaovi kolahti Saken perässä. Sitten hän kaivoi taskustaan tiirikan. Osasinpa varautua myös tähän, hän hykerteli. Jutta veti oven kiinni perässään ja aloitti tutkimukset.

Kuluneesta, mutta siististä huoneesta ei löytynyt johtolankoja. Pöydällä olivat uv-lasit, vesipullo ja aurinkovoiteita. Pieni kaappi sisälsi miehelle kuuluvia vaatteita ja pari pyyhettä. Seinää vasten oli asetettu pahvikuva pronssinvärisestä pariskunnasta ja luonnottoman kokoisesta Tropicana-pullosta. Jutta siirtyi tutkimaan viileää solariumia. Tuossa oli hiuksia... Hän asettui puoliksi makaamaan muovipedille ja yritti päästä niin lähelle hiuksia kuin mahdollista. Valkeita, lyhyitä – selvästi Maunon omia. Vesiperä.

Äkkiä kansi putosi alas, se iski kipeästi Jutan takaraivoon. Hän lähes pyörtyi, silmissä kipunoi. Hartioilla tuntui kasvava, murskaava paino. Oli vaikea hengittää, oli kuin nenä, suu, koko naama olisi litistymässä vasten kovaa muovia...

- Mffmh...? Mmmmmfhm!!!

Iltapäivän kuluessa solarium näykki pikkuhiljaa uusinta murkinaansa kannen sisään. Lopulta koko ruumis oli syöty ja ateriasta kieli enää kannen alta laiskasti tiputteleva verivana.

Seuraavana päivänä Sakari soitti poliisille ja kertoi kadonneesta vaimostaan. Omassa kodissaan kroonisesti ympyrää ravaava Mauno sai sinihaalarisia vieraita. Hän osasi kertoa olleensa

tapahtuma-aikaan parturilla. Muutoin hänen vastauksensa olivat niin välttteleviä, että poliisi pidätti hänet. Sen jälkeen hän ei sanonut enää sanaakaan.

Meni kaksi päivää ilman ruokaa. Hienoinen pölykerros laskeutui solariumin kannelle. Se alkoi käydä levottomaksi. Oven ohi kulkevien ihmisten lihan tuoksu kiusasi, ihmisäänet saivat kannen raottumaan odottavasti. Mutta kukaan ei tullut.

Kolmannen päivän kääntyessä yöksi koje turhautui täysin. Se alkoi liikkua raskain liikkein kohti ovea. Töks. Töks. Kovia, tylppiä askelia. Se törmäsi oveen. Kone vetäytyi taaksepäin, jännitti itseään ja heittäytyi massallaan ovea vasten. Ovi särkyi.

Kakkoskerroksen juoppo kiiruhti rehvakkaana alas portaita.

-Kuka siel riehuu?

Solarium hyökkäsi. Se sai juopon kädestä kiinni ja puri sen poikki. Juoppo kuitenkin pääsi portaisiin pakoon ja jätti kauhusta kiljuen solariumin aukomaan lamppukitaansa portaiden alapäähän. Ovia auottiin, joku rohkea saapui katsomaan ja kauhistumaan. Solarium tajusi, että tämä ei ollut hyvä. Se pakeni ala-oven läpi pihalle. Kone karisti lasinsirut yltään ja lähti yllättävän vikkelästi kohti Itäharjun Prismaa.

Turun poliisi sai sinä yönä mitä erikoisimman hälytyksen.”Huomio kaikki autot. Tota... Itäharjulla on sattunut henkirikos. Vanhahkolta mieshenkilöltä on purtu käsi poikki. Ambulanssi on hälytetty. Tappaja jatkanut matkaansa tien yli Itäharjun Prismaan ja takaa-ajanut matkalla postinjakajaa. Prisman parkkipaikalla tappaja ottanut yhteen nuorisojoukon kanssa ja saanut vammoja mopoautoista. Linnoittautunut sitten Itäharjun Prismaan. Tuntomerkit on... Eeh...

Valkoinen, noin kaksi metriä pitkä ja metrin leveä, takaa roikkuu musta töpseli ja johto... Se on solarium.”

Öisellä Itäharjun liikekeskuksen parkkipaikalla vallitsi ajankohtaan nähden epätavanomainen kaaos. Itse liikekeskus oli valaistu lattiasta kattoon. Sisällä laukkasi piiritetty solarium, joka oli valvontakameroiden mukaan rymistelemässä kohti lihatiskiä. Silminnäkijöitä haastateltiin.

-En ole koskaan polkenut niin kovaa. Onneksi oli pyörä, muuten se olisi varmasti saanut minut kiinni ja pistänyt poskeensa!

Se oli ihan selvästi saalistamassa. Mä, Keijo ja Roni ajettiin yhtenä rintamana solkun kylkeen. Se

lensi muutaman metrin ja ihan ku se olis huutanu...

Kassojen luona poliisit kuuntelivat kaukaista kolinaa, kun raivostunut solarium yritti mahtua Prisman käytäville. Lopulta poliisit lähtivät muodostelmassa etenemään kohti pimeitä käytäviä. Kone löytyi lihatiskin edestä. Solarium kyyristeli, kansi nousi ja laski. Se päästi sihisevää, viheltävää ääntä, kun se huomasi lähestyvät poliisit. Valkea, veritahrainen kansi nousi ammolleen ja kone nelisti viimeiseen hyökkäykseen.

Ampukaa!

Mauno käveli pitkin Linnankatua. Hän oli jälleen vapaa mies, joskin huomattavasti kalvennut. Järkyttyneenä hän oli todistanut, ettei tiennyt solariumin aikeista eikä voinut kuvitellakaan mitään tällaista tapahtuvan. Miian hän luuli lähteneen tiehensä ja Jutan hän ei tiennyt asunnossa edes käyneen. Mitä veritahroja, ei hän ollut mitään sellaisia nähnyt? Mauno pystyi osoittamaan luotettavasti olleensa aivan toisaalla tapahtuma-aikaan, eikä häneen kohdistuvissa tutkimuksissa löytynyt mitään vihjeitä suunnitelluista tai suunnittelemattomista murhista. Siitä mitä solariumin sisältä oli mahdollisesti löytynyt, ei sanottu Maunolle halaistua sanaa. Selvästi tapaus oli poliiseista niin outo ja vastenmielinen, että asia haluttiin vaientaa kaikin mahdollisin keinoin. Maunosta haluttiin eroon, kunhan hän ei puhuisi asiasta mitään. Sen Mauno lupasi ja sai mennä.

Kyllä hän oli tiennyt, että täydellisestä rusketuksesta joutui maksamaan. Aluksi hän oli syöttänyt solariumille jauhelihaa. Sitten se oli alkanut hamuta ruokkivaa kättä, eikä hän hetkeen uskaltanut mennä siihen. Lopulta Mauno oli neuvotellut solariumin kanssa diilin.

Hän hankkisi “asiakkaita”, jotka solarium saisi napostella. Vastalahjaksi solarium antaisi jatkossakin Maunon käyttää solariumia niin kauan ja usein kuin Mauno halusi. Solarium oli napsauttanut kanttaan kerran myöntymisen merkiksi ja kytkenyt ajastimen pysyvästi pois.

Aluksi järjestely sujui hyvin. Hän oli tarjonnut ruokaa noin kerran viikossa. Muona oli hankittu muualta, huomaamattomin tavoin ja huomaamattomia yksilöitä käyttäen. Niitä, joiden katoaminen oli tuskin Aamusten pikku-uutisen arvoinen. Sitten se hemmetin hölmö oli innostunut grillaamaan naapurin missukan ja pistelemään toisen raakaruokana. Mikä sotku! Mauno oli ollut tulla hulluksi kuuratessaan lattiaa Tolulla. Hän oli yrittänyt puhua koneelle järkeä ensimmäisen tapahtuman jälkeen, jatkettaisiin vaan samalla linjalla kuin ennenkin. Kone oli katsonut häntä kylmin kuorin

nurkasta, eikä reagoinut mitenkään. Silloin Mauno oli alkanut taas aikaa pelätä ja poliisien saapuminen oli ollut jopa helpotus. Kunnes kysymykset alkoivat ja hän käsitti, ettei jälkiä peittelemällä ollut juuri parantanut asemaansa...

Mauno pysähtyi peilaamaan itseään antiikkiliikkeen ikkunan takaa kajastavasta peilistä. Rusketus oli poissa, hän näytti hirveältä. Kotona hän laittaisi uuden koneen heti tilaukseen. Tai ehkä nyt oli aika hakea töihin toiseen kaupunkiin. Suomessa riitti solariumeja. Hän voisi kysellä niiden koneilta, jos saisi aikaan diilin.

Kirjoittanut: Marianne Toivonen

Kaksinkertaisuus

Taivas oli raastettuja pilviä ja lyijyn väriä, järven pinta värisytti palettia vailla valon välkettä, kun kylmä, teroitettu veitsi painautui valkeaan kaulaan käden ravistellessa pellavapäistä kuontaloa, kuontaloa, joka ei kuulunut kädelle. Märkäpukuisen ihmisen kämmen irrotti otteensa takkuisista hiuksista. Ruumiin kalahdus laituria vasten hukkui puhurin tuiverrukseen.

Huojuvan laiturin lautoihin oli nippusitein kahlittuna toinen keho, nyrkiniskujen runtelema nuori mies, jonka märkäpukuun sonnustautunut herätti roiskimalla vettä silmiin. Nuoren miehen suu oli ilmastointiteipin vangitsema, kädet ja jalat köytetyt. Märkäpukuinen katsoi miestä vakaasti ja pitkään. Hitain liikkein, ritualistisella rauhallisuudella hän puki kasvoilleen hengityssuojaimen ja avasi lasipurkin. Pistävään katkuun totutellessaan hän teki päätöksen. Ruhot saisivat jäädä laiturille, järven tahdon varaan.

Hyhmäinen neste keinui purkissa. Hän ajatteli edellisviikkoa. Alkukesä oli ollut varjojen hapuilua, huutoja tyhjiössä. Rihmasto toisensa perään oli murtunut ja yhteydenpito ulkomaailmaan katkennut. Internetin palstoilla seuraa löytyi arvaamattoman runsaasti. Kun hän vanhoja kemiankirjojaan tutkailtuaan päätti vierailla internetin syvissä verkoissa ei se hänestä tuntunut rajan ylittämiseltä. Pikemminkin muutos oli osa luonnollista kehityskaarta, jossa hän koki ympäristön vaihtuneen minuutensa sijaan.

”Kuuletko minua? Esitän muutamia yksinkertaisia kysymyksiä. Kuolevan ihmisen toivetta on kunnioitettava.” Maassa makaava mies vilkaisi vierustoveriinsa ja nielaisi suurieleisesti. ”Ehei, hän ei ollut ihminen. Sinussa sen sijaan asuu hyvyys. Valjastamaton hyvyys, mutta yhtä kaikki piirre on olemassa. Sinä olet vain ihminen, joka harhautui polulta ja eksyi. Ei tämä ole sinun syysi. Sitä paitsi mitä syyt ovat? Syyllisyyttä? Mitä se on?”

Tahrattomuus on illuusio, miellyttävän ja kammottavan ajatuksen kietova verkko omatunnon suojana, mielen omaa klovneriaa peilikuvan sotkemiseksi. Harha syyttömyydestä on lumoava, peräti kaunis rakentaessaan etäisyyttä tekoihin. Syyllisyys syntyy teoista, ei

tapahtumista, se vyöryy ylle maininkeina, pilkkoen elämän ylimalkaista järjestystä hauraiksi riekaleiksi. ”On pohjimmiltaan yhdentekevää, siirtyykö syyllisyys minuun. Rikkaruohot on kitkettävä, jotta piha voi kukoistaa.” Hän hillitsi itsensä ja tihrusti vastarannalle.

”Haluatko nähdä vai haenko silmille siteen? Räpäytä jos haluat nähdä. Hyvä, haen siteen.” Hän nousi seisomaan ja katsoi rauhallisia käsiään. Rasahdus, sykkeen nousu ja kylmä hiki. Hän kääntyi salamana ja kyykistyi. Ranta oli kuin pysäytetty kuva, kuolleet, kuivuneet kaislat lojuivat liikkumattomina, tuuli oli tyyntynyt. Ei näkynyt mitään poikkeavaa, hiki helmeili turhaan.

Mökille kävellyt märkäpukuinen hahmo oli jo ollut tähtäimessä, punainen piste piirsi takaraivoa. Hän ei ollut uskoa etsimen läpi näkemäänsä ja koetti katsoa paljain silmin. Uteliaisuus oli liipaisinsormea vahvempi. Silti hän ei ollut tehnyt elettäkään estääkseen murhaa. Ei, omatunto saisi olla vaiti nyt. Hänellä oli tärkeämpi tehtävä suoritettavanaan. Sisäinen paini väännettäisiin tuonnempana. Hiljaiset valonsäteet välkkyivät rannan rinteen koivuissa, tuuli seisautti oksat.

Tarkka-ampuja kavahti kasvoillaan kävelevää hämähäkkiä. Hätääntyneenä hän painui maahan. Ryteiköstä häntä oli mahdoton nähdä. Hän mietti alkukesäänsä. Edelliset viikot olivat olleet järjestelmällistä hiipimistä, varjoissa piileskelyä, valokuvien räpsimistä. Kuvattavina olivat olleet satunnaiset kohteet. Hänen oli varastettava heidän heikoin hetkensä, kadulla, rappukäytävässä, kotona. Vangittava kuva juuri sellaisella hetkellä, jolloin kohde ei voi naamioitua.

Edellisviikolla hänen etsimeensä osui jälleen kriteerit täyttävä henkilö. Yksinasuva, fyysisesti vaarattoman oloinen, liikkeissään ennalta-arvattava. Maailmanparantaja, ituhippi. Hänen yhteyshenkilönsä poliisista oli väkijuomapäissään paljastanut henkilöön liittyviä tietoja. Yhteyshenkilö oli kuitenkin kieltäytynyt antamaan apua operatiivisen tason toiminnassa. Tämä ei hänelle sopinut ja kapakassa käytiin kärhämä, jonka päätteeksi yhteyshenkilö järjesti hänet aatteellisista erimielisyyksistä johtuen putkaan yöksi. Putka esti hänen työpäivänsä alkutunnit. Pomo sentään oli ymmärtänyt hänen poissaolonsa syyn paljastuttua, oli itsekin metsästäjä. Alkuun hän ei vain tiennyt kumman puolella.

Hitain, epävarmoin askelin hän lähestyi rantamökkiä. Hiljaisuudessa oli jotain perin pohjin väärää. Hän ei ymmärtänyt mitä, mutta tiesi intuition harvoin harhauttavan. Varuillaan oleminen rajaisi turhan paljon hänen aikeitaan. Kaiken tulisi mennä kaavaillusti, muuten kuolemat olisivat turhia.

Punotun korin pohjalle hän keräsi mustan liinan, desinfiointipullon ja ruiskun neuloineen. Hän katsoi ikkunalla lepäävää värinokkosta, joka ei koskaan selvinnyt silmuja korkeammalle. Syanidinuuttohanke oli tyssännyt hänen kärsimättömyyteensä. Ikkunan takaa kuulunut omituinen lehahdus keskeytti hänen mietelmänsä.

Hän tunsi verisuonten jäätyvän rintakehässään. Näky, joka oven toisella puolen odotti, oli hänelle selvä merkki. Laulujoutsen lipui laiturinnokan vierustaa pitkin. Aivan kuin se olisi yrittänyt kiivetä ruhon ja tulevan uhrin väliin vahtimaan, etteivät he katoa minnekään. Hän käveli hitaasti lähemmäs lintua, joka huomasi hänet. Hetken kumpikin, eläin ja ihminen olivat vaiti, liikkumatta. Tuuli herätti järven pinnan ja joutsen ampaisi matkaan.

Nopealla repäisyllä hän irrotti teipin miehen suulta. ”Jos huudat, painan veitsen rintakehän läpi.” Mies tyytyi hengittelemään. ”Haluan vain yksinkertaisesti muutamaan kysymykseen vastauksen. Jos vastaat nopeasti, kaikki päättyy kivutta. Jos et vastaa, sattuu. Ymmärrätkö?” ”Kyllä.” ”Hyvä. Tiedätkö mitä tämä on?” Hän heilutteli pientä lasipurkkia miehen silmien edessä. ”Tämä on lopullista. Saat kuolla luonnonmukaisen kuoleman, jos kerrot miksi ystäväsi päätti laskea öljyt järveen.” ”Kostaakseen.” ”Kostaakseen mitä? Tiedän ystäväsi taustat. Katutorjuntajoukkojen aluepäällikkö, vajaa paskiainen. Mitä minä olen koskaan hänelle tehnyt?” ”Et sinä vaan te.”

Miehen painavat sanat pureutuivat lihan läpi sydämeen ja tajuntaan, aiheuttivat pakokauhua. Se oli sittenkin totta. Vainot olivat alkaneet.

Koko maisema näytti ylivalottuneelta. Maisemaan karannut laulujoutsen oli vienyt hänen huomionsa, eikä kohde ollut riittävän ajoissa tarttunut tähtäimeen. Jos hän nyt ampuisi, kuolisi myös yksi hänen omiaan. Turhautuminen vei hänen kylmähermoisuutensa. Hän oli edennyt vain vaivoin, koko suunnitelma oli kariutunut alkutekijöissään.

Matkalla hän ihmetteli omaa epävarmuuttaan. Miksi hän epäröi?

Olisi ollut helppoa vain ampua kohde, pelastaa mitä jäljellä on, ja jatkaa työtä myöhemmin. Järvi kyllä huuhtoisi kuolleen ruumiin mukanaan. Hän kaipasi kipeästi rohkaisua. Maastotakin taskuun ängetty pullo oli jo tyhjä. Hän oli heittämäisillään sitä näreikköön, mutta tajusi mahdolliset äänihaitat.

Oli hyvin todennäköistä, että kohde oli kuullut jo jotain. Ehkei ollut ihmiseksi älynnyt, mutta kavahduksesta päätellen tajusi, ettei ollut tontilla yksin. Hän haki parempaa asentoa, mutta turhaan, jokaisesta mahdollisesta kulmasta hän ampuisi myös omansa. Hän mietti jo läpikäymäänsä listaa. Kuinka moni heistä oli ollut tosiasiassa sivullinen? Oliko tässä jaossa ylipäätään olemassa sivullisia? Hän hiipi yhä lähemmäs rantaa, varoi jokaista askeltaan.

”Ei ole olemassa sellaista entiteettiä kuin me. On niitä, joille elämä on tärkeää. Emme me ole järjestäytyneet.” Se oli valhe. Hän tiesi sen, laituriin kiinnitetty mieskin tiesi sen. ”Te taistelette maailman kuoleman puolesta. Sinä olisit voinut kääntää kelkan.” ”Sinut tapetaan tämän takia.” ”Ei se muuta mitään, jos tosiaan on niin, että ylemmällä tasolla te olette meitä vastaan. Onko niin?” Mies vastasi ärsyttävällä hiljaisuudella. Hän painoi veistä hieman, puski aorttaa kohti. ”En minä tätä huvikseni tee. Te pakotatte minut.” Hän asetti mustan liinan miehen silmille. Vastoin odotuksia mies ei inahtanutkaan.

Valon kajo liukui taivaanrantaan. Hän kuunteli aamuyötä. Ensimmäiset linnut aloittivat laulunsa, muttei mikään niistä riittäisi vielä herättämään rannan tienoon muita kesäasukkaita. Aikaa oli reilusti. Hän tutki pilviä maalaavia värejä ja puristi desinfiointiainetta miehen kasvoille. Myrkyn hän oli löytänyt vaivatta tummemman internetin kautta. Maksu ja nouto kotimaasta kävivät liian helposti. Hän ajatteli kaikkia mahdollisia mobilisoituvia soluja.

Kaikkien kadonneiden joukkoon mahtuu sivullisia. Suurpiirteisesti kumpaankaan kategoriaan kuulumattomia ihmisiä, joilla on vain pakon edessä jotain sanottavaa puolen valitsemisesta. Miehen paljastama motiivi alkoi tasoittua, laskeutui osaksi hyväksyttyjä asioita. Ajatuksissaan hän oli jo unohtaa. ”Kostoksi mistä?”

Hän oli jo niin lähellä, ettei tähtäintä tarvittu. Kohde oli keskittyneenä toimiinsa. Hän ihaili huolellisuutta, jolla märkäpukuinen toimi. Vaimeasta muminasta oli vaikea saada selkoa. Miksi hänen omaansa kuulusteltiin? Eihän tämä voinut paljastaa mitään mitä kohde ei jo tietäisi. Epäröidessään hän mietti hetken kummankin ampumista. Ajatus määrällisestä ylivoimasta tuonnempana pakotti hänet kurinalaisuuteen.

Mökin ovi oli auki. Jos hän linnoittautuisi sinne, olisi kohteen pakko reagoida. Sieltä hän voisi suojassa ampua. Ellei kohde jatkaisi kyykistelyään miehen yllä. Hän mietti nopeaa ratkaisua. Jos hän heittäisi jotain järveen, kohde nousisi pystyyn ja olisi jälleen tähtäimessä. Osuma olisi varma.

”Kostoksi maailmaasyleilevästä avoimuudesta. Te ette ajattele omienne parasta lainkaan.” ”Parasta? Näissä olosuhteissa parhaan tavoitteleminen ei ole mahdollista, siksi on tyydyttävä siihen mitä saa.” Silmukka kiristyi. Hän alkoi hiljalleen lähestyä sitä pistettä, jossa oli myöhässä murhasta ja kaikki muuttuisi hetkittäin vaikeammaksi.

Hän desinfioi miehen kasvot. Hinkutti liinaa poskia ja kaulaa pitkin, painoi kohoilevaa aataminomenaa raskaammalla otteella, hillitsi mielihalunsa painaa käsi pysyvästi miehen kurkulle tai suulle. Vihan puuska ravisti jäseniä. Aamu alkoi valjeta, yöttömässä yössä hetkien arvo mitattiin. Hän ei lainkaan osannut laskea luonnon oleva nopeampi. Varhainen auringonkimallus raapi jo veden kalvoa.

Tuuli viskoi hiuksia naamalle. Vaistomaisesti hän puhalsi ne pois, sylkeä lensi miehen rinnuksille. ”Motiivinne on heikko. Moraalinne myös. Ei nuo eväät oikeuta mihinkään, ei missään, ei koskaan. Tuhoatte jotain jota ette ymmärrä.” Tiiviin, hienoisen hiljaisuuden päätteeksi hän upotti ruiskun purkkiin ja täytti sen. ”Ei mitään henkilökohtaista, vaikka rajan toisella puolen oletkin.” Hartaasti hän upotti neulan kaulaan, ihon läpi. Ele muistutti viimeisen hitaan siemauksen ottamista, nautinnollista keskittymistä. ”Jos sinulla on vielä jotain, joka voisi auttaa minua. Tai ihmisiä minun jälkeeni, sano se nyt.” Mies näytti rennolta. Aivan kuin hän hyväksyisi kuolemansa. Hän kuunteli miehen hengitystä. Jokin tahdissa ei täsmännyt, tuntui kuin hengityksiä olisi ollut kaksi.

Äkisti hän tajusi tilaisuutensa tulleen. Mumina oli ollut tauotonta ja monotonista liian pitkän aikaa. Hän koetti askeleen, kaksi, muutaman

rivakamman, kunnes oli jo mökin ulko-ovella. Ei, hän menisi suoraan myrskyn silmään. Kuisti näytti ränsistyneeltä, hoitamattoman puutarhan perikuvalta. Mitään perustavanlaatuisesti kesämökille kuulumatonta siinä ei tosin ollut; kohteen profiili säilyi stereotyyppisenä viimeiseen saakka. Mikä se viimeinen oli? Hän mietti näkemiään elokuvia, lukemiaan kirjoja. Miksi aina viimeisillä hetkillä ampumakohtaukset tyssäsivät dialogiin? Oliko aina annettava mahdollisuus? Hän ajatteli mahdollista sotaa. Ei siinä kyseltäisi. Laukaisua seuraisi toinen ja puheet jäisivät myöhemmäksi.

Hän lähestyi kohdetta, havaitsi tämän tehneen ratkaisevan liikkeensä. Hänen omansa oli saanut neulan kaulaan. Kaikki vaikutti pysähtyneeltä. Hän mietti olisiko järkevintä painaa piippu niskaan vai antaisiko se kohteelle mahdollisuuden reagoida. Urheilulliset raamit. Kohde vaikutti jo taustatietojen perusteella olleen hyvässä kunnossa. Lähietäisyydeltä tarkasteltuna hän oli aliarvioinut tämän. Etäisyyttä oli enää pari metriä. Hän päätti luopua etsimestä ja tähdätä paljain silmin.

Hän ujutti vaivihkaa hanskansa myrkkypurkkiin, siveli sormiaan toisiaan vasten. ”Vasta-ainetta ei ole. Hänen kuolemansa näyttää luonnolliselta. Jos ammut nyt, olet pääepäilty. Vai epäilläänkö sinua ollenkaan?” Märkäpuvun hanskat syöpyivät. Aamuaurinko osui jo silmiin, häikäisi. ”Sinähän haluat levittää luonnollista kuolemaa?” ”Niille, jotka sen ansaitsevat.” ”Lasken aseeni, laske sinä ruiskusi. Katsotaan kummalle puolelle heiluri pysähtyy.” Laituri kalahti ja räsähti, kun kivääri ja ruisku rämähtivät pintaa vasten. Puu rätisi ja narisi, tasanne tärisi. Perustukset ratkeilivat taistelun voimasta.

Kirjoittanut: Lauri Lindbohm

M.A.A.I.L.M.A.N.L.O.P.P.U

Minä olen tämän tarinan kertoja ja aion kertoa teille totuuden. Vain ja ainoastaan totuuden. Totuuden siitä, mitä todella tapahtui sinä päivänä, jolloin maailma pysähtyi pyörimästä, sillä olen kyllästynyt kuuntelemaan ihmisten iänikuisia valheita tapahtuneesta. He nimittäin sepittävät aina uuden valheen valheidensa perään, koska eivät ymmärrä totuuden seisovan heidän nenänsä edessä.

Olen kyllästynyt tähän. Olen todella. Kyllästynyt ja turhautunut. Haluan tähän valheiden rinkiin, kaatuneeseen kahdeksikkoon muutoksen. Joten kerron teille nyt vain ja ainoastaan totuuden. Sillä totuus, vaikka se onkin karu, hauras ja kaunistelematon, se on ainoa, oikea, todellinen totuus.

Toisin sanoen, minun tarinani alkoi kauan sitten. Se alkoi minun voimattomuudestani, omista heikkouksistani ja kerälle kääntyneestä luonteestani, joka oli kuin kyykäärme aamuauringossa. Minulla ei ollut mitään valtaa maailman liikkuvassa kehässä. Minä olin vain kalmankalpea pikkuruinen sielu tässä suuressa näytöksessä. Vanhempani käskivät minut synnynnäiseen tehtävääni, murhaamiseen. ”Tee se varovasti, ettei kukaan huomaa tai osaa epäillä sinua. Jos jäät kiinni, emme tue sinua”, he olivat sanoneet ja vielä nauraneet päälle. Olin kuunnellut sitä ja painanut pääni häpeissäni. Olin tehnyt sitä ennenkin. Nimittäin tappanut. Eihän se ole edes vaikeaa, edelleenkään. Mutta silti epäilin omia kykyjäni. Omia rutiinejani ja osaamistani.

Noutajanvirka on melkein yhtä helppo kuin sormien napsahdus. Naps – ja ihmiskunnasta on poistunut taas yksi, hyväkäs tyhjäntoimittaja.

Tein vanhempani vain ylpeiksi heistä itsestään, kun tein niin kuin he käskivät. ”Olitpa nokkela, mutta sehän ei ollut yllätys, kun olet näin hyvän opin saanut. Meidän omasta kädestämme”, he irvailivat kuulleni. Kuuntelin sitä mukisematta, ja tiesin, että se on aivan sama, millä keinoilla sen teen, kunhan se tulee tehtyä. Ampuminen ja hukuttaminen eivät oikeastaan eroa toisistaan millään tavalla. Saati sitten, että kuristamisella ja myrkyttämisellä olisi mitään eroa. Uhri kuolee joka tapauksessa.

Kun vanhemmat kuolivat, sisarukseni käskytti minua. ”Älä tee sitä liian traagisesti”, hän sanoi joka kerta. Se kuulosti ironisen kauniilta asialta. Ei

traagisuutta, ihan yhdellä r:llä, g:llä ja kolmella a:lla. Mutta ei kuolema ole aina kaunista. Ei sen tarkoitus ole olla kaunis. Sen tarkoitus on sammuttaa valot ja jättää pimeys päälle.

”Traagisuus on erikoisalaani”, totesin aina vastaukseksi, ja tein sen niin traagisesti kuin osasin. Ihan vain kiusatakseni ja uhmatakseni häntä, joka minua käskytti.

Tein sen välillä kohtalokkaimissakin paikoissa – työhaastattelussa, lomamatkalla,

suudellessa, jopa kun uhri harrasti seksiä. Tein sen ja nautin jokaisesta kuolemasta. Sillä uhrin

suuteleminen on parasta, mitä minä tiedän. Hitaasti kumartuminen hyväuskoisen hölmön puoleen, löyhästi tarttuminen hänen sieluunsa, vähitellen sielun sekä uhrin vetäminen lähelleni ja viimein, kun olen tarpeeksi nauttinut, suuteleminen. Pitkään ja hitaasti suoraan suulle.

”Oletko sinä viikatemies?” suurin osa kuolevista kysyy sen Suuren rajan ylitettyään. Ei. Minä en ole mikään viikatemies. Se on idioottimaisin, typerin ja halventavin nimi, jonka olen ikinä saanut. En ole mikään mustahuppuinen, humalaiselta näyttävä ja hoiperteleva huppupää, jolla on vielä pitkä ja terävä viikate kuin jollakin heinämiehellä peltotöissä. Ei. Ei. Ja vielä kerran Ei. En edes käytä mustia vaatteita saati huppua. ”Paljas pää sen täytyy olla, ettei meitä ihan gangstereiksi luulla”, on joku viisas joskus sanonut, vaikka hänen nimeään en muista. En yleensäkään muista uhrieni nimiä. En tee niillä yhtään mitään, joten en edes viitsi vaivautua opettelemaan kaikkia Jormia, Liisoja ja Johneja, enkä ketään muitakaan, joita siirrän ajasta iäisyyteen. Ja verenpunainen vaate. Mutta ei mikään munkinkaapu joltain keskiajalta, joka näyttää aivan liian suurelta lakanalta päälläni.

Olen luvallinen murhaaja, jos näin muodollisesti sanotaan. Elämä, Kohtalo ja erinäiset ihmiset ovat antaneet minulle luvan tappaa. Itse pidän itseäni omankädenoikeuden hoitajana. Mutta ennen sitä sunnuntaita olin ollut toisten omankädenoikeuden toimittaja. Nyt muutuin itse oman käteni oikeuden hoitajaksi. Koska onhan minullakin oikeus hoitaa omankädenoikeuttani, kerta tänne maailmaan ollaan synnytty.

Sinä sunnuntaina satoi kaatamalla. Taivas oli synkeän harmaa ja oikein itki maallisen maan murheita. Oli joulukuun kolmastoista päivä. Ei ollut perjantai, mikä olisi ollut vain pelkkää sattumaa, lottoarvonnan pääpotti. Mutta kuten sanoin, oli sunnuntai – tuo päivistä siunatuin tai kirotuin, riippuen siitä, ketä palvoi vai palvoiko ketään. Minä en palvonut, joten se oli päivä muiden joukossa. Olisin tehnyt varmasti saman, vaikka päivä olisi ollut keskiviikko.

Istuin normaalissa kahvilassa, normaaliin aikaan, kello kaksitoista. Edessäni oli jonkun typeryksen kahvikuppi, puoliksi täynnä kahvia. Olin maistanut litkua siinä toivossa, että sen olisi voinut juoda, mutta se oli käyttökelvotonta kamaa, joten en juonut sitä loppuun. Katselin ohi kulkevia ihmisiä, joilla oli yrmeät ilmeet naamoillaan. Paitsi eräällä miehellä oli typerä virne taulussaan. Se jäi vain jotenkin mieleen. Ehkä siksi, että se suli nopeasti, kun irvistin hänelle.

Kun kellotapulin kello löi puolta yhtä, nousin ylös ja kiitin kahvista paikan omistajaa.

Nainen nyökkäsi hymyillen ja vilkaisi pöytääni kuin odotellen tippiä. Ihan kuin minä olisin tilannut

sen sonnan, mikä kupissa köllötti. Mikä idiootti! En ollut jättänyt yhtään mitään niin kuin en ollut jättänyt edellisilläkään kerroilla. Pamautin oven kiinni protestiksi ihmisten typeryydestä ja vilkaisin puhelimeeni. Ei mitään. Ei vielä. Lähdin kuljeskelemaan ympäri kaupunkia kuin mikäkin tavallinen tallaaja.

Kirkonkellot soittivat keskipäivän messuun tai johonkin sen tyyliseen rukoushetkeen, mitä nyt uskovaiset pitävät kello yhden ja kello kolmen välillä. Poikkesin yllätyksekseni hiljaiseen kappeliin ja jäin ovensuuhun norkoilemaan katsellen kädet ristissä rukoilevia. Urut soittivat hengellisiä riitasointuja, jotka särisivät, laahaten samalla kivisiä seiniä. Rakennus oli täynnä vanhoja ihmisiä, jotka rukoilivat. ”Haluan kuolla nyt, oi Luojani”, yksikin nainen rukoili hartaasti. ”Haluan kuolla, koska tässä ei ole enää mitään järkeä.”

Hymyilin hiukan tätä suruvirttä kuunnellessani. Ei se ollut naisen kädessä, milloin hän täältä lähtisi. Minä puoliksi päättäisin sen. Loput hoitaisi ylempi, Kohtalo. Kun urkujen ääni alkoi rahjustaa yhä hirveämmin, ymmärsin poistua kirkosta.

Ulkoilma oli saanut kesäisen ilmeen. Sade oli hävinnyt historiaan, ja nyt oli jopa liiankin kuuma. Katsoin aurinkoa suoraan silmiin, kun se loisti iloisesti takaisin. Huokaisin ja pyöritin sille päätäni. Puistossa

lapset leikkivät nopeasti hupenevissa vesilammikoissa. Istuin penkille odottamaan, että puhelin soisi ja pääsisin hoitamaan työni. Jotta luontoni pääsisi viimeinkin oikeuksiinsa siitä häkistä, mikä erotti sen tästä olemuksestani.

Lopulta odotukseni palkittiin – puhelin kilisi railakkaasti taskussani. Odotin hetken ennen kuin nostin sen käteeni ja avasin linjan. ”Älä tee sitä kamalan traagisesti. Siitä ei hyödy kukaan”, sisarukseni sanoi säristen langan toisessa päässä niin kuin aina. ”Traagisuus on erikoisalaani, rakas ystävä”, totesin vain ja suljin puhelimen. Huokaisin raskaasti. ”Älä tee sitä traagisesti”, lauseen ivallinen ääni soi päässäni.

Miksi sitä ei saisi tehdä traagisesti? Ainahan siitä tulee traagista jollekin. Noille eräille, jotka jäävät katselemaan ja ravistelemaan vainajaa, jonkun tärkeän syyn takia. Joten, miksi en voisi tehdä siitä näytelmää? Niin kuin eläminenkin on, Shakespearen sanoin, ”Jokainen nainen ja jokainen mies on näyttelijä suurella elämän näyttämöllä”, tai miten se nyt menikään. Voihan tappamisestakin tehdä näytelmää. Ei se ole elämän yksittäinen etuoikeus.

Uhri oli ihan mukavan näköinen kohdatessani hänet ratsastajapatsaan edessä. Ei mikään komeudella pilattu: suu kuin pikkulinnulla, silmät kuin kaksi tähteä ja niska kuin sialla. Mutta komeus olisi ollut yliarvostettua, tiedän sen. Korvat pois ja lisää suonia, niin jätkä olisi ollut täysi kokovartalokyrpä. Sopivaa. Ehkä noin kaksissakymmenissä oleva, joka oli aika epäreilua. Mutta

hei, minä en tätä päättänyt, ainakaan melkein.

Seurasin uhrin varjoa. Se katsoi minua kunnioittaen alhaalta maasta käsin. ”Oletko sinä viikatemies?” se kuiskasi uteliaisuuttaan. Huokaisin raskaasti – mitä minä juuri teille kerroin. ”En”, vastasin tylysti ja lyhyesti jatkaen uhrin kanssa kulkemista. Hän ilmeisesti meni kotiinsa.

Likainen ja haiseva opiskelijakämppä, joka oli täynnä kirjoja, lehtiä ja muuta krääsää. Uhri kävi istumaan sängylleen ja käänsi radiota kovemmalle. Huono musiikkimaku – raskasta rockia ja jotain muuta ölinää plus muutama klassinen yritys. Istuin lähimmälle tuolille ja jäin odottamaan, että jotain tapahtuisi.

Lopulta uhri nosti raskaan takapuolensa penkistä ja meni jääkaapille. Tietysti. Eihän noilla ole nälän hetkellä muuta mielessään kuin ruoka. No, antaa hänen syödä rauhassa se kuuluisa viimeinen ateria. Sitten luovuttaisin hänet rajan yli.

Kun syöminen oli ohi, hän kävi makaamaan sängylleen. Uhri oli kohtelias, sulki silmänsäkin ja laittoi kädet vatsalleen. On inhottavaa luovuttaa epäkohteliaita uhreja. Tasaisen hiljainen hengitys täytti asunnon, jossain haukkui koira, ja liikenteen melu kuului tänne ylös asti. Nousin hitaasti ylös ja kävelin peilin luokse. Laitoin huulipunaa niin kuin aina. Tämä ei ole pelkkä turhamaisuuskysymys. Tämä on ilmaan piirretyn säännön ensimmäinen osa. Eikä tämä katso sukupuolta. Niin kuin ei katso kuolemakaan.

Kävelin hitaasti uhria kohti ja katselin levollisesti nukkuvaa kuolevaista. Se nukkui kuin tukki. Ei niin sikeästi, mutta puuvajassa… Hyvä on, hyvä on. Minun olisi tehtävä työni. Ei se sattuisi kuin hetken aikaa.

Kumarruin hiljaa uhrin puoleen ja hengitin hänen kasvoilleen. Hän alkoi hymyillä. Kuinka söpöä, vaikkakin aika turhaa. Ei hymy jäisi hänen kasvoilleen. Asetin lämpimät käteni kylmän sielun päälle. Painoin huuleni repaleisiin ja ahavoituneisiin huuliin. Ne olisivat tarvinneet huulirasvaa. Leikkasin sielun kynsilläni irti samalla, kun suutelin kuolevaa. Nostin sielun vaivatta käsiini. Se oli jääkylmä, mutta alkoi hitaasti lämmetä kädessäni. Suutelin sitäkin. Sulatin sen kuolemattoman kaatuneen kahdeksikon pyörteisiin.

Katsoin hiljaa kuollutta. Mies oli sammunut kuin saunalyhty. Suljin hellästi kädelläni hänen kauhusta auki rävähtäneet silmänsä. Löytäjät voisivat katsoa, että hän oli kuollut rauhallisesti. Niin kuin hän olikin.

”Etkö voinut tehdä sitä yhtään nopeammin?” sisarukseni ärähti minulle astuessani sisälle huoneeseen rankan päivän jälkeen. Vilkaisin häneen ja pyöritin päätäni. ”En. Teen sen omalla vauhdillani.”

Hän tuhahti halveksien. ”On siinäkin työntoimittaja, tyhmä kuin osuuskaupan kassa. Se tehdään silloin, kun minä tai joku muu sanoo, ei silloin, kun sinulle sopii. Tämä maailma ei pyöri niin.” Istuin väsyneenä. ”Kyllä pyörii. Et voi valittaa, etten tehnyt sitä kunnolla. Ja laatu korvaa kuluneen ajan. Olisihan ollut katastrofi, jos tyyppi ei olisikaan kuollut.”

Uusi tuhahdus. ”Mitä silmien hellästi sulkeminen muka oli? Jokin hellyydenosoitus, vai? Tiedät näköjään tästä asiasta yhtä paljon kuin sika satelliiteista.”

”Se on sinun mielipiteesi. Minä vain varmistin, että tyyppi oli kuollut,

ja annoin tiedon siitä, että se kuoli rauhallisesti", totesin ja kohautin hartioitani vakuudeksi. Sisarukseni vastustus juoksi ympäri tilaa. Kuuntelen sitä kiltisti, mutta silti oma sietokykyni alkoi loppua. Se laski kuin lämpömittari pakkasessa – nollasta miinus viiteenkymmeneen.

Äkkiä nousin, oikein pomppasin pystyyn, "Lopeta", sanoin käskevästi. Sisarukseni katsoi minua yllättyneenä. Lopulta hänen kasvonsa muuttuivat ivallisiksi. "Sanotko sinä todella minulle lopeta?"

Katsoin käskyttäjääni pitkään. Katsoin samalla tavalla kuin silloin, kun tapan ilkeitä ihmisiä. Samalla murhaavalla, uhmaavalla ja syyttävällä ilmeellä. Otin hitaasti askeleita. En ollut vihainen. Ihan oikeasti en ollut, koska vihaisena tekee tyhmiä päätöksiä. Ei. Olin vain kyllästynyt tähän käskemiseen, nipottamiseen ja pompotteluun.

Päätin nopeasti, mitä teen. Tiesin ja harkitsin tämän kahdessa, toisiaan hankaavassa, sekunnissa. Niissä kahdessa pitkittyvässä sekunnissa. Enkä jäänyt pohtimaan tätä niin kuin en miettinyt kenenkään murhaamisen edessä. Olin tappanut ennenkin. Tämä ei poikennut mistään tavallista.

Tartuin sisarukseeni rautaisella otteella. Puristin käteni hänen sielunsa ympärille, ja annoin rystysteni muuttua valkoisiksi. Sielu oli yllättävän pieni – ei mikään normaalin kokoinen tai suuri, mitä olin odottanut. Tämä oli pieni pettymys. Sisarukseni katsoi minua kauhuissaan. Hän oli pettänyt minut, käyttänyt minua hyväkseen. Hymyilin vain kauhusta laajentuneille silmille. Suutelin nautinnolla häntä ja vedin sielun pihalle. Nopeasti ja vaivattomasti, mutta en niin vauhdilla, ettei hän pääsisi liian helpolla.

Hivelin sykkivää sielua kädessäni. Katselin sisarukseni hidasta hiipumista. Kuinka hänen suuri sydämensä hiljalleen kylmeni edessäni, ja sielunsa lämpeni kädessäni. Mutta siltikin, vaikka

olin suudellut sielua jo monta kertaa, se jaksoi sykkiä yhä uudelleen ja uudelleen. Se taisteli minua

vastaan oikein kunnolla pakottaen minut laittamaan taitavimmat ja parhaimmat taitoni peliin.

Hetken mietin, olisiko tämä pitänyt jättää tekemättä. Kuitenkin palautin ajatukseni oikeaan minääni, koska tiesinhän, ettei tehtyä saanut tekemättömäksi ja toisinpäin. Lopulta sielun kylmä olemus särkyi, ja se alkoi sulaa kuumassa kädessäni.

Sisareni parahti kauhuissaan. Hän oli luullut, että olisi voittanut minut. Ehei. Elämä ei voi voittaa kuolemaa. Elämä ei voi tappaa kuolemaa, niin kuin ei kuolema voi tappaa kuolemaa. Mutta kuolema voi tappaa elämän. Vaivattomasti, mitään ihmeellistä tekemättä. Katselin murenevaa sielua. Se hävisi iänkaikkeuteen, lattialautojen välistä, laulaen suruvirttään hiljaa mennessään.

Poistuin elottoman sisarukseni luota hymyillen ja selkä suorana. Ruumis jäi yksin velttona kuin jätkän räkä piikkilanka-aidassa makaamaan lattialle. Kohtalo katseli minua sivulta hymyillen. Nyökkäsin sille kunnioittaen ja lähdin pihalle. Hän oli tiennyt, että tekisin sen. Itse asiassa jo ennen minua. Niinhän Kohtalo tietää kaiken jo ennalta. Puolet enemmän kuin minä, kuolema ja elämä.

Kävelin yskiviä katuja pitkin. Katselin kaikkien kuolemista. He vapisivat, kuolasivat ja köhivät sielujaan pihalle. Poimin hellästi kauhusta huutavat pikkuiset syliini. Sulatin ne lempeästi, mutta varmasti iäisyyteen. Ihmiset ja eläimet kaatuivat maahan liikkumattomina. Näin tämän suuren näytelmän, mutta en katunut sekuntiakaan sitä, mitä olin tehnyt.

Osa kutsui tätä maailmanlopuksi ja toiset Tuomionpäiväksi, mutta minä en käyttäisi noita termejä. Olenhan murhaaja, en sympaattinen. Oman käteni oikeus oli tapahtunut. Olin kasvanut joksikin suuremmaksi.

Nykyisin kaikki muistavat nimeni. Kukaan ei minua enää halvenna tai käske. Sekin on nautinnollista, vaikkakaan se ei voita uhrin suutelemista.

Tänä päivänäkin suutelen uhrejani. Pitkään, hitaasti ja omalla tahdillani teen työni loppuun. Ja kun teidän loppunne tulee, muistakaa, että minä tulen tekemään sen. Katson teitä ehkä silmiin tai katson nukkuvaa, nauravaa tai tuskaista olemustanne ja teen sen. Hitaasti ja varmasti. Mutta älkää kysykö, olenko viikatemies, edes leikillänne. Ei. Ei. Ei. Olen syntynyt uudestaan ja tällä kertaa oikealla ristimänimelläni, Kuolema.

Kirjoittanut: Maiju Kainlauri

Minä kostan sinulle vielä

Se ei ollut Antin vika. Ei se, eivätkä ne muutkaan teot.

Hänen äänensä vaihtui miehen möreästä murinasta vuoroin murtuneen pikkupojan soperrukseksi, vuoroin itsetuntoonsa osumia saaneen uhmakkaan teinin ulvonnaksi, kun hän kertoi minulle niistä. Uhreistaan.

Hän ei kertonut niistä vielä silloin, kun koputti pesutuvan ikkunaan eräänä juhannusaattona. Kamppailin silloin pesukoneen kanssa, enkä alkuun huomannut tummiin pukeutunutta miestä, joka nojasi vastapäisen talon matalaan tiilimuuriin rennosti kuin saalistaan ihaileva katuhaukka.

Lappaessani pyykkiä taloyhtiön vanhanaikaiseen teollisuuskoneeseen tunsin olevani tarkkailun alaisena. Eikä meidän talossamme tietääkseni asunut supersankareita röntgenkatseineen.

Katse tuli siis ikkunan takaa, ja minut oli valittu sen polttopisteeseen. Vilkaistessani ulos kohtasin tuntemattoman miehen tuijotuksen, joka tuntui silloin pahaenteiseltä – enkä siltikään tajunnut varoa. Miten helvetin tyhmä nuori, jätetty nainen voikaan olla?

Olin muuttanut vasta edellisenä syksynä yhteen silloisen miesystäväni kanssa. Alin isä oli Marokosta, äiti Hämeenlinnasta, ja heidän poikansa oli pitkä ja komeapiirteinen, ruskettuneen näköinen jalkapalloilija. Minä opiskelin Ruskeasuolla hammaslääkäriksi. Tapasin Alin yöbussissa matkalla ravintolasta jatkoille ystäväni Riinan luokse. Sinä yönä päädyin Alin olohuoneeseen, eikä paluuta enää ollut, mutta eri tavalla kuin Antin kanssa. Antin kanssa paluu on päättymätön.

Alilla riitti vientiä, muttei ymmärrystä ainakaan minun tarpeitani kohtaan. Alle vuodessa jäin nimissäni vuokrattuun asuntoon vaille pesukonetta, jonka Ali vei mennessään uuden naisensa luokse. Siksi olin sinä juhannusaattona pesutuvassa idiootin arkkitehdin suunnitteleman näyteikkunan takana lajittelemassa likapyykkiäni Antin ja pesukoneen välissä. Se perhanan pesukone ei käynnistynyt, vaikka tankkasin seinään teipatut käyttöohjeet läpi kahteen kertaan. Turhautuneen vimman ajamana yritin etsiä älypuhelimeni nettiselaimella käytettyä pesukonetta, johon yksin elävän sinkkunaisen budjetti antaisi periksi. Vaativa koputus ikkunaan sai minut pudottamaan puhelimeni pesutuvan kaakelilattiaan, jota sävyttivät mattopesun jäljiltä mäntysuopatahrat. Puhelimen näyttö hajosi pirstaleiksi. Sama koputus puhkaisi minuunkin särön, mutten tiennyt sitä silloin. Vetäydyin vain syrjään syvemmälle huoneeseen, jonne en uskonut tuntemattoman katseen yltävän. Oletin silmien pysähtyvän korkeintaan niihin vaaleanpunaisiin alushousuihini, jotka jäivät epähuomiossa viikkauspöydälle. Pitsinen haarakiila ei riittänyt pysäyttämään pahantahtoisen järjenjuoksun liikkeitä. Sen sijaan Katse käveli pesutupaan, tuli sisään omilla avaimillaan.

Muistan huutaneeni ääneen, kun Antin harteikas hahmo työntyi pesutuvan harmaasta metalliovesta.

- Kuka saatana sinä olet? kirosin vasten kalpeita kasvoja.

- Antti, mies vastasi virnistäen. Nyt se on pirun virne, mutta silloin vain itsevarman miehen hymy.

Antti oli tullut auttamaan minua pyykinpesussa, asui kuulemma samassa talossa, koskaan en ollut kuitenkaan häntä nähnyt. Tarjosi omaa konettaan lainaan, enkä tietenkään suostunut. Ei saanut taloyhtiön kirottua pesukonetta toimimaan, soitti huoltoyhtiön puhelinvastaajaan. Lupasi tarjota lohtusiiderin paikallisen ostoskeskuksen korkeaprofiilisessa olutravintolassa. En suostunut siihenkään. Kertoi olevansa puuseppä ja kirjallisuuden ystävä, mainosti lukemaansa kesädekkaria, Pimeän piilo nimeltään. Naureskellen kertoi, että tarinan paha sivuhahmo oli hänen kaimansa.

Minun olisi pitänyt ymmärtää, ettei se ollut mikään kaima vaan cameorooli.

Miten meistä silti tuli pari? Johtuiko se Antista, johon törmäsin uudelleen juhannuksen jälkeen metroasemalla? Johtuiko se hänen tavastaan katsoa niin syvälle silmiini, että takaraivoani kihelmöi ja tunsin kouran puristuvan sieluni ympärille? Johtuiko se siitä, miten Antti kehui minua kesämekossani, jonka helman pituus ei miellyttänyt minua itseäni? Vai johtuiko se minusta?

Teinkö virheen, koska olin perso ihailulle? Antti tuntui niin tutulta ja tuttavalliselta, samalla kertaa tietoiselta ja täysin epätietoiselta itsestään, luontevalta. Kun olin nähnyt hänet ”sattumalta” muutamaan otteeseen, hän tuli mieleeni aina, kun hipaisin korvanlehteäni. Aina kun sivelin käsivarttani, välähdys Antista sävähti sisälläni. Antti hiipi minuun, sillä hän

muuttui minuksi.

Narsistit ja psykopaatit osaavat tehdä sen. He näkevät muiden maneerit ja naamioituvat niihin. Antti mainitsi muuttaneensa, ja vei minut kolmansilla treffeillämme elokuvan jälkeen uuteen kotiinsa. Hänen kaksionsa sijaitsi kääntöpaikkaan päättyvällä kujalla, jonka toisella puolella oli päiväkoti. Antin kotitalon kulmalta alkoi metsä. Siellä hän kuulemma mielellään teki kävelyretkiä, kävi pohdiskelemassa ja katsomassa rusakoita, joiden poikueet pitivät päiväkodin pihaa pesäpaikkanaan. Antin kotona tuoksui puhtaalta, näytti valoisalta ja sen niukka sisustus oli kotikutoisen korutonta. Huomasin mustaksi maalatun puujunan vaalean hyllykön pölyttömällä ylätasolla.

- Faijan tekemä, Antti kertoi. Hän nosti perheoikeutta käsittelevän kirjan hauskasti muotoillulta sohvapöydältä takaisin muiden kirjojensa joukkoon ja näytti ensimmäistä kertaa haavoittuneelta.

- Onko sun isäsikin puuseppä? kysyin silloin ja Antti vastasi:

- Isä on kuollut.

Kuulemma sydänkohtaukseen. En hennonut kysyä lisää.

Antti pyysi minua auttamaan verhojen valinnassa. Kävimme yhdessä ostamassa turkoosit verhot ja sävyyn sopivat sohvatyynyt. Halusin Antille tyylikkäämmän maton, joka sopisi muuhun sisustukseen. Ostin sen hänen tietämättään syntymäpäivälahjaksi ja läikytin myöhemmin siihen lasillisen punaviiniä. Antti ei voinut sietää epäsiisteyttä, muttei suuttunut, vaikka sotkin. Muuta sotkua en aiheuttanut, en edes lakanoihin.

Minua ei ole koskaan palvottu yhtä paljon kuin alkaessamme seurustella. Ainoastaan viikon verran kuukaudessa Antti piti minuun fyysistä välimatkaa, mutta silloinkin hän jaksoi aina kysyä, miten päiväni ovat menneet. Kävimme yhdessä museoissa, joissa viihdyn. Antti vei minua ravintoloihin. Kukaan mies ei ole koskaan hemmotellut minua yhtä paljon ja usein. Kunpa se olisi johtunut minusta. Olisinpa ollut niin tärkeä ja poikkeuksellinen, että Antti olisi halunnut, kaivannut ja tarvinnut minua siksi. Ja kyllä hän tarvitsikin, mutta muista syistä.

Antti puhui välillä perheestä, mutta ymmärsi, etten halunnut lapsia. Olin vasta valmistunut, eikä äitiysloma todellakaan olisi sopinut suunnitelmiini. Huomasin kyllä, miten raskaana olevat naiset käänsivät aina Antin pään. Mikään ei kuulemma ole kauniimpaa kuin odottava nainen. Paitsi minä.

- Sä olet kaunein nainen, joka on suostunut olemaan tällaisen paskiaisen kanssa, Antti sanoi sinä elokuisena yönä, kun istuimme Puotilan kartanon portailla. Antti oli pyytänyt minua yökävelylle. Oli pimeää ja helteistä, tropiikin kuumuus. Olisin halunnut käydä uimarannassa kahlaamassa kuuta ihaillen, mutta Antti kammosi vettä ja rantoja. Jäimme siis kartanon ihanalle pihamaalle, jossa ei ollut enää muita, kun ruokaravintola ja baari olivat sulkeutuneet tunteja aikaisemmin.

- Miten niin paskiaisen? ihmettelin nojautuessani hellehameen verhoamiin polviini ja katsoin Anttia, joka hieroi kämmensyrjäänsä. Taas töistä tullut tikku, jota Antti ei saanut ulos.

Miksei hän pyytänyt minua irrottamaan sitä, kyllä hammaslääkäri osaa pihtejä ja pinsettejä käyttää.

- Mä olen tehnyt niin paljon pahaa, hän sanoi vaisusti.

- Mitä pahaa sä nyt olet tehnyt?

- En nyt, mutta nuorena.

Silloin hän kertoi Empusta, veljensä ystävästä, ja yöstä kesämökillä.

Antin veli Marko ja tämän ystävä Emppu olivat riidelleet. Marko oli lähtenyt kylille, Emppu jäänyt mökin rantaan istuksimaan itsekseen. Antti oli nähnyt Empun ja joutunut tämän kanssa sanaharkkaan. Emppu päätti teini-iän typeryydellä lähteä kuutamouinnille, eikä Antti ollut tajunnut. Hukkuva ihminen ei näytä hukkuvalta. Hän painuu veden alle, tyynesti ja pärskimättä. Antilla ei ollut syytä jäädä rannalle katsomaan toisen pulikointia, ei hän ollut mikään uimavalvoja.

Kun Antti palasi rannalle, Emppu oli kadonnut.

- Voi rakas, eihän se ole sun syy!

Antti ei antanut koskea, en saanut lohduttaa. Istuimme kauan hiljaa ja tuijotimme kumpikin tahoillemme, Antti käsiinsä, minä kadulle. Vasta kotimatkalla Antin käsi hakeutui omaani; se käsi, jonka kämmensyrjässä tikku koteloitui mätänevään lihaan.

Kun kerroin Antille uutisen, hän alkoi säteillä. Minun täytyi tehdä testi uudelleen, että hän uskoi sen tuloksen. Kaksi punaista viivaa, joilla alleviivataan loppuelämä. Minut oli valloitettu, minuun oli asettunut asumaan valloittaja, Antin toimeksiannosta ja omalla myöntymykselläni.

Vatsani uumeniin oli soluttautunut ihmisen itu.

Kaikki eivät voi pahoin, mutta minä voin ja olen melkoisen varma, että syy siihen on sama kuin elokuvan Rosemarylla. Että kun hautoo sisällään

sellaista, johon on sekoittunut puhtaasti pahaa, sen tuntee kyllä. Palelin koko ajan, vaikka se saattoi johtua loppusyksyn koleudestakin. Antti kohteli minua entistäkin hellemmin, eikä tahtonut enää jättää minua silmistään. Muutimme Herttoniemeen. Asunto ei vieläkään ollut riittävän iso lapsiperheelle, mutta Antti sai sen halvalla alivuokralle ystävältään. Kämpässä oli tilaa pesukoneelle. Kelvollisen kokoisessa keittiössä oli siivouskomero, joka jäi ovelasti piiloon keittiön avonaisen oven taakse. Asuntoon kuului pikkuruinen parveke, jonne pääsi isosta olohuoneesta. Makuuhuoneessa oli pieni vaatekomero, mutta saimme lisää säilytystilaa vaatehuoneesta, jonka ovessa oli rikkinäinen lukko ja kahvakin puuttui. Ensi töikseen Antti asensi vaatehuoneen oveen uuden lukon ja kunnollisen kahvan, vaikka vanhassa kerrostaloasunnossa riitti muitakin remonttikohteita.

Pahoinvointini oli niin täysiaikaista, etten voinut muutakaan kuin jättäytyä pois töistä. Antti otti minut usein mukaan verstaalleen, jonka nurkassa odotti pojan kehto. Antti arvasi lapsensa sukupuolen jo ennen raskausajan lääkärintarkastusta. Hän oli niin vakuuttunut pojasta, että olisi varmasti suuttunut, jollei vauvalla olisi ultrassa näkynyt sitä pikkuruista nakkia kehittyvien koipiensa välissä. Kun sukupuoli vahvistui, juhlimme vaateostoksilla, ja Antti otatti suurennoksen syntymättömän Markuksemme ensimmäisestä kasvokuvasta. Siinä poika näyttää pahasti epämuodostuneelta, kuten sikiöt 3D-kuvissa näyttävät. Minusta kuva oli kaikkea muuta kuin suloinen, mutta Antti kehysti sen olohuoneen seinälle. Antin yöpöydälläkin oli kokovartalokuva napanahkani alla köllöttelevästä Markuksesta, isänsä silmäterästä jo ennen syntymäänsä.

Minä en halunnut kertoa raskaudestani äidille ja isälle, koska emme olleet hyvissä väleissä, ja Antti tiesi sen. Olin typerästi tyytyväinen, ettei hän tahtonut tulla esitellyksi vanhemmilleni.

- Koska sä kerrot sun äidille? kysyin häneltä.
- Äiti on kuollut, Antti sanoi. Sekin oli vale.

Vaikka itse en jatkuvan pahoinvointini keskellä jaksanut tuntea suurtakaan lempeä lastani kohtaan, Antin kirjahyllystä löytyi Äidin rakkaus. Aloin lukea sitä, kun en keksinyt muutakaan ajankulua. Kirja kertoi sairaseläkkeelle joutuneesta naisesta, joka muutti miehensä isän omaishoitajaksi suvun järvenrantahuvilaan. Juhannuksen aikaan kesävieraat kokoontuivat mökille viettämään naisen tyttären syntymäpäivää. Tytär asui tuetusti hoivakodissa neuropsykiatristen oireittensa vuoksi.

Kirja toi mieleeni suljetun paikan murhamysteerit, siinä selvitettiin erään kesävieraan aiemmin sattunutta hukkumakuolemaa. Sivujen huvetessa verkkaan alkaneen kirjan tunnelma tiivistyi huippuunsa naisen löytäessä tyttärensä. Hänet oli sidottu puunrunkoon kaulansa ympärille kiedotulla huivilla. Äiti joutui kamppailemaan elämästään omaa poikaansa vastaan.

Pojan nimi oli Antti.

Löysin Äidin rakkauden vierestä Pimeän piilon, Antin mainitseman kirjan. Selasin sen läpi sydän kipeästi rintalastaani takoen kuin se olisi hakannut raskaaseen oveen ulospääsyä vaatien. Ymmärsin olevani samassa asunnossa, jonka siivouskomeroon lapseni isä sulki kertomuksessa Marko -nimisen serkkunsa seurustelukumppanin. Vanhemman, jonka lasta lähti sitten jahtaamaan tässä samassa kaksiossa. Lasta, joka selvisi. Selviäisikö omani?

En aikonut jäädä ottamaan siitä selvää, mutta Antti päätti toisin. Hän ehti kotiin ennen kuin sain haalittua tavarani ja lähdettyä, vaikken tiennyt edes, minne menisin. Ehkä olisin mennyt Riinan luokse. En voinut soittaakaan, kun en ollut löytänyt puhelintani viikkoon, eikä meillä ollut edes tietokonetta, koska omani oli pudonnut lattialle ja Antti kiikutti omaa kannettavaansa aina pajalleen. Muistan Sen Katseen, jonka Antti loi minuun ulko-ovelta. Hän tiesi heti. Näin sen niistä jäänaskalinsinisistä silmistä. Minä tein virheen, Markus. Äiti mokasi. Siksi me emme nyt ole yhdessä, rakas. Kun olisinkin tajunnut teeskennellä ja kadota jostain kaupasta, jonne isäsi olisi suostunut lähtemään kanssani. Enhän minä edes huomannut, kuinka hän kietoi minut hallintaansa ja kieroili minut itselleen. Luulin, että se oli huolenpitoa, mutta se oli pelkkä helvetin juoni!

- Ai sä tiedät, isäsi sanoi ahdistaessaan minut sohvalle. Hän seisoi edessäni suurempana kuin koskaan ja katsoi minua kylmäävästi alaspäin. Minä asetin käteni sinun yllesi, vaikka pystyin vain aavistelemaan, missä kohtaa kelluit. En tuntenut vielä hennoimpiakaan liikkeitäsi, joten pelkkä kehoni paisuminen teki sinut todeksi ja sinä suojelit minua, koska isälläsi

ei ollut mitään muuta syytä pitää minua elossa. Olin hänen ainoa keinonsa saada sinut.

- Onko ne jutut totta? kysyin typerästi, typertyneenä. En tuntenut edes pelkoa, koska olin tyhjä kaikista tunteista. Odotin vain, mitä seuraavaksi tapahtuisi, koska tiesin, etten päässyt pakoonkaan. Silloin se vuodatus alkoi. Isäsi valahti polvilleen eteeni ja piti minusta kiinni polttavan kuumilla käsillään. Niistä jäi mustelmat moneksi päiväksi.

Kaikki oli kuulemma totta. Että sinulla on Senni-täti, jonka isä pienenä kiskoi pinnasängystä niin, että pikkusisko putosi päälleen. Isi piti tyynyä tytön päällä, ettei tulisi kuhmua. Ettei tyttö huutaisi niin kovaa ja herättäisi mummiasi päiväunilta. Eikä se Marko mikään isin veli ole, vaan serkku, mutta tärkeämpi kuin kukaan muu tässä maailmassa sinun lisäksesi.

- Minä tapoin isän, Antti sanoi. - Se sai sydänkohtauksen, kun mä vein sen tapaamaan lapsiaan.

- Mitä ihmeen lapsia? kysyin, vaikka se oli yhdentekevää.

- Sen huoripukin äpäräpentuja, joita se on kylvänyt pitkin kaupunkia!

Sinulla, syntymätön poikani, on tätipuoli Ronja ja setäpuoli Kaspar, mutta ne ovat vasta ihan lapsia. Niin isäsi kertoi. Hän halusi vain, että sinun pappasi tunnustaisi kaikki lapsensa ja pitäisi heistä huolta, vaikka ei koskaan ollut kotona Antin ja Senninkään kanssa, vaan matkusti ympäri Suomea pettämässä mummiasi, jonka isi kuristi tajuttomaksi kesämökin rannassa, koska mummi jätti isin yksin mökkimetsään ja meni synnyttämään Senniä. Mutta ei hätää, mummi elää jossain ja varmasti minunkin vanhempani ryhtyisivät sinulle mielellään isovanhemmiksi. Ehkä he eivät olisikaan minulle niin vihaisia siitä, kun muutin opiskelemaan, enkä kysynyt heiltä lupaa.

Tällaisia ehtii miettiä, kun on seitsemän kuukautta lukittuna vaatehuoneeseen.

Minä en uskaltanut puhua neuvolakäynneillä siitä, miten pahasti asiat ovat. Antti tuli aina kontrollikäynneille mukanaan Markolta muutossa jäänyt eräpuukko, jonka Antti hioi ja teroitti rakkaudella ”kaiken varalta”. Synnytyksessäkin se oli läsnä meidän epäpyhän kolminaisuutemme osana: minä, Antti ja puukko. Kun meidän täydellinen poikamme syntyi, Antti ei laskenut lasta sylistään kuin kerran kätilön valvovan silmän alla. Silloin sain lapsen rinnalleni. Muuten maito piti lypsää, että isä sai juottaa sinua pullosta, mutta sitä ne eivät sairaalassa tienneet. Antti on niin taitava valehtelemaan. Yhdestä asiasta hän ei kuitenkaan valehtele. Hän tarkoitti synnytyssalissa kuolettavan vakavissaan sitä, mitä sanoi pidellessään vastapestyä ja kapaloitua pikkumiestä tiukasti itseään vasten niillä lujilla käsillään, jotka pystyvät paljoon pahaan:

- Sä olet isin poika. Kukaan ei koskaan vie sua isiltä.

Saatpa Antti nähdä. Sillä minä aion etsiä sinut omiin käsiini, kunhan pääsen täältä vitun pöpilästä, johon ne pistivät minut potemaan tätä ”synnytyksen jälkeistä skitsofreniaa”. Minä löydän sinut ja teen sanasi tyhjiksi. Otan poikani sinulta, ja syöksen sinut sellaiseen maanpäälliseen helvettiin, johon omien kätteni korkein oikeus sinut tuomitsee.

Minä kostan sinulle vielä.

Kirjoittanut: Marie Arramo

PERINTÖ

Yöllä oli satanut lunta. Katuvalot valaisivat valkoisen maiseman. Herkko kiersi kaihtimen kiinni ja haroi unen pörröttämää kuontaloaan. Sinikka nukkui vielä. Peiton alta pilkisti nenänpää ja kihara hiussuortuva. Herkko poimi pyjamannutun lattialta, puki sen ylleen ja tassutteli hiljaa huoneen poikki varoen herättämästä vaimoaan.

Tohvelit unohtuivat sängyn vierelle, mutta hän ei palannut hakemaan niitä, ettei Sinikka häiriintyisi. Paljaat jalkapohjat läpsyivät vasten klinkkeriä. Alusta oli kova, mutta lattialämmityksen ansiosta miellyttävän lämmin. Herkko pysähtyi kuusen viereen, pani kädet alaselkänsä päälle ja pyöräytti muutaman kerran lantiotaan. Ranka tuntui jäykältä, eletyt vuoden alkoivat tuntua kropassa. Hän kurkotti sormenpäillä kohti lattiaa. Vasemman lonkan kulumavika ilmoitti terävällä vihlaisulla nivusessa.

Herkko napsautti kuusen valot päälle. Huoneeseen levisi lämmin valo. Hän rojahti sohvalle istumaan, katseli kuusta. Se oli korkea, liki nelimetrinen. Tilaa jäi vielä latvatähden ylle hulppeasti.

– Ihan kuin kirkossa, Sinikka oli sanonut.

Talo oli valkoista kiveä ja harmaata laattaa. Vain valkoinen nukkamatto lasisen sohvapöydän alla pehmensi vähän tunnelmaa. Herkko olisi tahtonut ripustaa äidin kutoman keltaruskean raanun tyhjälle seinälle, mutta Sinikka oli siepannut sen häneltä, rullannut ja vienyt mitään sanomatta varaston perimmäiselle hyllylle. Olihan se kieltämättä eri tyyliä – ja aikakautta, mutta ehkä se olisi luonut hieman kodin tunnelmaa, tuonut muiston jostain, mitä heillä oli joskus ollut.

Pihalla märän nuoskalumen alla tuikahtelivat uuden uutukaiset jouluvalot. Ne kiersivät puita ja pensaita, terassin kaiteita ja roikkuivat räystään reunoilta kuin jääpuikot. Viereisen talon ikkunassa roikkui punainen paperitähti. Samanlainen, jonka äiti aikanaan oli ripustanut keittiön ikkunaan. Adventin alla Herkko löysi samanlaisen kaupasta ja toi kotiin, mutta Sinikka halusi valkoisen. Tai hopeisen. Ja lopulta kaksi valtavan suurta, melkein metrin halkaisijaltaan olevaa hopealta hohtavaa tähteä koristi olohuoneen lattiasta kattoon ulottuvaa ikkunaseinää. Jatkojohtoa oli tarvittu metrikaupalla.

Herkko ei sytyttänyt tähtiin valoa. Hän tuijotti ulos, pihan ylitse tummana läikkyvälle järvelle. Oli jouluaatto. ”Näin sydämeeni joulun teen…” soi Herkon mielessä. He olivat tehneet joulua, mutta sydäntä se ei ollut saavuttanut. Tuttu ahdistus puristi rintakehää, painoi kylkiluita vasten keuhkoja. Oli vaikea hengittää. Veljen perheessä valmistauduttiin jouluun ilman isää ja ukkia.

Oli hän vienyt Anitalle kuusen, vapisevin käsin soittanut ovikelloa ja odottanut. Niin, mitä hän oli odottanut? Korvapuustia? Hysteeristä kohtausta? Syytöksiä?

Mutta Anita oli ottanut kuusen. Kiittänyt kyynelsilmin, pyytänyt kahville, tarjonnut torttuja ja piparkakkuja.

– Tulevat pojat perheineen jouluksi, kaikki. Leivoin, että edes vähän joulua pienille. Mummon kullanmuruille…

Loppu oli hukkunut itkun virtaan. Herkko joi kahvinsa, sai vaivoin niellyksi piparkakun, pahoitteli, että oli lähdettävä, mutta kyllä hän olisi käytettävissä, jos Anita mihin apua tarvitsi.

– Soitat vaan, niin minä tulen.

– Kiitos, Anita nyyhkäisi ja katsoi pitkään, tutkivasti.

Liian tutkivasti. Hiki nousi Herkon otsalle, eikä henki kulkenut. Oli pakko avata paidan nappia. Taitaa aavistella sittenkin. Pakokauhu soitti pasuunoitaan ja veri kohisi ohimosuonissa. Hän kääntyi kannoillaan ja kompuroi portaat alas.

– Kun minua niin surettaa, että ette ehtineet Pentin kanssa sovintoa tehdä. Minä monesti sitä sanoin ja nyt kun vihdoin oli tilaisuus, niin kävi näin.

Ilma purkautui väristen Herkon huulien välistä. Hän nousi raput uudelleen ylös, seisahtui kuistille, avasi suunsa ja sulki taas. Rintaa puristi. Hän rykäisi, pakotti katseensa Anitan silmiin ja sanoi:

– Asiat tuli kyllä selviksi, ei jäänyt epäselvää meidän välille. Saa Pentti sen puoleen ihan rauhassa levätä. Älä siitä huolta kanna. On sulla nyt muutakin…

Herkkoa puistatti. Hän oli aina pitänyt Anitasta. Aivan liian hyvän oli Pentti saanut. Liekö osannut edes arvostaa.

– Täytyy tästä, vartotaan jo kotona.

– Onnea uuteen kotiin. Sitten… joulun jälkeen… tulethan? Hautajaisiin…

Herkko nielaisi ja kuuli klunksahduksen kaikuvan korvissaan.

– Tulen, hän sanoi hiljaa ja nyökkäsi, vaikka ei ymmärtänyt, kuinka hän kykenisi.

Kuinka voisi kantaa arkkua, laskea kukat kuin ei mitään. Hän ei tiennyt. Sitä päivää hän ei kestäisi. Mutta mitä muutakaan hän voisi?

Herkko havahtui Sinikan askeliin.

– Täälläkö sinä istut? Yksin. Kuustako ihailet?

Kuustapa hyvinkin. Kuusesta kaikki oli lähtenyt. Hänen tuli vastustamaton halu syöksyä päin tuota kirottua puuta, ravistella sitä, raastaa ilkkuvat kimallukset sen oksilta, pilkkoa ja polttaa. Mutta hän istui paikallaan komean kalliin talonsa olohuoneessa, epämukavalla, tyylikkäällä nahkasohvalla.

– Sitähän minä.

– Se… se on… Sinikka vaikeni ja katseli pää kallellaan kuusta.

Sinikka oli jouluihminen, oli aina ollut. kuusi oli tälle joulun tärkein koriste. Mutta nyt vaimon silmät eivät loistaneet, Herkko huomasi.

– Komea se on, vaimo lopulta sanoi, sytytti paperitähdet ja meni keittiöön.

Liian iso se oli. Niin kuin talokin. Mitä he kaksi ihmistä kaikilla näillä neliöillä? Entinen olisi riittänyt. Se oli koti. Tämä oli talo. Mutta paluuta ei ollut, vanha talo oli myyty. Se vähä, mitä siitä sai, kattoi vain murto-osan kivilinnan kustannuksista. Mutta tämä oli Sinikan haave. Samanlaisen kuin muillakin, Pentillä ja Anitalla. Niin kuin sisustuslehdissä. Trendikäs skandinaavinen. Valoisa ja avara.

Ja kuusi. Se seisoi, kuin älytön jätti, ei edes tuoksunut. Herkko muisti heidän ensimmäisen kuusensa. Pienen puolimetrisen taimen, jonka oli tienposkesta, sähkölinjan alta katkaissut. Se törötti pullossa ja levitti pihkaista tuoksua ympärilleen. Sinikan leikkaamat paperikoristeet oksillaan se oli niin kaunis, että he eivät olleet raaskineet luopua siitä kuin vasta tammikuun lopulla, jolloin se lopulta antoi periksi ja pudotti neulasensa.

Ehkä kaikki sai alkunsa jo silloin. Siemen alkoi itää, kasvoi vuosi vuodelta.

Herkko lompsi isän jälkiä ja huiski itikoita koivusta taittamallaan oksalla. Pentti seurasi perässä, jupisi ja päästi huuliltaan perkeleitä.

– Kyllä pojat saadaankin pian mustikkaa. Täynnänsä on mättäät. Vielä viikko, pari, niin sitten, isä myhäili.

– Minä mitään mustikoita ala noukkia, Pentti marmatti.

– Kyllähän sinä, ja Herkko myös. Äidistä ei nyt tänä vuonna ole, kun on pian aika, isä hymyili. – Siskon saatte. Ja minä, en minä kaikkea yksin ehdi.

He kulkivat peräkanaa metsän reunaa, jossa järeä puusto pikkuhiljaa vaihtui aavaksi suoksi. Ei Herkkokaan järin mielellään marjametsään mennyt, sen enempää kuin kukaan muukaan viisitoistakesäinen, mutta minkäs teit, jos käskettiin. Ja kyllä hän auttaisi, ei äiti nyt jaksaisi kuitenkaan. Kun oli vauvakin tulossa.

Vauva. Ajatus tuntui oudolta. Että isä ja äiti. Noin vanhat vielä sillä tavalla. Mutta pikkusisar tai -veli voisi olla mukavakin.

Isä pysähtyi ja pojat hänen perässään tekivät samoin.

– Tämmöistä tukkimetsää saapi, kuulkaa pojat hakea. – Tässä kasvaa isot rahat.

Pojat katselivat ympärilleen.

– Paljonko? Pentti kysyi.

Isä ei vastannut, istahti kannolle, kaivoi tupakka-askin taskustaan ja sytytti. Hän puhalteli muutamat sauhut, katsoi sitten vuorotellen molempaa poikaansa.

– Minä olen… me ollaan äidin kanssa ajateltu, jotta Herkko, tehdään sinusta ihan oma poika. Ei sitten kukaan enää kasvatiksi moiti. Ihan lain mukaan. Adoptio. Sellaista me ollaan ajateltu. Mitäs sinä itse olet siitä mieltä?

– Kai se passaa, Herkko hämmentyi. – Mitä se tarkoittaa? Että niin kun, mitenkä tästä sitten eteenpäin?

– Mikään ei käytännössä muutu. Teistä tulee veljekset ihan lain mukaankin.

– Mitäs varten sitä sitten semmoista, jos ei kerran mikään muutu? Pentti murahti.

Herkko näki, kuinka veljen leukapielissä nyki.

– Se on helpompi niin. Selvä peli. Tämä Mustikkamäki jää aikanaan sinulle Herkko, aina setäsi maihin asti, isä sanoi ja jauhoi tupakan sammuksiin kiveä vasten. – Perämetsä tädin rajalle on Pentin. Ja pihan

rakennuksineen saa sisko. Niin me ollaan äitinne kanssa päätetty.

He olivat vaiti. Herkko sulatteli ajatusta. Olihan isä aina ollut isä, ja äitikin äiti, mutta että oikein lain mukaan. Ja Mustikkamäen jylhä kuusikko, jonain päivänä se olisi hänen. Lämpö ailahti rinnassa, ja hän hymyili leveästi Pentille, mutta tämän ilmeettömät kasvot eivät vastanneet hymyyn.

Herkko havahtui ajatuksistaan, hieraisi silmiään ja huokaisi syvään. Kuinka toisin kaikki olisikaan, jos ei isä olisi mennyt kuolemaan. Jos tämä olisi antanut verkkojen olla, odottanut tuulen tyyntyvän tai edes pyytänyt Pentin tai hänet soutamaan.

Aallot veivät isän ja tämän mukana upposivat Herkon haaveet. Äiti ei jaksanut adoptioasiaan enää paneutua, Eikä siskoakaan tullut. Tuli pieni veli, liian pieni ja alusta alkaen vaivainen. Eli muutaman vuoden ja kuihtui pois. Niin kuin äitikin.

Mutta isä oli luvannut, Pentin kuullen sen selvästi sanonut.

Kauan aikaa sen jälkeen, kun Mustikkamäen leimikko oli pinottu korkeiksi tukkipinoiksi ja Pentti rakennuttanut hulppean talonsa kaupungin parhaimmalle alueelle, Herkko palasi ensimmäistä kertaa lapsuuden mailleen. Maisemat olivat muuttuneet, kotitalon paikalla komeili Pentin esikoispojan hirsihuvila ja Mustikkamäen rinteillä kasvoi miehen korkuinen terhakka taimikko.

Jo seuraavana iltana Herkko löysi itsensä jälleen Mustikkamäeltä. Joulukuun puolivälin lumeton hämärä saatteli hänen kulkuaan. Hän pysähtyi ennalta katsomansa kuusen viereen, nasautti kirveellä napakan iskun rungon tyveen, iski toisen ja kolmannen, kunnes puu antoi periksi ja humahti maahan.

Sellaista voitonriemua Herkko ei ollut ennen tuntenut. Se kupli mahanpohjassa, kutitteli munaskuissa, pisti oikein viheltelemään. Oli kuin isä olisi taputtanut olalle, myhäillyt hymyillen. Hän potkaisi heinätuppaan kannon peitoksi ja nosti kuusen olalleen.

Se ei jäänyt siihen. Taimikko oli suuri, kuuset oli helppoja myydä joulumarkkinoilla. Kukaan ei kysynyt niiden alkuperää. Jos kysyikin, hän vastasi, että kaverille kauppamiehenä hän, mistä hänellä nyt omia, maattomalla miehellä.

Lähes vuosittain jossain päin Pentin tai muun suvun mailla tehtiin hakkuita ja istutuksia. Uutta myytävää kasvoi koko ajan lisää. Parasta oli, kun Pentti erään marraskuun lopulla löi matalaksi monen hehtaarin alueen Perämetsästä. Käpyiset latvukset olivat haluttuja, ja niistä sai paremman hinnan kuin taimikuusista.

Viikonloppuisin Herkko kiersi lähiseutujen joulumarkkinoita, parkkeerasi pakettiautonsa kirkonkylien kauppapaikoilla ja ennen kuin sai nostettua myyntikyltin ulos, oli auton vierellä jo jono halukkaita kuusenostajia

Kunnan rakennusmestarina Herkko ei mahdottomia hankkinut, joten joulukuusibisnes tuotti mukavasti ylimääräistä. Sillä hän saattoi järjestää pientä luksusta elämään. Kodin sisustusta, huonekaluja, kodinkoneita, kotimaanmatkoja asuntomessuille ja jopa jokunen kanarianmatkakin. Nälkä kasvoi syödessä, mutta Herkko pysyi kohtuudessa. Omiaan hän otti, isän perintöä.

Asuntomessut olivat virhe. Pian pelkkä kodin sisustaminen ei enää riittänyt Sinikalle. Oma kahdeksankymmentäluvun alkupuolen keltatiilitalo näyttäytyi valkoisten ja jyhkeiden kivirakennelmien rinnalla nuhruisena mökkipahasena. Hän alkoi haaveilla kivitalosta järven rannalla. Olihan Pentinkin perheellä.

Jo pelkät tontit maksoivat enemmän kuin heillä olisi ollut varaa.

– Lainaa saa vaikka kolmeksikymmeneksi vuodeksi. Lyhennetään pikkuhiljaa, ja onhan meillä sitten talo vakuutena, Sinikka intti.

– Jos terveys pettää, tai työt loppuu? Kun on tuota ikääkin jo, Herkko yritti.

– Mitä sinä nyt? Mies parhaassa iässä, Sinikka sanoi ja tuli liki, vei kätensä Herkon haaroihin ja kouraisi.

Sen se osasi, kun vain vähänkin siihen suuntaan vihjaisi, oli Herkko myyty mies.

– Peli on kuin nuorella oriilla, Sinikka huohotti hänen allaan.

Jonain sellaisena hekuman hetkenä se tuli luvattua. Että otetaan velka, ostetaan tontti ja rakennetaan talo. Valkoinen kivilinna. Järven rannalle. Samanlainen kuin veljellä. Miksi ei hänen Sinikkansa saisi samaa kuin muutkin rouvat. Oli tämä sen ansainnut.

Talo nousi ja Sinikka touhusi sisustuslehtineen. Kaikki piti laittaa uusiksi. Yhtenäinen tyyli, uusi raikas ilme. Melkein kuin uusi elämä.

Se tiesi pitkiä päiviä, ensin palkkatyössä, sitten rakennuksella. Kassan pohja häämötti, vaikka kuinka painoi. Pankissakin jo toppuuteltiin. Onneksi olivat Mustikkamäen ja Perämetsän taimikot. Syksyn tullen Herkko kierteli taimikot, poikkesi jo suvunkin mailta. Nyt jos koskaan lisätienesti tuli tarpeeseen.

– Siitäpä tuuhea kuusi. Pistetäänkö pussiin? Satasella matkaan, Herkko astelin markkinatorilla kuusia katselevan miehen taakse.

Mies kääntyi ja hän huomasi tuijottavansa suoraan veljensä silmiin.

Sinikka touhusi keittiössä, radiossa soi Oi kuusipuu.

– Laitoin puuron tulelle. Saa hautua sen aikaa, kun kylvetään. Ala tulla, sytytin lyhtyjä, oikein joulusauna tein.

Sauna. Sovun tyyssija, Herkko mietti.

Heti hän oli sen Pentin silmistä nähnyt. Se tiesi. Se ei kysynyt, ei syyttänyt, katsoi vain, eikä siinä katseessa ollut lämpöä.

– Meidän olisi ehkä aika puhua asiat selviksi, Pentti oli lopulta sanonut.

– Puhutaan. Puhutaan selviksi, Herkko rohkaistui.

Uhma Herkon sisällä kasvoi. Lopultakin hän sanoisi kaiken. Sanoisi mitä ajatteli niin sanotusta veljestään. Kysyisi, oliko tämä kuullut sellaisesta kuin moraali. Tai veljesrakkaus.

– Perämetsän kämpällä lämpiää sauna ensi lauantaina. Rakensin sinne rannalle aikanaan. Tiedät varmasti paikan?

Herkko nyökkäsi. Monet kerrat hän oli kulkenut vieritse.

– Kuudelta. Minä tuon kaljat, tuo sinä makkarat, Pentti sanoi, eikä päästänyt kylmää katsettaan Herkon silmistä.

Kiuas sihahti, kun Herkko heitti löylyä. Saunassa oli pimeää, vain kynttilälyhdyt valaisivat mustia nurkkia. Sinikan kädet sivelivät Herkon hiestä märkää selkää, hieroivat hartioita.

– Kylläpä on kireät, Sinikka sanoi ja muljutteli sormillaan niskan nikamia ja paineli lapaluiden vieriä.

Kun kädet vaelsivat vatsapuolelle, silittelivät rintaa, Herkko jäykistyi. Hän tarrasi Sinikan käteen juuri, kun tämän sormet hapuilivat haaroja kohti.

– Mikä nyt? Sinikan ääni kuulosti loukkaantuneelta.

– Ei huvita, Herkko urahti.

– Mitä? Ainahan sinua huvittaa.

Käsi pyrki takaisin haaroihin.

– Nyt ei huvita! Herkko harppasi alas lauteilta ja paineli suihkuun.

Sinikka tuli perässä.

– Anteeksi. Minä en ajatellut, vastahan Pentti… Olisihan minun pitänyt…. Anteeksi.

– Äh, mitä minä Pentistä! Herkko yritti kuulostaa välinpitämättömältä. – Jotenkin sitä vaan ei kehtaa. Jouluna.

He istuivat kyyryssä lauteilla. Kiuas sähisi äkäisesti ja hartioita poltti. Yrittikö se saada hänet lauteilta. Herkko päätti, että istuisi, vaikka selästä nahka kuoriutuisi. Pentin hän ei antaisi voittaa.

Lopulta Pentti heitti kauhan kiuluun ja kirosi.

– Luuletko sinä perkele, etten minä tiedä niistä sinun puuhistasi?

Herkko ei sanonut mitään, kohautti vain hartioitaan.

– Isä, se ei ollut sinun isäsi, Pentti sanoi.

– Oli vain sattuman kauppaa, että hän ehti kuolla, ennen kuin…

– Ehkä, mutta hän ehti. Hän ei ollut sinun isäsi, eikä Mustikkamäki ja sen puut ole sinun. Ne kuuluvat minulle aivan laillisesti, niin kuin Perämetsä ja pihakin.

– Kodinkin olet hävittänyt. Kaikki rakennukset.

– Omillani teen, mitä haluan.

– Sinä kuulit, mitä isä sanoi. Tiesit isän tahdon.

– Sanoi mitä sanoi, mutta laki on laki.

He istuivat tovin hiljaa ja Pentti heitti jälleen löylyä ja sihinän vaiettua sanoi hiljaisella äänellä:

– Maanantaina minä vien asian eteenpäin. Tästä tulee poliisiasia.

– Et sinä sitä tee, Herkko sanoi ja hämmästyi itsekin äänensä rauhallisuutta ja varmuutta.

– Ja mikä saa sinut niin luulemaan?

– Mikä tämän saunasirkuksen tarkoitus sitten on? Olisitha sen jo tehnyt. Eikä sinulla sitä paitsi ole todisteitakaan.

– Todisteita löytyy, älä siitä huolehdi, riistakameran kuvaa usealta vuodelta, mutta annan sinulle vaihtoehdon.

– Ja se on?

– Viisikymmentä tuhatta.

– Hah, muutamasta joulukuusesta!
– Ota tai jätä!
Pentti nousi, kapusi lauteet alas ja avasi oven.
– Minne sinä nyt?
– Uimaan. Sinustahan ei siihen ole.
Herkko istui lauteilla. Häntä kylmäsi, vaikka mittari näytti lähes sataa astetta. Hänen päänsä oli tyhjä. Rappusilta kuului kolahdus. Pentti oli tulossa takaisin.
Herkko harppasi alas ja avasi kiukaan luukun. Hiillos hehkui vielä punaisena. Hän aikoi heittää muutaman koivuhalon pesään, mutta muutti mielensä, sulki luukun ja tyrkkäsi pellin kiinni. Pentti astui saunaan, könysi ylös, viskasi löylyä ja heittäytyi pitkälleen lauteille. herkko ryntäsi ulos, kohti rantaa. Hän asteli pysähtymättä, kunnes oli kaulaansa myöten hyisessä vedessä. Kiukaan sähinä kantautui veteen saakka.
Herkko kääntyi ja ui rauhallisin vedoin rantaan.
Hän istuutui penkille saunan eteiseen, pidätti hengitystään ja kuunteli. Saunassa oli hiljaista. Hän kuivasi itsensä, puki päälleen ja käveli autolle. Siellä hän kaivoi puhelimen taskustaan ja näpytteli hätänumeron.

He söivät joulupuuroa radion julistaessa taustalla joulurauhaa. Suuri kuusi seisoi jäykkänä, kuin sotilas. Se näytti vihamieliseltä ja tuomitsevalta. Valtavat hopeatähdet loistivat kylmää valoaan. Joulu ei tullut taloon.

Kirjoittanut: Minna Mikkanen

Pyhäpäivä

Sopiva paikka, ajatteli Marko kävellessään notkein pohkein sohjoista rantatietä kohti kaupungin vanhaa keskustaa Päiviönsaarta. Mistähän tuokin nimi kumpuaa, koska sillä hetkellä loskainen pimeys peitti Suomessa niin saaret, niemet kuin notkelmatkin. Marko Salsted oli yrittäjä. Yrittäjä ihan monessakin mielessä, koska koko elämänsä ajan hän oli joutunut kamppailemaan olemassaolostaan. Huostaan otettu jo alle vuoden ikäisenä ja sitten sijoitettuna milloin minnekin. Ihme ja kumma, että hän oli jaksanut opiskella ja saada edes jollain tavalla elämän syrjästä kiinni.

Markosta ei kukaan ollut enää pitkään aikaan kiinnostunut. Lähiomaisia ei ollut ja muutama entinen tyttöystävä oli kariutuneiden parisuhteiden jälkeen vieraantunut niin, etteivät edes tekstiviestitkään toivottaneet hyvää joulua tai syntymäpäivää. Ei Marko tällä hetkellä ketään rinnalleen kaivannutkaan. Näin oli hyvä, ja hän sai rauhassa pohtia elämäänsä ja tekemisiään. Hän työnsi kädet uudenkarhean villakangastakkinsa taskuihin. Suuri naakkaparvi lehahti kummallisesti kirkuen muodostelmassa tien suuntaisesti kuin elävä kate. Niissä oli jotain kammottavaa, ja Markon mieleen muistui elokuva Linnut.

Sitten hän karisti noiden mustanpuhuvien lintujen tuomat synkät ajatukset ja totesi mielessään, että aamuinen neuvottelu oli ollut todella tuloksekas. Hänen esiintymisensä kaupungin elinkeino- ja yritystoimistossa oli saanut lämpimän vastaanoton. Marko koki tehneensä hyvän valinnan paikkakunnan suhteen. Turhaan hän ei ollut ostanut uutta pukua, paitaa ja sitä yllään olevaa villakangastakkia. Tämän pintasilauksen oli mahdollistanut tuntuva etumaksu hänen omalta kaukaiselta yhteistyökumppaniltaan, ja lisää valuuttaa olisi jatkossa tulossa. Olihan Marko Salsted komea mies – hoikka, pitkä, vartaloltaan sopusuhtainen ja kasvoiltaan luottamusta herättävän suomalaismiehen näköinen. Ei ihme, että kunnalta oli tullut hyvä vastaanotto.

Marko myhäili itsekseen kulkiessaan kiireettömästi siinä Itä-Suomessa sijaitsevassa pikkukaupungissa, josta löytyi riittävästi sinisilmäisyyttä

ja sopivaa asiakaskuntaa. Tosin koko maa paini tuon edellä mainitun asiakaskunnan eli vanhusten määrän lisääntymisen kanssa. Mutta kuitenkin 20-tuhannen asukkaan kaupungissa hän pystyisi mainiosti toimimaan herättämättä liikaa huomiota. Työvoimaa saisi varmasti riittävästi, ja hoitopaikoista tuntui olevan riittävästi puutetta. Elinkeinotoimistossa, vai mikä sen nimi nyt sitten olikaan, olivat melkein nuolleet hänen kenkiään saadakseen hänen yrityksensä aloittamaan juuri täällä Varkaudessa. Markolle oli esitelty monia eri vaihtoehtoisia rakennuksia. Osa rakennuksista olisi jo valmiita tai vaihtoehtoisesti kaupungin yhtiö voisi remontoida hänelle tarpeita vastaavat tilat. Tämä rakennus, jota Marko oli käynyt juuri katsomassa ja josta hän oli palaamassa Päiviösaaressa sijaitsevaan majoituspaikkaansa, oli rannan tuntumassa ja verrattain uusi. Huoneita 30 ja erittäin vähän turhia tiloja. Ei hyödyttömiä seurustelutiloja tai kuntosalihuoneita. Tilat oli muutama vuosi sitten rakennettu kaupungin toimesta ylikansalliselle yrittäjälle vanhusten palvelukodiksi ja siinä tehtävässä se oli hetken toiminutkin, mutta jostain syystä yritys oli vetänyt toimintansa pois melko pian. Ehkä tuotto ei ollut odotetun suuruinen vai mikä lie syynä. Rakennuksen sijaintiinkin Marko oli erityisen tyytyväinen. Rannasta hän vähät välitti mutta se, että rakennus oli kaukana muusta asutuksesta yksinäisessä ja syrjäisessä paikassa, viehätti Markoa erityisesti. Piha oli aidattu korkealla verkkoaidalla ja sieltäkään ei ollut näkyvyyttä muille kuin lokeille.

Kaikki oli mallillaan ja Marko oli ennättänyt jo sillalle, jonka alitse soljui musta vesi. Silta oli melkein keskellä tehdasaluetta ja sen molemmin puolin oli meluavia ja huohottavia tehdasrakennuksia. Marko pysähtyi ihmettelemään, veden voimakasta virtausta, jonka kellertävän rakennuksen perustukset imaisivat jonkin matkan päässä alajuoksulla. Ihme paikka keskellä kaupunkia, ajatteli Marko ja kääntyi vielä katsomaan tulosuuntaan katua, jonka päässä oli vaaleaseinäinen kirkko. Aika ruma kirkoksi ja sekin vähän oudossa paikassa, mietti Marko mielessään ja jatkoi matkaansa. Heti sillan jälkeen vasemmalla oli ravintola, joka sijaitsi vanhassa rakennuksessa. Kaks` Ruusua luki seinässä. Lounasaika alkoi lähestyä ja Marko päätti poiketa tuohon rakennukseen. Pääseehän sieltä pois, jos ei miellytä, ajatteli Marko ja suuntasi kulkunsa päätieltä kohti ravintolan sisäänkäyntiä, joka olikin melkoisen jykevää tekoa kiviportaineen ja massiivisine ovineen. Ravintola antoi sen, minkä ulkonäöllään lupasi, tuumasi Marko, kun astui ulos jonkin ajan kuluttua vatsa täynnä.

Varsinaiseen majapaikkaansa Markolla oli kivenheiton verran siitä ravintolan ovelta. Majapaikka oli toiminut aikoinaan postina ja rakennus oli kaunis niin ulkoa kuin sisältäkin. Huoneet olivat pieniä, juuri uusittuja, siistejä ja halpoja. Huoneeseensa päästyään Marko kaivoi läppärinsä esille ja ryhtyi töihin toivoen, että yhteydet pelaisivat ja netti toimisi. Tekemistä oli paljon. Yrittäjän arki koostui pääsääntöisesti paperitöistä, lupahakemuksista, ilmoituksista, verotuskaavakkeista ja mitä kaikkea niitä olikaan. Ei liikaa anomuksia, ajatteli Marko, ettei vaan tule tarkastuksia tai muita ylimääräisiä velvoitteita. Onneksi Markolla oli tietotekniset ja kaavakkeiden täytöt hallussa. Muutaman tunnin ahkeran naputtelun jälkeen hän saattoi oikaista itsensä vuoteelle ja ottaa torkut.

Noista torkuista oli kulunut muutama kuukausi, kun Marko jo työskenteli siinä rannalla olevassa rakennuksessa, josta hän oli syyssohjossa keskikaupungille ja Päiviönsaareen kahlannut. Työntekijöiden rekrytointi oli sujunut melkoisen kivuttomasti. Hän ei palkannut montaa ihmistä vain välttämättömimmän tai paremmin sanottuna sitäkin vähemmän. Työvuorolistoihin hän saattoi laittaa aina oman nimensä aukkopaikkoja täydentämään. Palkkauskriteerit olivat vaatimattomat. Työntekijöiden ei tarvinnut olla ruudinkeksijöitä tai ammatillisesti kovin kunnianhimoisia – mieluummin päinvastoin. Kokemustakaan hän ei odottanut. Tupakkaa sai polttaa, kunhan ei nyt ihan sisätiloissa. Tällä hetkellä työntekijät osoittivat juuri sopivan pientä mielenkiintoa tehtäviään kohtaan.

Haasteellisemmaksi Marko Salsted oli kokenut asukkaiden valinnan. Tarjonnasta se ei ollut kiinni, mutta hän oli halunnut nimenomaan tietyn tyyppisiä asiakkaita eli ensisijaisesti dementoituneita naisia. Ideaali olisi, että omaiset olisivat mahdollisimman kaukana ja jonkin verran jo työlääntyneitä tai peräti kyllästyneitä omaan vanhukseensa ja parasta tietenkin olisi, ettei noita joka paikkaan nenänsä työntäviä omaisia ja sukulaisia olisi lainkaan. Marko yrittäjänä ja laitoksen johtajana kannusti omaisia elämään omaa elämäänsä. Olisihan kaikilla oikeus omaan

elämään ja sitä vartenhan hänkin on tämän yksikön perustanut, että omaiset vapautuisivat nauttimaan maailman kirjosta ja herkuista. Marko oli suunnitellut hyvin tarkasti kaavakkeen, jonka jokainen omainen ja vanhus allekirjoittaisi. Ydinasioina paperissa olivat kieltää omaisilta ennalta ilmoittamattomat vierailut, asiakkaan elvytys ja viimeisimpänä ja ihan pienellä tekstillä kielto ruumiinavauksen suorittamisesta. Allekirjoitustilanteissa Marko havaitsi, että yllätysvierailuista ei taitaisi olla pelkoa, koska niin kiireellä omaiset asiasta suoriutuivat, eikä kukaan ehtinyt lukea sopimusehtojakaan kovin tarkasti.

Marko Salsted oli entistä tyytyväisempi tiloihin, kun hän muutti itsekin rakennukseen ja otti pariskunnille tarkoitetun isomman huoneen omaan käyttöönsä. Olihan rakennus aikoinaan rakennettu, tarkastettu ja hyväksytty tehostetunpalvelukodin käyttöä varten. Marko tiesi, että uusia tarkastuksia ei tilojen suhteen tarvinnut jännittää, koska kunnat eivät olleet kovinkaan kiinnostuneita palvelukotien toiminnasta. Helpotushan se kunnalle oli, kun sai vanhukset pois rasittamasta julkisia palveluja. Marko Salsted tiesi, että joissakin yksityisissä yksiköissä käytiin kunnan taholta ja tarkastuksen nimissä ennalta sovittuna aikana kerran vuodessa kahvin juonnissa, mutta sekään ei ollut mikään vakio. Luultavammin hän saisi touhuta riittävän ajan kunnan tai minkään muunkaan tahon häiritsemättä. Nähtävissä oli jo, että harva omainen oli pidemmän päälle kiinnostunut omasta ikä-ihmisestään varsinkaan, jos tämä mummeli tai ukkeli ei edes tunnistanut omia lapsiaan saatikka lapsenlapsiaan. Muutamalla asiakkaalla ei edes ollut lähiomaisia. Valituksia kuntaan tai aluehallintovirastoon ei siis tarvinnut pelätä. Usein Marko ajatteli, että ikä-ihmisiä pidetään tässä yhteiskunnassa roskasäkkeinä ja ongelmajätteinä. Juuri siksi hän olikin saanut idean hyödyntää vielä noita yhteiskunnan hylkijöitä ja tehdä heistä tarpeellisia. Itse asiassa Markon idea oli saanut alkunsa ulkomaan työkeikalta, minkä hän oli tehnyt puolitoista vuotta aiemmin kauas itään.

Valmistelut etenivät ripeässä tahdissa ja kaikki asiat alkoivat loksahdella alkuperäissuunnitelman mukaisesti paikalleen kuin itsestään ja ensimmäiset asiakkaat muuttivat Marko Salstedin tehostettuun palveluasumisyksikköön Pyhäpäivään juuri ennen Pääsiäistä. Vappuun mennessä paikka oli jokaista vuodetta ja koppia myöten täynnä.

Kaupungilta olivat palvelusetelit tipahdelleet asiakkaille kuin aikoinaan huutolaiskaupassa. Tosiasiahan oli, että Marko Salstedin tehostetun palveluasumisyksikön hinnat olivat kolmanneksen halvempia kuin muilla vastaavilla. Markolla olikin tarkoitus tehdä tulosta ihan muilla keinoilla. Kaikkiaan mummoja oli hoidettavana 28 ja jokaisen omainen, jos sellainen sattui olemaan, asui toisella paikkakunnalla. Markoa oli naurattanut, kun eräs kunnan johtavassa asemassa oleva yhteistyö- ja palvelusopimuksen allekirjoittaja, oli ihmetellyt, että täytyykö sinne asiakkaan ostaa itse vessapaperit ja roskapussitkin. Kukas sen tekee, jos ei ole omaisia noiden asioiden ostajaksi ja hoitajaksi? Nämä kunnan pykäläprinsessat eivät oikeasti ymmärtäneet tai välittäneet todellisesta maailmasta. Supliikkimiehenä Marko olikin kiireesti johdattanut keskustelun muihin mukavampiin aiheisiin. Hän oli aina pärjännyt naisten kanssa. Jotenkin he olivat hänelle helppoja. Varmaan nuo pärjäämisen taidot olivat kehittyneen jo varhaislapsuudessa, kun piti oppia, kuinka saada hellyyttä ja syliä ja kuinka ylipäätään säilyä hengissä. Lapsen silmä oli harjaantunut ihmisten suhteen tarkaksi. Yleensä kävikin sitten niin, että naiset luottivat – Marko ei, joten parisuhteet naisten kanssa kariutuivat melko nopeasti. Tehostetun palveluyksikön vaatimat ulkoiset toiminnat, tekniikan pienimmätkin ja yksinkertaisimmat vaatimukset ja yksityiskohdat Marko osasi. Ruokalistan hän oli kopioinut jostain netin rikkaasta maailmasta jonkun toisen palveluyksikön sivuilta. Samantyyppisiä kaappauksia hän teki surutta, kun tarve vaati tai tilaisuus tuli ja aina ilman omantunnon tuskia.

Vapun jälkeen Marko Salsted aloitti tosi toimet. Hän ilmoitti työntekijöilleen, että hän oli tehnyt yhteistyösopimuksen erään ulkomaalaisen terveysalan instituutin kanssa hoitajakoulutuksesta. Yhteistyö sisältäisi opiskelijavaihtoa ja koulutuksellista vuorovaikutusta paikan päällä Pyhäpäivässä. Tämä tällainen järjestely toisi vakinaiselle henkilöstölle, mahdollisuuden pitää vapaata yhtä aikaa joka toinen viikko muutamia päiviä. Lisäksi joka kolmas viikonloppu olisi sitten kaikilla vapaa. Marko selitti henkilöstölleen hyvin laajasti, seikkaperäisesti ja hienoin sanakääntein, kuinka yksikköön tulisi hoitajia ja lääkäreitä oppimaan suomalaista korkeatasoista vanhusten hoitotyötä ja geriatriaa. Hän itse toimisi ohjaajana ja raportoisi aina lääkintöhallitusta myöten edistymisestä. Kaupungille tämä olisi ajan oloon iso juttu – Varkaus

pääsisi maailman kartalle huippuosaamisen, verkottumisen ja yhteistyön keinoin. Kukaan ei kyseenalaistanut Markon kertomusta tai suunnitelmaa, vaan koko henkilökunta oli järjestelyyn varsin tyytyväinen etenkin, kun selvisi, ettei näillä järjestelyllä ollut mitään vaikutusta heidän palkkaansa tai muihin etuisuuksiin. Markon laskelmien mukaan hänellä olisi hyvinkin varaa maksaa henkilöstölleen palkat, koska jokainen asiakas toi hänelle kunnan palvelusetelin kautta keskimäärin 4300€ kuukaudessa. Lisäksi olivat mummelien eläkkeet, jotka vaihtelivat 1000-1200 € välillä. Nämä summat olivat Markon mielestä nappikauppaa, koska tulossa olisi huomattavasti suurempia summia.

Vihdoinkin Marko Salstedin visio oli toteutumassa. Tämä systeemi antaisi vakaan taloudellisen toimeentulon ja kerryttäisi Sveitsin pankkiin melko lyhyessä ajassa riittävän suuren pääoman, jonka turvin hän voisi jatkaa aikanaan elämäänsä missä maailmankolkassa tahansa. Vähäisenä toimitusjohtaja Marko Salsted ei pitänyt tulolähdettä, jonka hän saisi katukaupassa asiakkaiden unilääkkeiden, psyykelääkkeiden ja muiden kipuihin määrättyjen kolmiolääkkeiden muodossa, joita asukkailla olikin melkoiset arsenaalit. Onnistuneimpia osioita hänen suunnitelmassaan oli lääkäripalveluiden hankinta ostopalveluna. Näin ei sama lääkäri kävisi koskaan Pyhäpäivässä. Useimmiten pelkkä soitto yhteistyökumppanille takasi reseptien uusimisen ja niin olisivat taas lääkkeet katukaupan tiskillä.

Marko Salstedilla oli elämänsä varrelta kokemuksia epäonnistumisista, joita oli tullut ryppäissä. Kun yhdestä oli selvinnyt, oli toinen jo nurkan takana väijymässä. Nyt hänestä tuntui, että kaikki sujui ja onnistui. Voiko se olla tottakaan? Viime aikoina hänen ei ollut tarvinnut ponnistella, kun hänen eteensä oli kuin tarjoamalla tarjottu asioita, jotka lykkäsivät hänen suunnitelmiaan vauhdilla eteenpäin. Marko tunsi elävänsä. Maailma tuntui maksavan velkaansa hänelle. Viimeisin, vaan ei vähäisin, onnenpotkuista toi taas kerran esille hänen viehätysvoimansa naisten keskuudessa. Kaupungin taholta hänen kumppaneinaan oli pelkästään naisia ja heidän kiinnostuneisuutensa Markoa kohtaan tuntui olevan hyvin voimakasta. Naisvirkailijat soittelivat Markolle ihan mitättömistä ja tekaistuista asioista ja tekivät itseään näin tykö. Joku rohkeimmista pyysi lounaalle tai elokuviin. Aluksi Marko antoi kielteisen vastauksen kaikille ajatellen, että kiinnostus laantuisi vähin erin. Mutta kävikin päinvastoin. Naiset ottivat yhteyttä entistä kiihkeämmin. Palvelualuepäällikkö tuppaantui Markon yksikköön vieraisille harva se päivä ja hän alkoi olla niin kiinnostunut kaikesta Markon toiminnasta, että ihan hirvitti. Sitten Marko tajusi, että tämä nainenhan oli miehenkipeä. Kautta rantain Marko oli kysellyt tämän päällikön Erja Kestilän taustoista ja elämän olosuhteista. Kestilä oli eronnut ja viime vuosien ajan hän oli riiustellut ylilääkärin kanssa. Riiustelu ja suhde olivat päättyneet, kun kyseinen lääkäri oli poistunut perheensä kanssa Pohjanmaalle toisiin tehtäviin. Kestilä oli jäänyt lehdellä soittelemaan ja samalla hänelle oli jyvitetty lisää töitä ylilääkärin tontilta. Ammattitaitoinen Erja Kestilä oli, ja kaiken lisäksi hänellä oli valtaa, mikä sopi oikein hyvin Marko Salstedin pirtaan.

Kerran keväisenä iltana Marko laski sitten Erja Kestilän housuihinsa. Markolle tapahtuma oli enemmänkin pelkkä paineiden purku mutta ei Erjalle. Hän halusi enemmän ja osoitti sen teoin ja sanoin. Pikku hiljaa Erja jätti vaatteitaan ja tavaroitaan Markon luokse. Rakentaa pesää, ajatteli Marko kiusaantuneena tuntien samalla jonkin asteista myötähäpeää. Erja osteli pikku tavaroita – vispilää, kuorimaveistä, maljakkoa ja kukkia. Marko katseli häntä, kun hän liikkui Markon huoneessa. Erja oikoi verhoja, järjesteli hyllyjä ja pyyhki pölyjä.

Marko jouti todella miettimään, kuinka hän saisi Kestilän pysymään poissa jaloista, kun ulkomaalaiset saapuisivat ja varsinaiset toimintapäivät alkaisivat. Toimintapäiviksi Marko oli mielessään nimennyt ne ajat, jolloin henkilökunta oli vapaapäivillä ja ulkomaalaiset läsnä. Lopulta asia ratkesi melko kivuttomasti ja jälleen kerran Markon elämässä jatkui positiivisten yllätysten sarja.

Kaikki lähti liikkeelle onnellisten tähtien alla, kun Erja kyöhnäsi hänen kainalossaan ja kysyi, kuinka sinä nuori mies tulitkin perustaneeksi tällaisen tehostetun palveluasumisyksikön? Pidätkö sinä todella noista vanhoista haahkoista vai mikä sinun motiivisi on? Minä ajattelen, että he ovat kuin jätesäkkejä, jotain järkevää tämänkin asian eteen pitäisi tehdä. Eutanasia olisi paras tapa säästää yhteiskunnallisesti. Vai mikä sinun kantasi on Marko? Minä itse olen tällä alalla vain siksi, että saan palkkaa

ja tietysti elättääkseni. Paskat välitän muusta. Nykyinen henkilöstökin on alkanut hyppimään silmille kaikkine työsuojeluineen ja muineen. Jotkut omaisetkin ovat kerrassaan oikeita kiusankappaleita. Aina valittamassa ja vaatimassa jotain. Näin jutteli palvelualuepäällikkö Erja Kestilä Varkaudessa rannalla sijaitsevassa tehostetun palveluasumisyksikön Pyhäpäivän toimitusjohtajan yksityiskäytössä olevassa huoneessa parisängyn lakanoissa ja toimitusjohtajan kainalossa. Siinä seinän takana joku mummo kieriskeli ulostetta täynnä olevassa vaipassaan, jota kukaan ei ennättänyt vaihtamaan.

Marko oli hiljaa ja mietti, kuinka edetä ja mitä vastata. Sitten hän päätti ottaa riskin. Ei hänen hyvä onnensa voi juuri nyt pettää. Hän kertoi koko suunnitelmansa aina Caymansaaria myöten. Kun hän oli lopettanut, hän ihmetteli omaa avautumistaan. Hiki tuhahti hänen otsalleen, kun paniikkipiikki pisti sydämen laukalle siitä, että nyt hän olikin sössinyt koko jutun. Erja Kestilä oli ihan hiljaa. Lopulta hän kysyi, millaisista summista olisi kysymys? Tuo kysymys vapautti Markon. Hän tiesi oitis, että onni oli jälleen kerran kantanut ja potkaissut oikeaan suuntaan ihan kunnolla. Erjasta olisi hänelle vielä paljon hyötyä monessakin mielessä. Erja turvaisi yrityksen laillisuuspuolen ja pikku rahalla hänet voisi ostaa hiljaiseksi. Yhtäkkiä Markoa alkoi panettaa ja mikä ettei, kun vieressä oli sopiva reikä.

Hikisenä ja huohottavana kummankin maatessa parivuoteella ryppyisissä ja eritteistä kosteissa lakanoissa, Erja toisti kysymyksen, kuinka suurista summista oli kysymys? Marko huokaisi ja alkoi kertoa lisää asioista ja nyansseista, jotka vaikuttaisivat rahavirtoihin. Erja muuttui melkein kärsimättömäksi, kun Marko kierteli loppusumman kanssa. Lopulta Marko sanoi alustavaksi summaksi 1-1,5 miljoonaa tai jotain niille main, kun koko savotta olisi ohi. Summan sanottuaan hän mietti mielessään, että uskoikohan Erja ja harmi, ettei ihan oikeasti voi sanoa todellista loppusummaa, joka oli melkein kolme kertaa suurempi kuin hänen Erjalle ilmoittama. Joka tapauksessa summan kuultuaan Erja löi kädet yhteen riemastuneena ja innostui. Häneltä lähtivät suunnitelmat ihan laukalle. Hän suunnitteli ja kertoi, ettei kunnan puolelta tulisi mitään ongelmia. Sitä paitsi hänkin olisi valmis tuuraamaan, olihan hänellä sairaanhoitajan koulutus ja leikkaussalissa hän oli hoitanut tehtäviä liki viisi vuotta, joten ei mitään ongelmaa. Hän suorastaan jumaloi Markon suunnitelmaa. Näin tämän pitääkin mennä. Juuri tällaista ratkaisua hän oli odottanut monet vuoden tähän vanhustenhuoltoon.

Helpotusta tuntien Marko Salsted odotteli seuraavan viikon loppupuolella ulkomaalaisia asiantuntijoita. Helpotusta toi ennen kaikkea Erja Kestilän kumppanuus, osaaminen ja tietoisuus siitä, ettei hän ollut asiansa kanssa kuitenkaan ihan yksin. Kestilään hänellä oli henkilökohtaisella tunnetasolla puhtaasti liikekumppanuussuhde. Kestilän tunteiden puolesta hän ei osannut sanoa mitään, eikä lähtenyt edes arvailemaan mielessään – ihan sama. Aika kiisi ja viikonloppu lähestyi. Markoa jännitti hieman, kun mustat autot kaarsivat pihaan. Luojan kiitos naapureita ei ollut lähimainkaan. Nuo autot herättäisivät mielenkiintoa missä tahansa, ajatteli Marko Salsted. Kolme hautajaisurakoitsijan näköistä miestä nousi ensimmäisestä autosta ja toisen auton sisätiloista astui esiin viisi siroa pääskystä tai ei oikeita pääskysiä vaan mustiin pukeutuneita, pieniä naisia. Naiset olivat kuin nukkeja – yhtä ilmeettömiä ja vakavia. Marko riensi käsi ojossa tervehtimään saapuvia mutta nämä pyyhälsivät ohi kohti pääovea. Tilanne oli Markon näkökulmasta hieman kiusallinen ja hänelle nousi mieleen tilanteita, joita hän oli kokenut kauan sitten. Kaikki katsovat ohi ja häntä ei ole heille olemassa. On vain tila, missä on ihmisiä, joihin hän ei ole millään langalla sidoksissa – ei edes katseella. Marko rykäisi ja ryhdistäytyi. Pyyhälsi sitten ovelle tarttui kahvaan ja avasi oven tulijoille kuin näkymätön portsari.

Toimenpiteet suoritettiin huoneessa, jonka Marko oli varannut ja Erjan avustuksella sisustanut leikkauksia varten kaikkine tarvittavine välineineen. Erja Kestilä hääräsi nyt tottuneesti tilanteessa mukana. Tarkasteli ja järjesteli tippapulloja ja –letkuja. Keräsi esille välineitä, liinoja ja veripusseja. Marko huomasi, että Erjan kielitaito oli todella hyvää ja ammattisanasto halussa toisin kuin hänellä itsellään.

Vieraat eivät aikailleet vaan vaihtoivat vaatteensa, purkivat pienet steriilit kuljetuslaatikot siisteiksi riveiksi ja asettelivat tuomansa välineet leikkauspöydän viereen. Kirkkaat lamput, jotka Marko oli sijoittanut

kyseisen pöydän yläpuolelle, syttyivät. Ensimmäinen ihminen tuotiin huoneesta numero 5. Hän oli heiveröinen nainen, joka ei varmasti ymmärtänyt, mistä oli kysymys. Vieraat katsoivat kysyvästi Markoa ja sanoivat vihaisesti, että tämä ihminen on liian vanha ja hänen elimensä olisivat loppuun kuluneet. Ei niistä olisi siirrettäväksi. Kiristynyt ilmapiiri kiristyi entisestään. Marko haki katsekontaktia Erjaan ja nyökkäsi tälle ikään kuin apua pyytäen tai antaen luvan puhua. Erja alkoi hyvin ammattitaitoisesti esitellä suomalaisten vanhusten ruokavaliota ja varsinkin naisten terveellisiä elämäntapoja ja sitä, kuinka näitä ihmisiä oli pidetty lääkkeettömänä koko laitoksessa olo ajan, joten heidän, jos keiden elimistöt olivat puhtaampia kuin suurkaupungeissa vastasyntyneiden. Erja osasi olla vakuuttava, asiantunteva ja varma. Hänen ammattimaisuutensa, kielitaitonsa ja termistöllinen osaamisensa selättivät vieraat vartissa. Vanha ihminen kipattiin turhia siekailematta leikkauspöydälle, nukutuspiikki käsivarteen ja operaatio saattoi alkaa. Markolla kohosi hiki otsalle, kun hän hetken aikaa katseli toimenpiteen etenemistä. Sitten hän luontonsa antoi myöten ja hänen piti poistua ulos raittiiseen ilmaan, missä järveltä kävi raikas tuulahdus lokkien kirkumisen saattelemana.

Marko Salsted kaivoi taskustaan tupakka-askin ja sytytti tupakan. Hän poltti harvoin ja vain silloin, kun todellinen tilanne vaati ja nyt tuntui, että vaati. Poltelleessaan hän mietti, miten hyvä, että Erja Kestilä oli mukana. Jos häntä ei olisi ollut, olisi saattanut käydä niin, että koko juttu olisi mennyt puihin ja kaatunut. Mitä hittoa hän olisi sitten noilla mummon kuppanoilla tehnyt? Ei mitään. Hän tunsi kuinka hiestä märkä paita irtosi hartioiden ja selän puolelta iholta. Järveltä tuleva viileä kevättuuli pujahti paidan alle ja Markoa puistatti.

Vieraat operoivat muutamia tunteja ja poistuivat sitten yhtä vähäeleisesti kuin olivat tulleetkin. Viisi erikoislaukkua pakattiin varovasti ensimmäisen auton takapenkille ja sitten ovet paukautettiin kiinni ja autot kaarsivat kohti Savontietä. Marko huokaisi, olipa päivä. Sitten hän etsi Erjan, joka oli viimeistelemässä huonetta, missä leikkaukset oli tehty. Erja kertoi, että viisi munuaista ja jotain muuta pientä vieraat olivat kelpuuttaneet noista mummojen kehoista. Mutta samalla, kun olivat leikelleet, olivat jutelleet, että nuorempaa pitäisi saada. Lapset olisivat parhaita. Erja oli kuulemma alustavasti lupaillutkin jotain, kunhan hinnasta päästäisiin ensin sopimukseen. Tämän kerrottuaan Erja oli naurahtanut kummallisesti. Marko ei kiinnittänyt asiaan sen enempää huomiota ja niin he tarkastivat, että mummot vielä elivät, eivätkä näin ollen ainakaan heti kuolisi käsiin. Marko tarkasti vielä pankista, että tilisiirtona oli saapunut sovittu summa. Sen jälkeen hän aukaisi samppanjapullon ja varkautelaisen sampilaitoksen kaviaaripurkin ja tarjosi Erjalle herkut kuin voiton merkiksi.

Jokainen munuaisensa menettänyt mummo jäi henkiin ja Marko tunsi itsensä helpottuneeksi. Sitkeässä on ihmisen henki, kun se sille päälle sattuu, ajatteli Marko. Hän oli yllättynyt, kuinka rankoiksi nuo henkilökunnan poissaolopäivät muodostuivat. Kysehän oli vain parista päivästä ja silti Markosta tuntui kuin ne olisivat kestäneet pari kuukautta. Erja tuntui entistä tärkeämmältä ja tämä tulikin todella hyvin toimeen vieraiden kanssa. Melkein liiankin hyvin. Erja Kestilä näytti nauttivan ja tuntui olevan elementissään aina noiden ns. toimintapäivien aikana.

Kun vieraat saapuivat kolmannen kerran, oli jäljellä enää kuusi leikkaamatonta ja kaikki aiemmin leikatut elossa. Hyvä tilanne, ajatteli Marko. Tämän kerran kun vielä jaksaa niin sitten voikin pitää pidemmän paussin ja ehkä ottaa vähän lomaa. Erja ja Marko olivat kumpikin vieraita vastassa. He eivät taaskaan kätelleet mutta jotain muuta uutta ja outoa oli ilmassa. Markosta tuntui kuin Erja olisi siirtynyt toiselle puolelle. Kun Marko aikoi jäädä ulos, häneen tarttui pari vierasta tukevalla otteella ja he melkein kantoivat hänet sisälle. Markoon iski paniikki. Mitä tapahtuu? Hän etsii katseellaan Erjaa, joka siirsi matkalaukkuaan ulko-ovea kohti vilkaisemattakaan Markoa. Markon aivossa alkoi takoa ajatus, hän on myynyt minut. Samassa hän tunsi kaulallaan pienen piston ja sitten kaikki pimeni.

Marko ei herännyt enää koskaan. Suurin osa hänen sisäelimistään matkasi pienissä steriileissä laukuissa kohti maan ääriä samassa yksityisessä lentokoneessa, missä Erja Kestiläkin karisti Varkauden ja koko Suomen tomut jaloistaan. Tosin Erjankin elinpäivät ja hetket olivat luetut mutta sitä hän ei vielä tiennyt. Heti, kun kone oli laskeutunut, Erjaan tarttui pari vierasta ihmistä tukevalla otteella ja hän tunsi pienen piston kaulallaan.

Hän ei ennättänyt edes kauhistua, kun pimeys laskeutui ja armahti hänet.

Varkaudessa tehtiin kaamea löytö rannan tuntumassa sijaitsevasta vanhusten palveluasumisyksiköstä Pyhäpäivästä. Suurimmaksi kysymykseksi jäi ihmisten mieliin, kuinka näin pääsi käymään? Kuka olisi syyllinen? Pettikö valvonta vai eikö sitä ollutkaan? Vanhuksista 18 oli kuollutta, kun heidät löydettiin ja loput 10 kuolivat kuukauden sisällä. Marko löytyi leikkauspöydältä avattuna ja torsona ruumiina. Hänet haudattiin kunnan kustannuksilla.

Oikeudenkäynnissä, missä asiaa puitiin, vanhusten lähiomaiset vaativat suuria vahingonkorvauksia kivuista, säryistä ja menetetyistä mummojen munuaisista ja muista elimistä. Varkaus, se totisesti pääsi maailmankartalle ja koko suomalainen yhteiskunta vastamaan, kuinka ihmeessä näin pääsi käymään.

Kirjoittanut: Leena Salo

RANE

Pukuhuoneessa haisi paska ja ummehtunut parfyymi.

”Vittu, Jukola, oot taas käyny painamassa täällä jotain akkaa, hä!” Rane karjaisi liuhulettiselle kaverille.

”Kuinka monta kertaa tarttee sanoo, että vaikka sulla avaimet tänne onkin, niin muijia ei tänne raahata!”

Jukola melkein hihitteli itsekseen, mutta yritti säilyttää jonkinmoisen ryhdin. Kaikki, Rane mukaan lukien, tiesivät, ettei Jukolalla ollut naismaailmassa onnea. Vaimo oli lähtenyt joskus ysikymmenluvulla, ja nyt ampumishommat ja muut pisnekset veivät kaiken ajan. Kulmabaarissakaan ei käynyt ketään sellaista naista, joka rotankasvosta olisi kiinnostunut. Oli porukan sisäinen vitsi aina kiusata Jukolaa naisista.

”Noni pojat, se on sitte vapaata harjoittelua. Ja olutta sitte vasta kun ootte aseet putsannu. Ja jos jotain puutteita tulee, niin alan mies on paikalla, heh heh”, Rane naureskeli ja nyökkäsi ampumarataa kohti. ”Harvalla sällillä on tällaista peeärrämahdollisuutta kuin mulla. Että käyttäkää hyväksenne, amiigos!”

Nahkaliivimiehet kaivelivat laukuistaan aseet esiin ja ryhtyivät hommiin. Tänne oli tultu ennen kaikkea tekemään bisnestä ja täydentämään asevarastoja. Oluen juonnin aika olisi sitten vasta myöhemmin.

Rane oli seutukunnan tunnetuin asekauppias. Aseliike tuotti hyvin, mutta vielä paremmin tuotti tiskin ali myyminen ja erilaiset sivubisnekset. Kavereita riitti kaikissa piireissä, erityisesti moottoripyöräjengiläisten kanssa kannatti olla hyvissä väleissä. Rane oli mainosmielessä jopa vuokrannut maaseudulta hulppean omakotitalon, jonka alakerrassa oli pieni ampumarata. Pääsi rauhassa testailemaan aseita, eikä tarvinnut selittää kellekään mitään. Apurina hääri mikkihiirimies Jukola, ei älykäs mutta innokas. Juuri sopiva tyyppi korostamaan Ranen etevyyttä ja paremmuutta asealalla sekä hoitelemaan pikkuhommia kaljapalkalla.

”Otas Jukola ittelles kaljaa. En tällä kertaa laita sua juokseen maalitauluks, heh heh!” Rane heitti ja nosti kuraiset buutsinsa

sohvapöydällä olevan ammattilehtikasan päälle. Jukola virnisti ja hilpaisi nurkassa olevalle jääkaapille. Jukolasta oli ihan hienoa olla Ranen apurina, vaikka saikin vain vittuilua palkakseen. Pääsi kuitenkin piireihin. Nuoret sällit uskalsivat lähestyä Jukolaa paremmin kuin Ranea silloin kun tuli ensiaseen hankkimisen aika. Jukola tunsi olevansa auktoriteettiasemassa kakaroihin nähden. Hieno fiilis, ja harvinainen noin muuten pitkäaikaistyöttömälle kirvesmiehelle.

Pari tuntia myöhemmin moottoripyöräpojat olivat saaneet omat ja lainatut aseet testattua ja muutamasta pikku täydennyksestä oli päästy isännän kanssa sopuun. Rane oli ehtinyt juoda oluen jos toisenkin jääkaapista. Jukola oli tyytynyt yhteen, sillä hän joutuisi kuitenkin toimimaan Ranen kuskina myöhemmin. Jukolalta oli kortti ollut jo kertaalleen kuivumassa, eikä kyttien kanssa seurustelu kiinnostanut enää niissä merkeissä.

”Noh, mitäs pojat muuten? Jokos pyöräkausi on ohi?” Rane rötkötti tuolillaan ja yritti maailmankansalaisen smalltalkkia.

”Jo.” Porukan johtaja Jore ei ollut tunnettu lipeväkielisyydestään.

”No mitäs te nyt talvisaikaan niinku muuta puuhaatte? Paitsi panette muijia hehe?” ”No mitäs me.”

”Että pyörien rassaamiseen menee kaikki aika?” Rane yritti vielä saada jutustelua aikaan. ”Joo.”

”No mut bileitä kuitenkin pidätte, eiks je?”

”Joskus.” Jore katseli ilmeettömänä oven suuntaan mutta ei kuitenkaan tehnyt lähtöä. Muut jengiläiset keskittyivät tatuointiensa ja kengänkärkiensä tarkasteluun. Rane oli ainoa, joka oli humalassa.

”Joo et voitais teidän pikkujouluihin tulla, muijan kanssa, hehe.” ”Jaa”, Jore vastasi.

”Meinaan että muijallekin vähän esittelisin tätä meikäläisen sosiaalista piirii, kun se aina valittaa, ettei pääse mihinkään.”

”No joo”, Jore tuntui piristyvän yhtäkkiä, ”sano muijalles et pikkujoulut on tiedossa. Kyllähän ystävät juhliin kutsutaan.” Muut jengiläiset nostivat katseensa ja katsoivat Jorea hölmistyneinä. Ei ollut tapana ketä tahansa kutsua kerhon juhliin.

Rane suorastaan hehkui ilosta: ”Totta maar, sanon Lissulle että menee ostaan jotain parempaa päällensä. Se on meinaan ihan vetävän näköinen muija, vaikka ikää jo onkin!”

”Yksi pikku juttu kuitenkin olisi, minkä voisit hoitaa ennen bileitä.” Jore vaihtoi jengiläisten kanssa katseen, mikä jäi Ranelta huomaamatta.

”Sano vaan, kyllä frendejä aina jelpataan! Mitä vaan tarttet, kato kyllä meikä hoitaa!”

”No jos tulen huomenna kaupalla käymään, niin jutellaan siitä vähän tarkemmin”, Jore sanoi. ”Jees, tervetuloa! Ottakaa pojat nyt sitä kaljaa, ettei tartte kuivin suin istuskella.” Rane viittoi omalla

olutpullollaan jääkaapille päin, mutta jengiläiset keräsivät Joren noustessa kassinsa ja lähtivät ovesta niukasti nyökäten. Veekasit mörähtivät pihalla käyntiin, Rane kulautti loput kaljansa ja totesi Jukolalle: ”Taidettiin päästä sisäpiiriin. Tai ainakin mä ja mun muija, hehe!”

Seuraavana päivänä Rane istui vaiteliaana Tyrvään Ase Oy:n tiskin takana. Myymälä oli pikkukaupungin laidalla teollisuusalueella. Harmaasta aaltopellistä rakennettu teollisuusrakennus oli joskus nähnyt parempiakin päiviä. Pihalla nökötti rakennuksen toisessa päädyssä sijaitsevan autokorjaamon projektiromuja, joiden seasta pukkasi jo metrin mittaista koivua. Rane ei välittänyt pihan hoidosta yhtään naapuriaan enempää, pääasia oli että myynti veti. Tänä aamuna Rane ei ollut välittänyt parranajosta eikä hampaiden pesustakaan, oli tullut kiire kaupalle Jorea odottamaan. Lissu, Ranen vaimokin oli ihmetellyt Ranen intoa lähteä krapulapäissään heti aamusta kaupalle. Yleensä asiakkaat jaksoivat odotella tai soittelivat Ranelle, kun halusivat kaupantekoon. Aseita ei nyt varsinaisesti ostettu heräteostoina.

Myymälän ovi kävi ja Rane nosti katseensa asekatalogista. Rasvaisen tiskin eteen saapasteli Jore kaksi hangaroundia kannoillaan.

”Moro.”

”No moro, tulit sitte”, Rane sanoi innokkaasti. ”Joo.”

”No mitäs, mites voin jeesaa? Et kun sulla jotain hommaa oli mitä tarttis, et meikä kyl jelppaa, hehe”, Rane pölpötti.

”Joo, auto pitäis viedä huoltoon.”

”No mitä, tos naapurishan on yks korjaamo. Kyllä mä voin sulle hinnan tingata kohdilleen jos siitä on kiinni”, Rane hölmistyi.

”Se pitäis viedä Riihimäelle. Vankilan pajalle. Ne tekee siellä jarrurempan”, Jore sanoi ja tuijotti Ranea. Rane ymmärsi katseesta olla kyselemättä enempää.

”Selvä, kyl mä voin heittää. Ei kai siinä mitään.”

Jore tuijotti vielä hetken aikaa Ranea silmiin ja lupasi sitten poikien tuovan lähiaikoina auton Ranelle.

Joren lähdettyä Rane istui hetken paikallaan asiaa pohdiskellen. Helppo keikka, Rane tuumi. Kiva jelppiä kavereita.

Rane ajeli hiljaa ylämäkeä Riihimäen vankilan portille. Kavereille oli soitettu ja kaiken piti olla ok. Portti aukesi ja Rane pysäköi vanin sovittuun paikkaan korjaamon pihalle. Ketään näkynyt vielä missään. Vitun kytät, Rane ajatteli. Vittuun kaikki. Lissu oli järjestänyt sellaisen shown lähtiessä, että tuli ajettua sitten vähän liian kovaa. Vaikka oli suvikumit alla ja tie paikoin jo mustassa jäässä. Vitut, ja ne jarrut. Onneksi sattui tutkan kohdalla just joku mummo eteen, ei tullut sakkoja.

Rane ei oikein halunnut edes tietää, miksi yhtä jarruremonttia varten piti Riihimäelle asti ajella, ja etenkään sitä, miksi auton omistaja, Jore, ei halunnut sitä tehdä. Jore oli kingi, eikä sille paljoa viitsinyt ruveta ryppyilemään. Tietyissä bisneksissä se oli hyvä tuntea ja ne bisnekset oli enemmän

Ranen sielua lähellä. Että kyllä sitten vastapalveluksena voi yhden auton heittää korjaamolle. Ranea kylmäsi koko vankilan seutu. Sen verran oli tullut horjuttua lain harmaammalla puolella, että vapaaehtoisesti ei niihin ympyröihin oikein viitsinyt hakeutua. Pari kaveria siellä taisi olla istumassakin. Mutta ei ne mitään kavereita olleet silloin kun ne oli kiven sisässä. Rane naureskeli aina, että jätetään ne brotherhuudit mustille ja prosenttijengiläisille, Ranelle riitti itsestä ja muijasta huolehtiminen.

Rane istuskeli autossa ja kertasi aamun perheriitaa mielessään. Vitun muija, Lissu. Miten se nyt siitä hikeentyi, että yhden auton lupasin heittää. Ei tää mikään keikka oo, kunhan jelppaan vaan kaveria. Helvetti että se huusi. Ihan kuin olisin ollut pankkia lähdössä ryöstämään. Vitut, hullu akka. Antaisi miehen vaan hoitaa bisneksensä ja keskittyisi niiden pitsiverhojen värkkäämiseen, se on sen muijan ominta aluetta se, Rane päätti parisuhdepohdintansa.

Mikä helvetti tässä hommassa oikein maksaa, Rane ihmetteli, kun korjaamon pihalle ei ilmaantunut ketään. Lopulta työnjohtaja saapasteli paikalle, otti Ranelta kuittauksen ja avaimet. Kuiva kaveri, ei paljon hymyä irronnut, vaikka Rane yritti vitsailla vanin olevan nyt varmasti turvassa kiven sisällä. Ettei kukaan satunnainen autovaras vie sitä korjaamon pihalta, heh heh.

Rane ei ollut saanut ketään kaveria hakemaan Riihimäeltä, mutta ajatteli talsia asemalle ja siitä sitten seikkailla kotiin päin. Kovin kauaa ei vaan tarvinnut kurassa taapertaa, kun maija kaarsi vierelle.

”Olit sitten autoa viemässä, häh?” kalju poliisi huikkasi ikkunasta.

”Joo, kaverin vanin vein korjattavaks. Jarruremonttia. Pojat osaa tehdä.”

”Mitäs sitä nyt Vammalasta saakka tullaan jarruremonttia teettämään Riihimäelle? Eikö lähempää löydy osaajia? Tuollaiseen romuun?”

”Älkää nyt viittikö... häh, mistä te tiedätte mistä mä tuun?” Rane hätkähti tuntemattoman poliisin tietäessä Ranen kotipaikan.

”Tiedetään hyvinkin. Tuus kyytiin. Viedään sut asemalle.” Poliisit nousivat lakonisesti autosta ja avasivat takaoven. Rane epäröi hetken pakoon juoksemisen ja jäämisen välillä, mutta päätti sitten jäädä. ”Jaa... ei varmaan rautatieasemalle kuitenkaan. Vittu mä mitään oo tehny!”

”Juuei kun meidän asemalle. Katotaan sit mitä oot tehny ja mitä et.” Ovi kolahti kiinni ja auto kaarsi takaisin tielle. Rane istui hämmästyneenä ja raapi niskaansa. Mihin vittuun se Jore oli hänet tällä kertaa sotkenut? Se saa kyllä maksaa, se on saletti. Olkoon vaikka mikä jengiläinen, saatana.

Missä hiivatissa se äijänkäppyrä taas on? Onhan se nyt kyllä helvettiä kun ei yhtään voi ilmoitella menemisistään! Saa täällä sit sydän syrjällään odotella, että onko seny jäänyt auton alle vai mitä sille on tapahtunut. Lissu käveli keittiön ja olohuoneen väliä myöhään tiistai-iltana ja sadatteli ääneen. Piti se nyt helvetti arvata, ettei siitä mukamas viattomasta pikku keikasta mitään hyvää seurannut.

Aamulla se sillä paskakasalla lähti liikkeelle, eikä vieläkään ole tullut takaisin kotiin. Vaikka ei olisi ollut ensimmäinen kerta, kun junasta tai asemalta olisi löytynyt joku tutuntuttu ja matka olisikin saanut yllättävän käänteen. Vaikkei Rane varsinaisesti viinamäen miehiä ollutkaan, niin kummasti se vaan lähti kavereiden matkaan jos kaljaa ja juttuseuraa oli tarjolla. Helvetin hidalgo, Lissu ajatteli. Niin se oli Lissunkin hurmannut Tampereen Senssissä, hauskoilla puheillaan, olutta tarjoamalla ja leveällä elämällään rehentelemällä. Vaikka sillä sitten olikin vaan perse auki ja lähtöpassit edelliseltä akalta kourassa. Sillä mitään töitäkään silloin ollut, mähän sen pelastin, Lissu kertasi mielessään. Saisi olla kiitollisempi mulle siitä mitä sillä nyt on. Ja kuuntelisi välillä järjen ääntäkin, ettei niin hövelisti kaikenlaisia kavereita olisi aina auttelemassa.

Lissu istui pöydän ääreen, veti syvään henkeä ja pyyhkäisi sanomalehtiä pöydältä kasaan. Antaa olla, huudan sille sitten kun se tulee kotiin. Ja siivoan keittiön heti huomenaamulla. Nyt nukkumaan, kampaamon eka asiakas tulee jo yhdeksältä. Jonkun on tätä maailmaa pidettävä pystyssä. Ne on eri yrittäjät ne, jotka pystyy tuolla yökaudet huitelemaan omissa menoissaan.

Jukola istuskeli kantapaikassaan Wanhassa Mestarissa itsekseen viimeisillä senteillään ostamansa tuopin ääressä, kun tiskille könysi viereen joku nahkatukka. Kaveri oli vähän turhan siisti normikalustoon verrattuna, mutta rupesi kiskomaan jekkupaukkuja ja olutta siihen tahtiin, ettei herättänyt muissa sen enempää huomiota. Jukolasta mies näytti olevan sen verran rahoissaan, että olutta riittäisi kavereillekin.

”Mikäs miestä syö?” Jukola aloitti rohkeasti.

”No mitäs täs.” Kaljupää keskittyi baarimikon huomion kalasteluun ja uuden paukun tilaamiseen. ”Meinasin vaan kun noin ahkerasti tinttaat. Et onks akka jättäny vai mikä murhe”, Jukola jatkoi.

Mies huitaisi tilaamansa jekun huiviin ja kysyi Jukolalta: ”Onks sul röökii?” Jukola säpsähti, nousi sitten jakkaraltaan ja nyökkäsi kaverille. ”Käydään röökillä.”

Ulko-oven edessä tupakkapaikalla mies silmäili Jukolan nukkavierua olemusta tupakkaa sytyttäessään. ”Taidat olla ammattilaisia? Pisnesmies? Mites pisnekset vetää?”

Jukolan ryhti suoristui, että häntä pidettiin tekijämiehenä ihan ulkonäönkin puolesta. Se oli harvinaista liuhuletille. Tätä kaveria kannattaisi jututtaa, selvästi fiksu kaveri. Ja reilu myös, Jukola totesi sisällä baaritiskillä tarjottujen snapsien ja tuoppien äärellä.

Juttua riitti Jukolan ihmeellisistä seikkailuista, joissa Jukola tietenkin näytteli aina sankarin roolia. Jukola muotoili tarinoissaan Ranenkin keikat omikseen luoden varsinaisen yhden miehen tehorikollisen itsestään. Välillä Jukola päätti antaa sananvuoron kaverillekin ja nahkatukka mutisi jotain työhuolista, mutta pian Jukola istui taas uusi jekku kädessä ja selosti jotain tehtyä keikkaa. Pilkkuun mennessä kaverukset jo halailivat iloisesti ja olivat parhaimpia ystävyksiä. Ja parhaille ystävillehän kerrotaan kaikki, myös tulevat keikat. Jukola ei tosin tätä enää muistanut herätessään jälleen kerran megalomaaniseen krapulaan. Kaljupää, ammatiltaan poliisi, sen sijaan muisti.

Ranella oli putkassa istuessaan runsaasti aikaa keikan miettimiseen. Jotain helvetillistä hommassa oli. Ei Rane sentään niin tyhmä ollut, ettei olisi tajunnut keikassa olleen jotain koiraa haudattuna, mutta oudon tehokkaasti poliisit olivat osanneet paikalle ilmaantua. Rane ei tiennyt mitä autossa oli ollut, mutta oli arvellut huumeita sinne piilotetun. Niitähän ne yleensä olivat linnassa vailla. Ja kun ei kysellyt, voi kysyttäessä kirkkain silmin väittää, ettei tiennyt. Mutta kerratessaan päivän kulkua mielessään uudelleen ja uudelleen Ranea alkoi epäilyttää. Jos autosta olisi kaivettu huumekoiran avustuksella lasti, siihen olisi mennyt kauemmin aikaa. Poliisit olivat kuitenkin ottaneet Ranen kiinni melkein heti auton jättämisen jälkeen. Siinä ajassa ei todellakaan hankittu koiraa paikalle, purettu autoa satsin löytämiseksi ja hälytetty vielä poliisipartiota paikalle. Jotain hämärää hommassa oli.

Ranen vatsaa kaiversi. Oli vittumaista miettiä, oliko hänelle viritetty ansa. Kuka ja miksi sellaista olisi tehnyt? Ei Rane ollut tietääkseen tehnyt kenellekään pahaa, eikä ollut kenellekään velkaa. Rane raapi niskansa melkein verille pohtiessaan kuviota. Ei Jore voinut kusettaa, ei voinut, eihän sille itselleenkään tulisi kuin hankaluuksia tästä. Helvetti, Joren kanssa tulisi kyllä kusiset paikat, kun putkasta pääsisi. Poliiseille ei paranisi sanoa yhtään mitään. Jos Jore luulisi Ranen tyrineen keikan tai laverrelleen poliiseille, jengi rankaisisi satavarmasti. Miten, sitä Rane ei uskaltanut edes miettiä.

Ranen oltua jo kaksi päivää teillä tietymättömillä Lissu heräsi aamulla raskaasta, levottomasta unesta. Huoli oli painanut silmät mustiin kuoppiin, mutta töihin oli mentävä. Kampaamon tuolin vuokraa ja yrittäjän lukuisia maksuja ei murehtimalla maksettu.

Lissun vuokratuoli sijaitsi vanhanaikaisessa kampaamossa pari korttelia keskustasta teollisuusalueelle päin. Asiakkaina kävi pääasiassa keski-iän ylittäneitä naisia, joille Lissu sai tehdä väsymykseen asti samanlaisia kiharakampauksia. Lissu ajoi Corollansa vähän ennen yhdeksää parkkipaikalle. Kampaamon edessä odotteli jo ensimmäinen asiakas, harmaatukkainen seitsenkymppinen entinen lastentarhanopettaja.

Nainen lässytti Lissulle jo kaukaa: ”Voi herranen aika, kuinkas sitä nyt noin kamalalta näytetään, onkos rouvalla surua ja murhetta elämässään?” Lissu kiristeli hampaitaan ja avasi kampaamon oven lukon. Muut

kampaajat olivat tulossa töihin vasta kymmenen jälkeen.

”Eipä tässä, nukuin vaan vähän huonosti.” Lissu viritti väkinäisen hymyn kasvoilleen ja johdatteli rouvan odotustilaan. Nainen jäi riisumaan takkiaan kun Lissu pyörähti tuolinsa luokse varmistamaan, että kaikki tarvittavat välineet olivat valmiina paikallaan.

Yhtäkkiä kampaamon ovi paiskattiin auki ja kolme miestä tuli ryminällä sisään. ”Mitä helv...” Lissulta pääsi ennen kuin hän muisti asiakkaan läsnäolon. Vanha rouva kurkisti varovasti odotustilasta, mutta miehet eivät katsoneet sinne päin. Miehistä pisin ja leveäharteisin, Jore, katsoi pistävästi Lissua.

”Mitä vittuu Rane on menny laulamaan, hä?”

”Hei, pojat, mä oon nyt töissä. Selvittäkää asianne Ranen kanssa.” ”Missä se helvetin ukkos on?”

”Nyt oikeesti, mulla ei oo teidän kanssa mitään asioita selvitettävänä. Poistukaa nyt.” Lissu yritti pitää äänensä tasaisena, ettei säikäyttäisi asiakastansa. Jengin ilmaantuminen kampaamoon oli pelottavaa. Lissu yritti hallita orastavaa paniikkia.

”Helvetti Rane on menny käräyttämään meidät. Tulee tupenrapinat jos se meinaa tälle paikkakunnalle vielä ilmaantua”, Jore jyrisi.

Lissu tärisi sanattomana paikoillaan. Nyt oli tosi kyseessä.

”Sano ukolles että laulaminen maksaa hengen”, Jore sanoi painokkaasti. Miehet käännähtivät kannoillaan ja marssivat ulos. Oven eteen pysäköinyt Cadillac kaahasi renkaitaan ulvottaen pois parkkipaikalta melkein Lissun Corollaa kolhaisten.

”Olikos ne pojat sinun tuttuja?” vaimea ääni kuului odotustilan puolelta. Harmaatukkainen rouva kurkki vaatenaulakon takaa nenänpää vapisten.

”Ei ollut, ei. Rouva on nyt hyvä ja tulee tänne istumaan niin mietitään, mitä tällä kertaa laitetaan. Tai jos kuitenkin laitan ensin kahvin tippumaan…” Lissu käveli tärisevin jaloin takahuoneeseen ja lysähti pienen pöydän ääreen. Ranen helpoksi väittämä keikka oli heittänyt heidät syöksykierteeseen, minkä loppua ei uskaltanut edes ajatella.

Rane istui vaitonaisena Jukolan auton kyydissä. Fiesta puski yllättävän tasaisesti ankean räntäsateen halki. Jukolakaan ei turhia kysellyt. Radion paikalla oli vain muutama repsottava piuha. Hiljaisuus oli painostava. Rane oli päästetty viimein vapaaksi, sillä tutkinnassa Ranen kertoma tarina oli osoittautunut todeksi. Autoon piilotetut huumeet ja kännykät olivat täynnä jengiläisten sormenjälkiä. Kutsu käräjille olisi kuitenkin tulossa, kunhan jutun tutkinta olisi valmis. Rane yritti olla ajattelematta, mitä se merkitsisi hänen tulevaisuudelleen yrittäjänä. Tällä hetkellä eniten vaivasi Lissun kohtaaminen. Rane ei ollut edes uskaltanut soittaa aamulla Lissulle, vaan oli soittanut Jukolan hakemaan. Sai ainakin pari tuntia lisäaikaa rohkeuden keräämiseen. Ranen tyhjä katse harhaili tienvarren pelloilla. Varisparvi kyhjötti keskellä peltoa kuin ankeuden perikuvana.

”On se varmaan hienoo päästä muijan luokse pitkästä aikaa?” Jukola töräytti yhtäkkiä. ”Vittu”, murahti Rane.

”Meinaan että tuli varmaan aika pitkäks siellä? Käsitöitä vaan, hehe?” ”Turpa kii tai se turpoo kii”, Rane rähähti.

Loppumatka sujui entistä painostavammassa hiljaisuudessa.

Ulko-ovi narahti äänekkäästi kun Rane yritti avata sitä varovasti.

”Vittu”, Rane sähähti itsekseen. Nyt oli turha yrittää hiipiä sisälle. Rane astui keittiöön ja tunki nyrkit rähjäisten Anttila-farkkujensa taskuihin. Lissu istui keittiön pöydän ääressä ja nosti katseensa edessään olevasta sudokusta. Hetken jäätävän hiljaisuuden jälkeen Lissu sanoi: ”Ne sit päästi sut pois.”

”Jep”, Rane sanoi kengänkärkiänsä katsellen.

”Vittu mikä sankari sää oot! Tajuutko yhtään miten mää olen ollut täällä sydän syrjälläni kun en yhtään tiennyt missä sää olit!”

”Sori mut kun ne ei antanu…” Rane yritti vastata, mutta Lissu alkoi vasta päästä vauhtiin eikä antanut Ranelle suunvuoroa.

”Helvetti soikoon, ukko on kadoksissa monta päivää ja mun täytyy täällä pitää firmaa pystyssä ja hoitaa kaikki asiat! Tajuutko kuinka raskasta mulla on ollut! Ja ne sun jengiläiset kävi vielä mua uhkailemassa. Tajuutko että ne tappaa sut jos sä oot laulanu kytille!” Lissu oli noussut seisomaan ja huitoi hurjana käsillään. Rane seisoi edelleen niska kyyryssä ja otti vastaan purkauksen.

”Kyllä se niin on että miehen pitäis jotain vastuuta tekemisistään ottaa. Etkö sää yhtään epäilly mitään kun tuollaista keikkaa lähdit tekemään? Kuinka saatanan hölmö sää oikein olet? Minunko se täytyy tässä perheessä kaikki ajatella, hä?”

Lissun saarna alkoi kivuta huippukierroksille kun pihasta kuului veekasin murinaa. Lissu ja Rane vilkaisivat ikkunasta. Joren Cadillac oli

ajanut pihaan. Jore nousi autostaan ja harppoi ovea kohti. Lissu säntäsi eteiseen tyrkäten Ranen raivolla sivummalle, kaappasi nurkasta siinä joutilaana seisseen lumilapion ja heilautti oven vauhdilla auki.

”Helvetin Jore, nyt loppuu tää leikki!” Lissu kiljahti ja heilautti lumilapiota. Joren ilme kuvasti silkkaa yllätystä, kun lapio kolahti hänen ovea avaamaan ojennettuun käteensä.

”Ai saatan…” Jore puhahti ja käpertyi vaistomaisesti käden suojaksi.

”Te saatanan rakit pysytte kaukana mun Ranesta, onko selvä!” Lissu jatkoi ja heilautti lapiota uudelleen. Tällä kertaa se osui Joren olkapäähän ja sai Joren käännähtämään puoleksi tulosuuntaansa. Jore nosti epäuskoisen katseensa Lissuun ja näki vielä kolmannen lapionheilautuksen, mikä osui suoraan keskelle otsaa. Isku sammutti Jorelta valot ja lysäytti ennen niin korskean jengiläisen säälittäväksi kasaksi portaiden juurelle.

Lissu laittoi tärisevin käsin lumilapion takaisin eteisen nurkkaan, kääntyi monttu auki tuijottavan Ranen puoleen ja sanoi: ”Lähdettäisköhän pariksi päiväksi vähän lomalle? Me taidetaan kumpikin olla sen tarpeessa, rakas.”

Kirjoittanut: Elisa Tuhkanen

Helvetin velvollisuudet

Hänen jälkeensä joen rannalle saapuvat äärettömät tuulet, vanhentuneen illan kumarrus nuorelle yölle, kuolemaa toivovien kaukaiset rukoukset, aamuyön lasten musiikki ja auringonnousun sadunhorros. Tarkentakaamme kuvaa ympäröivän luonnon kauneudesta sykkyräiseen hahmoon. Laineet murtuvat. Rantakivillä makaa ruumis, arkkuasennossa, ympärillään sirpaleista lasia. Rinnan kohdalla punaiset tahrat muodostavat pyörteen. Näyn asetelmallisuus voi hyytää. Mutta miksi murhapaikalla leijailisivat pahuuden aura, huono karma tai karmiva enteellisyys? Kuolema on vaatimaton sanan ainoassa kirjaimellisessa merkityksessä. Kuollut makaa rannassa irrallisena ja kevyenä kuin kukkanen hautakivellä.

Vain tuuli kantaa pimeyttä. Alkutilaa, joka on vapaa valon keinotekoisuudesta. Jokainen tuulenvire muistaa jotain eilisestä. Käen kukunta kuuluu läheltä vääjäämättömänä.

Paikalle hölkkää tuurilenkkeilevä pariskunta. Huutoja. Pian rantatörmä täyttyy velvollisuudentuntoisista ammattilaisista kuvioituine autoineen ja fataaleine toteamuksineen. Pidetty tutkinnanjohtaja Hodel aloittaa esitutkinnan. Se on taikasana, jonka linjoissa väreilee vielä jokainen mahdollinen tapauksen kulku, kaikkien aamunkoittojen valo.

10.4, aamupäivä.

Taivaan likaisenharmaus riistää minulta auringonvalon, jota tarvitsen puhkaistakseni unieni sumuseinämät. Niiden takana päätäni poltetaan takassa. Toimenpide epäonnistuu – kallo ei pala – mutta kirjataan silti suoritetuksi. Onko unimaailmassa kohtaloa? Kun todellisuus koostuu järjestelmistä ja järjissä pysymisestä, unet tapahtuvat.

Avaan rähmänsolmimia silmiäni, viivytän niitä asuntoni tyhjyydessä ja suljen jälleen. Kehälihas vastaa silmien sulkemisesta. Luin saksalaisen sarjamurhaaja-kirjailija Jack Unterwegerin pystyneen kontrolloimaan lihasta minuuttikaupalla ja tuijottamaan kuulijaa ”kuin käärme, jolla ei ole

silmäluomia”. Ajattelen omahoitajaani ja hänen katseetonta katsettaan.

Uudessa unessa silmäni ilman vartaloa liikkuvat kauttaaltaan lavastetussa rajakaupungissa. Sen laitamilla erotan tutun perhekodin, jonne äiti minut jätti. Siluetti heijastuu vaihtuvien painajaisten vuokseen. Herään uudelleen. Epäilen päivää sunnuntaiksi. Se on aina samanvärinen. Hiljaisuus levittäytyy kellarihuoneeseeni ikkunanraosta, kysyvänä kuin talven valo, vaikka on kevät. Vuodenajat kaatuvat kasoihin. Äsken lumisade satoi kaiken päälle; ajattelin ruumiidenkin makaavan lumiarkuissaan. Kuuraa kuin tuhkaa maailman kadotessa valkonauhana: luonnon kaunein runo. Nyt on huhtikuu. Täytyy nousta, kuten syreenien kuolleesta maasta.

Ikkunalaudalla lepää tussaamani valokuva hänestä ja sen molemmin puolin kaksi patsasihmistä. Huoleton Buddha, huolestunut Jeesus. Vartioin pimeydessä punertavat silmäni suunnattuina takaikkunaa kohti. Veto ikkunalasieni välissä tuomitsee kuolleen pikkupussimittarin siivet valppauteen. Pimeys hengittää erityisen huolenpidon lapsuuttani.

Silloin elin maailman hetkien maailmoissa, askelissa. Ehkä harvat lapselliset naurukohtaukseni laitoksen oleskelutiloissa polttivat hänen korviaan. Hän saattoi kuulla niissä halveksuntaa; sokerihumalan rikkilyömän pilkkaneulan. Hän opetti minua näkymään muille kuin huomaamaton syystuuli, joka jättää puut ravistelematta. Kävelemään vainoharha-askelin. Nyt hän näyttäytyy ikkunassa. Pidän tuosta valkoisesta paidasta tiukkana hänen päällään.

11.4, aamu.

Saalistan häntä. Olen hänen homme fatalensa, perversioidensa yksityisetsivä ja kuolemansa esteetikko. Täytän velvollisuuteni ja paneudun häneen kaikkine taustatietoineen ja tietojen alaviitteineen. Vaikka motiivini ja päämääräni olisivat mielettömiä, tiedän keinoni perustuvan terveelle järjelle. ”Pitää tehdä sitä, mistä tykkää”, sanoisi syöpätutkijana toimiva isäni, jonka olen tavannut kaksi kertaa, kuin jonkun postimiehen.

Tänne maanrajaan kantautuu hänen kirkasvalolamppunsa läikkeitä. Vääntäydyn ikkunaan. Jos häntä kiinnostaisi, kankaani tirkistelyaukot paljastaisivat pääni todellisia muotoja, mutta verhoaisivat totuuden. Näppäilen hänen numeronsa. Kahdesti olen odottanut vastaamiseen. Ensimmäisellä kerralla huohotin: ”Oletko käynyt katsomassa lapsia?”. Seuraavalla jännityksen laukaisema alemmuudentunne pakotti kohteliaisuuteen ja vinkaisin hiljaa: ”Sori, väärä numero.”

11.4, iltapäivä.

Joskus kaipaan surun helppoutta. Iltalukiossa pärjäsin hyvin, mutta suunnitelmaani kuului kesken jättäminen. Ammattikoulu ei ollut vaihtoehto. Sitä kävivät ne, jotka tiesivät. Olen tuijottanut kirjoja, sarjoja ja häntä siitä asti, kun kaupunki vapautui jälkihuollon velvoitteistaan. Kutsun sitä jättöhoidoksi. Minulla on vielä älyni – se on diagnoosien, hyvän ja pahan tuolla puolen. Tiedän, ettei elämässä ole muita näkökulmia kuin omansa.

Jokaiselta sijoituspäivältäni ohjaajat kirjasivat omat näkemyksensä laitoskertomuksina Caafc-tietojärjestelmään. 18-vuotiaana sain raportit haltuuni: koko aikani asiakasnumerona. Lattialla lojuu yksi omahoitajani tyylinäytteistä erityisen huolenpidon jaksoltani:

14.6, aamu. Päivittäiskertomus. Laitoksen kertomus.

Viettänyt aikaa lähinnä huoneessaan. Huono henkilökohtainen hygienia. Mainitsin asiasta, vastasi haistatellen. Myönsi polttaneensa viime hatkoilla kannabista 2-3 kertaa viikossa: ”Ahdistukseen tai tylsyyteen.” Seulat? Ei osallistunut yhteiseen ruokailuun, haki myöhemmin nuudeleita. Huomauttaessani pakollisesta siivoamispäivästä vastasi: ”Helvetin velvollisuudet”.

Helvetin velvollisuudet. Se on näiden mustakantisten vihkojeni nimi. En voi vastaanottaa apua, mutta joka ilta huudan pakokauhuni ulos ja kirjaan kaiut ylös. Naapurini eivät valita. Jos heitä on. Sanoissani on peruuttamaton aikakäsitys, aluton loppu. Tämä ei ole päiväkirja.

Muistojeni tarkoitus on unohtua tai tulla jätetyksi lauseisiin. Tyhjät luunvalkeat paperiarkit täyttyvät. Jokaisen uuden sivun irrotan ja käytän myöhemmin väsärinä. Mitä tehdä kaikelle sille, josta ei voi kirjoittaa?

18.4, yö.

Paukuissa voin vaientaa pelkoni huutamatta. Lähimuistini riippuu suosikkisarjojeni traagisissa paratiiseissa. Yskäisen, kohottaudun hieman ja kuvittelen itseni True Detectiven Rustiksi aloittamassa monologiaan elämänvalheista ja syntymän sabotaasista. Sativahöyryissä olen Tony Soprano peyote-tripillä, jossa väikkyvä auringonkilo vihjaa universumin välinpitämättömyydestä. Jesse Pinkman Plattersin enkelikuoron autuaaksi julistamissa heroiininousuissa. Poliiseja piilotteleva Pablo Escobar dänkkiunella appelsiinilehdossa. Itsevarmuuteni kasvaa sanavalintojeni pysyessä esikuviltaan lainattuina, mutta tarkemmin vihkooni punnittuina. Kuten käteni, joiden asentojen tutkiminen on kuulunut harrastuksiini siitä asti, kun aloin pelätä kehoani. Pilvessä vartaloni liukenee unelmien veteen ja katoaa.

Tuutti hurahduttaa tunnit, tunnit pehmenevät hetkeksi ja hetki luo uuden ajan. Ihmeentäyden. Maiskuttelen itsekseni ja haaveilen toisistaan riippumattomista tyhjyyksistä. Muutamasta hatsista OG Kushia minusta tulee itsevarma ja malttamaton kuin messiaasta, josta muut eivät ole vielä kuulleet. Tämä Messias murhaa Jumalan. Käärin vielä puolikkaan jointin Super Silver Hazea. Ajatuksia kuin siunauksia. Vakuutun Jumalan olemassaolosta tietäen olevani Häntä suurempi. Olen menettää järkeni joka kerta tätä hengitellessäni. Mahtava rajatila. Järkeily on masennuksen toiminnallinen muoto.

20.4, yö.

Kymmenien psykiatrien lausunnot selittivät itsetuhoisuuttani näköalattomuudella. Mutta eikö laajimmissa näköaloissa kaikki elävä näytä muurahaiselta? Nykyään näköalani valtaa kahden laukauksen ajatus. Aseen idea nousee päähän kuin Borderline (sativa/indica-hybridi). Voisinpa ampua häntä sydämeen. Ja itseäni takaapäin, yllättäen. Olen syytön, mutta ansaitsen tuomioni. Kaikki aseet ovat ladattuja.

Näin ajattelehdin kuoleman vieressä, mutta olen siitä yhtä kaukana kuin kuka tahansa. Ehkä itsemurha on mahdottomuus. Kenet tapan, kun tapan itseni? Verson yhä edemmäs pohdinnoissani, joita helpottavat dullaiset perspektiivit (”Ensimmäinen ihminen tunsi koston”) ja sanaleikit (”Ei ole kohtaloa, vaan hetilo”). Jotkut tappavat itsensä välttyäkseen väärässä olemiselta.

27.4, ilta.

Himooni satuttaa sekoittuu myös vanhaa haluani häntä kohtaan. Olen mahdoton, siis ihminen. Hän sanoi oppineensa nauttimaan vasta minun kanssani. Tuntematta syyllisyyttä. Hän suostutteli minua ensin evankeliumin puhtaudella ja sitten kosketuksen hellyydellä. En koskaan unohda tuota kaihtimia sulkevaa kättä. Unessa se muuttuu pyörteeksi, joka näkyy vertigonpunaisena aivokuvissani. Kehän voi murtaa, pyörre pysyy.

Laitoksessa puhuimme paljon mahanpohjan pyörryttävästä tunteesta, hiusteni pyörteestä ja niin kutsutusta rakkaudestamme. Öisin ja jälkeenpäin hän neuvoi, miten peppu puhdistetaan vähällä vedellä. Hän kutsui minua alttarilapseksi enkä tiennyt mitä se tarkoittaa. Mietimme viesteissä – jotka joskus uhkasin paljastaa tietämättä kenelle – nimityksiä rakkaudellemme. Minä loihdin hänelle uusia sanoja. Salaikuisuus, kirjoitan nyt Helvetin velvollisuuksiin.

15.5, ?

Henkoset ovat tuomittuja teoiksi. Miksi henkäys ei ole yksi, sama ja aina ulospäin? Tuulta.
Hän hengittää vielä. Ilmaa, jossa elän.

Minulla on pajan laajentama pelko hänen kuolemastaan. Että hänelle kuolinhetki on ikuista valvetilaa edeltävä tapahtuma, johon hän on valmistautunut koko hengellisen elämänsä. Katsoessaan maailmaa

viimeisten kipujen täyttämänä hän näkisi universumin salatun totuuden ja iloitsisi teoistaan, koska ne ovat johtaneet armoon. Tosiaan. Joka tietää heräävänsä voi nauttia jopa painajaisestaan. Pimeässä rukoilen hänen kadotustaan, mutta en kohdista sitä mihinkään. Uskon, että suunnattomat rukoukset päätyvät tähtiin.

Kun dulla alkaa haihtua päästä, pakko kiertyy ympärilleni ja yllyttää toimintaan. Odottajan kärsivällisyys vaihtuu sietämättömään varmuuteen. Liian pitkään olen istunut päivieni ohi, poltellut ja unelmoinut kärpäsen silmänräpäyksellisistä reflekseistä. En ole kadottanut kunnianhimoani. Tiedän, että sankari on yhä teonsana. Kuten rikoksen tekijä, myös sankaruutta tavoitteleva tietää jotain aina puuttuvan. Jos jokin olisi täydellistä, ei olisi Täydellisyyttä. Ja jokainen joutuu viimeiseksi luottamaan hulluuteen.

???

Hän ohittaa helvettini.

Ruohikko oikenee hänen jälkeensä ja jatkaa kuhinaa mielessäni. ”Nurmen on kasvettava, lasten kuoltava.” Helvetin velvollisuus. Otan takin käteeni ja juoksen pajoissa ja piiskoissa pihalle – missä tämä mahtaa tapahtua? – sieltä kadulle, rannalle, joki on lähellä, näkyy laituri, kaislikkoa ja sumun kietoma lyhtypylväs. Pylväässä palaa kuunkeltainen valo kuin Narnian tarinoissa, joita hän luetutti minulle. Suosikkikohtani oli alussa, kun vaatekaappi toimi porttina salaisiin ihmeisiin ja toisiin todellisuuksiin - salaikuisuuksiin! Ei sinne, Rust ei pysähtyisi, älä pysähdy, pysy, älä.

Istunko rannassa? Käteni taputtelevat taskuani. Voisin pitää tätä vahvana dullaunena, mutta jollekin tämä tapahtuu. Joki. Nimeämällä asian etäännytän itseni siitä. Pysäytän virran. Uhri. Molemmin puolin virtaava joki. Veden lämpimästä höyrystä härmistyy kaipuu jonkun toisen lapsuuteen. Ehkä ainoa syntini on ollut toivoa toisen ajatuksia, tuntea tämän tunteita, tietää elämän yksityisimmät kohdat. Kuulen askeleet, epävarmat. Kokeilen pulssiani. Sydämeni joko lopettaa lyömisen tai pullahtaa ulos yhdellä pamauksella. Uneliaassa hämärässä erotan särkyneen lasin palasia. Ne kirkastavat joen pintaa. Muistot väläyttelevät kristallejaan.

Teroitettu luoti lentää kaislojen poikki tarttuakseen häneen, joka ehtii tuntea vain tuulenhenkäyksen pudotessaan veteen. Veden ääni.

Kompositio on aina pelottavampi kuin kuolleen todelliset kasvot, komisario Hodel tuumii. Kasvot ovat kuoleman vastakohta. Hodel pitää työpäiväkirjaa. Mustakantisen nimilehdellä lukee HELVETIN VELVOLLISUUDET. ”Huumoria olla pitää”, ajattelee Hodel. Hän kirjaa tutkintaan kuulumattomia huomautuksia marginaaliin: ”Harva haluaa itselleen kiinnostavaa kuolintapaa.” Komisariota kiinnostaa enemmän aihetodisteiden sijainti sekä todessa että kuvitellussa. Oksennuksen tahrima rannekello, nenäliina, povitaskuun taiteltu paperi, nukka, purut ja sätkäntekokone muuttuvat taikakaluiksi ja muistojen tunnuksiksi. Paperia on käytetty väsäysalustana. Siinä on kaksi sanaa: ”Veden ääni”.

Hodel saattaa ajatella: uhrin elämän tarkoitus on koko ajan avoin, kunnes tiivistyy virallisiin asiakirjoihin ja keskustelufoorumien urbaanilegendoihin (”Ketä tietää, mitä toi ’veden ääni’ meinas?”). Hänet haudataan hiljaisella haudanhoitosopimuksella hautaan, jonka aika kuluttaa vaaralliseksi muistomerkiksi. Historia nuolaisee tuulen kostuttamaa sormeaan ja kääntää sivua.

Tai sitten Hodelin päässä hakkaa pyörryttävä tutkintalinja. Hän tarttuu kaupungin kellarikämpästä eristettyyn puhelimeen, josta on puhelulokin mukaan soitettu tuhansia puheluja yhteen numeroon.

Kuuluu muutama hiljainen kohahdus kuin tummuvalla rannalla. ”Valitsemanne numero ei ole käytössä, olkaa hyvä ja tarkistakaa numero.”

Kirjoittanut: Niklas Ferm

Siskon kosto

”Lappeenrannasta tulleiden matkaliput”, konduktööri ilmoitti ja pyyhkäisi viivakoodilukijalla vaunun päässä istuneen Jari Rinteen matkalipun.

Rinne vilkaisi kelloaan ja varmisti puhelimensa GPS:llä junan tarkan sijainnin. Kaksi minuuttia enää, hän mietti kiihtyneenä. Rauhoittaakseen itseään hän kävi vielä suunnitelmansa nopeasti läpi mielessään, erityisesti sen ettei voinut mitenkään poistua junasta vasta Kouvolan asemalla turvakameroiden takia. Eikä hätäjarrutus tullut kysymykseen, koska konnari olisi hetkessä paikalla. Rinne katsoi ikkunasta ja tunnisti metsäautotien jota pitkin oli edellisenä päivänä ajanut. Muutama sata metriä eteenpäin ja tien reunassa häämötti hänen vuokraamansa punainen Opel Kadett. Rinne laittoi kännykkänsä äänettömälle ja työnsi sen penkin selkänojan ja istuinosan väliin piiloon. Hän veti lippiksen syvemmälle päähänsä, otti reppunsa jalkojensa juuresta ja meni heti välioven takana olleeseen wc:hen. Hän varmisti, että ovi oli lukossa ja kaivoi repustaan DJI Phantom 4 -dronen kauko-ohjaimen ja tabletin dronen seuraamiseen. Rinne oli poistanut kopterista automaattisen esteiden väistön anturin ja nyt se oli lähtövalmiina kahden kilometrin päässä Opelin sijainnista etelään. Rinne otti aluksi reilusti korkeutta dronelle ja valitsi sitten sport-moodin ja lähti kiihdyttämään konetta kohti pohjoista. Pian dronen kameraan ilmestyikin 140km/h lähestyvä intercity, jolloin Rinne asetti dronen targetiksi junan veturin ja lennätti kopterinsa täyttä höyryä päin veturin keulaa. Junan sisällä tuntui vaimea tömäys ja heti perään alkoi kuulua voimakasta kirskuntaa, kun juna jarrutti voimakkaasti. Rinne pakkasi tavaransa reppuun ja odotti vauhdin pysähtymistä. Heti kun juna oli seisahtunut, hän syöksyi vessasta vaunun eteiseen ja painoi ovenavauspainiketta. Ovi avautui ja Rinne hyppäsi junasta, painoi oven kiinni ja spurttasi metsään näkösuojaan, ja lähti kävelemään kohti Opelia.

Rinne ajoi korostetun rauhallisesti - vaikka tunsikin olonsa hyvin hermostuneeksi - kohti Lappeenrannan keskustaa; suuntana oli kesämökki Taipalsaarella. Rinteen Jatta-sisko oli kuollut kuukausi takaperin, hukuttautunut Saimaaseen juuri kyseisellä mökillä. Aamulla Jatan aviomies Henrik oli löytänyt itsemurhaviestin ja soutuvene löytyi ajelehtimasta rannasta, vaikka ruumista ei löytynytkään suurelta järvenselältä etsintäsukelluksista huolimatta. Rinne oli sopinut hautajaisten jälkeen tapaamisen mökille Henrikin kanssa. Hautajaiset olivat menneet Rinteeltä täysin sumussa, koska Jatta-sisko oli hänelle hyvin läheinen, ollut aina. Sen sijaan Henrikistä Rinne ei ollut pitänyt koskaan ja Jatan kuolemasta hän syytti mielessään yksinomaan Henrikiä. Hän oli nyt kuitenkin tyytyväinen, että oli pystynyt hillitsemään itsensä eikä ollut tähän mennessä ladellut minkäänlaisia syytöksiä Henrikille; tämä tapaaminen tuskin olisi siinä tapauksessa ollut enää mahdollinen.

Rinne käänsi autonsa Taipalsaarentieltä Ahoniementielle, jossa mökki sijaitsi upealla paikalla Saimaan rannalla. Ketään ei onneksi tullut vastaan mökkitiellä, Rinne ajatteli hieman huojentuneena ja pysäköi autonsa tien päähän Henrikin Land Cruiserin viereen. Hän otti takaluukusta sinne eilen laittamansa kylmälaukun ja lähti lampsimaan polkua pitkin kohti mökkiä. Mökin terassilla Henrik istui rottinkituolissa kääntyneenä katselemaan auringossa kylpevää Saimaan selkää. Kuullessaan Rinteen lähestyvät askeleet hän pomppasi ylös tuolistaan.

”Morjes Jartsa, tulit sitten”.

”Moi, näinhän me sovittiin”. Jartsa? Mitä helvettiä se yrittää heittäytymällä noin tuttavalliseksi, Rinne mietti. Jatta oli ainoa jolla oli tapana kutsua häntä Jartsaksi.

”Sauna on muuten lämpiämässä”.

”Hyvä homma, saunaan tässä kaipaakin. Otetaan kuitenkin heti alkuun oluet, mulla on tässä Sandelsia mukana”, Rinne sanoi roikottaen kylmälaukkuaan.

”Sopii mulle, otetaan pois”.

”Mennään kuitenkin mökkiin sisälle, ei huvita tässä paahteessa istua”, Rinne ehdotti.

Miehet istuutuivat sisälle pirttipöydän ääreen vastakkain oluttölkit kädessään. Molemmat siemailivat oluttaan hiljaisuuden vallitessa.

”Mites oot jaksellut?”, Rinne rikkoi hiljaisuuden.

”Noh, raskastahan tää on ollut”.

Niin varmaan, Rinne ajatteli.

”Mutta eiköhän tää ajan myötä tästä. Kuis sä?” Henrik kysyi.

”Hyvin oon jaksellut”, Rinne valehteli.

Miehet istuivat taas hetken hiljaa tuijottaen tölkkejään.

”Toisaalta lohdullista tietää, ettei Jatan tarvii enää kärsiä”, Rinne sanoi yllättäen.

”Tä? Mitä helvettiä meinaat?”, Henrik kiivastui.

”Ihan turha sun on mulle mitään esittää. Jatta soitteli mulle sulta salaa ja kertoi kaiken siitä minkälainen väkivaltainen mulkku sä oot”, Rinne selosti tuijottaen Henrikiä silmiin.

Henrik lehahti punaiseksi ja yritti löytää sanoja.

”Vittu.. just joo... mä en oo tehny yhtään mitään”, hän sanoi ääntään korottaen, selkä suorana, yrittäen näyttää vakuuttavalta.

”Lopeta jo toi bullshit. Jatta itki mulle puhelimessa monet kerrat... ja kertoi miten sä kohtelet häntä ja rajoitat ja kyttäät jatkuvasti. Sairaalloisen mustasukkainen ja dominoiva narsisti, sitä mieltä se oli susta”, Rinne sanoi silmääkään räpäyttämättä ja jatkoi:

”Luulet sä oikeasti, että mä kuvittelen siskoni olleen onnellinen sun kanssa ja ihan muuten vaan onnensa kukkuloilla hukuttautuneen tonne selälle? Vitun idiootti. Jatan kuolema on sun vika.”

Henrik nojasi käsillään pöytään haudaten kasvonsa kämmeniinsä. Rinne nousi paikaltaan ja käveli terassille tupakalle.

Sitten hän palasi sisään ja katsoi Henrikiä.

”Sori. Oikeesti. Tää on vaan niin kova juttu mulle. Kyl mä ymmärrän, ettei syyttely enää mitään auta ja ett Jatta teki oman ratkaisunsa”, Rinne totesi yllättäen sovittelevasti.

Henrik näytti täysin hölmistyneeltä, mutta samalla helpottuneelta.

”Otetaan vielä toiset oluet ja mennään sitten saunaan. Ja yritetään unohtaa tää välikohtaus”, Rinne jatkoi.

Rinne avasi pöydän päässä olleen kylmälaukun ja nosti vasemmalla kädellään oluttölkin pöydälle Henrikin eteen. Hän katsoi kuinka Henrik tarttui tölkkiin vasemmalla kädellä ja oikealla alkoi nostaa tölkin avausrengasta. Samalla silmänräpäyksellä Rinne veti salamana oikean kätensä kylmälaukusta ja iski Henrikiä silmään kädessään olleella teroittamallaan jääpuikolla.

”Ai saatana”, Henrik huusi kaatuen penkiltä selälleen lattialle. Jääpuikko oli edelleen pystyssä silmässä, kun Rinne siirtyi seisomaan Henrikin viereen, nosti jalkansa ja polkaisi kaikin voimin jääpuikon päälle, jolloin se upposi silmään kuin kuuma veitsi voihin. Veri suihkusi Henrikin silmästä hänen teutaroidessaan lattialla. Rinne katseli näkymää syvää tyytyväisyyttä tuntien. Hetken kuluttua Henrikin liikkeet alkoivat hidastua. Ja lopulta lakkasivat kokonaan. Rinne kokeili varmuudeksi kaulalta Henrikin pulssin. Sitä ei ollut.

Rinne haki autoltaan puhdistusainetta ja liinan, ja putsasi paikat joihin oli käsillään mökissä koskenut, ne hän oli painanut tarkasti mieleensä. Puhdistettuaan sormenjäljet Rinne heitti vielä tupakannatsan terassin tuhkiksesta saunan kiukaan tulipesään palavien puiden sekaan, ja loi viimeisen silmäyksen elottomana maanneeseen Henrikiin. Henrikin silmässä erottui vielä verisen jääpuikon kanta. Eipähän tarvitse murha-asetta hävittää, Rinne ajatteli kylmästi.

Auton luona Rinne otti repustaan vaihtopäällysvaatteet, puki ne päälleen, heitti veriset vaatteensa muovipussiin ja lähti mökiltä. Hän ajeli koko matkan visusti rajoitusten mukaisesti Lappeenrannan keskustaan ja kävi siellä nakkaamassa vaatepussinsa UFF:n keräyslaatikkoon. Tämän jälkeen hän suuntasi Firen- autovuokraamon pihaan ja palautti vuokra-autonsa, sekä tilasi itselleen taksin.

”Päivää, mihinkäs päin mennään?”, kysyi taksisuhari.

”Nyt ois sulla tilipäivä, jos vaan haluat. Pitäis nimittäin päästä Helsinkiin”, Rinne totesi.

”Katos perhana. No, mikäs siinä, miulla vuoro vasta alkoi puol tuntia sitten, joten hyvin passaa”.

”Hienoa, eikun menoks sitten”. ”Mä istun takapenkille, jos sopii, täytyy vähän levähtää, ollut sen verran ohjelmaa tässä”.

”Istu toki. Mitäs siulla ollu kiireitä, työvelvollisuuksiako?”

”Velvollisuuksia joo”, Rinne vastasi lyhyesti, antaen samalla ymmärtää, että todellakin haluaisi tällä kertaa välttää ylimääräisen iloisen karjalaisen puheensorinan.

Kouvolaan asti matka jatkui hiljaisuudessa ja Rinne lepäsi istuen takapenkillä silmät kiinni.

”Sullahan näyttäs olevan tankki puolessa, eiks voitas piipahtaa jossain tankkaamassa, mä voisin soittaa samalla yhden tärkeän työpuhelun”, Rinne kysyi kuljettajalta.

”Kyllähän se käy, jossain vaiheessa pitää kuitenkin tankata”, kuski vastasi.

Kuski tankkasi Mersuaan ja samalla Rinne kaivoi povaristaan kakkospuhelimensa ja otti puhelun prepaid-liittymällä VR:n löytötavaratoimistoon.

”Päivää, mulla ois sellanen tilanne, että mun matkapuhelin on ilmeisesti jäänyt Helsingin junaan tänään”.

”Osaatteko sanoa junan numeroa tai saapumisaikaa?”

”Tässähän tää lippu on, eli Intercity8”.

”Okei. Päätteen mukaan siitä junasta ei ole toimitettu meille yhtään puhelinta tänään”.

”Mulla oli se luuri penkillä vieressä, ja sit olin nukahtanut ja unohdin sen lähtiessä. Se vois olla luiskahtanut sinne penkin väliin”.

”Kyseinen juna on täällä Helsingissä ratapihalla huollettavana, siinä oli jotain ongelmaa keulassa, ja se lähtee vasta huomenna aikaisintaan edelleen liikenteeseen. Voitte toki tulla itse vartijan opastuksella asian tarkistamaan, mikäli epäilette etteivät siivoojamme ole puhelintanne huomanneet”.

”Hyvä juttu, pitääkin tulla sitten tsekkaamaan. Kiitos tästä”.

Taksi saapui Helsinkiin alkuillasta.

”Voisit jättää mut rautatieasemalle, tapaan yhden kaverini siellä”, Rinne sanoi kuskille.

”Sinnepä sitten ”.

Kuski huristi asemalta tiehensä maireana saatuaan näin hyvän pokan ja vielä reilut tipit päälle. Asemalla Rinne nousi tympääntyneen näköisen jääkaappipakastimen kokoisen vartijan kanssa ratapihalla seisovaan junaan, ratkaisemaan kadonneen puhelimen arvoitusta. Rinne katsoi matkalippuaan ja suunnisti oikean penkin luokse. Hämätäkseen vartijaa hän etsiskeli vähän aikaa puhelintaan penkin ympäriltä, ennen kuin ”löysi” sen juuri sieltä mihin oli sen aiemmin laittanut.

”Katos perkele, tässähän tää on”, Rinne hymyili vartijalle.

”Katos perkele, niin näyttää olevan”, vartija vastasi innottomasti.

Rinne käveli rautatieasemalta Hotelli Arthuriin, josta oli varannut huoneen seuraavan päivän, lauantain, venemessuja silmällä pitäen.

Reilun viikon päästä torstaina Rinteen puhelin soi, ja hän arvasi heti numerosta, että kyseessä oli viranomaistaho. Eikä puhelu muutenkaan tullut yllätyksenä, hän osasi odottaa sitä, kuuluihan hän Henrik-vainaan lähipiiriin kuolleen siskonsa kautta. Puhelu oli lähinnä ilmoitusluonteinen ja soittaja ylikonstaapeli Jehunen pyysi häntä käymään kamarilla keskustelemaan Henrikiin liittyvistä tiedoistaan. Tapaaminen sovittiin jo heti seuraavaksi päiväksi.

Aluksi Jehunen kävi Rinteen kanssa läpi yleisluontoisia tietoja Henrikistä. Rinne kertoi osapuilleen kaiken oleellisen mitä tiesi. Sitten Jehunen nosti esiin Jatan kuoleman ja kysyi suoraan Rinteeltä, että voisiko näillä asioilla olla hänen mielestään yhteyttä; itsemurha ja henkirikos samaan perheeseen lyhyen ajan sisällä.

”No, mitä oon poliisisarjoja katsellut, niin ei kai tuo sattumaa voi olla”, Rinne vastasi.

”Niin, tuskin. Millainen oli oma suhteenne Henrikiin? ”, Jehunen kysyi.

”Täysin platoninen”, Rinne virnuili.

”Tämä ei oo nyt mikään leikin asia. Kertookaahan mitä mieltä olitte Henrikistä? Ette suoraan sanoen ainakaan vaikuta kovinkaan murheen murtamalta hänen kohtalostaan”.

”Vittumainen mieshän se oli. Hakkasi Jattaakin.”

”Aha. Vai niin. Tämmöstä tietoahan ei tullutkaan esille Jatan hukkumisen yhteydessä. Ei siinä hänen jättämässä viestissäkään ollut muuta kuin anteeksipyyntö. Tänään nimittäin viimeksi kävin kaiken Jatan tapaukseen liittyvän läpi. Mistä tiedätte tästä hakkaamisesta?”, Jehunen tivasi.

”Jatta itse kertoi, moneen kertaan. Ja Jatan kuoleman jälkeen oon miljoona kertaa kysynyt itseltäni, että miksi en puuttunut siihen.. Jatta kyllä kielsi puuttumasta ja pelkäsi tilanteen vain pahenevan jos puuttuisin... mutta silti.”, Rinne avautui synkkänä.

Hetken aikaa molemmat istuivat pöydän ääressä hiljaa. Jehunen teki muistiinpanoja ja pläräsi papereita.

”Näiden uusien tietojen valossa ja muutenkin, täytyy kysyä, että missä te olitte 12.-13.6. viikonloppuna?”

”Helsingissä venemessuilla”.

”Sehän tuli kuin apteekin hyllyltä”.

”No en mä siellä jatkuvasti ravaa, eikä mulla oo myöskään dementiaa”.

”Okei. Kenen kanssa te reissasitte, millä menitte, missä yövyitte?”

”Yksin menin. Junalla. Hotelli Arthurissa majailin.”

Jehunen teki muistiinpanoja.

”Okei. No, nämä tiedot selvitetään.”

”Selvittäkää pois, siellä mä olin”.

Rinne lähti jokseenkin huojentuneena kotiin poliisiasemalta. Onpahan

sekin kiirastuli ohi. Eikä niillä oo mitään näyttöä mistään. Mulla sen sijaan on. On järjestelmään leimattu junalippu, kuitti hotellista, pääsylippu venemessuille ja puhelimen teletiedot matkasta Helsinkiin.

Poliisit päätyivät mitä ilmeisimmin samaan lopputulemaan Rinteen kanssa. Häneen ei otettu yhteyttä poliisista.

Pari viikkoa poliisikuulustelun jälkeen Rinne sai kuitenkin puhelun tuntemattomasta numerosta.

”Rinne”.

”Moi”, ääni vastasi.

”Öö, moi. Onkohan sulla oikea numero?”

”On”, kuului toisesta päästä hieman epävarmasti. ”Et sä tunnista ääntäni?”

”Mitä? Mitä helvettiä, onks tää jotain sairasta pilaa”, Rinne kysyi tietämättä mitä ajatella.

”Ei oo. Ihan Jatta tässä soittelee... tiedän ett tää on... outoa.”

”Ei vittu! Mitä tää oikein on? Miten tää on mahdollista?”, Rinne alkoi tuntea olonsa hyvin epämääräiseksi.

”Mä oikeesti halusin vaan kadota Henrikiltä, mä en jaksanu enää sitä helvettiä”.

”Ei voi olla totta...”

Linjalle tuli kuoleman hiljaista. Sitten hetken päästä Rinne kysyi:

”Tiedätkö sä sisko-kulta mitä mä oon mennyt tekemään?”

”Tiedän. Ja suoraan sanottuna osasin arvata, että niin tulee käymään.”

”Ei saatana… tajuatko…”

”Lopeta Jartsa. Mä oon nyt onnellinen ja se on sun ansiota. Antaa nyt ajan mennä ja palataan myöhemmin”, Jatta sanoi ja lopetti puhelun.

Kirjoittanut: Ilari Miettinen

Tappava palaute

Silmäni painuvat kiinni ja uni meinaa ottaa minut väkisin pehmeään halaukseen. Psykologin puhe on tasaista ja rauhoittavaa. Se toimisi hyvin unettomuudesta kärsivän rentoutumiskasetilla. Mies puhuu jotain aivojen ja hermoverkon sopeutumisesta jatkuvaan ylikuormitukseen työelämässä – siitä, miten jatkuva multitaskaaminen työpaikalla saattaa kehon ja mielen vähitellen uupumistilaan. Hieron nenänvartta pysyäkseni hereillä.

Vierustoverini polvi notkahtaa vasten omaani. Hän on antanut halaukselle periksi ja pian tasainen hengitys tekee keskittymisestäni entistä haastavampaa. Vilkuilen muita ryhmäläisiä, joista osa on kaivanut puhelimen taskustaan ja selailee sitä piilotellen laitetta hienovaraisesti polvea vasten. Pari ryhmäläistä poikkeaa muista. Toinen kirjoittaa kynä savuten ylös jokaisen miespsykologin suusta tulevan sanan, kun toinen istuu kädet sievästi sylissään ja tuijottaa ihailevasti psykologin elehdintää. Sievästi istuva ei ole ollut aiemmin ryhmämme mukana. Molemmat nyökyttelevät vakuuttuneesti toisen laatiessa monimutkaisia kaavioita lehtiöönsä. Katson säälivästi kurssikeskuksen tarjoamaa lyijykynää hänen kädessään. Kynä on jatkuvassa ylikuormituksessa ja antaa periksi hetkenä minä hyvänsä.

On hyvä relata välillä, mutta toisaalta olisin mieluummin töissä, kuin Kelan tarjoamalla kuntoutuskurssilla, jolle työnantaja pakottaa osallistumaan. Meillä on muutama mielenkiintoinen tutkinta käynnissä Kuopion asemalla ja saatan kurssin vuoksi jäädä sivuun jostakin ratkaisevasta. Oma osastoni tutkii juuri poikkeuksellisen lyhyen ajan sisällä tapahtuneita henkirikoksia Varkauden ja Kuopion seudulla. Parhaassa työiässä olevia ihmisiä on löytynyt kuolleena eri puolilta Kallavettä. Suurin osa kuristettuna tai hukutettuna, mutta muutama myös jollakin tylpällä päähän iskettynä. Innostusta ei lisää se, että olen ainoa poliisi koko kurssilla.

Pieni paussi perhe-elämästä on toisaalta paikallaan. Vauvan yöheräily on suorassa yhteydessä silmäpussieni kokoon. Viikonhan tämä vain kestää. Psykologin puhe kaikuu monotonisesti omien ajatusteni taustalla, kun käännän katseeni ulos ikkunasta. Kallavesi siintää pienen metsän takana noin kilometrin päässä. Sen pinta kimaltelee auringossa. Kuka kylvää

idyllisen järven rantoja kuolleilla ihmisillä?

-Kiitos teille tarkkaavaisuudesta ja nauttikaa loppukurssista, psykologi päättää puheensa yllättäen. Hän huitoo videotykin kaukosäätimellä ilmaa ja koittaa saada laitetta reagoimaan. Säädintä pitävä käsi on kämmenselästä ruhjoutunut. Katson miehen kasvoja, joita peittää ohut parransänki ja silmäkulmat ovat tummien uurteiden peitossa. Hän on saanut oman osansa elämästä, sen kurjuuksista ja iloista. Kokemukset paistavat kasvoilta ja minulle tulee tunne, että hän kantaa kasvoillaan monien ihmisten murheita. Ikään kuin omissa ei olisi tarpeeksi. Ironisesti hänellä on päällään kirkkaankeltainen, palmukuvioitu collegepaita, joka pyytää siirtämään huomion kärsineistä kasvoista iloisiin ajatuksiin ja arkipäiväiseen rohkeuteen. Ristiriitaisuus tekee miehestä kiinnostavan.

Vaeltelen kuntoutuskeskuksen loputonta pääkäytävää majoitustiloja kohti. Käytävää reunustavat 80-luvun vastaanottotiloista tutut nojatuolit valtavien huonekasvien ympäröiminä. Kello lähestyy puoli viittä ja ihmisiä laukkuineen ilmestyy käytävän varrella olevista ovista. He moikkailevat toisilleen iloisesti. Huoneeni tunkkainen ilma ei herätä innostusta, mutta oma rauha on hyvin läsnä. Se on katoava luonnonvara.

Heittäydyn sängylle ja katselen kurssin ohjelmapaperia. Ensimmäinen ohjelmanumero huomenna on taas psykologin ryhmäsessio. Aiheena ”työkyvyn turvaaminen tulevaisuudessa”. Otsikon alla lukee, että ryhmässä käsitellään kutsukirjeen ohessa toimitettuja ennakkotehtäviä. Ennakkotehtäviä? Pääni lyö täysin tyhjää. Mahtaako murheellisen psykologimme psyyke kestää sitä, jos kukaan ei ole tehnyt hänen ennakkotehtäviään. Ehdin vielä käydä katsomassa olisiko hän paikalla.

”Tylsää ja tarpeetonta höpötystä, t: ryhmäläinen”

”Psykonomin ryhmät täysin turhia, t: Kyllästynyt kuntoutuja”

”Kaikki muut luennot olivat hyviä, mutta psykologihepun jutut olisi hyvin voinut jättää väliin. t: minä”

”Kyllästyttää näissä psykologeissa se, että heidän mielestään kaikki on aina omissa käsissä. Entäs sitten, kun kotona mies on narsisti ja työpaikalla esimies on narsisti? Siinä tulee kuule äitiä ikävä. Psykoloogi voisi kirjojen lukemisen sijaan välillä ottaa oppia oikeasta elämästä. Sitä maalaisjärkeä. t: Narsistien uhri”

Olen uhrannut näihin kiittämättömiin paskoihin kohta puolet urastani ja palaute on tätä laatua. Miksi minä edes teen tätä hommaa? Olisin hyvin voinut jäädä yliopistolle jatkamaan tutkimusta väitöskirjan jälkeen. Alzheimerin tutkimukseen heruu yleensä aina apurahaa joltakin taholta, mutta minä päätin helpomman rahan toivossa tulla tänne pitämään jutteluryhmiä näille idiooteille. Että sitä ihminen voi olla pelokas ja tyhmä. Suoraan sanottuna tekisi mieli päästää kaikki päiviltä. Lukita ovet ja tuikata koko paska tuleen. Kävellä taakseen katsomatta suoraan kotiin. Pakko ottaa huikka Jackiä. Otan lipastosta pullon ja annan Jackin huuhtoa pahat ajatukset mennessään.

Väitöskirjaa tehdessä sitä tunsi itsensä jotenkin tärkeäksi ja oli akateemisissa piireissä jokseenkin kuumaa kamaa. Jostakin syystä naiset tykkäsivät yliopiston kellariin vetäytyneestä mukaviisaasta tutkijasta. Ehkä Miiakin olisi jaksanut minua pidempään, jos olisin pysynyt Tiedetalon kellarissa, eikä olisi alkanut paneskella naapurin kiinteistövälittäjää. Jack ei selvästikään toimi vielä. Saatanan Miia ja kuntoutuslaitos. Olen kohta itse hoidon tarpeessa.

Otan kurssipalautteet käteeni runtaten ne niin pieneen myttyyn kuin jaksan ja survon paperimytyn voimalla lipaston laatikkoon. Kipeä kämmenselkä osuu laatikon reunaan lähettäen viiltävän kipuviestin aivoihin. Vituttaa niin, että potkaisen peltistä roskapönttöä. Joku liikahtaa käytävässä, kun peltisanko osuu seinään. Työhuoneeni ovi on ollut kai koko ajan auki, joten vilkuilen käytävää molempiin suuntiin, mutta ketään ei näy, tai ehkä siivooja vielä hiippailee käytävillä. Ainakin hänen koppinsa ovi on raollaan. Parempi painua helvettiin täältä.

Pumppu hakkaa vimmatusti. Tunnen selkäytimessäni, että palmukuviolla verhoiltu ukko tuijottaa siivouskomeron ovea. Osuin huoneelle ilmeisesti huonoon aikaan, sillä pöydällä seisoi puolikas pullo Jack Danielsia ja ukon kasvoilla laimahteli raivopäinen viha. Tappava yhdistelmä. Ainakin paperinippu sai sellaista kyytiä, että ei tainnut olla mielekästä luettavaa. Onneksi siivoojan koppi oli auki. Taitaa jäädä ennakkotehtävät tekemättä. Puhelin alkaa täristä farkkujen taskussa ja kiitän itseäni sen hiljentämisestä ryhmäsessiota varten. Kollega soittaa asemalta. Oven raosta kurkistamalla näen psykologin painelevan pitkillä askelilla kohti ulko-ovea. Olen

astumaisillani käytävään, kun kuulen toiselta puolelta siivouskomeroa kolahduksen. Tukevahko nainen ohittaa koppini ja jää kurkkimaan psykologin huoneen ikkunasta sisään. Hänellä on hieman liian kireä keltainen jakkupuku päällään ja hiukset kireällä nutturalla. Nainen muodostaa käsistään valosuojat ikkunaa vasten ja painaa nenänsä niiden väliin.

Omaan kamariin päästyäni rauhoitan adrenaliinin puuduttamaa kehoani suihkussa. Kenttätyössä kohtasin aggressiivisia ihmisiä päivittäin, mutta tällainen tilanne yllätti täysin. Rauhaisassa kuntoutuslaitoksessa ei osaa varautua siihen, että raivopäinen tiedemies koittaa osua sinuun peltisellä roska-astialla. Tai ei hän kai minuun koettanut osua, mutta kuitenkin. Kesken saippuamisen puhelin tärisee huoneeni pienen jääkaapin päällä ja ehdin juuri vastata siihen juoksemalla munasillaan suihkusta.

-Moikka Matias, onko sinulla hetki aikaa? Jari kysyy.

-Odota hetki, niin kuivaan itseäni hiukan. Juoksin suoraan suihkusta, vastaan.

-Minulla on hyviä ja huonoja uutisia, tavallaan, Jari sanoo.

-Tiedät varmaan, että olen täällä kuntoutuksessa Kallaveden rannalla, sanon.

-Tutkinnanjohtaja kertoi, mutta kehotti silti soittamaan. Et varmaan ole siellä kuntoutuessasi täysin unohtanut tätä ruumiskasaa, jonka tarinaa selvitellään? Jari jatkaa.

-En ole unohtanut, mitä siitä? Onko uutta? kysyn.

-Niinkin voisi sanoa. Kuuntele tarkkaan. Käytiin Korhosen kanssa haastattelemassa uhrien työkavereita ja muutamaa esimiestä. Tarkoitus oli hieman selvitellä uhrien liikkeitä ja taustoja, mutta myös sitä, että oliko työpaikoilla ollut riitoja tai muuta merkille pantavaa. Aluksi näytti tyhjältä arvalta koko homma. Kenelläkään ei ollut uhreista mitään pahaa sanottavaa.

-Okei. Minulla olisi vielä päivällinen täällä. Pitäisi ehtiä kuivatella ja laittaa vaatetta.

-Lopulta löytyi yksi tekijä, joka yhdistää kaikki uhrit, Jari jatkaa.

-Kaikki uhrit? Kaikki kaksitoista? kysyn.

-Kaikki. Työnantajien mukaan uhrit ovat olleet viimeisen vuoden sisällä kuntoutuksessa, Kelan tarjoamassa kuntoutuksessa Kuntoutuskeskus Sykkeessä Kallaveden rannalla.

-Nyt kusetat.

-En kuseta, Jari jatkaa. -Minä ehdotan nyt, että kuivaat vikkelästi perseesi ja tulet asemalle. Ketään epäiltyä ei vielä ole, mutta henkilökunnan määrä on vain kaksikymmentäkolme. Otetaan aamulla kaikki kuulusteluihin.

-Tulen heti, menee tunnin verran, vastaan.

Jumalauta. Palaset loksahtelevat paikoilleen: sekopäinen psykologi, epämieluisa paperinippu, tukeva täti kurkkimassa ikkunan takana, ruumiit, Kallavesi. Kaiken päälle pysähtynyt kaurismäkimäinen tunnelma. Tässä voi olla iso juttu. Vedän äkkiä farkut jalkaani sulloen paljaat jalat nahkakenkiin. Astun käytävään ja olen juuri ohittamassa sen varrella olevaa keittiönurkkausta, kun jaloistani lähtee voimat ja tunnen pääni sivulla kumean kolauksen. Joku iskee minut tajuttomaksi keittiösyvennyksen hämärästä.

Herään omaan aivastukseeni. Pääni yli on vedetty pussi, joka on ehkä ollut täynnä pölyä tai jauhoja. Lisäksi suuhuni on työnnetty jotain ja viimeistelty ilmastointiteipillä. Etenemme kovaa. Tunnen olevani jossakin peräkärryn tapaisessa. Auto ajaa edellä ja makuusijani poukkoilee tien epätasaisuuksista. Psykologi on menettänyt täysin järkensä, jos ajattelee selviävänsä poliisin mukiloinnista ja kidnappaamisesta.

Vilkaisen taas kelloa. 04:37. Helvetin helvetti. Kurssilaisten palautteet soivat loputtomana kelana mielessäni ja kaveri Jack jäi toimistolle. Olenkohan nukkunut yhtään? Sama lähteä toimistolle ja ottaa pieni yömyssy. Ehdin nukahtaa pariksi tunniksi ennen kuin kurssilaiset nousevat aamiaiselle ja täytyy alkaa valmistella aamun ryhmäsessiota.

Ulkona on lämmin kesäyö ja painan hieman reippaammin kaasua suoralla tiellä, joka johtaa kuntoutuskeskukseen jatkuen sen ohi Kallaveden rantaan. Isken jo vilkkua vasempaan työpaikalleni johtavalle tielle, mutta joku kaahaa sieltä ilman valoja venetraileri perässään ja lähtee kiihdyttämään Kallavettä kohti. Auton kyljessä komeilee kuntoutuskeskus Sykkeen logo, jossa on auringon keskelle piirretty sydänkäyrä. Banaalia.

Ajattelematta asiaa sen enempää lähden auton perään. Kuka ikinä kaahaileekaan yöllä firman autolla, ei välttämättä ole liikkeellä puhtaat jauhot pussissa. Traileri heiluu hurjasti auton perässä, vaikka tie on

hyväkuntoinen. Kuljettajalla täytyy olla palava kiire. Veneen pressu lepattaa aamuhämärässä ja lähestyn autoa hieman. Kuski varmaan pian huomaa minut ja ajattelee minun seuraavan häntä, kuten tietysti teenkin. Päätän toimia. Olenhan kuitenkin Sykkeen työntekijä jo vuosien takaa. Väläytän pitkiä valoja hiljentämisen merkiksi, mutta valojen iskeytyessä trailerilla lepäävän veneen ahteriin, näen valokeilassa miehen naaman.

Kalpea miehen naama tuijottaa minua veneen perästä. Alaleuan ympäri on vedetty jeesusteippiä. Pitkien valojen katketessa räpyttelen vielä silmiäni, mutta naama on siellä edelleen. Olen ihan varma siitä. Hämärässä näköni kuitenkin sumenee jälleen, eikä kaahaileva auto hidasta, vaan päinvastoin kiihdyttää vauhtia! Samalla huomaan oman rattini tärisevän vimmatusti, joten lyön jarrut pohjaan ohjaten auton pientareelle. Tärinä johtui tietysti käsistäni, jotka nyt kannattelevat minua polviani vasten, kun oksennan nousevan auringon paisteessa. Seurasinko juuri Iltalehden otsikoista tuttua Kallaveden murhaajaa? Näkikö hän minut tai tunnistiko autoni? Olemmeko työtovereita? Mahani antaa varoitusmerkkejä.

Peräkärryn heiluessa pelkään oksentavani. Todennäköisesti tukehtuisin oksennukseeni suun ollessa peitetty. Pakko saada säkki pois päästä ja happea, ettei paniikki hiivi mieleeni.

Koetan kiemurrella peräkärryn pohjalla hieroen säkin alareunaa pohjaa vasten. Käteni on sidottu selän taakse, mikä vaikeuttaa liikkumista ja tila on ahdas. Tukea hakiessani jokin lävistää sormeni. Kipu leviää sormesta käsivarren läpi niskaani ja saa kyyneleet kirpoamaan poskilleni. Tunnustelen sormeani ja tajuan heti piikin olevan uistin. Olen siis veneessä! Jauhosäkki löystyy kuitenkin ja saan kasvoni vapauteen sormen tuikkiessa sykkivää kipua.

Kohottaudun veneen pohjalla ja työnnän pääni venettä peittävää pressua vasten saadakseni raitista ilmaa, mutta ilman lisäksi saan annoksen halogeenivaloa, joka sokaisee minut täysin. Auto ajaa niin lähellä, että voin kuulla hiekan rahisevan renkaiden alla. Verkkokalvolla sykähtelee valtavia valo-ohjuksia ja silmät särkevät. Oksennuksen tunne lisääntyy, mutta sormessa roikkuva uistin unohtui hetkeksi. Tunnen kyytini hidastavan hieman, mikä ei välttämättä ole hyvä merkki. Psykologi saattaa lähestyä määränpäätään. Lisään kierroksia ranteisiini ja koetan vääntää kaikin voimin siteitä auki.

Oksennus maistuu vielä suussani, kun lopetan puhelun hätäkeskukseen. Virkailija vannotti minua palaamaan kotiin ja tulemaan aamulla antamaan lausunnon asemalle, mutta paskat siitä. Sammutan ajovalot ja lähden ajamaan kohti Kallaveden rantaa. Siihen mennessä, kun poliisi saapuu tänne, on veneessä ollut mies jo kellumassa naama alaspäin jonkun viattoman lomailijan mökkirannassa.

Painan kaasua reippaasti. Adrenaliini ei ole virrannut suonissani näin voimakkaasti pitkään aikaan. Minusta on tullut petetty ja jätetty toimistorotta. Täyttämättömien lupausten ja lunastamattoman potentiaalin uinuva tulivuori. Puristan rattia niin, että kädessäni olevaa ruhjetta peittävä rupeutunut iho ratkeaa levittäen verivanoja pitkin käsivarttani. Veri uurteilee kyynärvarteni poimuissa kuin laava kraaterin reunoilla.

Olen muutamassa minuutissa Kallaveden lomamökkien luona ja hidastan vauhtia. Tästä eteenpäin tie lähtee risteämään lukemattomiin eri suuntiin: golfkentälle, kesähuviloille, uimarantaan, ravintolalle ja vierasvenesatamaan. Vierasvenesatamaan! Käännän jyrkästi oikealle ja kaasutan metsän suojassa mutkittelevalle tielle, jossa puut varjostavat minut suojaansa. Aurinko siivilöityy puiden lomasta ja luo tielle valokeiloja, joiden läpi syöksyn kuin liekkien yli ravaava kilpahevonen. Samalla puhelimeni piippaa.

Hiekkatie päättyy lopulta ja eteen avautuu vieärasvenesataman alue. Veneitä on joka puolella ja alue jatkuu pitkästi molempiin suuntiin kietoutuen lahden molemmille rannoille. Hidastan vauhtia liukuen kävelytahtia sataman oikeaa reunaa kohti ja vilkaisen puhelintani:

”Tiedätkö mitä toimistolla tapahtuu? Piha täynnä poliiseja.”

Viesti on Sykkeen toiselta psykologilta Hennalta. Hän on ilmeisesti saapunut aikaisin töihin tänään. Aloitan uuden viestin kirjoittamisen, mutta samassa huomaan Sykkeen auton liukuvan kohti järven pintaa huoltorakennuksen edessä. Venetraileri on jo puoliksi vedessä ja autosta nousee joku. Kuski on auton takana, joten en näe häntä, mutta pian olen itse näkölinjalla.

Kiepautan auton kahden puomeille nostetun purjeveneen väliin ja sammutan moottorin. Etäisyys murhaajakuskiin on noin viisikymmentä

metriä, kun kyyristyn purjeveneen alle. Hän ei ole huomannut minua, mutta nyt minä näen hänet. Hän veivaa trailerin kampea laskien venettä vähän kerrallaan järven pinnalle. Samalla näen pressun alla miehen pään. Suun ympärillä on ilmastointiteippiä, eikä mies näytä siltä kuin olisi lähdössä kalareissulle.

Kuljettaja kohottaa päätään trailerin takaa paljastaen itsensä minulle. En ole uskoa silmiäni. Olen tuntenut hänet jo vuosia ja olemme aina toimineet hyvin yhteen. Meitä voisi jopa kutsua ystäviksi. Keltainen jakku loistaa auringossa, kun Kuntoutuskeskus Sykkeen toimitusjohtaja Leena kääntää trailerin kampea.

Leena on johtanut Sykettä melkein vuosikymmenen ja selvinnyt läpi vaikeistakin ajoista. Kuntoutustoimintaa on ajettu ahtaalle jo useita vuosia, kun kilpailutuskriteerejä muutetaan jatkuvasti ja Kelan korvaukset pienenevät. Kaikesta huolimatta hän on aina säilyttänyt hymynsä ja positiivisen olemuksensa. Jopa oman avioeronsa aikana, muutama vuosi sitten, hän jaksoi pitää yllä mukavaa tunnelmaa ja kannusti henkilöstöä jaksamaan paineiden alla. Hän vierailee usein ryhmissäni tarkkailemassa kuntoutuksen laatua. Viimeksi eilen iltapäivällä. Tässä täytyy olla jokin väärinkäsitys. Onkohan Leena ottanut huomaamattaan venetrailerin, johon murhaaja on piilottanut uhrinsa?

Nousen piilopaikastani ja lähden veneiden reunoja myötäillen etenemään kohti Leenaa. Vene heiluu puoliksi vedessä keulan ollessa vielä kiinni trailerissa. Jakkupukuinen Leena ahkeroi vaijerikelan kanssa, mutta ei ilmeisesti saa venettä laskettua loppuun saakka. Kuulen vaimeaa kiroilua trailerin takaa. Olen enää parinkymmenen metrin päässä, kun näen Leenan kasvot. Hän näyttää tuskaiselta. Tukka on liimautunut hikisenä otsaan ja keltainen jakkupuku on käsivarsia sekä rintaa myöten mustunut. Ilo on kadonnut tyttömäisistä, viehättävistäkin kasvoista. Hän näyttää surkealta reppanalta, ei kylmäveriseltä murhaajalta.

-Hei, Leena, sanon.

Hän keskeyttää toimensa, mutta ei nosta päätään. Kuuntelee hiljaa.

Toistan tervehdyksen. Katse kohoaa minuun. Silmät ovat appelsiinin kokoiset ja huulet puristettu tiukkaan viivaan. Ote vaijerikammesta irtoaa, jolloin vene syöksyy kauttaaltaan veteen ollen kuitenkin vielä kiinni vaijerissa, joten aallot heiluttavat sitä nyt hakaten veneen reunoja trailerikärryn peräosaan. Leena nappaa jotain maasta ja heittää sillä minua. Esineen osuessa olkapäähäni tunnistan sen Sykkeen työpuhelimeksi.

Samassa hän säntää huoltorakennuksen nurkan taakse, joten juoksen hänen peräänsä. Kierrän rakennuksen kulman, mutta en tavoita Leenaa, enkä näe häntä. Huoltorakennuksen takana on röykkiöittäin sekalaista tavaraa: merikontteja, vanhoja veneitä, bajamajoja, bensiinitankkeja. Paljon piilopaikkoja. Mitä ihmettä Leena meinaa? Muistan vankina olevan miehen ja juoksen trailerille. Väännän kampea niin paljon kuin jaksan, jotta saan veneen keulan tukevammin kiinni traileriin. Säntään veneelle ja vedän pressun irti.

Samassa, kun pressu lennähtää sivuun, veneestä hyppää mies minua kohti. Mies ponkaisee aitahyppääjän tavoin ainakin puoli metriä pääni yläpuolelle kasvoillaan raivoisa ilme. Hampaat ovat yhteen purtuina ja silmissä roihuavat helvetilliset lieskat. Lieskat, jotka epäilemättä koituvat kohteensa tuhoksi. Ilmassa hän kääntyy ja iskee kyynärpäällä minua kurkkuun. Henkeni salpaantuu ja menetän tasapainoni, mutta niin menettää hänkin kompuroiden ilmalentonsa päätteeksi mahalleen rantaveteen. Hän parahtaa kivusta. Nousen ylös ja koetan huutaa ja rauhoitella häntä. Sanoa, että kaikki hyvin ja että olen tullut auttamaan. Kompuroin vaikeroivan aitahyppääjän ylle ja ojennan käteni hänen hartioilleen auttaakseni. Verinen käteni vihloo ja roiskii verta miehen päälle. Huomaan veren tahrineen paitani sekä housuni. Korvissani suhisee ja hengittäminen on vaikeaa. Kaikki tapahtuu hyvin nopeasti.

-Seis, poliisi! Seis!

Kuulen huutoja etäältä ja ajattelen poliisin löytäneen paikalle. Ehkä he ovat ottaneet Leenankin kiinni. Päässäni humisee. Vedän vielä miestä hartioista yrittäen nostaa häntä. Olemme pian läpimärkiä. Kuulen voimakkaan pamauksen. Ja toisen. Lamaannuttava tunne leviää lantiooni ja alaraajoista lähtee voima. Kasvoni iskeytyvät veteen ja tulee pimeää.

Tunnen makuusijaani vetävän auton hidastavan voimakkaasti ja lopulta vauhti pysähtyy. Olen juuri saanut käsieni siteen airon hankaimen ympärille ja vauhdikkaalla liikkeellä toivon saavani hierottua narun poikki, kunhan psykologi ei juuri nyt nostaisi pressua. Adrenaliini pehmentää uistimen tuottamaa kipua sormessani, kun olen täysin keskittynyt käsieni vapauttamiseen.

Vene lähtee liikkeellä alkaen pian heilua peräpäästä. Sekopää laskee

minua veteen ja meinaa hukuttaa minut Kallaveden pohjaan! Vene syöksähtää äkisti veden valtaan jääden heilumaan aallokossa. Isken pääni veneen reunaan, mutta en lopeta. Hieron köyttä. Tunnen ihon verestyvän hiostuksessa ja veri liukastaa köyttä tehden katkaiseminen entistä vaikeammaksi, mutta minä en lopeta. Minä en tänne kuole.

Lopulta hiljenee. Vene heiluu miedossa allokossa ja ympäristö vaikenee. Kuulen oman hengitykseni, joka rohisee paniikinomaisesti. Kuulen vaimean napsahduksen takaani, kun köysi katkeaa. Vedän kädet eteeni ja katson niitä kuin vanhoja ystäviä vuosien jälkeen. Ihanat käteni. Vasemmassa nimetömässä roikkuu vanha ruosteinen Rapala. Se ei minua haittaa. Näillä käsillä pystyn mihin tahansa. Nousen kyykkyyn veneen pohjalla ja haen tasapainoani aallokossa. Avatkoon nyt pressun saatana. Viimeinen asia, mitä sekologi näkee, on minun nyrkkini, joka iskeytyy hänen hömppäteorioita pursuavaan kalloonsa.

Odotus tuntuu ikuisuudelta, mutta lopulta kuulen askeleiden rahinaa etäältä. Ne lähestyvät venettä, minun valtakuntaani. Jännitän puutuneet reiteni äärimilleen ja tunnen jaloissani, kun vene hilautuu rantaa kohti tehden lähtöalustastani entistä vakaamman. Pressu nousee päästäen raikasta happea kasvoilleni, mutta ihanan tuulahduksen pilaa minua mulkosilmillään tuijottava psykotappaja.

Kuin automaattisesti reiteni ojentuvat ja lennättävät minut valtavaan syöksyyn. Isken kyynärpääni miehen kasvoja kohti tarkoituksenani murskata hänen kallonsa tuhanteen osaan, ja niin teenkin. Laskeutuessani veden rajaan tunnen tuhansien puukkojen iskeytyvän lihaani joka puolelta jalkoja. Vajoan veteen, enkä saa voimaa itseeni. Sen jälkeen kaikki on sumeaa ja kivuliasta. Kuulen rohinaa, mölinää ja huohotusta tuskani takaa. Mies painaa minua syvemmälle rantaveteen ja ajattelen luovuttavani. Toimistorotta on liian sinnikäs puutuneelle keholleni.

Kaksi laukausta keskeyttää lannistuneen ajatuskulkuni. Tunnistan nuo äänet vaikka kuoleman porteilta. Kaksi Walther P99Q-pistoolin laukausta. Poliisin virka-ase on varmatoiminen ja laukaukset lähtevät vielä tuntemattoman työkaverini etusormen kautta tarkasti noin kahden sekunnin välein. Minua kiskonut voima tuupertuu ja näen psykologin kasvojen vajoavan rantaveteen. Häen kehonsa on painava ja voimaton, mutta katse on kysyvä, jopa kummastunut. Taidan menettää tajuntani.

Kaksi poliisipartiota pistoolit valmiiksi ojennettuina lähestyy vedessä makaavia miehiä. Ympäristö on hiljainen ja virkamiehen Walther-pistooli päästää vielä hentoa savua piipustaan. Toinen partio jää noin kolmenkymmenen metrin päähän kohdehenkilöistä, kun toinen ottaa kontaktin tuupertuneisiin miehiin.

Äkisti huoltorakennuksen takaa kuuluu huutoa; vaikeroivaa hätääntymistä. Keltaiseen jakkupukuun ahtautunut nainen rynnistää merikontin takaa kohti maassa makaavia miehiä. Nainen heittäytyy miesten ylle, mutta toinen poliiseista tarttuu tätä käsistä ja käskyttää naisen maahan. Nainen pyytelee anteeksi. Hokee toisen kohdehenkilön, psykologi Heikki Lankisen, nimeä. Nainen vaatii päästä miehen luokse. Vannoo rakastavansa tätä ja nyyhkyttää anteeksiantoa anoen jumalalta, että mies selviäisi hengissä.

Puolen tunnin kuluttua kuntoutuskeskus Sykkeen toimitusjohtaja Leena Kangas istuu poliisiauton takatilassa ensihoitajan taivutellessa uistimen koukkua irti vanhemman konstaapeli Matias Ahon sormesta. Matiaksen kollega Jari Suo kirjoittaa jotain pieneen muistilehtiöön. Psykologi Heikki Lankinen makaa toisen ambulanssin takaosassa, kun yksi poliiseista tutkii purjeveneiden välissä hänen autoaan. Heikin etureidessä ja vasemmassa pakarassa näkyy siistit luodinreiät, joita ensihoitaja liimaa umpeen myöhempää tikkausta varten. Veripussia viritellään telineeseen.

Kolme viikkoa kuluu. Heikki työntää rivakasti pyörätuolinsa pyöriä poliisivankilan käytävällä kohti tapaamishuonetta.

-Miten sinä voit Leena? Heikki kysyy.

-Hyvin, Leena vastaa. -Tai siis, niin hyvin kuin tässä nyt voi voida. Minua on palloteltu eri poliisivankiloihin viimeiset kolme viikkoa. Nyt näyttää siltä, että olen matkalla Hyvinkäälle. Pitkäksi aikaa.

-Tapoitko sinä kaikki ne ihmiset? Heikki kysyy.

-Tavallaan olen valtavan helpottunut. Kaikki on nyt takana päin ja olen tullut päätepisteeseen. Olen kärsinyt niin pitkään. Avioeron jälkeen sain paniikkikohtauksia. Sykkeellä alkoi mennä huonosti. Minulla on ollut kova työ maksaa ihmisten palkat, mutta aina se on onnistunut. Aina.

-Leena. Ne ihmiset. Sinä tapoit heidät, eikö niin? Heikki jatkaa.

-Olin epätoivoinen. Kuntoutukset alkoivat saada huonoa palautetta. Ihmiset menivät muihin keskuksiin ja kirjoittelivat netissä mitä sattuu. Kirjoittivat, että huijaamme ihmisiä. Kela ja Aluehallintovirasto alkoi

soitella. Minä… minä päätin toimia kaikkien meidän hyväksi, Leena vastaa.

-Murhasit kuntoutujiamme? Heikki kysyy.

-Murhasin ja murhasin. Minä rakastan sinua Heikki! Olen rakastanut jo vuosia. Siksi erosimme mieheni kanssa! Leena jatkaa.

-Mitä sinä puhut? Erositte minun takiani? Mikset…mikset ole puhunut mitään? Heikki kysyy.

-Ihmiset kirjoittelivat sinusta pahaa Heikki. Olisit voinut menettää työsi! He kirjoittelivat ikäviä palautteita meistä! Otin oikeuden omiin käsiini. Jonkun oli palautettava tasapaino ja oikaistava tilanne. Minä vain vähän kolautin sitä yhtä kuntoutujaa venereissulla. Se ei enää noussut ylös. Yritin soittaa hätäkeskukseen, mutta puhelin tippui veneen pohjalla olleeseen veteen. Kukaan ei nähnyt. Heitin hänet yli laidan…

-Kauheaa. Käsittämätöntä, Heikki sanoo.

-Sitten niitä alkoi tulla. Kiittämättömiä kuntoutujia. Minä… minä näytin heille ensiluokkaista palvelua. En osannut lopettaa. Minä tapoin tappamistani! Tapoin heidät kaikki! Leena huutaa.

Leena vajoaa musertavaan itkuun tapaamishuoneen sohvalle. Hänen kehonsa nytkähtelee ja sohvakankaaseen ilmestyy tummia pisarajälkiä. Heikki nojautuu Leenan puoleen ja hilaa itsensä tuolistaan sohvalle. Hän kietoo käsivartensa Leenan ympärille ja kuivaa tämän kyyneleet palmukuvioituun collegepaitaansa. Hän kohottaa Leenan kosteita kasvoja hellästi ja suutelee tätä pitkään. Hän maistaa suolaiset kyyneleet Leenan kylmillä huulilla. Ne maistuvat ihanalta.

Kirjoittanut: Jesse Eteläaho

Vapiseva Käsi

Prologi

”Katu on autio ihmisistä.

On vain hiljaisuus, on vain pysähtyneet ajatukset. Jossain on radio auki, siellä soi Roxette, kappale ”Listen To Your Heart”. Jostain syystä minua naurattaa, en voi sille mitään, että alan vapista naurun voimasta. Kyyristyn maahan, katson käsiäni. Ihon pintakerros on oudon kuulas, iholla on muutama luomi ja jopa juonne, jota en olekaan huomannut aikaisemmin.

Käteni vapisevat.

Ajatus ei kulje. Aivot ovat lukossa, jokainen solu on kadonnut jonnekin. Vai voiko aivoista kadota solut? Siltä se nyt tuntuu. Päässä humisee ja on oudon epätodellinen olo! Katson taas käsiäni. Nyt ne eivät vapise niin paljon kuin aikaisemmin, vaan ne ovat rauhoittuneet lähes flegmaattisiksi. Aivan kuin kädet eivät olisi minun, vaan jonkun toisen. Kenen?

Tuijotan käsiäni pitkään. Jopa niin kauan, että iholle ilmestyy outoja, uusia juonteita, jotka muuttuvat koko ajan, alkavat punertaa. Onko minulla kenties joku sairaus, vaikka sitten ihosyöpä? Vai kuvittelenko vain? Miksi pelkään – ihosyöpää? No, asiaan voi vaikuttaa se, että luin juuri Ilta-Sanomien lööpit, jotka huusivat, että melanooma on pahasti yleistynyt! Olen aika vaikutteille altis, kuten sille, että lööpit kertovat mitä erilaisimmista fyysisistä ja psyykkisistä sairauksista, niiden oireista ja mahdollisista vaikutuksista vaikka sitten – aivotoimintaan!

Omat aivoni ovat lukossa, ei sille mitään voi!

Ei vaan voi. Vai voiko?

Ylitän kadun, koska olen ollut pysähtyneenä suojatiellä jo kauemmin. Tulen sitten apteekin luo. Pitäisi mennä sisälle apteekkiin, pujahtaa sisälle ovesta, kohdata farmaseutin epäilevä katse, (ai miksi farmaseutti katsoisi minua juuri epäilevästi? Pelkkä oletus!) repäistä vuoronumero laitteesta, istahtaa tuolille ja hengittää syvään. Joten teen niin!

Teen niin. Eli, avaan apteekin lasioven, sitten olenkin jo sisälle apteekissa, ja – farmaseutti naurahtaa toiselle farmaseutille, he puhuvat kai jotain keskenään? Istahdan tuolille, laitan käteni syliini. Vapisevat kädet, nimenomaan! Puna leviää kasvoilleni. Minua alkaa ujostuttaa, koska

tiskin takana on farmaseutti, oikea unelmavävy! Naurahdan, itsekseni! Saan oudon katseen vastapäätä istuvalta naiselta. Hän melkein pudottaa lompakkonsa lattialle, apteekin pölyiselle lattialle, jossa villakoirat tanssivat piirissä. Ne melkein viheltävät jotain sävelmää, joka muistuttaa minua lapsuuden kehtolaulusta? Nainen naurahtaa, ojentaa silmälasejaan ja laittaa käsilaukkunsa paremmin vierelleen, kun olettaisi jonkun varastavan laukun? Olettaako hän, että minä varastaisin laukun? Miksi minä varastaisin sen? Näytänkö niin epäilyttävältä? No, olen aika rähjäinen yleisilmeeltäni, silmäni muun muassa punoittavat ja silmäluomeni ovat raskaat puhtaasta väsymyksestä!

Nainen nousee ylös tuolilta. Hän kävelee itsevarmasti kohti tiskiä, hymyilee sille ”unelmavävylle”, siis farmaseutille, istahtaa tiskin vastapäiselle tuolille, ottaa lompakostaan esille kelakorttinsa, naurahtaa ja laittaa kätensä sievästi syliinsä. Naisen kädet ovat vakaat, ne eivät – vapise!

Haistan naisen hajuveden paikalleni asti. Tuoksu on huumaava, varmaan jotain oikein kallista merkkiä? Mutta; tuo tuoksu saa käteni vapisemaan entisestään! Yritän kyllä saada käteni vakaiksi ja lähes rauhallisiksi, mutta se on vaikeaa, lähes mahdotonta. Joten annan niiden vapista, sormieni kynnet on maalattu verenpunaisiksi. Samaa sävyä on myös lääkedosetissa, johon on lajiteltu jokaiseen lokeroon kolme pilleriä psyykelääkettä. Nyt en vain muista lääkkeen nimeä, ehkä pitäisi kysyä sitä farmaseutilta?

Joku hengittää selkäni takana.

Käännyn.

Näen vain varjon.

Melankolisen varjon!”.

Henna Karjalainen

” Tampereen asemahalli on tänään jotenkin oudon sumuinen. Ihmiset kävelevät itsevarmoina kohti määränpäätään, kuka minnekin. Itse seison keskellä ihmismerta, olkapäilläni kesälaukku, jossa on kuva Vincent Van Goghin maalauksesta; maalaus esittää kahvilaa jossain päin maailmaa. (Luulen, että maalaus on Pariisista?). Ihmiset törmäilevät minuun, laukku melkein putoaa maahan. Saan kuitenkin laukun pidettyä olkapäilläni, jotka ovat kyyristyneet nöyristelevään asentoon. Entä käteni? Ne – vapisevat!

Vapisevat.

Oikeastaan vapisen kauttaaltaan, jopa jalkani vapisevat, hiukseni ovat takussa ja likaiset. (Olisi pitänyt pestä ne aamulla, mutta en jaksanut.) Katson eteeni lasittunut katse suurissa, lähes lautasen kokoisissa silmissäni. Ojennan silmälasejani paremmin nenälle, saan oudoksuvan katseen vastaantulevalta mieheltä, joka työntää matkalaukkua ja pitää toisessa kädessään päivän Ilta-Sanomia. Lööpit kertovat: Jopa kolmekymppiset ihmiset eivät jaksa työelämässä, moni saa burnoutin! Tuijotan lööppejä pitkään, mies pysähtyy R-kioskin eteen, ottaa lompakkonsa esille ja alkaa etsiä sieltä pankkikorttiaan, hän aikoo ostaa vesipullon ja croissantin.

Mies kääntyy. Katsoo minua lähes huomiota herättävän halveksivasti, hän kai luulee, että aion varastaa hänen lompakkonsa? Miksi minä varastaisin hänen lompakkonsa? No, mies vaikuttaa varakkaalta, ainakin pukeutumisensa suhteen, mutta silti; en minä ole mikään varas! Melkein sanon lauseen ääneen, ihmisiä alkaa kääntyä kohti minua, suljen suuni, pyyhin kyyneleitä lumen valkoisella servietillä, joka on peräisin Tampereen psykiatrisen poliklinikan vastaanottohuoneen vesiautomaattipisteeltä. Servietissä on tahroja, huulikiiltotahroja, mansikanväristä, punaista ja kesäistä huulikiiltoa, joka ”saa huulet hehkumaan ennennäkemättömällä tavalla”, ainakin mikä on uskominen Tokmannin meikkiosaston tuotekyltteihin.

Käteni vapisevat – taas! Nyt ne vapisevat niin, että ihmiset alkavat kiinnittää siihen huomiota! Yritän olla mahdollisimman huomaamaton; näkymätön, seinätapetti, pelokas varjo! Mutta epäonnistun taas siinä lähes täydellisen lahjakkaasti!

Kiinnitän huomiota yhteen naiseen, joka on pukeutunut huomiota herättävän muodikkaasti, naisella on päällään farkut, jalassaan nuorekkaat tennarit, neulepusero, puuterin värinen. Päässä hänellä on kaunis ja ylpeä kesähattu, jossa on Marimekon unikoita. Hän kävelee itsevarmasti kahvilaan, ”Roberts Coffee” -nimiseen kahvilaan, istahtaa pöydän ääreen, ottaa käsilaukustaan esille mustan ja hienon pussin, jonka kyljessä lukee ” Nous Sommes Tous Unique”, ranskaa siis, suomeksi; Olemme kaikki ainutlaatuisia”. Nainen tilaa cafe laten, croissantin ja yhden suklaakonvehtin.

Alan tarkkailla naista. Hänellä on hienostuneet tavat liikuttaa käsiään! Kynnet on maalattu oranssin värisellä lakalla. Hän haukkaa croissantista palan, hymyilee muille asiakkaille ja juo kahvistaan kulauksen. Sitten hän kääntyy minua kohden, huomaa minut, hymyilee yhä! Nyt kuitenkin hieman varauksellisesti, naisen hymykuopat ovat pysähtyneet, hänen silmiensä väri muuttuu.

Joku mies huutaa ihmismeren keskellä.

-Katarina! Oletko sinä Katarina Koivisto?

Mies menee naisen luo.

-Olen kyllä, nainen hymyilee, nostelee sensuellilla tavalla huolella hoidettuja kulmakarvojaan.

-Olen etsinyt sinua!

-Ai jaa? Nainen ei pysty piilottamaan hämmennystään. -Miksi?

-Tuota…..

En kuule loppukeskustelua, koska ihmisvilinä saa aikaan ääniä, joiden alle keskustelu hukkuu. Kuuluu muun muassa matkalaukkujen työntämisestä lähteviä ääniä, joku aivastaa, lapsi alkaa itkeä lohduttomasti, lokit kirkuvat elämäniloisesti ulkona; yksi nainen avaa asemahallin ulko-oven ja sitten ulkoa olevat äänet kantautuvat sisälle halliin.

Jatkan matkaani ulos. Taivas on puhtaan sininen, kuten aina keskikesällä. Ostan itselleni jäätelön, istahdan penkille, maiskutan suussani jäätelötuutin vohvelipaloja. Lokit kirkuvat yhä.

-Onpa yksinäinen olo, sanon puoliääneen.

Taas oudoksuva katse ventovieraalta!

Käteni alkavat vapista taas!"

Katarina Koivisto

"Hän huusi nimeäni, huudossa oli käskevä pohjavire, minusta miehen ääni oli pelottavan määrätietoinen! Istuin Tampereen asemahallissa, koska olin tulossa Porista, "Pori Jazzista". Rakastan jazzia!

Mies esitteli itsensä Reinoksi. Okei. Siis Reino… kuka ihmeen – Reino? En ollut koskaan kuullutkaan hänestä, en ollut koskaan nähnyt häntä. Tämä Reino sitten naurahti hermostuneesti, esitteli itsensä Reino Haavistoksi.

Sitten muistin! Mies oli luokkakaverini vuosien takaa. Yläasteelta vuodelta 1995. Voi että. Pelästyin! Minä katsos aina pelkäsin häntä, en tiedä miksi? Hän oli aina niin ylpeä ja jopa ylimielinen, hän aina tuijotti minua, nosteli paksuja kulmakarvojaan.

Nyt Reino sitten istahti vastapäiselle tuolille. Olimme siis "Roberts Coffeessa". Väistin hänen katsettaan, aloin laskea maassa olevien pulun nokkimien pullanmurujen määrää. Yksi muru, toinenkin, entä tuo kolmas muru tuolla kauempana? Mieleeni alkoi virrata Jenni Vartiaisen melankolinen laulu "Missä Muruseni On" ja jostain syystä minua nauratti!

Olin hermostunut, sille ei voinut mitään! Reino huomasi, kuinka hymykuoppani alkoivat kadota puuteroiduilta poskiltani, kuinka ripsieni varjot alkoivat tanssia korvalehdillä, joissa oli perhosen muotoiset korvakorut. Olin hiljaa. Pitkään! Kunnes Reino katkaisi puhumattomuuden ja alkoi muistella kouluaikojamme Kirkkonummella. Siinä vaiheessa kiitin seurasta, otin käsilaukkuni, vetosin kiireeseen – oikeasti minulla ei ollut kiire minnekään – ja poistuin ihmismereen. Halusin kotiin! Kuuntelemaan musiikkia! Jazzia! " .

Henna Karjalainen

"Nainen, tai siis "Katarina Koivisto", jäi mieleeni pitkäksi aikaa! Ai miksi? Hänessä oli jotain hyvinkin mieleenpainuvaa, lähes lumoavaa. Sensuellia, naisellista, kaunista ja sellaista itsevarmuutta, mitä en koskaan ennen ollut havainnut kenessäkään. Ja sitä paitsi hän muistutti jotakuta? Ketä? Vasta viikon päästä tajusin, ketä hän muistutti!

Katarina muistutti olemukseltaan – Audrey Hepburnia! Kun katsoin sitten yhtenä tiistaina Yle Teemalta Hepburnin elokuvan "Aamiainen Tiffanylla", havaitsin naisissa – siis Koivistossa ja Hepburnissa – paljonkin samaa: heidän kasvojensa piirteissä, tavassa heiluttaa kättään ilmassa, silmien viattomassa välkkeessä, elämäniloisesta tavasta nyrpistää sievää, lähes täydellisen muotoista nenää. Olen aina ollut kateellinen Audrey Hepburnille tämän nenästä; itselläni on suomalainen, "pottumainen" nenä – ja sitten vielä ne aurinkolasit! Myös Koivistolla oli nenällään aurinkolasit. Katarina oli kuin filmitähti, ei ihme että hän herätti huomiota!

Missäköhän Katarina asui? Tampereella? Vai Helsingissä, vai missä? Ehkä ei edes koko Suomessa, jos hän oli vain vierailulla maassamme, ehkä hän asui vaikka Pariisissa? Miksi Pariisissa? Miksi juuri siellä? En tiedä.

Hän oli kuin pariisitar! Yhtä ylpeä ja kaunis! Voi että!

Seisoin parvekkeella höyryävä kahvikuppi kädessäni. Oli jo alkuilta. Taivas oli punertava ja violetti. Katsoin alas nurmikolle, huomasin leppäkertun. Joku nainen käveli pihakeinujen luona, istahti sitten keinuille, alkoi lukea kirjaa, Sofi Oksasta, ”Stalinin Lehmiä”. Nainen lauloi samalla. Edith Piafia! ”La Foulea”. Minua hymyilytti, erotin laulun seasta ranskankielisiä sanoja. Olin muutamaa päiviä sitten alkanut opiskella ranskaa, siis ihan itsekseni vain!

Nainen lopetti laulamisen. Selaili kirjaa, yskäisi kuuluvasti. Sitten hän jatkoi lukemista, kunnes nosti katseensa kirjan sivuilta, hymyili valloittavasti. Vasta tuon hymyn nähtyäni tajusin, kuka hän oli! Hän oli aikaisemmin päivällä hymyillyt minulle. Hän oli asemahallissa kohtaamani nainen.

Hän oli Katarina!”.

Katarina Koivisto

”Päivä oli kaunis! Taivas oli pilvetön, auringon katse oli raukea. Olin hetkeä aikaisemmin alkanut lukea Sofi Oksasen ”Stalinin Lehmiä”. Suussani oli sokerinen maku; olin aikaisemmin päivällä syönyt jäätelön. Seisoin asemahallin jäätelökioskin edessä, nojasin kioskin seinään. Sitten näin taas hänet: asemahallin ihmismeressä kohtaamani naisen. Miksi kiinnitin häneen huomiota? Koska nainen oli niin surullinen, lähes melankolinen ja – onnettoman oloinen! Oikeastaan, minusta hän vaikutti jopa sekavalta, luulen, että hän oli hieman sekavassa mielentilassa. Nainen muun muassa puhui itsekseen, tuijotti yhtä miestä, kun mies otti esille lompakon. Ja nainen seurasi muutenkin ihmisiä, minuakin! Silloinkin, kun puhuin Reinon kanssa ”Roberts Coffeessa”.

Nyt istuin pihakeinussa. Olin kotona, vihdoin kotona! Siristin silmiäni. Silmäluomet olivat raskaat väsymyksestä, en ollut nukkunut muutamaan yöhön hyvin. Melkein nukahdin keinuun, mutta sitten havahduin lokkien kirkumiseen. Ja siihen tunteeseen, että joku tuijotti minua? Kuka? Katsoin eteeni. Sitten näin hänet! Sen naisen, surullisen naisen, jonka kohtasin asemahallissa! Asuiko hän täällä? En pystynyt enää lukemaan. Nousin ylös. Kävelin epävarmoin askelin kohti naapuritaloa. Melkein juoksin. Nainen pelotti minua!”.

Henna Karjalainen

”Nainen juoksi pois! Hänen askeleensa olivat kiireiset. Pelästytinkö minä hänet? Ja jos hän pelästyi minua, niin miksi? Enhän minä ollut pelottava! Ainakaan omasta mielestäni. Menin takaisin sisälle. Tahdoin ulos, oli kaunis kesäpäivä. Joten laitoin kuluneet avokkaat jalkaani, avasin oven. Rapussa sitten lähes juoksin portaat alas hissiaulaan. Nimitaulun kohdalla luin läpi naapureitteni nimet, vaikka tiesin ne jo entuudestaan ulkoa. Minulla kun oli harvinaisen hyvä nimimuisti, oikeastaan aika hyvä kasvomuistikin. Ulkona sitten päätin mennä läheiselle luontopolulle.

Polulla kävelin pitkään hiljaa, kunnes melkein törmäsin vastaantulevaan lenkkeilijään, joka hymyili vaivaantuneesti. Jatkoin matkaani syvemmälle metsään. Tulin lopulta kallioille. Tuuli oli navakka ja määrätietoinen. Kallioiden luona seisoi nainen. Hän melkein itki! Miksi? Kävelin hänen luokseen, kysyin surkealla äänelläni: -Mikä on hätänä?

Nainen kääntyi. Näin pelon hänen silmistään! Luomet olivat raskaat. Ripsiväri oli valunut poskille, puuteri oli kasaantunut kasoiksi korkeille poskipäille. Hän oli Katarina! Mitä hän täällä teki? Miksi hän itki?

-Mene pois! Katarina heilutti käsiään. -Pois! Kuulitko sinä?

-Haluan vain auttaa sinua!

-Ai miksi?

-Koska vaikuttaa siltä, että kaikki ei ole hyvin?

-Mene pois sinä pelottava nainen! Katarina itki nyt vuolaasti.

-En minä ole pelottava?

-Miksi sitten seuraat minua joka paikkaan?

-No, me nyt vain olemme sattuneet olemaan samoissa paikoissa. Ja sitä paitsi: me asumme samassa talossa!

-Jätä silti minut rauhaan, jooko?

Aivan yllättäen käteni alkavat vapisemaan!

-Miksi kätesi vapisevat? Katarina kysyi ja kuulin hänen äänessään nyt huolestumista.

-Ne nyt sattuvat vapisemaan aina välillä, vastasin.

-Onko sinulla kenties psoriasis?

-Ai miten niin? kysyin.

-Ihossasi on tuollaisia punoittavia läikkiä! Minun isälläni on katsos psoriasis, tiedän, mistä puhun!

-Ei kai…..? Tiedätkö mitä? Myös minun isälläni on psoriasis! Onkohan

meillä muuta yhteistä?

Hymyilen! –Ehkä.

-Ai miksi meillä olisi mitään yhteistä? Katarina naurahti pelokkaasti!

-Ajattelin vain…!

-En oikein usko! Katarina nojasi taaksepäin.

-Älä nyt nojaa taaksepäin, putoat! Kallio voi olla liukas, mistä sen tietää?

-Äh, en minä putoa! Älä huoli…! Minulla on hyvä tasapaino.

Katarinan ääni on yhä pelosta epäselvä eikä hänen äänestään erotu kunnolla sanoja. Nainen alkaa laulaa – La Foulea! Edith Piafia siis. Hän hyräilee kauan! Miksi Katarina pitää minua pelottavana? Ajatus, että olisin pelottava, sai minut nauramaan niin että tärisin.

-Pelotat minua! Katarina huusi. - Lopeta tuo nauraminen! Nyt!

-MINÄ EN OLE PELOTTAVA!

Koskin Katarinaa olkapäähän. Hän ei saa pudota! Mutta hän liukastui ja melkein – putosi! Hän kuitenkin lysähti maahan ja alkoi itkeä lohduttomasti ja katkerasti!

-Kukaan ei ymmärrä minua, pelottaa!

-Katarina, minä ymmärrän sinua, puhu!

-Mene pois!

Ne käteni! Ne alkoivat nyt vapista aivan hillittömästi. Otin Katarinaa kiinni käsivarresta.

-Et saa pudota!

Ääneni alkoi – vapista! Lopulta minua alkoi ärsyttää kaikki! Katarina ennen kaikkea! Hänen ylimielisyytensä minua kohtaan, hänen itsevarmuutensa, hänen kauneutensa, - joo, olin kateellinen, myönnetään. Ja sitten, tein päätöksen: MINÄ TYÖNSIN KATARINAN KALLIOILTA ALAS MEREEN! Katarina huusi! Seurasin hänen vajoamistaan mereen. Hiljaisuus! Ei enää ääntäkään. Aloin hyräillä! Edith Piafia. ”La Foulea!” Olinko juuri käyttänyt niin sanottua ”oman käden oikeutta”? Tunsin vain oloni uhatuksi! Mitä jos Katarina olisi työntänyt minut mereen? Se olisi voinut olla mahdollista! En lopettanut hyräilyä. Oikeastaan tunsin oloni helpottuneeksi! Katarina oli kuollut! Vihdoin kuollut!”

Epilogi

”Ylimielinen poliisi kysyy tukahtuneella äänellä, miksi minä tein sen?

-Oliko se murha? kysyn. -Murhasinko minä Katarinan?

-Tunsitko sinä hänet entuudestaan? Poliisi kävelee taaksepäin ahtaassa kuulusteluhuoneessa.

-Tavallaan, vastasin.

-”Tavallaan”?

-No, olen nähnyt hänet joskus kaupungilla, olen seurannut häntä, minusta hän vaikutti sekavalta!

(Vasta nyt muistan nähneeni Katarina Koiviston aikaisemminkin).

-Seurasit? Poliisi kävelee taas yhden askeleen taaksepäin. -Seurasitko sinä Katarinaa, tarkkailit häntä? Miksi ihmeessä?

-Olin huolissani hänestä!

-Jaa, miksi? Poliisi kurtistaa kulmiaan. -Ventovieraasta ihmisestä, jonka näit aina välillä kaupungilla? Mies naurahtaa hermostuneesti! -Tässä on nyt yksi ongelma! Katsos, Katarina Koivisto -nimistä ihmistä, joka asuisi siinä osoitteessa, siis sinun naapurissasi, ei ole olemassa!

-Ai eikö? Enkö minä sitten käyttänytkään oman käden oikeuttani? Mistä sinä nyt puhut?

-Olet hieman sekavassa mielentilassa! Ja miksi sinä huusit siellä kallioilla? Silminnäkijät ovat kertoneet, että huusit kallioilla, meinasit liukastua! Yksi rouva pelasti henkesi! Tajuatko? Katarinaa ei ole olemassa!

Hiljaisuus! Seinäkello tikittää eteenpäin. Punastun, vihasta! Mitä nyt sanoa? Olen pitkään hiljaa, kunnes sanon sitten:

- Okei. No niin! Punastun lisää! Pidän pienen tauon, jatkan vielä: - Minä olen Katarina Koivisto!

-Mutta nimesihän on Henna Karjalainen! Nyt on poliisin vuoro punastua. -Mitä ihmettä sinä nyt puhut…?

-Minä katsos kärsin – dissosiaatiosta! Minä todella käytin ”oman käden oikeuttani”. Minä tapoin sivupersoonani, siis oikeasti yhden mieleni osa-alueen! Tämä mielen osa-alue halusi tappaa minut! Joten, työnsin hänet mereen! Muuten olisin itse pudonnut kallioilta!

Nyt poliisi vain tuijottaa minua. Hän ei sano mitään. Pitkiin aikoihin. -Tarvitset ammattiapua, Henna, tai siis… Katarina!

Käteni alkavat vavista! Eikä käteni ole vapisseet aikoihin niin paljon! Näen varjon vasten kuulusteluhuoneen ikkunalasia. Kenet näen? Melankolisen varjon! Varjo itkee. Ja hyräilee. Edith Piafia. ”La Foulea”. Katarina on täällä taas! Eikö hän kuollutkaan? No, minulla olisi vielä monta mahdollisuutta käyttää omankädenoikeuttani, ehkä sitten kun

lähden täältä poliisiasemalta? On niin kaunis päivä, ehkä menen sinne kallioille, ehkä Katarina on siellä taas? Viheltelen, joo, Edith Piafia, nyt jopa laulan! Poliisi katsoo minua epäilevästi. Huoneeseen tulee joku nainen, joka käskee minua seuraamaan häntä.

Myöhemmin löydän itseni pelkistetysti sisustetusta huoneesta. Makaan sängyllä. Käteni ja jalkani ovat sidotut. Hengitän syvään, tai yritän hengittää. Missä olen? Katson eteeni, huomaan naisen istuvan huoneen nurkassa tuolilla. Nyt käteni eivät vapise. Ne ovat vakaat ja lepäävät rauhallisina vartaloni molemmilla puolilla. Varjo! Varjo nauraa, istahtaa sängylle. Varjo on – Katarina!

Nainen nousee ylös tuolilta, kävelee sängyn luo. Hän katsoo minua vakavana. Ja sanoo sitten: -Kai tiedät, että olet psykiatrisessa sairaalassa, Henna?

Vastaan, huudan: - Äh, olen – Katarina! Tai siis... minä tapoin Katarinan, mutta nyt olen hän! Vihdoin olen oma itseni."

Kirjoittanut: Elina Hämäläinen

Värien psykologiaa

21.8.2001

En ole koskaan nähnyt niin värikästä huonetta. Seinät ovat valkoiset yhtä seinää lukuun ottamatta, joka on maalattu vaaleansiniseksi, luonnollisesti. Sininen on rauhan väri, mutta liiassa määrin voi aiheuttaa surullisuutta. Tässä huoneessa se on otettu hyvin huomioon. Ei liian paljon eikä liian vähänkään.

Vain yksi ikkuna pöydän vieressä. Karmeja ympäröivät kauniin vihreät verhot. Ne ulottuvat maahan asti. Se antaa tilan tunnetta. Pidän siitä. Vihreä kuvastaa rauhallisuutta ja alentaa stressiä. Se myös lisää luovuutta ja mielikuvitusta. Myös tuoli, jossa istun, on vihreä.

Joka puolella julisteita. Suurimmaksi osaksi violetteja. Eivät sovi sisustukseen. Violetti kuvastaa syvää hengellisyyttä. Mietiskelyä täynnä oleva väri. Tärkeä väri tällaisessa paikassa. Onhan tämä sentään mietiskelylle pyhitetty paikka.

Nainen, oletettu psykologini, istuu edessäni olevaan tuoliin. Lyhyet ruskeat hiukset ja silmälasit, jotka tekevät hänen silmämunistaan samanlaiset kuin kärpäsellä. Yllättävän huono näkö noin nuoreksi. Suunnilleen ikäiseni.

Hänellä on yllään beige pitkähihainen. Väri on varmasti valittu tarkoituksella, sillä beige lisää lähestyttävyyttä ja houkuttaa avautumaan.

No niin. Jos aloitettaisiin, nainen toteaa pieni virne kasvoillaan. - Olen Helga.

Nainen kurottaa kätensä pöydän yli odottaen vastareaktiota. Vastaan käden puristuksella.

Oona. Oona Miettinen.

Vedän käteni hätäisesti takaisin syliini. En välitä kättelyistä. En ole koskaan välittänyt.

Mitä kuuluu?

Tyhmä kysymys. En kai minä olisi tänne tullut, jos minulla olisi kaikki hyvin.

Ihan hyvää.

- Mikä sai sinut hakemaan apua?

Epäröin vastatessani: -En oikein tiedä. Olen vain huomannut, että minulla ei ole kaikki hyvin… tai siis en ole mitenkään sairas päästäni tosiaankaan, mutta en ole enää iloinen

mistään tai en ole ikinä ollutkaan. En osaa vain iloita ja nauttia elämästä niin kuin normaalit ihmiset.

-Minkälainen sinun lapsuutesi oli? Oliko sinulla sisaruksia?

-Kyllä minulla on veli, Aapo. Mielestäni meidän perhe oli aivan normaali. Meillä, minulla ja veljelläni, oli oikein hyvä lapsuus. Isä vaati meiltä paljon eikä päästänyt meitä helpolla, joka oli siis hyvä asia. Äitini oli huolehtiva ja arvosti meidän panostusta harrastuksiin ja kouluun.

-Kuulostaa siltä, että teidän perheessä oli tärkeää menestyä.

-Kyllä. Isä ja äiti halusivat meille vain parasta. Oli tärkeää löytää hyvä työ, joka on arvostettu.

-Millainen suhde sinulla oli vanhempiisi?

-No, olin enemmänkin äidin tyttö. Isä panosti veljeeni ja hänen harrastuksiinsa. Veljeni pelasi jääkiekkoa, joka vei veljeltäni hirveästi energiaa. Hän tarvitsi paljon tukea. Enemmän kuin minä. Itse harrastin jonkin aikaa kuvataidetta. Kävin kursseilla vuoden. Isäni ei arvostanut taidetta.

-Lopetitko kursseilla käynnin isäsi takia? nainen kysyy kulmiaan hieman kohottaen.

-En minä nyt niinkään sanoisi.

Helga merkitsee mietteliään näköisenä vihkoonsa jotain ja jatkaa: -Olitko veljellesi koskaan kateellinen saamastaan huomiosta?

-Totta kai pienenä oli milloin mistäkin kateellinen sisarukselleen. Eikö se ole ihan normaaliakin?

-On totta kai. Monesti käykin niin, että joku lapsista tarvitsee paljon enemmän tukea kuin muut sisarukset. On kuitenkin tärkeää, että kaikki lapset saisivat jokseenkin saman verran huomiota, jotta lapsen minäkokemus syntyisi ja kehittyisi mahdollisimman ehjäksi.

Loppuajan käytämme kuvataiteesta puhumiseen ja mielenkiinnonkohteitteni pohtimiseen.

Avaan ulko-oven. Se tuntuu raskaalta, ihan kuin ovi kuvastaisi osaa taakastani, jonka pudotin harteiltani. Kotona odottaa taas sama painostava ilma, negatiivinen voima, joka tuo taakkaani kaksinkertaisena takaisin. En ymmärrä.

28.8.2001

-Ajattelin, että voisimme tehdä tähän alkuun pienen tehtävän, jossa katsotaan vähän sinun vahvuuksiasi ja hyviä puoliasi sekä piirteitä itsestäsi, jotka eivät ehkä miellytä sinua. Tässä on kuvallisia kortteja teksteineen, joista voit valita niin monta kuin haluat.

Kirjavia, värikkäitä kortteja. Jokaisessa kortissa on tekstiin liittyviä sarjakuvamaisia kuvia. Ei realistisia. Ne ovat mielestäni huvittavia.

Edessäni on kolme korttia. Kaikki minua kuvastavia.

-Nyt voisit kertoa minulle, mitkä valitsit ja miksi.

-Heikkouksiani ovat liika herkkyyteni, miellyttämisen halu sekä äänekkyyteni. En millään löytänyt korteista mitään vahvuuksia tai hyviä puolia minusta.

-Ei se mitään. Voimme alkaa työstää vahvuuksiasi ja niiden löytämistä pikkuhiljaa. Tämä voisi olla sinun kotitehtäväsi. Keksi seuraavaksi kerraksi ainakin kaksi positiivista asiaa itsestäsi. Jos tulee enemmänkin mieleen, se on vain plussaa!

Helga merkitsee vihkoonsa taas jotain, luultavasti kirjoittaa tehtävän muistiin, jotta muistaisi piinata minua seuraavalla kerralla. –No niin, nyt niihin kortteihin…, hän toteaa pikaisesti. -Miksi valitsit juuri nämä kortit? Hän kohottaa katseensa korteista minua kohti ja nojaa tuolinsa selkänojaan odottaen vastausta.

-Olen aina ollut hyvin herkkä ärsykkeille, ja tunnen mielestäni poikkeavan vahvasti tunteita ja ne vaihtuvat tiheästi. En vain näytä niitä helposti, tai oikeastaan ollenkaan ympärillä oleville ihmisille.

-Niin. Eikö herkkyys voi olla myös vahvuus? Vahvat tunteet ovat tärkeä työkalu luovuudessa esimerkiksi. Sinähän pidit kuvataiteista, eikö totta?

-Kyllä.

-Miten voit tehdä kuvataidetta, jos et tunne mitään? Jotta voisit luoda jotain kankaalle, tarvitset tunteita, joilla tuntea ja käsitellä ympäröiviä asioita ja kokemuksia. Voisin sanoa, että kaikki luovat ihmiset ovat jollain tavalla herkkiä ja kokevat herkemmin asioita kuin muut.

-Niin. En ole ikinä ajatellut asiaa. Vaikea sanoa, totean hämmentyneenä. Hetken hiljaisuus. Hän merkkaa taas vihkoonsa solvauksia minusta.

-Mitä muuten kirjoitat siihen vihkoon? Haluaisin vain tietää, että mitä ajattelet minua vaivaavan.

-En tietenkään ole vielä saanut koko käsitystä siitä, mikä on sinun tilasi. Kertoja pitää olla vielä muutama, ehkä enemmänkin, jotta pääsemme syvemmälle menneisyyteesi ja tämän hetkiseen elämääsi. Josta tulikin mieleeni, että voisimme jatkaa siitä viime viikkoisesta keskustelusta eli sinun ja isäsi suhteesta.

Keskitän katseeni ikkunasta näkyvään maisemaan samalla vastaten myöntyvästi esitettyyn kysymykseen hieman vastahakoisesti.

-Kerroit, että isäsi panosti enemmän veljeesi kuin sinuun, ja olit hieman kateellinenkin veljellesi, eikö totta? Hän ei jää odottamaan vastausta, vaan jatkaa heti perään: -Miten tämä, voisiko sanoa suosiminen näkyi isäsi käytöksessä? Miten hän suhtautui sinun menestykseesi ja onnistumisen hetkiin?

Minulle tuli paha olo. Huomaan taas nyplääväni hihaani. Punainen. Helgalla on punaista huulipunaa. Punainen muisto. Seuraavana päivänä oli matematiikan koe, johon olin harjoitellut joka päivä koko viikon ajan. Isä " kannusti" minua sanomalla, että antaisi minulle 20 euroa, jos saisin kokeesta kympin. Isä tiesi, että olin perso rahalle, ja tarttuisin koukkuun helposti. Kokeen jälkeen olin varma, että ainakin kymmenen miinus kokeesta tulisi. Seuraavalla viikolla, kun sain kokeen, pyöräilin koulun jälkeen kotiin täyttä häkää näyttämään koetta isälleni. Nyt saisin kauan odotetun setelin omaan taskuuni hyvästä suorituksesta. Kova työ palkittaisiin. Heitin pyöräni pihalle lukitsematta sitä. Kiirehdin avatessani oven ja riisuin ulkovaatteeni ja jätin ne lattialle. Näytin koetta isälleni ylpeä ilme kasvoillani. Odotin olantaputusta, kiitosta ja kunniaa. Vastoin odotuksiani isäni vain vilkaisi koenumeroa, viitsimättä katsoa sitä tarkemmin. Hänen ilmeensä muuttiu vahingoniloiseksi katsoessaan minua.

-Kymmenen miinus? Etkö parempaan pysty? hän naurahti ja heitti paperin syliini.

-Minähän sanoin, että kymppi pitää tulla. Näyttääkö numero sinun mielestäsi kympiltä?

-Mutta siinähän on kymppi, isä, totesin loukkaantuneena.

-Mutta siinä on yksi merkki liikaa! Ja lopeta se tulkuttaminen. Minä annoin sinulle tilaisuuden yrittää oikeasti panostaa kouluun!

Isä huutaa veljeni olohuoneeseen ja antaa hänelle 20 euroa. Setelin, jonka isä lupasi minulle. -Mene ostamaan jotain hyvää itsellesi. Olet ansainnut sen, isä sanoo samalla antaen minulle ilkikurisen hymyn. Tämä oli hänen kiitoksensa. -Voi kiitos, rakas isä, mumisen hiljaa

alistuneena, mutta katkerana. Punainen on inhokkini.

-Isäni oli ylpeä saavutuksistani. Hän kannusti ja auttoi minua saavuttamaan unelmiani ja olen siitä hyvin kiitollinen. Ilman isääni en olisi tässä.

4.9.2001

Ahdistaa. Ahdistaa niin vietävästi. Ensimmäinen kerta, kun ahdistaa mennä Helgan luo, ja tiedän syyn varsin hyvin. Vaikka kuinka mietin, en vain saanut päähäni yhtään hyvää asiaa itsestäni. Helga tulee pettymään. Hän pitää minua tyhmänä. Miten ihminen voi olla näin tyhmä, ettei keksi paria vaivaista piirrettä itsestään. Voi helvetti. Helga kutsuu minut sisään. Istun normaaliin tapaan paikalleni.

-Huomenta, Helga toivottaa hymy kasvoillaan, -Ennen kuin unohdan, voisimme käydä läpi kotitehtäväsi, jonka viimeksi annoin.

Niinpä tietenkin…

-Anteeksi Helga, tunnen kyyneleen valuvan poskeani pitkin. -En keksinyt mitään. En oikeasti yhtään mitään.

Helga hämmentyy kuin hän ei olisi odottanut minun itkevän.

-Ei ole mitään hätää. Tämä ei ole vakavaa. On vain niin surullista kuulla, ettet huomaa kuinka paljon sinussa on hyvää.

Pyyhin kyyneleeni kasvoiltani, ja yritän ryhdistäytyä. Minua hävettää. Miten minä näin alan vieraalle ihmiselle itkemään?

-Oliko sinulla stressaava viikko? Ymmärrän oikein hyvin, että aina ei jaksa tehdä tehtäviä, enkä minä sitä vaadikaan. Aina, jos jokin tehtävä tuntuu mahdottomalta, me voimme vaihtaa sen toiseen, hän sanoo empaattiseen sävyyn. Sanat lämmittävät mukavasti, aivan kuin lämmin villainen viltti olisi laskettu päälleni. Olen turvassa.

-Minulla oli paljon töitä, totean. -Kahdeksan tuntia töissä ja suoraan kotiin tekemään laskutuksia ja muita paperihommia.

-Mitä teet työksesi? Helga kysyy kiinnostuneena vaihtaen samalla asentoaan mukavampaan.

-Minulla on oma yritys tai oikeastaan yhtiö. Pyöritän sitä

yhtiökumppanini kanssa. Se on välillä hyvin rankkaa, mutta vaiva palkitaan. Helga huomaa uupumukseni sanojeni takaa,
muttei viitsi huomauttaa siitä.
-Niin varmasti! Pitää osata tehdä yhteistyötä toisten kanssa, että yritys pyörii. Helga kohottaa kulmiaan vihjaavasti.
-Niin pitää. Ei siinä yksinoikeudella voi asioista päättää, totean naurahtaen.
-Tämä on Oona hieno juttu! Huomaatko, sinulla on vahvuuksia?
-Ai mitä?
-Olet yhteistyökykyinen. Kaikki eivät osaa ottaa toisia huomioon eikä tehdä yhteistyötä muiden kanssa.
-Aivan tosiaan! huudahdan innoissani. Tuntuu niin pirun hyvältä.

Avaan auton oven. Se on höyhenenkevyt, niin kuin olonikin. Lysähdän auton penkille. Ihan kuin painuisin penkin sisään. Olen ihan veltto. Ensimmäisen kerran moneen vuoteen hyvä olo on vallannut kehoni, mieleni. Käyntien myötä olen ehkä alkanut löytää jotain hyvää elämästäni, tästä koko maailmasta. Uusi alku, sanoisin.

Vanha rouva kävelee pienen kiharaturkkisen piskin kanssa ohitseni. Ihan liian läheltä autoani. Piski repii hihnaa vimmatusti. Rouva ei hallitse koiraansa. Aika yleistä. Ihmiset eivät osaa kouluttaa edes tuommoista pikkuista koiraa, jonka helposti potkaisisi taivaan tuuliin. Vihlaus. Päässä vihloo pahasti. Punainen. Rouvalla on punainen villakangastakki. Symboloi rakkautta ja intohimoa. Irtaudun kehostani. Katselen itseäni lintuperspektiivistä.

Minä kuusivuotiaana omassa huoneessani. Vieressäni kasapäin leluja. Olen omassa maailmassani, leikin omia leikkejäni barbeilla, ne olivat lempilelujani. Keittiöstä, joka sijaitsee heti huonettani vastapäätä, kuuluu räsähdys. Säpsähdän. Kuulen koputuksen huoneeni oveen. Isä kurkistaa oven raosta. Isän silmät ovat punaiset kuten hänen paitansa. Hänellä on ruhje poskessaan. Isä näyttää huvittavalta. Minua naurattaa, mutta yritän pitää hymyn kurissa. Siitä ei seuraisi hyvää. Isä sopertaa, yrittää sanoa jotain. En ymmärrä, mikä isää vaivaa. En ymmärrä. Isä lysähtää viereeni ja kuiskaa jotain korvaani, mutten kuule kuin muminaa. Hän haisee jollekin vahvalle ja kitkerälle. Uusi haju, jolle isä ei ole ikinä ennen haissut. Isä riisuu housujaan. Jähmetyn paikoilleni. Tiedän, mitä tuleman pitää. Tämä on liiankin tuttu rituaali meille, mutta ensimmäinen kerta, kun isä on juopunut, joka tekee tästä sata kertaa ahdistavampaa ja kivuliaampaa isän ronskien otteiden vuoksi. Minä irtaudun todellisuudesta, irti tästä hetkestä. Ainoa pelastuskeinoni. Ollut jo pienestä pitäen.

Lopuksi isä ottaa punaisen paitansa päältään ja kuivaa hikensä. Heittää sen maahan ja hoipertaa takaisin keittiöön. Minä makaan lattialla lelujeni ympäröimänä ja palaan taas kehooni. Minua sattuu.

-Oona, onko kaikki hyvin? Helga koputtaa auton ikkunaan ja katsoo huolestuneena minua ikkunan läpi. Koputus saa minut takaisin todellisuuteen, pois menneisyydestä. En halua puhua tässä tilassa hänelle, olen liian pökkyrässä, joten päädyn vain hymyilemään ja näyttämään peukkua osoittaakseni kaiken olevan hyvin. Helga hymyilee takaisin ja jatkaa matkojaan aamun hämäryyteen. Punainen. Symboloi rakkautta ja intohimoa. Ei minulle. Se symboloi väkivaltaa. Fyysistä ja henkistä väkivaltaa. Isäni lempiväri. Minun inhokkini.

4.12.2001

Kuukausi on kulunut siitä, kun lopetin käynnit psykologini luona. Lopetin työni. Annoin kaikki valtuudet yhtiökumppanilleni. En vain pystynyt enää mihinkään. Viimeisin kehosta irtautuimiseni autossa oli vain minulle liian suuri pala. En ole kokenut niitä tätä tapausta ennen moniin kymmeniin vuosiin. Asioiden käsittely sai kehoni taas reagoimaan muistoihin niin kuin ne oikeasti tapahtuisivat uudelleen. Ihan kuin kaikki olisi unta. Se, mitä isäni teki minulle monen vuoden ajan, tuntuu unelta. En tiedä ovatko muistoni totta, ja se on tässä kaikista pelottavinta. En voi luottaa edes itseeni, omiin ajatuksiini tai muistoihini.

Menen keittiöön ja keitän itselleni pannullisen vahvaa kahvia ja istun pöydän ääreen lukemaan päivän lehteä. Kaupungissa on sattunut öljyonnettomuus eilen illalla. Öljytynnyreitä täynnä oleva juna suistui raiteiltaan jättäen jälkeensä monia satoja litroja öljyä maaperään. Kuljettaja selvisi vain säikähdyksellä. Pari ruhjetta. Onnekas. Sitten pari sivua mainoksia. Mainoksia mainoksien perään.

Pysäytän selailuni sivulle 67, jossa on vanha ryhmäkuva tämän kaupungin tutkimuslaitokselta, jossa isäni oli yksi tutkijoista. Jutussa kerrotaan tutkimuslaitoksen historiasta, olihan paikan perustamisesta

tänään kulunut 50 vuotta. Kuvassa on tusina tutkijoita. Sydän jättää yhden lyönnin, kun tarkkailen kuvaa tarkemmin. Kolmannessa rivissä seisoo tuuheapartainen vanha kurppainen mies. Isä. Haukon happea niin nopeasti, että se sattuu keuhkoihini. Alan hyperventiloida. En hallitse enää kehoani. Miten tuollainen saasta voidaan päästä koko kansan nähtäväksi. Narsistinen perverssi! Revin sivun irti ja laitan
suuhuni, nielaisen. Mahassani kiertää epämiellyttävä möykky ja juoksen vessaan ennen kuin se kerkeää ulos mahalaukustani.

Vedän vessan ja menen takaisin keittiöön. Otan jääkaapista tumman kurkun ja laitan sen leikkuupöydälle. Haen laatikosta terävän keittiöveitsen ja leikkaan kurkusta ohuen ohuita siivuja kuppiin. Ai perhana! Verta valuu norona sormestani. Verta pöydällä ja lattialla. Punaista. Tumman punaista. Irtautuminen. Olen isän ja äidin kanssa keittiössä. Teen itselleni välipalaa. Leipää ja mehua. Kaadan mehua lasiini. Kannu on liian painava, en jaksa kannatella sitä. Otteeni herpaantuu ja kannu tippuu maahan. Menen paniikkiin. Tiedän, mitä tästä seuraa. Huutoa, raivoa, väkivaltaa. Isäni katsoo minua suurin vihaisin silmin ja huutaa:

-Voi helvetin kakara, mitä sinä oikein sähläät?

Äiti vetäytyy tilanteesta, hän tietää, mitä tuleman pitää. Isä tulee kohti minua ja lyö niin, että kaadun selälleni. Nenästäni valuu punaista verta, joka värjää harmaan lattian. Hän ottaa kiinni hiuksistani. Yritän rimpuilla irti, mutta hänellä on yliote, raahaa minut pois keittiöstä kohti pimeyttä. Hän avaa luukun kellariin ja työntää minut tyhjyyteen.

Makaan sohvalla sormi muurautuneena laastareihin. Verenvuodolle ei näkynyt loppua, mutta näin parin tunnin jälkeen veri on alkanut tyrehtyä kiitettävästi. Telkkarista tulee Avara luonto. Jaksossa käsitellään mereneläviä. En pidä ohjelmasta, mutta olen liian väsynyt vaihtamaan kanavaa. Silmäni yrittävät sulkeutua, mutta pyristelen väsymystä vastaan. Katson laastaroitua sormeani ja huomaan punaisen veren tulleen läpi laastarista. Punainen. Irtautuminen. Ei! En halua, ei nyt! Olen isäni oven takana. Aikana, jolloin isä ja äiti ovat vihdoin eronneet heidän väkivaltaisesta suhteestaan. Olen kaksikymppinen. Kädessäni metallinen sorkkarauta. Sormeni ovat jäässä ja toivoisin isäni avaavan oven, jotta voisin saattaa loppuun asian, joka olisi pitänyt suorittaa jo kauan sitten.

Vihdoin ovi avautuu ja vihaamani mies seisoo suoraan edessäni. Mies jähmettyy paikoilleen ja näky tyydyttää minua mukavasti. Pelko miehen kasvoissa näyttää jotenkin huvittavalta. Menen sisään, laitan oven kiinni.

Avaan oven. Kädessäni sorkkarauta, joka on verestä lämmin. Kasvoilleni leviää hymy. Kävelen yön pimeyteen.

Kirjoittanut: Jessica Paakkolanvaara

Vasilin kuolema

Itsemurhaajia paljon nähneet ihmiset, poliisit ja lääkärit, ovat totisesti tottuneet rumiin ruumiisiin. Vasili ei ollut pahimmasta päästä, joskaan lukuun ottamatta hiilenmustana kiiltäviä eebenhiuksia oli ruumis tuskin kovin kauniskaan, varsinkin kun tapahtuneesta oli joitakin päiviä. Ihmisen vanheneminen on tänä päivänä aika hidasta, olemme onnistuneet lääketieteen ja paremman ravinnon ansiosta hieman huijaamaan solujamme. Mätänemistä emme kuitenkaan ole onnistuneet pysäyttämään. Se alkaa heti, kun kuolema on asettunut ruumiiseemme.

Myös Vasilissa tuntui se vastenmielinen, makeahko tuoksu, joka oli hänet noutaneelle miliisipartiolle valitettavan tuttu. Tavallisemmin se kuitenkin lähti kuitenkin siltojen alle kuukahtaneista pummeista, peittyen virtsan, pesemättömien vaatteiden ja huonojen viinasten tuoksuun. Vasilin ei voi syyttää tuoksuneen miltään niistä. Hän käytti kalliita miesten tuoksuja, kuolinpäivänäänkin, tuskin ajatellen että niiden tulisi peittää alkava hajoavan ruumiin löyhkä.

Vasilin hiukset olivat asettuneet kauniisti hänen päänsä molemmin puolin. Kauniisti siihen nähden, että hän oli ampunut itseään päähän. Asuntoon saapuneet miliisit katsoivatkin aluksi, että tilanne oli mennyt yllättävän siististi.

Vasili löytyi istuma-asennosta. Miliisipiirin tutkintapöytäkirjojen mukaan ”kansalainen V.V. istui sohvalla asunnossaan Bolšaja Ordynka -kadun numero 15:ssa. Rigor mortis oli tapahtunut joitakin vuorokausia sitten. Talonmies V.M. Parfjonov avasi oven poliisipartiolle. Ei epäillä rikosta.”

Vasilin silmät olivat auki ja katse kohdistunut suuren olohuoneen vastakkaiseen seinään. Hän istui sohvalla aivan kuin juuri töistä tulleena. Kuivuneet veriroiskeet hänen kasvoillaan ja sohvalla ja käteen vaipunut ase kertoivat siitä, että nyt ei ollut kyse siitä, että Vasili odotti perunoiden kiehumista. Kyse oli siitä, että Vasili oli päättänyt erota tästä elämästä ja tehdä sen epämiellyttävällä ja ei-sankarillisella tavalla.

Pankille asia oli yhtälailla epämiellyttävä. Vasilin hypoteekkilaina oli jokin aika sitten irtisanottu ja pankin oli tarkoitus ryhtyä toimenpiteisiin omaisuuden realisoimiseksi. 89 miljoonan ruplan asunnot eivät liiku nopeasti muutenkaan, vaikka Moskovan kaupungin tiedotus väittää, että asuntopula uhkaa kaupunkia. Ja uhkaahan se, mutta ne ihmiset, jotka tarvitsevat asuntoja, eivät asu puhtaaksi lakaistulla Bolšaja Ordynkalla, joissa neliömetri asuntoa maksaa 600 000 ruplaa. He asuvat Kuz’minkin melussa, Domodedovossa ja metrolinjojen alati jatkuvissa päissä, siellä, minne maršrutkat vielä kiikuttavat ihmisiä, kunnes vierastyöläiset onnistuvat kaivamaan metroputken pidemmäksi.

Presidentti tietenkin on onnellinen, että metrolinjat jatkuvat. Presidentti kiittää usein televisiossa kaupunginjohtaja Sobjaninia, joka kerta kaikkiaan onnistui voittamaan vaalit niiltä osin, kun moskovalaiset ylipäätään vaivautuivat äänestämään. Suuri osa kaupungin asukkaista ei tietenkään edes äänestä: he eivät ole kirjoilla Moskovassa. Miten sitten äänestät, vaikka totisesti asutkin täällä, ja luikahdat ruuhkametrossa miliisin ohi toivoen, ettei hän katsoisi papereitasi.

Mutta metrolinjat, presidentin ja Sobjaninin rakastamat, ne jatkuvat ja jatkuvat, ja entiset syrjäkylät muuttuvat osaksi metropolia. Poissa ovat ne ajat, jolloin Moskova oli pelkkä Puutarhakehä.

Mutta asunnot, joissa on tehty itsemurha, eivät ole helppoja myytäviä, ja pankilla on riski joutua elämään asunnon kanssa, jonka arvo laskee. Moskovassa on yli 14 miljoonaa ihmistä, näistä maksukykyisiä, sellaisia joista käytetään ilmaisua High Net Worth Individual, on mahdollisesti muutama satatuhatta. Asuntojen markkinointi kohdistuu heihin. ”350 neliötä historiallisessa rakennuksessa Malyj-teatterin filiaalin takana!” ”Kattoterassi, marmorijacuzzi, kävelymatkan päässä Tverskajalta, ekologisesti siistillä alueella!” Ja rikkaat ihmiset katselivat asuntoja hyvin ikävystyneinä. Vaikka poreallas olikin valkoista marmoria, se teki mieli vaihtaa mustaksi. Muutenkaan porealtaat eivät ole muodikkaita, niissä elää bakteereja.

Äärettömän varakkailla ihmisillä on nimittäin äärettömän tylsää. Tylsää ei ole niillä, kuten Vasili-vainaa, jotka tanssivat nuoralla rikkauden ja menestyksen laitamilla. Heistä voi tulla ”Forbeseja”, miehiä joille mallitytöt strippaavat ilmaiseksi yökerhossa, koska yksi sadasta voi päätyä vaimoksi. Tai sitten heistä voi tulla yksityispankkiireja, jotka tekevät yhden virheen ja joutuvat ampumaan itseään päähän.

Mutta asunnosta.

Pankissa pudisteltiin päätä. Venäläiset ovat taikauskoisia. He uskovat siihen, että väkivaltainen kuolema jättää näkymättömän jälkensä huoneisiin, vaikka suuri määrä tadžikkeja olisi sen pessyt ja uudelleen remontoinut. Ruumis käärittiin muovipussiin ja kannettiin pois, sairaalan kellariin ikävystyneen patologin eteen. Kuolinsyyssä ei ollut mitään epäselvää, mutta koska mies oli ainakin potentiaalisesti hyvin varakas (patologi, miliisi tai ruumisauton kuljettaja kun eivät voi tietää, mikä itse kunkin ruumiin kohtalo on ollut), pöytäkirjat laadittiin viimeisen päälle.

Tadžikeille se, miksi venäläinen pankkiiri ampuisi itseään päähän, on tietysti omanlaisensa mysteeri. Hypoteekkilainan irtisanominen oli huono syy: upporikas ihminen ostaa siitäkin jääneillä rahoilla asunnon, joka on vallan kelvollinen. Jos ei nyt Moskovan keskustasta niin säällisen matkan päästä. He haaveilivat asunnosta Dušanbessa tai Khujandissa, kuumassa Keski-Aasian ilmassa, suvun ja ystävien keskellä. Heille Bolšaja Ordynka oli muutenkin paikka, jossa ei kauan viipyilty sen jälkeen, kun kukin remonttiurakka oli ohi. Tadžikit vain eivät tietäneet, että Vasilin asiat olivat tätäkin huonommin.

Järjen mukaan Vasilille ei toki olisi pitänyt voida käydä noin. Hän tunsi oikeat ihmiset ja teki oikeita asioita jo 1990-luvun alussa. Hän asui Moskovan valtionyliopiston asuntolassa Varpusvuorilla ja kävi fysiikan tiedekuntaa, Fizfakia. Ja silloin vapautuivat osakemarkkinat. Yhtäkkiä kaikki oli mahdollista, todellakin kaikki. Vasilin ystävä Slava tienasi muutamassa vuodessa 900 miljoonaa dollaria. Vasilille olisi riittänyt vähempikin, mutta tavoite kuitenkin oli päästä siihen prosenttiin venäläisiä, joiden ei tarvinnut laskeskella jokaista ruplaa.

Aluksi Vasili oli mukana hiilibisneksessä. Hiiliyhtiö, johon hän sijoitti, kasvoi parhaimmillaan jopa tuhannen prosentin vuosivauhtia. Vasili ei tajunnut, mikseivät kaikki ihmiset tehneet tätä.

Aluksi vaatimattomat sijoitukset poikivat hyvin, ensimmäiset dollarimiljoonat ilmestyivät Vasilin pankkitilille. Silloin kaikki oli Venäjällä mahdollista. Aivan kaikki. Ja Vasili ajatteli, että hänestä tulee ”Forbes”. Miljardöörilistalainen. Hiili, sitten hedge-rahastot. Valtavia voittoja, valtavan helppoa.

Eivätkä Vasilin spekulantin kyvyt jääneet huomaamatta. Seuraavaksi hän pääsi töihin investointipankkiin. Kiireiseen, hektiseen työhön. Hassua, miten venäläisiä pidetäänkin laiskoina. Vasili ja hänen kaltaisensa olivat nopeampia, nälkäisempiä ja riskinottokykyisempiä kuin heidän kollegansa Lontoossa ja New Yorkissa. Kollegoille heidän nälkänsä tuntui jopa epämiellyttävältä. Komeat nuoret kiiltävähiuksiset venäläiset, sellaiset kuin Vasili, tuntuivat tietävän jotakin, mitä Harvardin ja Yalen käyneet urheilijataustaiset siloposket eivät. Silmissä välähteli joku sellainen, joka aiemmin muistettiin James Bond -elokuvista. Vaara. ”Moskova” on sananakin vaarallinen, siitä puuttuu New Yorkin räikeä kaupallisuus ja Lontoon kömpelö muodollisuus. Kovimmat treidaajat tulivat Moskovasta, Moskovassa tehtiin röyhkeimmät ja parhaat kaupat aina niinä vuosina, kun kurssit nousivat nopeasti. Romahdukset olivat yhtä nopeita, mutta niitä ei kukaan halunnut ajatella.

Pankkiirivuosina lapsuus Neuvostoliiton viime vuosina rapistuneessa kerrostalossa Filin lähiössä alkoi tuntua unelta. Ahtaat asunnot kapeine käytävineen, matot olohuoneiden seinillä. Huoneet, jotka muuttuivat iltaan mennessä olohuoneista makuuhuoneiksi. Ainainen tilan ja yksityisyyden puute, naapurien kysymykset, hajut, valitus milloin mistäkin. Vodkanhuuruiset perhejuhlat, joissa hiki virtasi, koska Moskovaa lämmitetään kalenterin, ei lämpötilan mukaan. Kun kaupungin johto määräsi lämmityskauden alkaneen, olivat asunnot uuninlämpöisiä riippumatta siitä, oliko ulkona hyistä vai haalean lämmintä, aivan kuin politbyroo yrittäisi määrätä ilmastoakin, onnistumatta siinä kuten missään muussakaan. Ja lohtuna virtasi Moskova-joki jossakin kaukana kerrostalojen välissä.

Pian Vasili muutti keskustaan. Ei koskaan enää yli tunnin metromatkaa Tverskaja-kadun laveisiin valoihin. Ei koskaan. Mersu, BMW, myöhemmin ehkä Bentley, näin Vasili suunnitteli, vaikka urheiluautot ovat erittäin epäkäytännöllisiä toisin kuin mustat merkkimaasturit. Ne sai pysäköityä melkein minne vain.

Bolšaja Ordynkan asunto oli jo neljäs Vasilin keskusta-asunto. Hän oli käyttänyt rahaa aika huikentelevaisesti. Hänen aiemmat asuntonsa, ensin pienempi kauniissa talossa lähellä Tretjakovin galleriaa ja toinen, yhden makuuhuoneen asunto eräällä Tverskajan poikkikadulla, olivat kyllä aina myyntihetkellä tuottaneet voittoa, mutta raha oli niin helppo asia tuhlata.

Vasili kävi muutamalla luksusristeilyllä, vaihtoi autoa, osti Marinalle timantteja. Marina oli tietenkin kallis puoliso, mutta niinhän sen kuului ollakin. Naisen rooli oli olla kaunis, kallis ja vaativa ja olla sekaantumatta miehen asioihin. Marinan kanssa oli helppo elää: hän oli viileä, jääsilmäinen kaunotar, joka tiesi täsmälleen, miten peliä pelataan. Joku joskus vihjaisi, että ennen Vasilia Marina oli usein päivystänyt Nationalin ja muiden kalliimpien hotellien baareissa turkiksissaan. Vasilille sillä ei ollut mitään väliä. Marina sopi hänen rinnalleen, tähän kiireiseen ja kimmeltävään maailmaan, valtavan Moskovan valoihin.

Kohtalo kuitenkin oli julma, ylimielinen ja oikukas. Vasilista ei tullut Forbesia. Hänen uransa tyssäsi tyhmiin päätöksiin, vääriin kontakteihin, joihinkin hybriksen vallassa tehtyihin sijoituspäätöksiin. Pariin huonosti hoidettuun Geneven-matkaan. Väärille varpaille tallaamiseen China White -yökerhossa Lontoossa yhden ainoan kerran. Ei sitä kummaa tarvitse. Mutta Vasilille tämä oli liikaa. Hänellä ei ollut paluuta ostamaan uutta betonista kämpänraakiletta jostakin lähiöstä, aivan kuin nuoret provinssista saapuneet pankkiirit, vasta yliopistosta pullahtaneet mielikuvituksettomalta partavedeltä tuoksuvat maitoparrat. Ei Vasili, ei enää.

Viimeinen pisara oli se, kun hiiliyhtiön osakkeet – hänen viimeinen taloudellinen suojansa – romahtivat. Yhtiön menetti listauksensa pörssissä sen jälkeen, kun osakkeen hinta putosi alle yhden US-dollarin. Vasililla osakkeita oli aivan liikaa, aivan liian kalliisti keinoteltuja aikanaan. Sperbank ja toinen valtiollinen pankki toki pelastaisi firman ja ne ihmiset, jotka eniten pelastamista kaipasivat. Vasili ei kuulunut niihin. Eikä Vasilin hypoteekkilaina Bolšaja Ordynkan asunnosta.

Kuolinpäivänsä aamuna Vasili oli jättänyt Marinalle hyvin kuivan viestin.

”Lienet vielä Nizzassa. Tiedoksesi, että joku saattaa tulla kysymään veneestä. Sinulla ei ole ehkä hajuakaan, miten paljon bensaa sellainen syö ja mitä se Nizzassa maksaa. Minä olen hoitanut asiat niin, että suurempia ongelmia sinulle ei tule.”

Vasili tiesi, että Marinalla todennäköisesti oli jo uusi suunnitelma elämälleen, ja hyvä niin. Miksi Marinan kaltainen nainen sietäisi miestä, joka ei pystynyt hoitamaan asioitaan? Marina oli sitä tyyppiä, jolla oli vielä yli 40-vuotiaana hyvin mahdollisuuksia verkostoitua niin, ettei Vasilin katastrofi jättäisi jälkiä hänen elämäänsä.

Marina tunsi riittävän monta ”Forbesia” löytääkseen jotain tekemistä. Hänen hiuksensa laskeutuivat riittävän kauniisti taakse lapaluiden väliin. Huulissa oli sopivasti täytettä, etteivät ne näyttäneet vulgaareilta. Jos ei aviomiestä, niin ainakin jotakin tekemistä Marina löytäisi. Tavalla, joka on miehille aina mysteeri: mutta hän tulisi käyttämään Louis Vuittonin kaakaonruskeita huiveja, joka vuosi uusia, ja milloin mitäkin muotiin tullutta merkkiä.

Bolšaja Ordynkan hillityssä asunnossa tadžikkien urakka valmistui. Viimeisen vaiheen, asunnon siivoamisen, hoiti kaksi yleensä puheliasta naista värikkäissä keskiaasialaisissa huiveissaan, kultaiset hampaat välkähdellen. Tällä kertaa he eivät viihtyneet asunnossa vaan tekivät työnsä nopeasti ja hiljaa ja poistuivat seuraavaan kohteeseen. Sohva, jolla Vasili oli ollut, oli viety pois. Sohvan puuttuminen elegantista olohuoneesta oli ainoa huomiota herättävä asia tässä vuosisatoja vanhassa arvoasunnossa Bolšaja Ordynka- kadulla kesäisenä päivänä.

Ikkuna oli unohtunut raolleen ja silkkimäisen ohut verho lepatti siitä ulos. Pienenpieniä veripisaroita, kuin tihkusadetta, oli lentänyt myös verhon reunaan.

Asunto ei menisi kaupaksi aikoihin.

Kirjoittanut: Salla Nazarenko

Yhteysvirhe

Leif rakas,

Vietän iltojani usein täällä kahvilassa ja kirjoitan. Istun tällä samalla reunoistaan jo ratkenneella samettisella huojuvalla tuolilla. Palmu kaartuu viuhkana nurkassa ja siivilöi pehmeää kellertävää valoa viipaleiksi. Joskus, jos vaivun pidemmäksi aikaa mietteisiini, kuulen enkelikellon soivan ja näen valkoisen elefantin kadun toisella puolella. Se katsoo minua ja nauraa, lehyttelee kauniita korviaan ja pyytää minua lähtemään. Elefantilla on jaloissa hopeiset kulkusilla koristellut ketjut. Se tömistelee, kääntyilee paikallaan ja tietää, että tuo kulkusten kilinä houkuttaa minua. Sen silmissä näen Intian ja turkoosin meren ja yritän päättää, mitä sinulle kirjoittaisin.

Kuolemasi jälkeen oli aika, kun kaiken täytyi olla valkoista. Näin paljon vaivaa löytääkseni pienen ullakkohuoneiston valkoisesta talosta kaupungin laidalta. Pitkän huoneen peräikkunasta näen hopeisina loistavat peltikattomeret, joiden päälle on siroteltu savupiippuja. Katselen lokkeja, jotka pesivät piippujen juurilla. Hauskuutan itseäni vertailemalla niiden lentotyylejä ja samalla luistelen ajatuksissani pitkin kattojen pintoja. Ääriviivat häviävät nykyään usein ja aikaa on hankala hahmottaa. Iltaisin, kun kaupunki on rauhoittunut, avaan ikkunan ja kuuntelen meren kohinaa. En vieläkään kestä nähdä vettä ja välttelen rantakatuja.

Olen muuttunut. Vietän elämääni ilman keskiötä, hiippailen ylös ja alas rappuja huoneistooni. Varon pimeytyeen tuijottamista, luisumista uudelleen vinoille pinnoille, kaiken muistamista ja tuntemista. Olen kuin kosminen kameleontti, joka vaihtaa tyyliä taustavärejä imitoiden, ääntä huutoja kuunnelleen ja asuinpaikkaa varjoa varoen. Ja silti seuranani on aina se keskikesän suttuinen painajainen.

Silloin tuuli harvinaisen kovaa. Tuuli taittoi viljaa ja nostatti pölyä polulta pyöriviksi palloiksi. Pyöräilin Alajärven kanavan rantaa pitkin kotia kohden ja odotin iltaa. Polku teki vielä mutkan poukamaan ja varmistin, että vene odotti paikoillaan. Sinä kauniina kesäiltana hukutin veljeni Unnukkaan. Vein lapsen järvelle ja keikautin venettä. Halusin pelastaa lapsen siltä kaikelta, mitä siinä talossa tapahtui. Jouduin painamaan vaaleaa päätä monta kertaa, sillä vaikka veli olikin köyhyydestämme kuihtunut ruipelo, hän osoittautui lopun edessä yllättävän vahvaksi. Illalla talomme täyttyi viivoiksi puristetuista suista ja esiliinoihin silmäkulmiaan pyyhkivistä naisista. Isä itki nyrkit suljettuina ja kylkiin voimattomina lukittuina. Pihakuusen korppi istui oksalla huuto kurkkuun juuttuneena. Äiti katseli metsän ja pellon väliin jäävää painajaisesta tummuvaa järveä.

Seuraavana talvena kiersin luistimilla ympäri järveä ja etsin kasvoja. Jäänainen luisteli vierelläni ja nauroi. Kun katsoi ikkunasta ulos, näki saman korpin tuijottamassa järveä ja järvessä sitä samaa kohtaa. Vanha ikkunalasi vääristi ääriviivoja ja maisema lasin takana vääristyi ja värisi. Kammarin keinutuli heilui tyhjänä ja hiirten ropina loppui. Seinäkello raksutti tavallista hiljempaa.

Äiti laittoi tuvan nurkkaan enkelikellon soimaan ja ruusut puskivat pintaan jäisestä maasta.

Kevät toi taikurin, joka taikoi äidille ääriviivat takaisin, sulatti lumet ja toivo alkoi hiipiä tuvan nurkkiin.

Kuoleman mysteeri jäi ratkaisematta, ryntäys haudalle hiljeni ja suru muuttui katkonaiseksi. Muutin asumaan ullakolle. Nurkkaikkunasta näkyi lähtöä odottava polku, joka odotti pelastajaa. Pelon ja pellon risteykseen jäi tilaa haaveilla voikukkaviinipelloista ja avaruusmatkoista ilman paluita.

Seuraavana kesänä tulit Varkauteen kesävieraaksi. Olit isälle kaukaa tuttu, Ahlströmeiden sukua kerrottiin, mutta asuit ulkomailla. Tapasimme kesäjuhlissa. Halusit illalla järvelle soutamaan ja kerroin, että veli oli ollut rakas ja ainoa. Se oli tippunut veneestä suunilleen tässä kohtaa, haukkonut vettä suu ammollaan ja sitten hävinnyt. Aika ei tuntunut armahtavan tapahtumaa ja pyysin, että otat minut mukaasi. Sinä viehätyit minusta ja siitä kaikesta mitä en osannut olla. Olit taikurin tuoma mahdollisuus ja valittu virhe. Päätimme uskaltaa.

Kesän päätteeksi häiden jälkeen satoi kaatamalla monta viikoa ja järven pinta muuttui liejusta sameaksi. Lähtiessämme katsoin vielä järven suuntaan. Veden pinta oli tyyni ja sula, eikä jäänaista näkynyt. Taikuri istui tuvan nurkassa ja heilutti keinutuolia. Vaari itki taas lasittunein silmin.

1.6.2001, Intia.

Rakas pieni veljeni,

Kirjoitan sinulle, jotta tietäisit mitä tapahtui ja minkä takia. Olen ikävöinyt sinua. Menin naimisiin piakkoin kuolemasi jälkeen ja muutin mieheni kanssa Intiaan. Hän on täällä muutaman vuoden

työkomennuksella ja minä kuljen mukana. Olen päättänyt sopeutua, vaikka olen ulkopuolinen

tässä maassa ja avioliitossa. Leif, se on mieheni nimi, pelasti minut siltä kaikelta miltä minäkin jouduin sinut pelastamaan. Olit niin surullinen ja kaiketi kasvusikin oli jo keskeytynyt. Et voinut ymmärtää, mutta tila oli vaarin ja ajat vaikeita. Kaiken vain annettiin tapahtua, ensin minulle ja sitten sinulle, kun muuta ei voitu. Minä päätin katkaista sen kierteen ja luulin, että jaksan elää kaiken kanssa.

Kuolemaasi seuraavan talven luistelin järven pintaa silmäripset huurtuneina ja etsin kasvoja. Jäinen hame kahisi sääriäni vasten ja hiersi ihon pintaa rikki. Kylällä minua kutsuttiin jäänaiseksi ja säälittiin. Äiti suri sinua, luulisin, mutta pian tuli kylvöaika ja oli pakko unohtaa.

30.8.2001, Intia

Veljelle, sinne jonnekin

Olen ulkopuolinen. Tämä maa ja Leif eivät minua halua, mutta olen päättänyt sopeutua. Kulkukoirat ulvovat öisin kujilla, enkä saa unta. Päivät ovat loputtoman pitkiä. Olen laihtunut.

Yritin etsiä enkelikelloa markkinoilta, mutta en löytänyt.

Äiti on sairaana, sain eilen kirjeen isältä. Tuleva aika voisi olla armollinenkin, mutta minä en jaksa enää odottaa. Leif on paljon poissa ja minä epäilen. Olen tekosyy ja vaimoksi hankittu, kylältä pelastettu. Nainen ilman kasvoja.

Hukutin kaiken siihen järveen, mutta sitä Leif ei tiedä. Jos tietäisi, ei uskaltaisi. Öisin mieleni hajoaa paloiksi, kuin mosaiikkitaulu, joka hiljalleen murtuu. Aamuisin pystyn itseni vielä jotenkin kasaamaan, mutta kokonaista kuvaa en enää hahmota. Minä en tiedä mitä se esittää. Pelkään jäänaisen tuloa ja pidän valot päällä öisinkin.

31.12.2002, Intia

Viattomalle pikkuveljelleni,

Leifillä on joku toinen, olen siitä aivan varma. Minä vihaan sitä miestä ja nauran samalla. Odotan oikein innolla jäänaisen tuloa, sillä olen saanut siitä jo vihjeitä. Öisin kun hengitän tuntuu ilma tavallista kylmemmältä ja se ei voi olla Intian kuumuudessa mahdollista, eihän? Mietin, että miten ja millä tavalla kaikki tulee tapahtumaan. Ei minun tarvitse oikeuksiani kysellä, keneltä niitä kysyisinkään? Vaariltako, äidiltä vaikko sinulta? Sinä kyllä ymmärrät mitä tapahtui ja miksi se kaikki oli väistämätöntä, etkö tiedäkin? Turhaa kyselen. Minä pelastin sinut, rakas veljeni, ja se oli kaikille parasta. Hymyilyttää. Tiedän sen naisenkin, kauniin ja nuoren. Mutta viaton hän on, niin kuin olin minäkin. Ei sellaisille saa tehdä mitään, eihän? Leifistä on tullut paha mies.

Tänään vaihtuu vuosi ja tiedän, että se on viimeinen yhteinen täällä Intiassa.

5.6.2003, Intia

Veljelleni, sinne jään alle

Leifin työkomennus lähentelee loppuaan. Mieheni on laihtunut ja ennenaikaisesti harmaantunut. Minä kukoistan, olen vihdoinkin oppinut nauttimaan Intiasta ja sen väreistä. Ratsastan päivisin valkoisella elefantilla kirjavassa sarissa. Se on viisas ja harkitsevainen eläin. Olen oppinut sen ajatuksista paljon ja se kuiskasi minulle tänään, ettei vielä ole aika. Minä odotan. Minun norsullani on vahvat jalat ja sen jaloissa on kulkuset, jotka helisevät kuin tuvan enkelikello. Odotan taikuria, mutta tiedän, että aina ensin täytyy jäänaisen tulla.

10.10.2003, Intia

Veljelle, jonka kadotin

Leif on sairastunut, emmekä pääse vielä lähtemään. Päivisin aurinko on kuin kuuma tulipallo, joka polttaa maaperän kävelylle kelvottomaksi. Lääkärit ovat sitä mieltä, että lentomatka olisi vielä

liian vaarallinen. Teen ruokaa talousväen kanssa ja huolehdin, että Leif syö monta kertaa päivässä. Olen alkanut kasvaa ja vahvistun. En pelkää enää. Jäänainen pitää minua kädestä ja jaksan istua mieheni sängyn vieressä. Löysin basaarilta jäänsinistä ripsiväriä ja heitin sormuksen

roskakoriin. Nainen vierelläni nauraa ja ihailee rohkeuttani.

Sain tietää, että Leifillä on ollut viisi naista yhdessäolomme aikana. Minä päätin tavata heidät kaikki. Yhden kerrallaan ja lopulta kaikki yhdessä. Illalliset, Leifin vuoteen ympärillä, sellaista suunnittelen, ennen kuin lähdemme. Olen miettinyt asioita. Leifin ja minun välille on tullut yhteysvirhe, enkä minä halua sellaista enää. Yritän vielä korjata sitä. Luuletko, että se on mahdollista? Elefantti pudistelee päätään ja tömisyttää hermostuneena jalkojaan, mutta minä tiedän, että kulkusten kilinä tuo lopulta taloomme taikurin.

20.12.2003, Intia
Veljelle, sille kuolleelle

Leif kuoli eilen. Jäänainen painoi tyynyn miehen kasvoja vasten ja minä katsoin vierestä. Se ei kestänyt kovin kauaa, sillä mies oli etukäteen heikennetty. Luulen, että näin vain täytyi käydä. Tapasin niitä naisiakin, yhden kerrallaan. Lapsia, likaisia ja köyhiä tyttöjä. Hätää kärsiviä pienokaisia. Koululaisia. Kauniita naisia. Katsoin niiden pakaroita ja rintoja, typeriä ammollaan seisovia silmiä ja inhosin. He tiesivät kuka olen, mutta eivät kertoneet. Leifin silmissä näin pelon ja pakotuksen. Halun tunnustaa.

Kauniina kesäiltana istuimme kaikki yhdessä Leifin kuolemaa tekevän ruumiin ympärillä. Tarjosimme toisillemme hedelmiä, maistelimme teetä ja lauloimme. Leif jo houraili, mutta yritti silti kurkotella meitä käsillään, kuin viimeistä kangastusta taikka elämä lähdettä. Silloin näin järven ja keinutuolin, kauniit lumiset ruusut ja tiesin että jäänainen oli tehnyt päätöksensä. Se kertoi minulle, että lapset olivat jo kärsineet tarpeeksi ja liian kauan. Sama kuitenkin jatkuisi.

Miehet ja likainen mielihyvän etsiminen, alhainen halu ja sen äkkinäinen tyydyttäminen. Elefantti seisoi ikkunan takana päätään nyökytellen ja oli kerrankin samaa mieltä. Ihailin pitkään, kuinka kauniiksi Leifin naiset olivat tyynyn kirjailleet. Sain sen heiltä lahjaksi. Tyynyn keskellä oli amelioita ja neilikoita niityllä, kulmissa minun maastani ruiskaunokkeja ja reunoissa kultaiset kanttaukset.

Illalla kirjoitin kirjeen isälle, olin lähdössä tapaamaan äitiä.

1.5.2004, Helsinki
Rakas hautaveli, tomujalka

Tervehdys Helsingistä. Kävin jo tapaamassa äitiä. En pitänyt hänestä vieläkään ja viivyin vain muutaman päivän. Kävin seisomassa haudallasi Luttilan hautausmaalla. Vein kukkia, sinisiä orvokkeja ja muutaman ruusun. Tehtaiden piipuista tuprusi tuttu savu. Kylä oli hiljainen, melkein tyhjä. Et sinä siellä olisi kauaa viihtynyt. Koulusikin oli jo lakkautettu.

Muutin pian Leifin hautajaisten jälkeen takaisin Suomeen. Päädyin Helsinkiin, tänne korkealle kattojen päälle, josta voin vain pudota. Iltaisin kuljen kaduilla sinua etsien. Kurkistelen näyteikkunoista ja toivon löytäväni sinut jostain nurkasta taikka hyllyn takaa, unohdettuna ja suloisena. Ikkunoista heijastuu kumaraisen naisen varjo, jonka jalat ovat kaikesta kulkemisesta tikkuiset ja kivuliaat.

Kerroinko jo, että taloni nurkalta sisäpihan vierestä nousevat kapeat rappuset pieneen puistoon. Puistossa on kukkaistutusten ympäröimiä tammia ja niiden alla on varjoisia penkkejä, joihin on helppo unohtua.

Eilen puistoon tuli hassu pieni poika. Poika istui viereeni ja yritti puhua, mutta sanaakaan ei kuulunut. Se yritti syödä jäätelöä, mutta jäätelö vain valui pitkin leukaa kaulalle ja kauluksiin kyynelten kanssa. Kun kumarruin katsomaan tarkemmin, en löytänyt siitä suuta ollenkaan. Yksinäinen istui koko illan vierelläni ja katseli sinisillä silmillään, mutta enhän minä voinut mitenkään auttaa. Puristin poikaa kädestä ja pyyhin jäätelöä sen kaulalta. Yöllä en nukkunut, kun mietin meitä.

15.5.2004, Helsinki
Haamuvelirakas,

Poika, jonka tapasin puistossa, seuraa minua iltaisin talooni. Se pujahtaa vikkelästi jalkojeni välistä, kun raotan ovea ja ennen kuin ehdin ylös rappusia, se istuu jo asuntoni oven edessä.

Tänään, kun tulin töistä, löysin pojan ikkunalaudalta lokkeja katselemassa. Kädet ilmassa huitoen se yritti selittää jotain. Olen aivan varma, että olin lukinnut oven aamulla töihin lähtiessäni. Mutta eihän se osannut kertoa. Poika on suunnilleen sinun ikäinen taikka saman ikäinen, kun olit kuollessasi. Sillä on vaaleat hiukset, jotka haisevat järvelle.

On mahdollista, että törmäsin pojan isään tänään aamulla hississä. Mies oli pitkä ja komea, sellainen maailmanomistaja ja hyvätapainen. Kieltämättä houkuttava. En uskaltanut kysyä tuosta pojasta, nyökkäsin vain hyvät huomenet. Yritän nyt keksiä tekosyytä vierailuun, sillä tuo poika ja kaikki puhumattomuus on alkanut ahdistaa minua.

30.5.20004, Helsinki
Rakas järven pohjassa makaava veljeni,
Olen voinut huonosti. En saa nukuttua. Istun öisin sänkyni reunalla talvilakki tiukasti korvieni
päälle vedettynä. Kuulen meren kohinan liian voimakkaana ja enkelikello soi aina
keskiöisin. Olen alkanut kuulla sen yksinäisen lapsen puhetta.
Sitten vielä se komea naapurin mies kutsui minut kylään, illalliselle. Minä en huoraksi ala, mutta menen silti. Se mies näyttää ihan Leifiltä ja minä olen kohta taas vaimo, vai olenko?
Ostin jo uuden hameenkin, sellaisin värikkään, jossa on syvään uurrettu halkio. Näytin ihan yhdeltä Leifin huorista. Maalasin suun ja olen valmis.

31.5.2004, Helsinki
Rakas kuolleena pysyvä Leif,
On pakko kirjoittaa nyt heti eilisen illan tapahtumista. Minä arvasin oikein mies, naapuri, oli aluksi kohtelias ja pidättyväinenkin. Illallinen alkoi artisokkakeitolla ja valkoviinillä, tietysti sopivan leipäpalan kanssa. Pihvi oli mureaa ja höyrystetyt kasvikset täydellisiä. Aloin odottaa jo liikoja. Sitä poikaa en nähnyt missään, enkä kehdannut kysyä. Konjakin kohdalla mies alkoi juopua ja tuli viereeni. Seuraavaksi hamettani kohotettiin ja suuni painettiin kiinni. Minä nautin, kun olin yksi niistä tytöistä siellä Intiassa ja kuitenkin sinun vaimosi.

30.10.2004, Helsinki
Leifille, ehkä
Se pieni puhumaton poika, se josta kerroin aiemmin, muistathan, muutti minun luokseni.
On vasta iltapäivä, mutta aurinko tekee jo tummanpunertavaa laskuaan savupiippujen taakse. Poika istuu tuolla ikkunalaudalla ja puhuu. Sillä on minun sointi äänessä, mutta puhetyyli on selkeästi veljeltä varastettu. Tarkoitan nyt sitä järveen hukkunutta. Minä opetin pojan puhumaan uudelleen. Maalasin sille kauniin pienen suun, sellaisen hymyileväisen ja toiveikkaan. Pojalla on niin paljon kerrottavaa, ettet varmaan jaksaisi kaikkea kuunnella. Muistelemme yhdessä kotikylää, sen metsiä ja rakasta Unnukanjärveä. Kuinka vesi oli silloin pehmeää kuin hunaja ja kesäillat jatkuivat päättymättöminä kimaltaviin aamukasteisiin saakka.
Rakas Leif, minun täytyy nyt lopettaa, mansikat ja voikukkaviini odottavat. Naapuri on tulossa kylään.

4.4.2005, Helsinki
Leif parka,
Käytän nykyään vain sinistä ripsiväriä, koska se korostaa silmieni turkoosia väriä. Olen antanut sinulle anteeksi, sillä olen menossa naimisiin. Se naapurin mies, josta kerroin haluaa minut nyt kokonaan. Päätin tarkistaa kaikki kaapit ja nurkat, enkä löytänyt jäänaisesta enää merkkiäkään. Hengitykseni ei enää höyryä ja ostin ikkunalaudat täyteen punaisia ruusuja. Katselen toiveikkaana taas taivasta ja lokkeja, jotka lentävät pesiinsä lepäämään.

Hetki sitten kotimatkalla näin elefantin valkoisen hännän, kun se katosi kulman taakse. Kuulin kulkusen kilahduksen ja lähdin seuraamaan. Eläin vaelsi vaivalla vanhuuttaan ja selässään se kantoi puhumaan oppinutta yksinäistä poikaa. Poika hymyili uudella kauniilla suullaan ja vilkutti minulle. Kesäinen Helsinki houkutti. Keinuva kesämekko lanteillani astelin kotiin.

Sitten näin jäänaisen, se istui taikurin viitta harteillaan pojan paikalla ikkunalaudalla ja pyysi katsomaan. Lattia oli täynnä ruusujen punaisia terälehtiä ja lokit roikkuivat pesistään kuolleina. Hengitin kylmää ilmaa ja tiesin, että oli tullut aika lähteä.

Kirjoittanut: Sari Lemettinen